

Gailu eta zirkuitu elektronikoak

2016-2020ko
azterketen bilduma

Lourdes Pérez Manzano
Susana Uriarte del Río
Rubén Gutiérrez Serrano
Rosa Lago Aurrekoetxea
M.ª José Sáenz Novales

eman ta zabal zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

CIP. Unibertsitateko Biblioteka

Gailu eta zirkuitu elektronikoak [Recurso electrónico]: 2016/2020ko azterketen bilduma (enuntziatuak eta soluzioak) / Lourdes Pérez Manzano ... [et al.]. – Datos. – Bilbao : Universidad del País Vasco / Euskal Herriko Unibertsitatea, Argitalpen Zerbitzua = Servicio Editorial, [2021]. – 1 recurso en línea : PDF (175 p.)

Modo de acceso: World Wide Web.

ISBN: 978-84-1319-289-5.

1. Circuitos electrónicos – Exámenes, preguntas, etc. 2. Componentes electrónicos – Exámenes, preguntas, etc.
I. Pérez Manzano, Lourdes, coaut.

(0.034)621.38.049(076.3)

UPV/EHUko Euskara Zerbitzuak sustatua eta zuzendua, Euskarazko ikasmaterialgintza sustatzeko deialdiren bitartez.

© Euskal Herriko Unibertsitateko Argitalpen Zerbitzua

ISBN: 978-84-1319-289-5

Aurkibidea

Enuntziatuak	5
2019/2020	6
2020ko uztaila	6
2020ko ekaina	12
2018/2019	19
2019ko ekaina	19
2019ko maiatza	22
2017/2018	26
2018ko uztaila	26
2018ko maiatza	29
2016/2017	32
2017ko ekaina	32
2017ko maiatza	37
2015/2016	42
2016ko ekaina	42
2016ko maiatza	45
Soluzioak	49
2020ko uztaila	50
Teoria	50
PN juntura - Zirkuitu diododuna	53
Drain komuneko anplifikadorea	56
Igorle komuneko anplifikadorea	59
2020ko ekaina	63
Teoria - Zirkuitu diododunak	63
Kolektore komuneko anplifikadorea	67
Ate komuneko anplifikadorea	72

2019ko ekaina	75
PN juntura - Zirkuitu diododuna	75
Igorle komuneko anplifikadorea	78
Iturri komuneko anplifikadorea	85
2019ko maiatza	88
Diodoa - PN juntura	88
Igorle komuneko anplifikadorea	92
Ate komuneko anplifikadorea	96
2018ko uztaila	101
Diododun eta transistoredun zirkuitua	101
Igorle komuneko anplifikadorea (bi transistore)	105
Iturri komuneko anplifikadorea	111
2018ko maiatza	114
PN juntura - Zirkuitu diododuna	114
Igorle komuneko anplifikadorea	117
Iturri komuneko anplifikadorea	121
2017ko ekaina	126
Teoria	126
Zirkuitu diododuna	128
Igorle komuneko anplifikadorea	130
Drain komuneko anplifikadorea	134
2017ko maiatza	138
Teoria	138
Zirkuitu diododuna	140
Igorle komuneko anplifikadorea	143
Iturri komuneko anplifikadorea	148
2016ko ekaina	152
PN juntura - Zirkuitu diododuna	152
Kolektore komuneko anplifikadorea	156
Iturri komuneko anplifikadorea	159
2016ko maiatza	162
PN juntura - Zirkuitu diododuna	162
Transistore bipolarra	166
Igorle komuneko anplifikadorea	167
Iturri komuneko anplifikadorea	172

Enuntziatuak

2019/2020

2020ko uztaila

A Atala

1. Seinale txikian lan egiten duen FET bat(ek):

- a. Portaera lineala du denboraren arabera magnitudeekiko.
- b. Draina eta iturri terminalen arteko konduktantzia batez eta korrante-sorgailu batez ordeztu daiteke.
- c. Beste bi erantzunak zuzenak dira.

2. JFET bat ia baliokidea da funtzionamenduan:

- a. MOSFET batena, urritzekoa edo ugaltzekoa.
- b. Ez da MOSFETen baliokidea, atearen eta kanalaren arteko isolamendua desberdina baita.
- c. Urritze MOSFET batena.

3. Seinale txikiko erregimena:

- a. Erregimen dinamikoaren kasu berezi bat da, non, polarizatuta egoteaz gain, gailu elektronikoen denboraren arabera tentsioak edo korranteak jasatenbaituzte, baina polarizazio-balioak baino askoz txikiagoak.
- b. Gailuek portaera lineala dute.
- c. Beste bi erantzunak zuzenak dira.

4. BJTren konfigurazioaren arabera:

- a. A_V , A_I , Z_{in} eta Z_{out} parametroen balioak beti berdinak dira, BJTren konfigurazioa alde batera utzita.
- b. Balio desberdinak lortzen dira A_V , A_I , Z_{in} eta Z_{out} parametroetarako.
- c. A_V , A_I , Z_{in} eta Z_{out} parametroen balioak aldatzen dira, BJTak portaera ideala duen ala ez.

5. p pasabideko ugaltze MOSFET batean, draineiko korronea egon dadin:

- a. $V_G > V_T$
- b. $V_G < V_T$
- c. $V_T < V_G < 0$

6. Kuadripoloen teoria:

- a. BJTan bakarrik aplika daiteke, maiztasun baxuetan lan egiten badu.
- b. BJTari aplika dakioke, seinale txikian lanean ari denean.
- c. BJTan aplika daiteke, bai estatikan, bai dinamikan.

7. Early efektuak:

- a. Etenduran bakarrik du garrantzia, bi junturak alderantziz polarizatuta daudenean.
- b. BJT erreal baten portaera ikasgelan ikusitako idealetik desbideratzen den ideia ematen du.
- c. Basearen zabaleraren eta junturei aplikatutako tentsioen arteko mendekotasuna islatzen du.

8. Potentzial termodinamikoa:

- a. Oreka termodinamikoaren ondorio bat da, eta eroankortasun ezberdina duten bi material elkartzuz gero agertzen da.
- b. Orekan egon arren, korronte garbia dago potentzial termodinamikoaren ondorioz.
- c. Esperimentalki neur daiteke, egituraren bi muturren artean voltmetro bat jarritz, besterik gabe.

9. Transistore bipolar baterako, Ebers-Moll-en eredu(k):

- a. BJTa modu aktiboan polarizatuta badago bakarrik da baliozkoa.
- b. Gailuaren funtzionamendua deskribatzen du, bai estatikan, bai dinamikan. Azken kasu horretan, tentsioak denboraren arabera izango dira.
- c. Gailuaren funtzionamendua deskribatzen du, bere junturetako edozein polarizazio-baliotarako.

10. FET batean:

- a. Atearen korronea nulua da $V_{GS} = V_{DS}$ bada soilik.
- b. Atearen korronea ia nulua da.
- c. Atearen korronea nulua da, kanala ito edo zulatu bada soilik.

11. Hauek dira FETen aplikazio ohikoenak:

- a. Erresistentzia lineala eskualde gradualean, eta tentsioak kontrolatutako iturria asetsunean.
- b. Erresistentzia ez-lineala eskualde gradualean, eta tentsioak kontrolatutako iturria asetsunean.
- c. Erresistentzia ez-lineala eskualde gradualean, eta korronteak kontrolatutako iturria asetsunean.

12. Eguzki-zelulak:

- a. Argi-erradiazioarekiko oso sentikorak diren gailuak dira, fotodiodoak bezala.
- b. pn junturan oinarrituta daudenez, zuzeneko polarizaziopean zein alderantzizkoan lan egin dezakete.
- c. pn junturan oinarritzen dira, eta argi-erradiazioa energia elektriko bihurtzen dute. Horretarako, laugarren koadrantean lan egin behar dute.

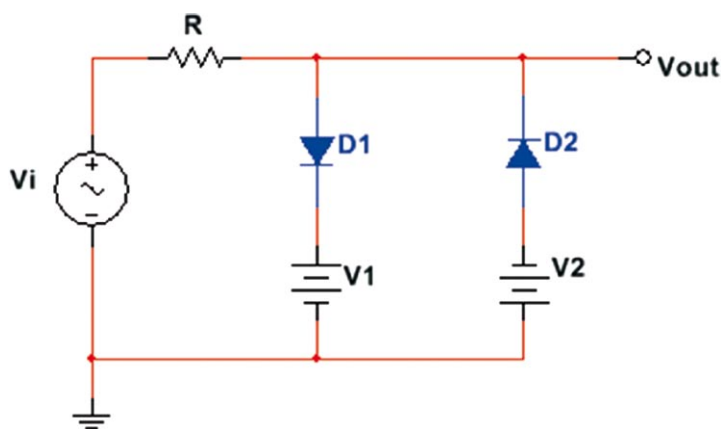
B Atala

1. Siliziozko erdieroaleez egindako pn juntura batean, honako datu hauek ezagutzen dira: $N_D = 10^{20} \text{ cm}^{-3}$, $N_A = 10^{16} \text{ cm}^{-3}$, $n_i = 10^{10} \text{ cm}^{-3}$.

- a) Kalkulatu potentzial termodinamikoa giro-tenperaturan.
- b) Potentzial termodinamikoa kalkulatzeko erabiltzen den adierazpenak balio al du juntura mota guztietarako? Arrazoiu erantzuna.
- c) Zer lotura du potentzial termodinamikoak pn juntura baten eskualde dipolarraren eremu elektrikoarekin?

2. Erakutsitako zirkuiturako, datu hauek ematen dira:

$$V_1 = 5V, \quad V_2 = 10V, \quad R = 1 \text{ k}\Omega, \quad \text{diodoak idealak}$$

1. irudia

Gailuetarako zeinu-hitzarmena erabiliz, eta transferentzia-kurba kontuan hartuta, kalkulatu:

a) v_{out} maximoa eta v_{out} minimoa

$v_i = +15 \text{ V}$ izanda:

b) $v_{\text{out}}, I_{D1}, V_{D1}, I_{D2}$ eta V_{D2}

$v_i = +2,5 \text{ V}$ izanda:

c) $v_{\text{out}}, I_{D1}, V_{D1}, I_{D2}$ eta V_{D2}

$v_i = -15 \text{ V}$ izanda:

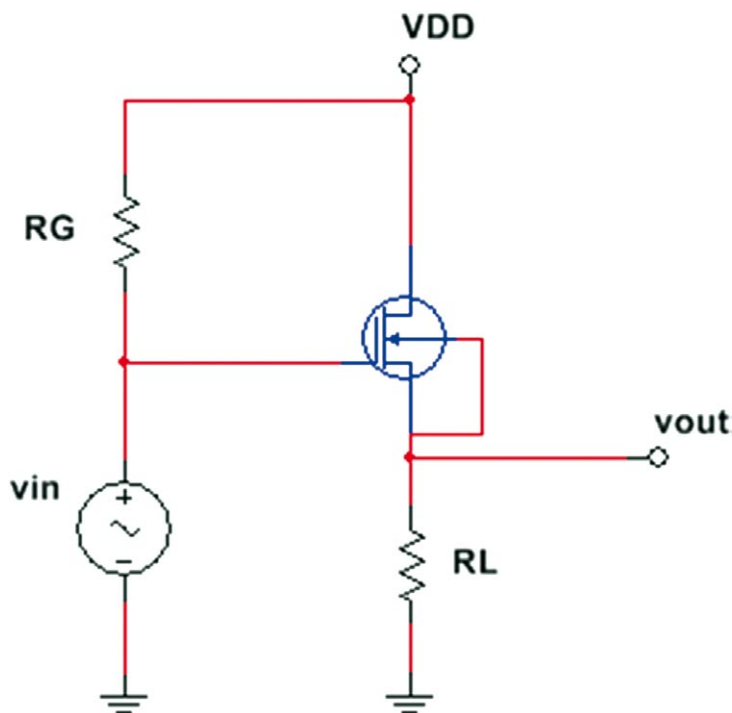
d) $v_{\text{out}}, I_{D1}, V_{D1}, I_{D2}$ eta V_{D2}

Kommutazioari buruz:

e) v_i -ren balioa, D_1 kommutatzeko (V)

f) v_i -ren balioa, D_2 kommutatzeko (V)

C Atala

2. irudia

Irudiaren zirkuituan, parametro hauek dituen transistore bat erabili da:

$$|V_T| = 5 \text{ V} \quad k = 2 \text{ mA/V}^2$$

Seinale sinusoidal alterno puruaren sorgailu batek, v_{in} , transistorea kitzikatzen du.

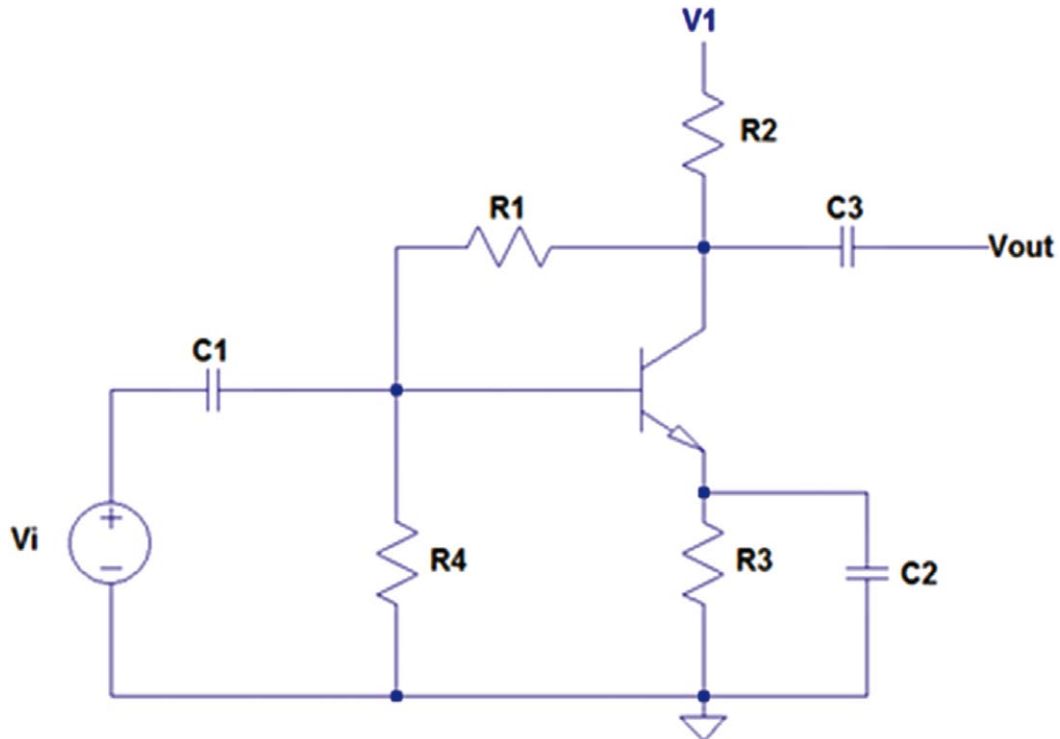
Zirkuituaren beste balio batzuk honako hauek dira:

$$R_G = 10 \text{ k}\Omega \quad V_{DD} = 10 \text{ V}$$

- Zer transistore mota da? Marraztu transferentzia-ezaugarria, balio esanguratsuenak adieraziz.
- Transistorearen funtzionamenduak, asetasunean, $I_D = k (V_{GS} - V_T)^2$ ekuazioa jarraitzen badu, zenbat balio du asetasun-korronteak (I_{DSS})?
- Kalkula ezazu R_L -ren balioa, transistorea asetasunean polarizatuta egonda, bere drainaren korrontea 2 mA-koa izan dadin. Egiaztatu funtzionamendu-egoera hori.
- Kalkulatu g_m parametroaren balioa.
- Marraztu seinale txikiko zirkuitua, eta kalkulatu zirkuituaren tentsio-irabazia.

D Atala

Irudiaren zirkuitua kontuan hartuta,

3. irudia

DATUAK: $I_{CB0} = 1,21 \cdot 10^{-14} \text{ A}$ $I_{EB0} = 4,03 \cdot 10^{-15} \text{ A}$ $\alpha_R = 0,3311$ $V_T = 25 \text{ mV}$

$V_1 = 12 \text{ V}$, $R_2 = 2 \text{ k}\Omega$, $R_3 = 200 \Omega$, $R_4 = 22 \text{ k}\Omega$.

$I_E = -2 \text{ mA}$ bada, kalkulatu:

- V_{BE} tentsioaren balioa.
- V_{CE} tentsioaren balioa.
- R_1 erresistentziaren balioa.
- Kalkulatu eta marraztu (paperean) karga zuzen estatikoa, balio esanguratsuenak adieraziz. Egin itzazu egokitzat jotzen dituzun hurbilketak.
- Kalkulatu zirkuituaren tentsio-irabazia.
- Marraztu, grafiko berean, sarrerako eta irteerako tentsioak, balio esanguratsuenak adieraziz, honako bi kasu hauetarako:
  - $v_i(t) = 10 \text{ mV}_p$
  - $v_i(t) = 30 \text{ mV}_p$

2020ko ekaina

A Atala

1. BJT baten ezaugarri-kurbak(ek):

- a. Gailu idealaren funtzionamendua soilik deskribatzen dute.
- b. «Ebers-Moll»en ereduaren adierazpen grafikoa dira.
- c. Soilik erabil daitezke BJTak igorle komuneko konfigurazioan lan egiten duenean.

2. n pasabideko urritze MOSFET batean:

- a. $V_G = 0$ denean, pasabidea dago.
- b. $V_G < V_T$ denean, pasabidea dago.
- c. Pasabidea dago, soilik $V_{DS_{sat}}$ lortzen bada.

3. JFET batean:

- a. Atariko tentsioa bat dator drainekeo asetasun-tentsioarekin.
- b. Itotze-tentsioa bat dator drainekeo asetasun-tentsioarekin.
- c. I_{DSS} gailutik asetasunean ibil daitekeen drainekeo korrante maximoa da.

4. pn^+ diodo asimetriko batean, eskualde dipolarra, batez ere, dopaketa . . . . . duen eskualdetik hedatzen da; kasu honetan, ... da.

Oreka termodinamikoan, potentzial gehien duen eskualdea . . . . . da.

Polarizaziopean,

— korrantea garraiatzeaz arduratzen den eramailea, nagusiki, ... da, ... eskualde dopatuena delako.

— Gailuaren funtzionamendua nagusiki menderatzen duen eskualdea dopaketa . . . . . duena da, hau da, ...

5. Erregimen dinamikoan:

- a. Kolektoreko korrontearen eta baseko korrontearen arteko zatidura maiztasunaren funtzioa da, maiztasuna handitu ahala handituz.
- b. Kolektoreko korrontearen eta baseko korrontearen arteko zatidura beti da konstante: β .
- c. Kolektoreko korrontearen eta baseko korrontearen arteko zatidura bat dator erregimen estatikoko balioarekin, maiztasun baxuetan bakarrik.

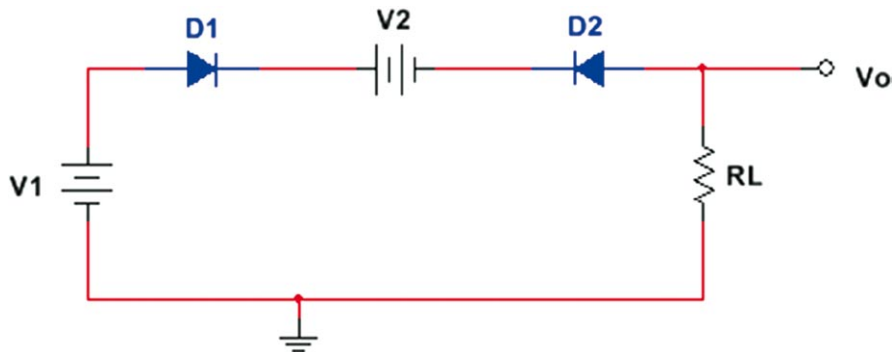
6. Erregimen dinamikoan:

- a. Shockley-ren ekuazioak ez du balio, gailuko karga-aldaketekin lotutako korrante-termino berriak agertzen baitira.
- b. Ezin da Shockley-ren ekuazioa erabili; soilik, gailua seinale txikiko erregimenean dagoenean.
- c. Shockley-ren ekuazioa MHz-etako maiztasunetaraino erabil daiteke.

7. Gune aktiboan:

- a. BJTak korronteak eta tentsioak kontrolatutako korrante-iturri bezala jokatzen du.
- b. BJTak tentsioak kontrolatutako korrante-iturri bezala jokatzen du.
- c. BJTak korronteak kontrolatutako korrante-iturri bezala jokatzen du.

8. $V_1 = 10 \text{ V}$, $V_2 = 5 \text{ V}$, $I_{sat1} = 30 \mu\text{A}$, $I_{sat2} = 10 \mu\text{A}$, $R_L = 1 \text{ k}\Omega$, $V_T = 25 \text{ mV}$

1. irudia

Kalkulatu (gailuetarako zeinu-hitzarmena erabiliz): I_{D1} , I_{D2} , V_{D1} , V_{D2} eta V_0

9. Oreka termodinamikoan dagoen pn juntura batean:

- a. Elektroiaren eta hutsunearen atomo eta barreiararen korranteak daude; baina, juntura orekan dagoenez, korranteen osagaiak konpentsatu egiten dira, eta korrante garbia nulua da.
- b. Ez dago atomo korrante ez barreiararen korrante, juntura orekan dagoelako.
- c. Elektroi-korrantea baino ez dago, partikula bezala existitzen diren eramaile bakarrak, eta, beraz, mugitu daitezkeenak.

10. ZENER diodoak

- a. Duen ukondoko tentsioa diodo artezgailuak duena baino askoz handiagoa da.
- b. Alderantzizko polarizaziopean soilik lan egin dezake.
- c. Tentsio-iturri gisa erabiltzen dira, alderantzizko polarizaziopean.

11. «Einstein-en erlazioa» (k):

- a. Erregimen dinamikoan soilik da baliagarria.
- b. Atomo eta barreiararen osagaien arteko erlazioa adierazten du, bai orekan, bai orekatik kanpo.
- c. pn junturarako soilik da baliagarria.

12. FETetan, draineren korrantearen eta draineren aplikatutako tentsioaren arteko erlazioa:

- a. Zuzenki proportzionala da asetasunean, non irteerako ezaugarriak ia 0 malda baitute.
- b. Zuzenki proportzionala da; horregatik, irteerako ezaugarriak lerro zuzen batekin hasten dira.
- c. Zuzenki proportzionala da, soilik draineren tentsioaren balio txikiarentzat, eskualde ohmi-koan.

13. FETetan, draineren asetasun-tentsioa:

- a. Gailuaren ezaugarrien arabera da soilik; beraz, magnitude konstante bat da.
- b. Gailua etenduran sartzen den draineren tentsioa da.
- c. balio absolutuan, atariko tentsioaren gainetik aplikatutako atearen tentsioa zenbat eta Handiagoa izan, orduan eta handiagoa da.

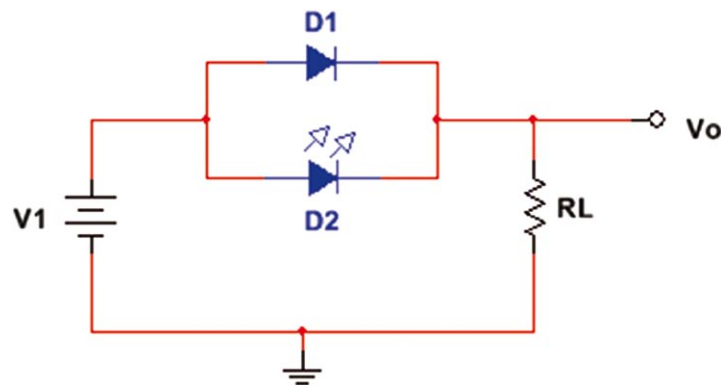
14. Transistore bipolarra:

- a. Gailu erdieroale bat da, eta elkarrengandik oso gertu dauden bi pn juntura ditu.
- b. Aukera biak zuzenak dira.
- c. Bipolarra da, eroapenean eramaile mota biek parte hartzen dutelako.

15. Eremu-efektuko transistoreak:

- a. Beste biak zuzenak dira.
- b. Polobakarrak dira, eroapenean eramaile mota bakar batek parte hartzen duelako.
- c. Kanpoko eremu elektriko batek edo potentzial-diferentzia batek kontrolatzen du pasabidearen eroankortasuna.

16. $V_1 = 25 \text{ V}$, $V_{\gamma}(D_1) = 0.3 \text{ V}$, $V_{\gamma}(\text{LED}) = 4.5 \text{ V}$, $R_L = 1 \text{ k}\Omega$

2. irudia

Kalkulatu (gailuetarako zeinu-hitzarmena erabiliz): I_{D1} , I_{D2} , V_{D1} , V_{D2} eta V_0 .

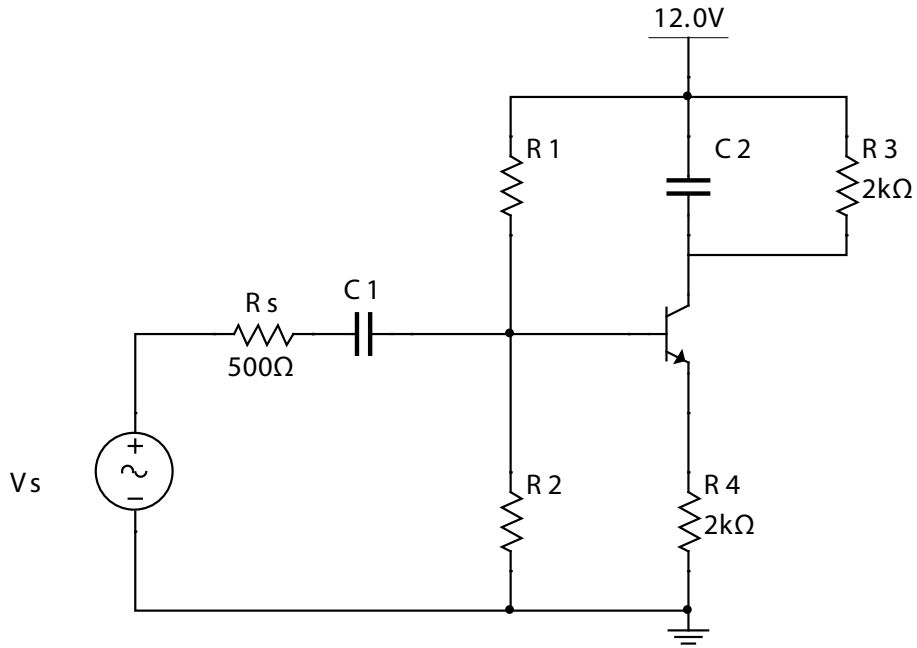
17. Seinale txikiko erregimenean lan egiten duen transistore bipolar baterako:

- a. pi zirkuitu hibridoa eta «h» parametroetan oinarritutako zirkuitua baliokideak dira, soilik maiztasun baxuetan.
- b. pi zirkuitu hibridoa eta «h» parametroetan oinarritutako zirkuitua baliokideak dira.
- c. pi zirkuitu hibridoa eta «h» parametroetan oinarritutako zirkuitua baliokideak dira, baina soilik igorle komuneko konfigurazioan.

B Atala

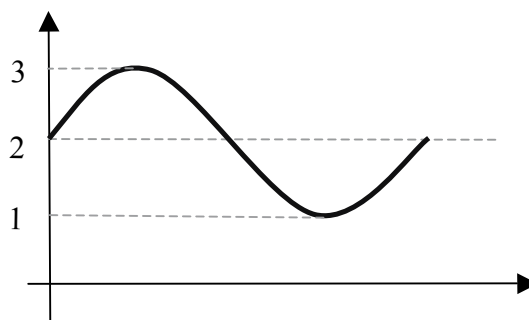
3. irudiko zirkuituaren datuak honako hauek dira:

$$|V_{BE}| = 0,6 \text{ V} \quad \beta = 250 \quad V_T = 0,025 \text{ V}$$

3. irudia

$v_s = 3 \text{ V}_p$ izanda, 4. irudiko grafikoan erakusten den seinalea igorlean neurtu da.

4. irudia

Erantzun

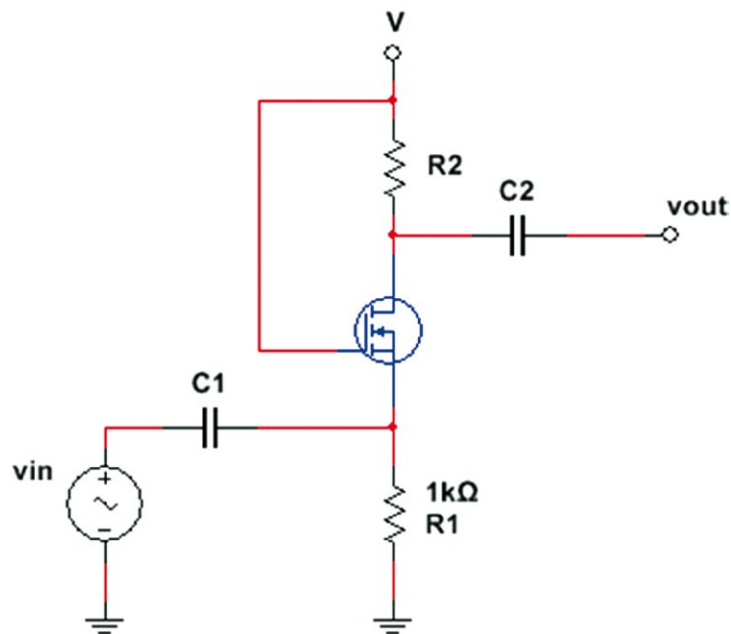
- Konfigurazio mota.
- Lan-puntua.
- Kalkulatu eta marraztu karga zuzen estatikoa, I_C - V_{CE} planoan, eta kokatu kalkulaturako Q .
- Muntaia osoaren tentsio-irabazia.
- Zirkuitu anplifikatzailearen tentsio-irabazia.
- Sarrerako inpedantzia.
- Nola eragiten du R_S -k muntaia osoaren tentsio-irabazian? Arrazoitu erantzuna.
- R_1 eta R_2 erresistentzien balioak.
- Irteerako inpedantzia.
- Kalkulatu eta marraztu karga zuzen dinamikoa.
- Irteerako seinalearen tarte dinamikoa.

C Atala

5. irudiko transistorean:

$$|I_{DSS}| = 4 \text{ mA}$$

$$|V_T| = 2 \text{ V}$$

5. irudia

Erantzun:

- a) Zein motatakoa da zirkuituan erabilitako transistorea? Nolakoak dira haren asetasun-korrontea, I_{DSS} , eta atariko tentsioa, V_T ? Adierazi zirkuituan bertan transistorearen terminalak.
- b) Transistorea etenduran polarizatuta egon dadin, nolakoa izan behar da V tentsioa?
- c) $V = 5\text{ V}$ izanda, kalkulatu iturriko terminalean dagoen tentsioa.
- d) $V = 5\text{ V}$ izanda, kalkulatu R_2 erresistentziak izan dezakeen balio maximoa transistorea asetasunean polarizatuta egon dadin.
- e) Kalkulatu transkonduktantzia, g_m .
- f) Zein da zirkuitu anplifikatzailearen konfigurazioa? Zenbatekoa da tentsio-irabazia? Atal honetatik aurrera, hartu $R_2 = 1\text{ k}\Omega$.
- g) Kalkulatu zirkuitu anplifikatzailearen sarrerako inpedantzia.
- h) Kalkulatu zirkuitu anplifikatzailearen irteerako inpedantzia.
- i) Irudian erabilitako polarizazio-zirkuituak asetasuna bermatzen du, tentsioaren eta erresistentzien balioen independentziarekin? Arrazoitu erantzuna.

2018/2019

2019ko ekaina

1. irudiko zirkuituan, diodoak berdin-berdinak dira, eta 0,7 V-eko ukondoko tentsioa daukate.

- Kalkulatu eta marraztu zirkuituaren transferentzia-kurba.
- $v_{in} = 10 \cdot \sin(\omega t)$ V bada, marraztu v_{in} eta v_{out} grafiko berean.
- D_1 diodoaren polaritatea aldatuz gero, kalkulatu zirkuituaren transferentzia-kurba berria.

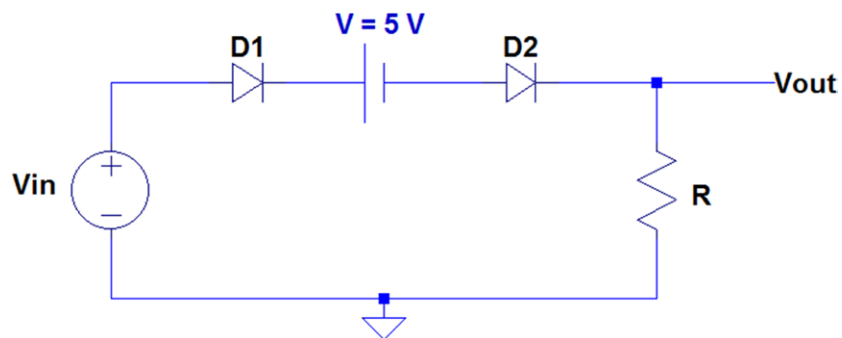
Gainera, badakigu 1. irudiko diodoak pn juntura batez osatuta daudela. n eskualdeak daukan elektroien kontzentrazioa 10^{14} cm^{-3} da, p eskualdeak daukana 10^3 cm^{-3} , eta kontzentrazio intrintsekoa 10^{10} cm^{-3} . Bestelako datuak:

$$\epsilon_{r, Si} = 11,8 \quad \epsilon_0 = 8,854 \cdot 10^{-12} \text{ F/m} \quad q = 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$$

- Kalkulatu potentzial termodinamikoa. Zein da potentzial gehien duen eskualdea?

ARRAZOITU ERANTZUNA.

- Kalkulatu hustutako eskualdearen zabalera oreka termodinamikoan. Zer eskualdetan zehar zabalduko da nagusiki? ARRAZOITU ERANTZUNA.

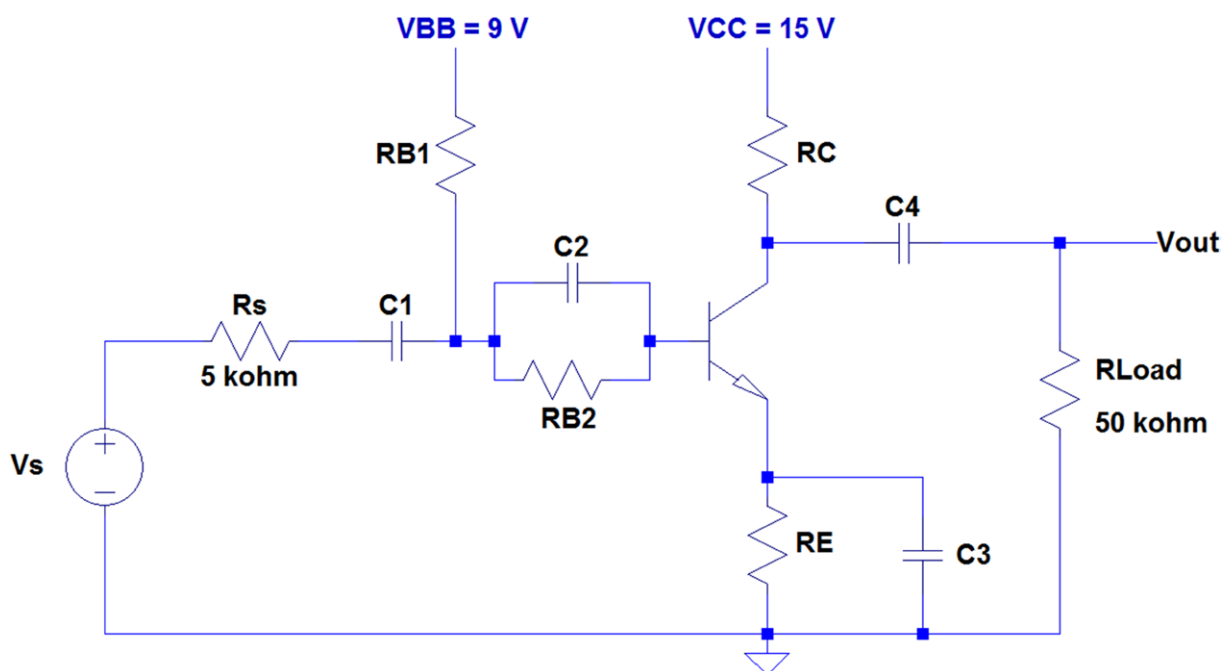
1. irudia

2. irudiko zirkuituan, honako hauek dira transistore bipolarren datuak:

$$\beta = 100 \quad V_{BE} = 0,7 \text{ V} \quad R_S = 5 \text{ k}\Omega \quad R_{Load} = 50 \text{ k}\Omega$$

Gainera, neurketa hauek egin dira:

$$I_C = 0,12 \text{ mA} \quad V_{CE} = 2,08 \text{ V} \quad Z_{in} = 11,13 \text{ k}\Omega \quad Z_{out} = 39 \text{ k}\Omega$$

2. irudia

- Kalkulatu R_C , R_{B1} , R_{B2} eta R_E erresistentzien balioa.
- Zirkuitua egonkorra da? ARRAZOITU ERANTZUNA.
- Kalkulatu eta marraztu karga zuzen estatikoa, $I_C - V_{CE}$ ezaugarrian, balio esanguratsuenak adieraziz, eta, kokatu lan-puntua karga zuzen estatikoaren gainean.
- Kalkulatu muntaketa osoaren tentsio-irabazia eta korrante-irabazia.
- Kalkulatu eta marraztu karga zuzen dinamikoa, $I_C - V_{CE}$ ezaugarrian, eta kalkulatu tarte dinamikoa.
- Marraztu, grafiko berean, $v_s(t)$ seinalea eta kolektoreko tentsio osoa, $v_c(t)$, honako kasu hauetan:
  - $v_s(t) = 10 \text{ mV}_p$
  - $v_s(t) = 60 \text{ mV}_p$

Erresistentzietarako honako balio hauek hartuz:

$$R_{B1} = 25 \text{ k}\Omega \quad R_{B2} = 24 \text{ k}\Omega \quad R_C = 39 \text{ k}\Omega \quad R_E = 68 \text{ k}\Omega$$

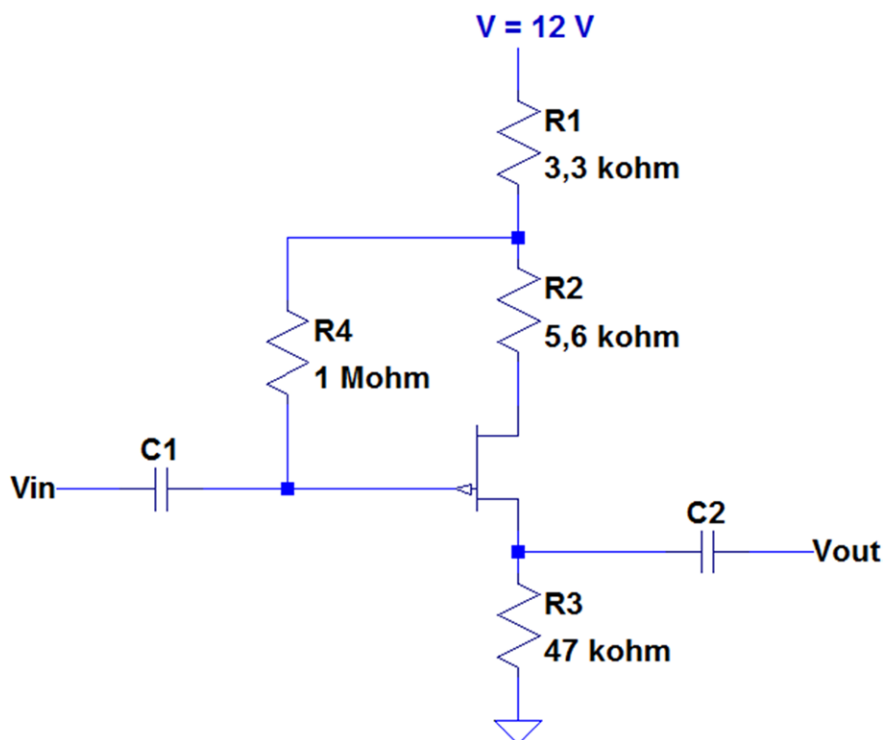
Eta V_{BB} ezezaguna dela, eta $|I_{CO}| = 1 \text{ pA}$ eta $|I_{EO}| = 0,5 \text{ pA}$ direla kontuan hartuz:

- Zein da transistorea asetaseren eramatzen duen baseko korronearen balio minimoa?
  - Kalkulatu α_F eta α_R parametroen balioak.
- V_{BB} tentsioaren balio jakin baterako, $I_B = 0,003 \text{ mA}$ lortu dela kontuan hartuz,
- Kalkulatu V_{BE} , V_{BC} eta V_{CE} tentsioen balio zehatzak, eta I_C eta I_E korroneen balio zehatzak (hurbilketa hobeak direnak).

3. irudiko transistorean:

$$|I_{DSS}| = 1 \text{ mA} \quad |V_T| = 1 \text{ V}$$

- Zein da erabilitako gailua? Kokatu, zirkuituan bertan, draina, iturria eta atea.
- Marratu bere transferentzia-ezaugarria, balio esanguratsuenak adieraziz.
- Kalkulatu lan-puntua.
- Marratu gailuaren irteerako ezaugarriak, balio esanguratsuenak adieraziz.
- Marratu seinale txikiko zirkuitua.
- Kalkulatu tentsio-irabazia.

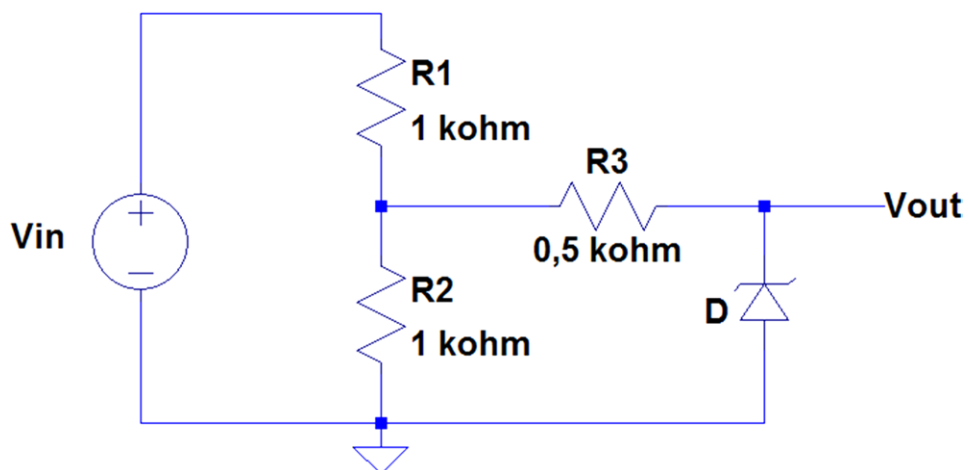

3. irudia

2019ko maiatza

1. 1. irudiko zirkuituan erabili den diodoak honako ezaugarri hauek ditu: 0,7 V-eko ukondoko tentsioa eta 3 V-eko haustura-tentsioa.

- Marraztu, kualitatiboki, diodoaren ezaugarri-kurba, bere languneak eta balio esanguratsuenak adieraziz. Zer diodo mota da? Zein da bere funtsezko erabilera?
- Kalkulatu eta marraztu zirkuituaren transferentzia-kurba.
- $v_{in} = 12 \cdot \sin(xt)$ V bada, marraztu v_{in} eta v_{out} grafiko berean.
- v_{in} 12 V-eko tentsio zuzena bada, kalkulatu zirkuituaren karga zuzen estatikoa eta diodoaren lan-puntua. Marraztu biak a) ataleko ezaugarri-kurban.

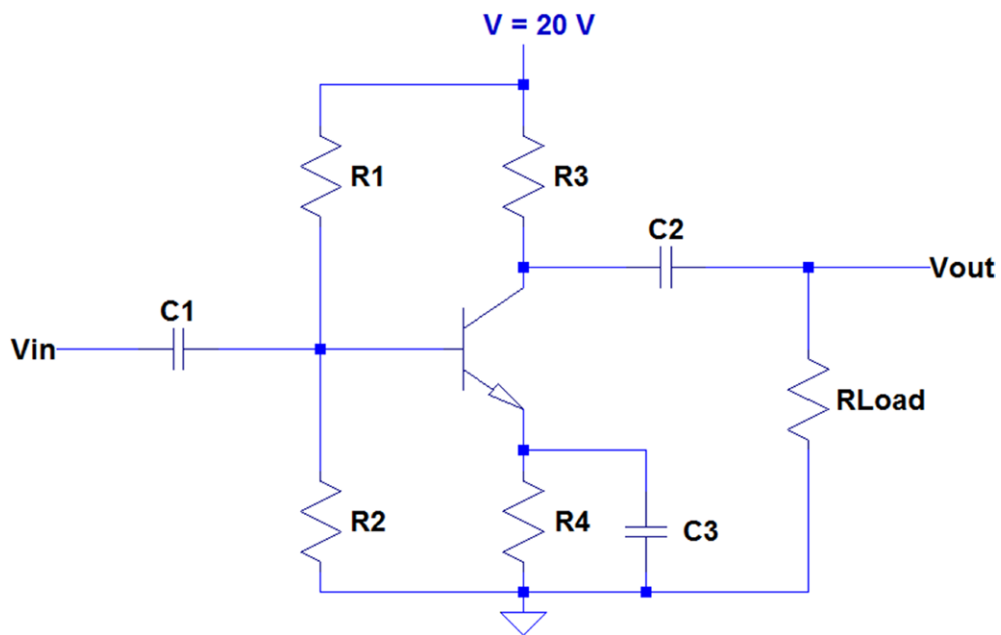

1. irudia

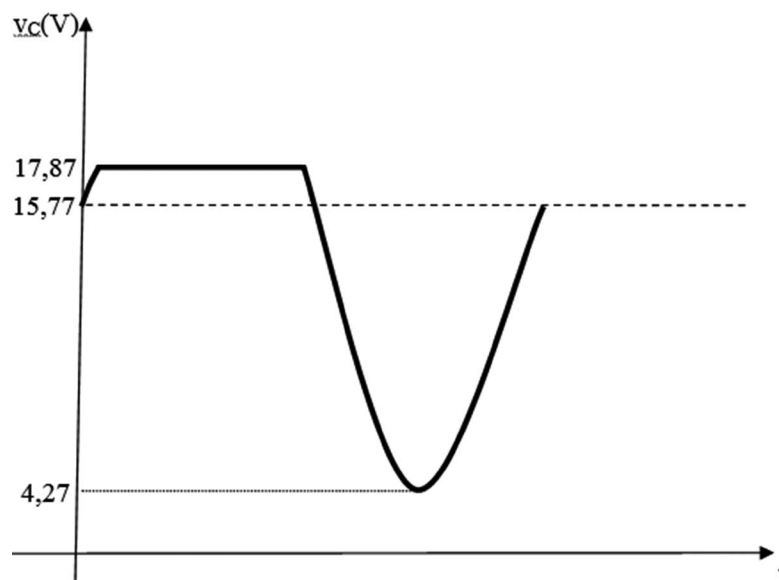
2. 2. irudiko zirkuituan, kolektorean tentsio osoa ($v_C(t)$) neurtu da, eta 3. irudiko seinalea lortu da. Esandako seinalea lortzeko erabili den sarrerako tentsioa (v_{in}) 136 mV_P -koa izan da. Gainera, badakigu sarrerako tentsio hori erabiliz, aresetunaren mugara heltzen dela ($v_{CE}(t) \cong 0 \text{ V}$ onartuz). Beste datu batzuk:

$$V = 20 \text{ V} \quad R_3 = 1 \text{ k}\Omega \quad R_L = 1 \text{ k}\Omega \quad \beta = 100 \quad Z_{in} = 0,57 \text{ k}\Omega \quad V_T = 25 \text{ mV} \quad V_{BE} = 0,7 \text{ V}$$

- Marrastu polarizazio-zirkuitua eta seinale txikiko zirkuitua.
- Kalkulatu polarizazioari dagokion kolektore-igorle tentsioa, $V_{CE,Q}$.
- Kalkulatu zirkuituaren tentsio-irabazia.
- Kalkulatu eta marrastu karga zuzen estatikoa eta karga zuzen dinamikoa $I_C - V_{CE}$ ezaugarrian, balio esanguratsuenak adieraziz.
- Kalkulatu polarizazioari dagokion kolektoreko korronea, $I_{C,Q}$.
- Kalkulatu R_1 , R_2 eta R_4 erresistentzien balioa.

2. irudia

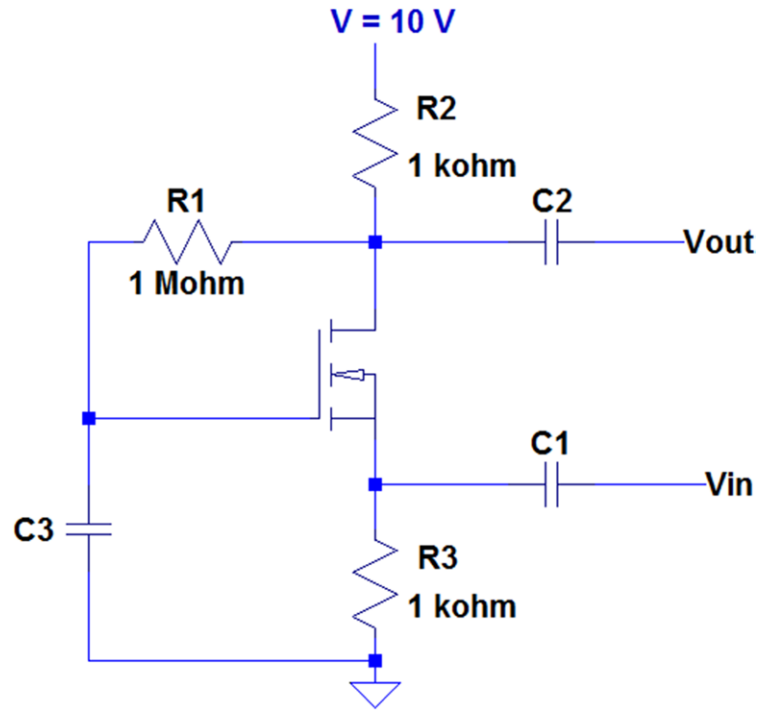
3. irudia

3. 4. irudiko zirkuituan, ezagunak dira honako datu hauek: $R_2 = 1 \text{ k}\Omega$

$$|I_{DSS}| = 10 \text{ mA} \quad |V_{GS,OFF}| = |V_T| = 3 \text{ V} \quad R_1 = 1 \text{ M}\Omega \quad R_3 = 1 \text{ k}\Omega \quad V = 10 \text{ V}$$

- Zein da erabilitako gailua? Marraztu bere transferentzia-ezaugarria, balio esanguratsuenak adieraziz.
- Kalkulatu gailuaren lan-puntua.
- Marraztu gailuaren irteerako ezaugarriak, eta kalkulatu eta marraztu karga zuzen estati-koa, lan-puntua kokatuz.
- Kalkulatu tentsio-irabazia, sarrerako inpedantzia eta irteerako inpedantzia.
- Nola deritzo zirkuituak alternoan duen konfigurazioari?
- Zirkuitu honek asetasunean lan egitea bermatzen du? **Arrazoitu erantzuna.**
- Zirkuitu hau mota bereko kanaleko beste FET mota bat polarizatzeko erabil daiteke? **Arrazoitu erantzuna.**

4. irudia

2017/2018

2018ko uztaila

1. 1. irudiko zirkuituko gailuei buruz, ezagunak dira honako datu hauek:

– D_1 eta D_2 diodoak berdin-berdinak dira, eta 2. irudiko ezaugarri-kurba daukate.

– Transistore bipolarra:

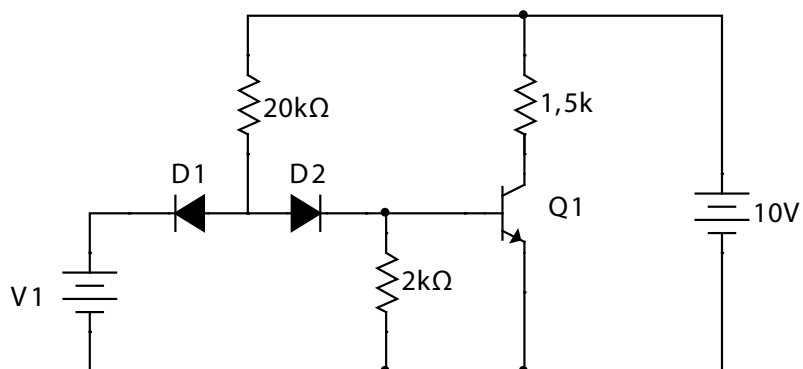
$$V_{BE,activa} = 0,7 \text{ V} \quad \beta = 100$$

$$V_{BE,saturación} = 0,8 \text{ V} \quad V_{CE,saturación} = 0,2 \text{ V}$$

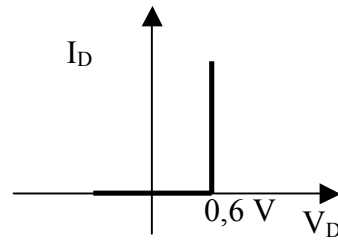
$V_1 = 0,2 \text{ V}$ aplikatuz gero, kalkulatu:

- D_1 eta D_2 diodoen egoera.
- I_1 korrontearen balioa.
- I_2 korrontearen balioa.
- Transistorearen lan-puntua eta langunea.

$V_1 = 10 \text{ V}$ tentsioa aplikatuz gero, erantzun berriz aurreko atalak. Kasu honetarako, kalkulatu, zehatz-mehatz, D_2 diodoaren lan-puntua, $I_{sat} = 0,1 \text{ pA}$ -koa bada.

1. irudia

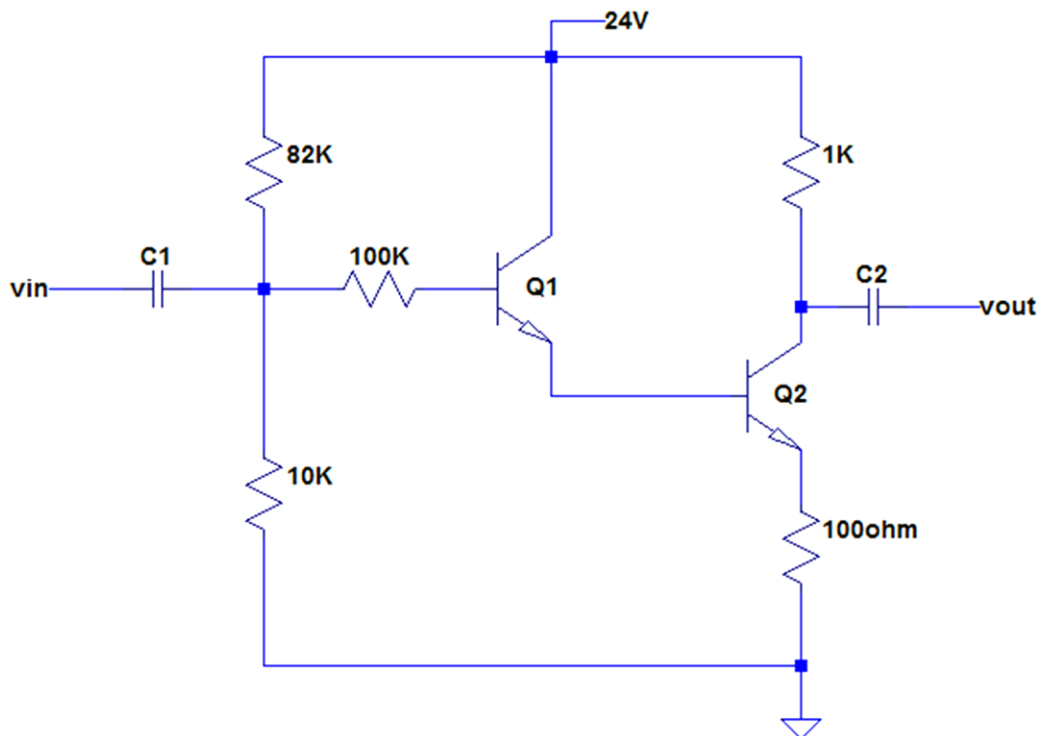

2. irudia

2. 3. irudiko zirkuituan erabilitako transistore bipolarrei buruz, ezagunak dira honako datu hauek:

$$\beta_1 = 50 \quad \beta_2 = 100 \quad V_{BE1} = V_{BE2} = 0,7 \text{ V}$$

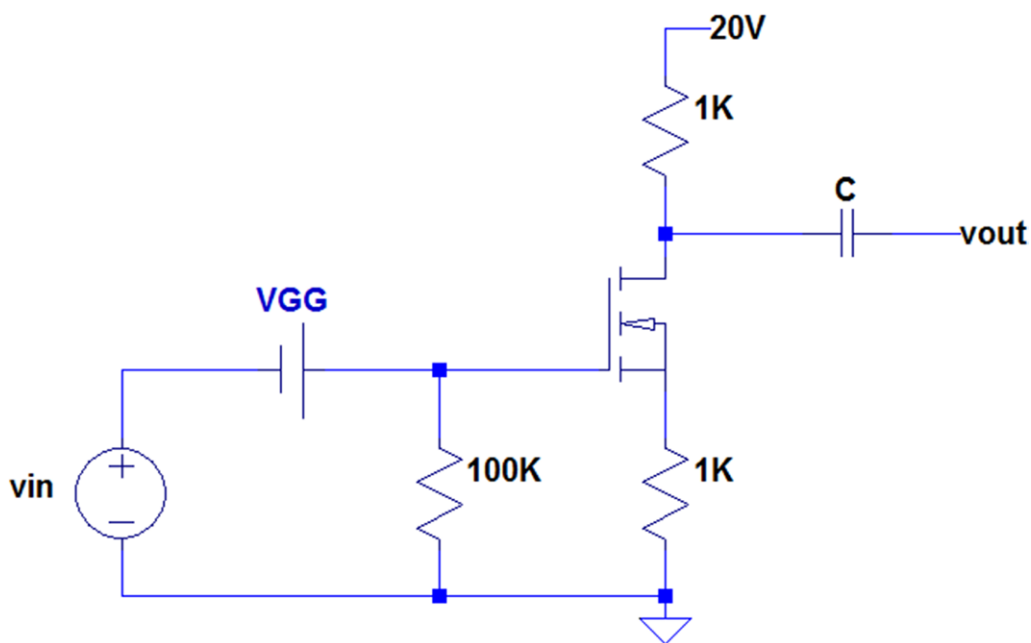
- Kalkulatu Q_2 transistorearen lan-puntua.
- Kalkulatu eta marraztu Q_2 transistorearen karga zuzen estatikoa, $I_C - V_{CE}$ ezaugarrietan.
- Kalkulatu zirkuitu osokoko ΔV eta Z_{in} .
- Kalkulatu eta marraztu Q_2 transistorearen karga zuzen dinamikoa, $I_C - V_{CE}$ ezaugarrietan. Zein izango litzateke transistore horren tarte dinamikoa?
- Marratzu, grafiko berean, v_{in} eta v_{ce2} , sarrerako tentsioa $v_{in} = 1,5 \cdot \sin(\omega t)$ V denean. Zein izango litzateke v_{in} maximoa, irteeran distorsiorik ez izateko?

3. irudia

3. 4. irudiko zirkuituan, honako FET hau erabili da: $|I_{DSS}| = 10 \text{ mA}$, $|V_T| = 5 \text{ V}$.

- a) Zer gailu mota da?
- b) Marraztu transistorearen transferentzia-ezaugarria, balio esanguratsuenak adieraziz.
 V_{GG} tentsioaren balio ezberdinetarako, transferentzia-ezaugarrian zehar ibiltzeko asmoa dugu. Horretarako, $v_i = 0$ hartuz, kalkulatu:
- c) Gailuan pasabidea ager dadin, beharrezkoa den V_{GG} tentsioaren balioa.
- d) $I_D = I_{DSS}$ izan dadin, beharrezkoa den V_{GG} tentsioaren balioa.
- e) $V_{DS} = 10 \text{ V}$ izan dadin, beharrezkoa den V_{GG} tentsioaren balioa. Kalkulatu eta marraztu transistorearen karga zuzen estatikoa, $I_D - V_{DS}$ ezaugarrietan, Q puntua adieraziz.
- f) Atalean lortutako korrante eta tentsioetarako, kalkulatu v_i tentsioa gailuan zehar korrante osoa nulua izan dadin, $i_D(t) = 0$.

4. irudia

2018ko maiatza

1. 1. irudiko zirkuituan, diodoak berdin-berdinak dira, eta $V\gamma = 0,7$ V.

- Kalkulatu eta marraztu zirkuituaren transferentzia-kurba, balio esanguratsuenak adieraziz.
- Marraztu irteerako tentsioa $v_{in} = 6 \cdot \sin(\omega \cdot t)$ V bada. Zer zirkuitu mota da?
- Erabilitako diodoek egitura ezagun bati zor diote beren funtzionamendua; zer egitura da?
- Diodoen parametro fisiko eta teknologikoen balioak honako hauek dira:

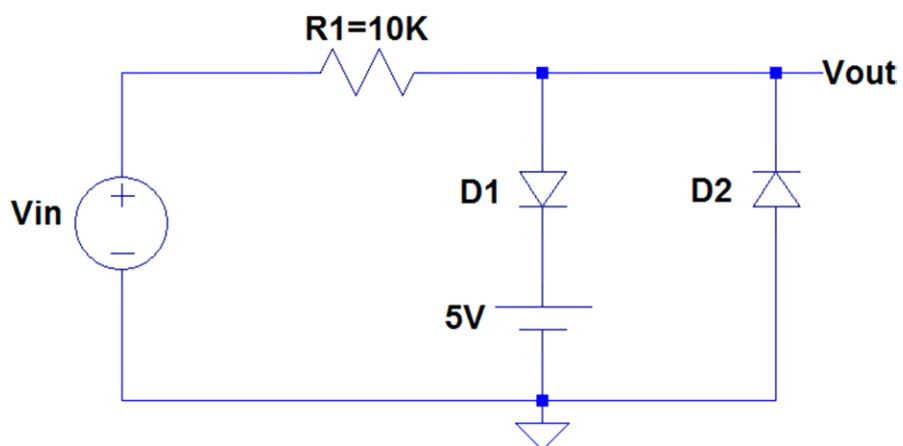
$$\begin{array}{llll}
 N_A = 10^{16} \text{ cm}^{-3} & D_n = 30 \text{ cm}^2 / \text{V} \cdot \text{s} & L_n = 50 \text{ } \mu\text{m} & w_a = 200 \text{ } \mu\text{m} \\
 N_D = 10^{19} \text{ cm}^{-3} & D_p = 10 \text{ cm}^2 / \text{V} \cdot \text{s} & L_p = 50 \text{ } \mu\text{m} & w_a = 200 \text{ } \mu\text{m} \\
 N_i = 10^{10} \text{ cm}^{-3} & \epsilon_{r,SI} = 11,8 & \epsilon_0 = 8,85 \text{ pF/m} & w_a = 200 \text{ } \mu\text{m}
 \end{array}$$

Kalkulatu potentzial termodinamikoa eta eskualde dipolarraren zabalera orekako egoeran. Norantz zabaltzen da, nagusiki, eskualde dipolarra? Zein eskualdek dauka potentzial handiena?

Arrazoitu erantzun guztiak.

- Diodoei tentsio positibo bat, adibidez $v_{AK} = 0,8$ V, aplikatzen bazaie, zer gertatuko zaio eskualde dipolarrari? Eta anodoaren eta katodoaren artean agertzen den potentzial-diferentziari? Kalkulatu balio berriak eta esan zein eskualdek duen potentzial handiena.

Arrazoitu erantzun guztiak.

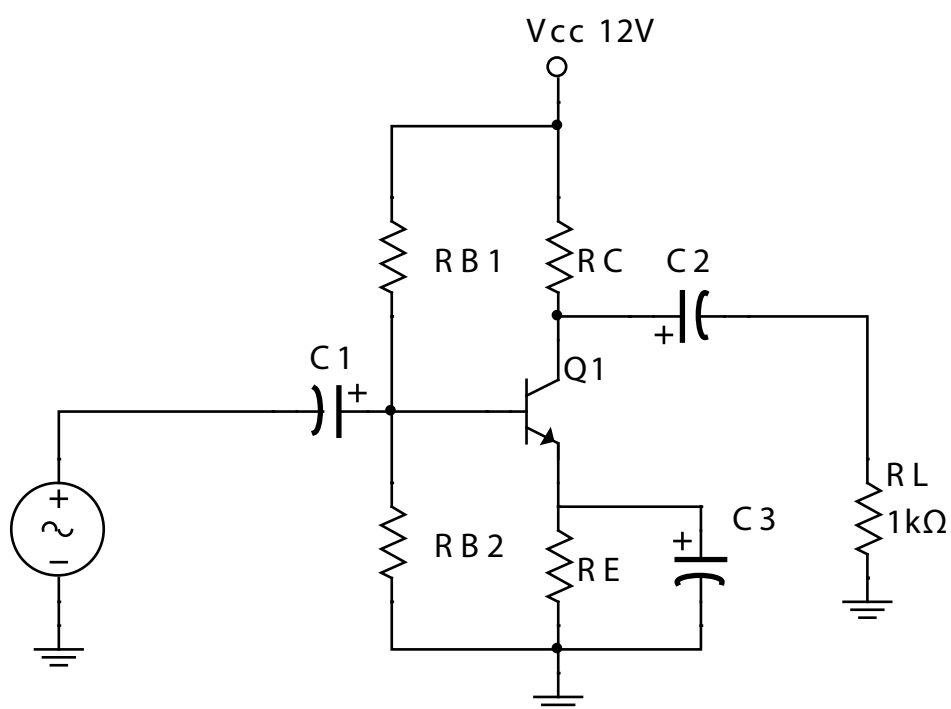
1. irudia

2. 2. irudiko zirkuitu amplifikatzailearen tarte dinamikoa 1,5 V-ekoa da, eta etendurak mugatzen du. Gainera, irteerako inpedantzia 1 k Ω -ekoa da, eta sarrerako inpedantzia 0,77 k Ω -ekoa. Beste datu batzuk:

$$\beta = 100$$

$$V_T = 25 \text{ mV}$$

$$V_{BE} = 0,7 \text{ V}$$

2. irudia

- Marraztu seinale txikiko zirkuitua.
- Kalkulatu eta marraztu karga zuzen estatikoa eta dinamikoa, zirkuituaren erresistentzien mende.
- Kalkulatu zirkuituaren erresistentzien balioak, egonkorra izan dadin.
- Kalkulatu lan-puntua.
- Kalkulatu sarrerako seinalearen balio maximoa, irteeran distortsioa saihesteko.

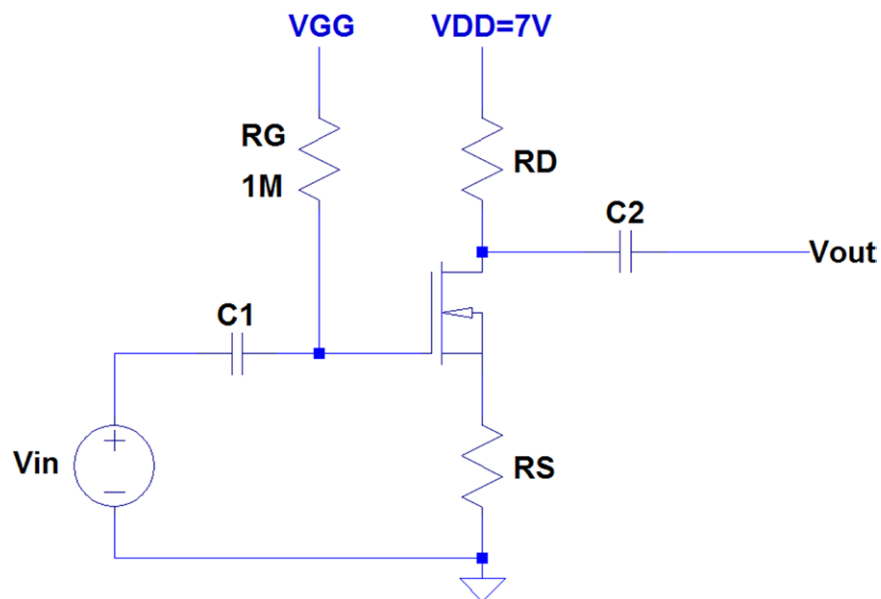
3. 3. irudiko zirkuituan,

- Esan zein den erabilitako transistore mota, eta marraztu bere transferentzia-ezaugarria, balio esanguratsuenak adieraziz.
- Dagoen transistorearen ordez, erabili n pasabideko JFET bat. Bere parametroak honako hauek dira:

$$|I_{DSS}| = 0,5 \text{ mA} \quad |V_T| = 1,5 \text{ V}$$

Marraztu transistore berriaren transferentzia-ezaugarria, balio esanguratsuenak adieraziz.

- Kalkulatu R_S , R_D eta V_{GG} , erresistentzia bietan tentsio berdina egon dadin eta lan-puntua $I_D = 0,2 \text{ mA}$, $V_{DS} = 3 \text{ V}$ izan dadin.
- Kalkulatu zirkuitu amplifikatzailearen Δ_v , Z_{in} eta Z_{out} .
- Kalkulatu eta marraztu karga zuzen estatikoa eta dinamikoa, irteerako ezaugarrietan. Zein eskualdek mugatzen du tarte dinamikoa?
- Zirkuitu horrek asetasunean lan egitea bermatzen du? **Arrazoitu erantzuna.**
- N pasabideko ugaltze MOSFET bat polarizatzeko baliagarria da? **Arrazoitu erantzuna.**

3. irudia

2016/2017

2017ko ekaina

Teoria

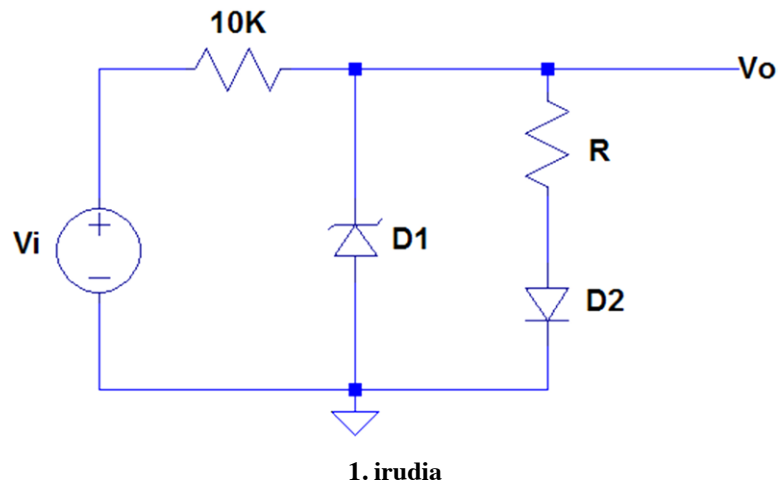
1. Alderantziz polarizatuta dagoen diodo batean zehar,
  - a) blokeo-korronte inbertsoa igarotzen da.
  - b) asetasun-korronte inbertsoa igarotzen da.
  - c) haustura-korronte inbertsoa igarotzen da.

2. Zein transistore mota dira tentsioak kontrolatutako gailuak?
  - a) JFETak eta MOSFETak.
  - b) JFETak eta BJTak.
  - c) MOSFETak eta BJTak.

3. P motako silizioan, zelan deritze eramaile ugarienei?
  - a) Hutsune.
  - b) Elektroi.
  - c) Ioi negatibo.

4. PNP transistore batek asetasunean lan egin dezan,
  - a) EB eta CB junturak zuzenki polarizatu behar ditugu.
  - b) EB juntura zuzenki eta CB juntura alderantziz polarizatu behar ditugu.
  - c) EB juntura alderantziz eta CB juntura zuzenki polarizatu behar ditugu.

- 5.** Zein diodo motak lan egin ohi du erreguladore gisa?
- a) Diodo artezlea.
  - b) Zener diodoa.
  - c) LED diodoa.
- 6.** Kolektore komuneko konfigurazioan, zirkuituko irteera
- a) Kolektorean kokatzen da.
  - b) Igorlean kokatzen da.
  - c) Basean kokatzen da.
- 7.** FET transistore bat, anplifikadore gisa lan egin dezan,
- a) gune aktiboan polarizatuta egon behar da.
  - b) asetasunean polarizatuta egon behar da.
  - c) gune gradualean polarizatuta egon behar da.
- 8.** MOSFET ideal batean,
- a) V_G edozein izanda ere, atearen eta substratuaren artean ez dago korronterik.
  - b) $V_G < V_\gamma$ bada, atearen eta substratuaren artean ez dago korronterik.
  - c) $V_G = 0$ bada, atearen eta substratuaren artean ez dago korronterik.
- 9.** Zein dira kolektore komuneko egituran lan egiten duen BJT batean oinarritutako anplifikadore bateko ezaugarriak?
- a) $A_V - 1$, Z_{in} altua, Z_{out} baxua.
  - b) $A_V < 1$, Z_{in} baxua, Z_{out} altua.
  - c) $A_V \gg 1$, Z_{in} altua, Z_{out} baxua.
- 10.** Seinale txikiko erregimenean, gune aktiboan polarizatutako BJT batentzat:
- a) Kolektoreko eta baseko korronteen arteko erlazioa erregimen estatikoan dagoenaren berdina da.
  - b) Kolektoreko eta baseko korronteen arteko erlazioak gora egiten du maiztasunarekin.
  - c) Kolektoreko eta baseko korronteen arteko erlazioa erregimen estatikoan dagoenaren berdina da, maiztasun baxuetan lan eginez gero.

Ariketak

1. 1. irudiko zirkuituan, diodo biek daukaten ukondoko tentsioa $V_\gamma = 0,7 \text{ V}$ da. Gainera, ZENER diodoak tentsioa $3,5 \text{ V}$ -etara finkatzen du, bere korronea $I_{Z,\min} = 0$ -tik $I_{Z,\max}$ -ra doan tartean dagoenean.
- a) $v_i = 10 \text{ V}$ izanda, kalkulatu R erresistentziaren balio minimoa ZENER diodoak hausturan lan egin dezan eta diodo arrunta zuzenean polarizatuta egon dadin.
- b) Kalkulatu eta marraztu transferentzia-kurba, sarrerako tentsioa $-12 \text{ V} < v_i < 12 \text{ V}$ tartean badago eta $R = 5 \text{ K}$ izanda.

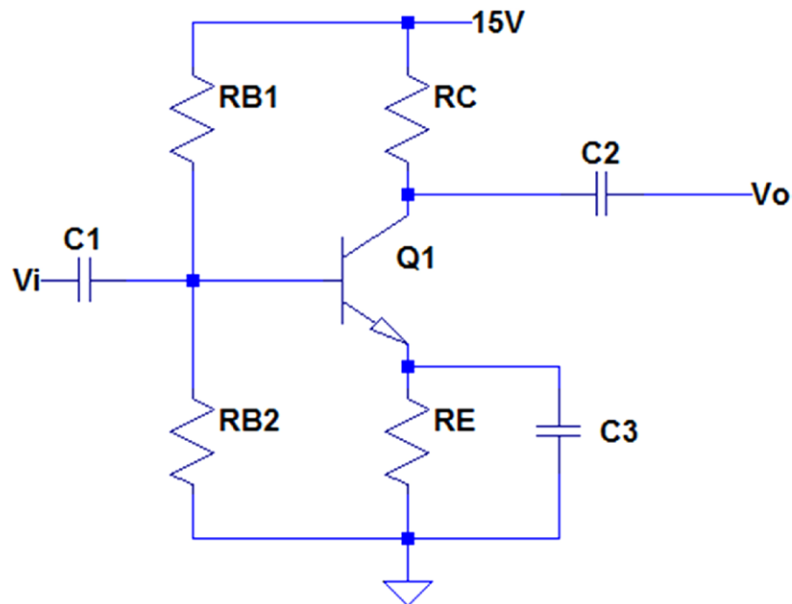
2. 2. irudiko zirkuituan, honako neurketa hauek egin dira:

$$\Delta_v = -184 \quad I_C = 0,118 \text{ mA} \quad Z_{in} = 12 \text{ k}\Omega$$

Gainera:

$$\beta = 100 \quad \text{eta} \quad V_{BE} = 0,7 \text{ V}$$

- Kalkulatu zirkuituko erresistentzia guztien balioak.
- Zenbatekoa da tarte dinamikoa?
- Kalkulatu v_i tentsioaren balio maximoa ($v_{i,max}$), irteeran distortsiorik izan ez dadin.
- Marraztu, grafiko berean, $v_{i,max}$ eta $v_{0,max}$.

2. irudia

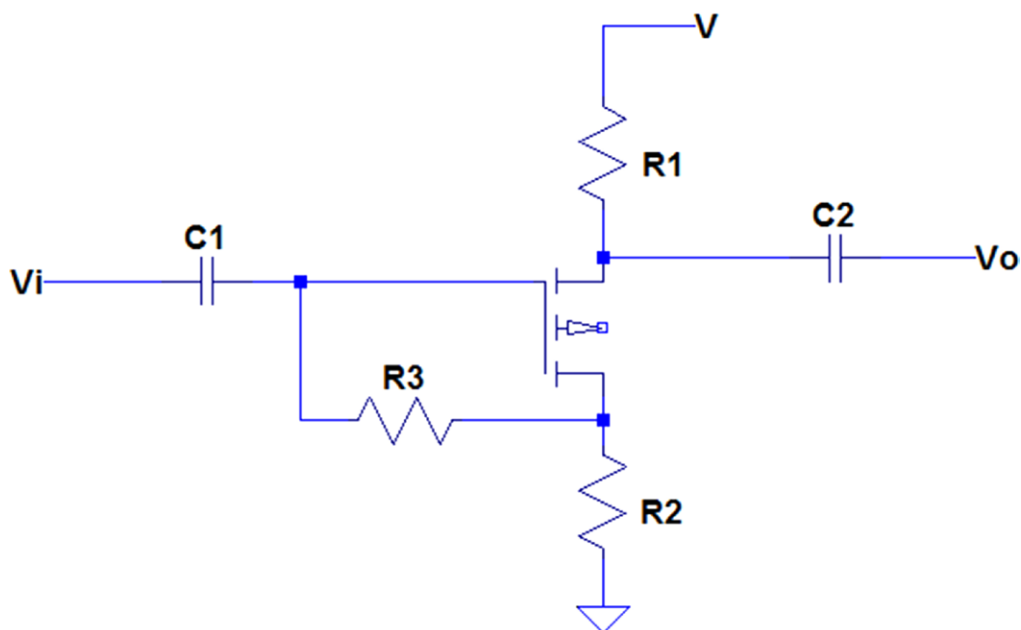
3. 3. irudiko anplifikadorean, FET transistoreak honako parametro hauek ditu:

$$|I_{DSS}| = 230 \text{ mA} \quad |V_T| = 3 \text{ V}$$

Gainera, ezagunak dira honako datu hauek:

$$V = 24 \text{ V} \quad R_1 = 150 \text{ } \Omega \quad R_2 = 180 \text{ } \Omega \quad R_3 = 2,2 \text{ k}\Omega$$

- Osatu FET transistorea egoki polarizatuta egon dadin, draina, iturria eta ateko terminalak ondo adieraziz. Zein motatakoa da FETa?
- Marratzu FETaren sarrerako eta irteerako ezaugarriak, balio esanguratsuenak adieraziz.
- Kalkulatu lan-puntua.
- Zirkuitu honek asetasunean lan egitea ziurtatzen du? Arrazoitu erantzuna.
- Zirkuitu hau baliagarria al da beste FET mota bat polarizatzeko?
- Kalkulatu, tentsio-irabazia, sarrerako inpedantzia eta irteerako inpedantzia.

3. irudia

2017ko maiatza

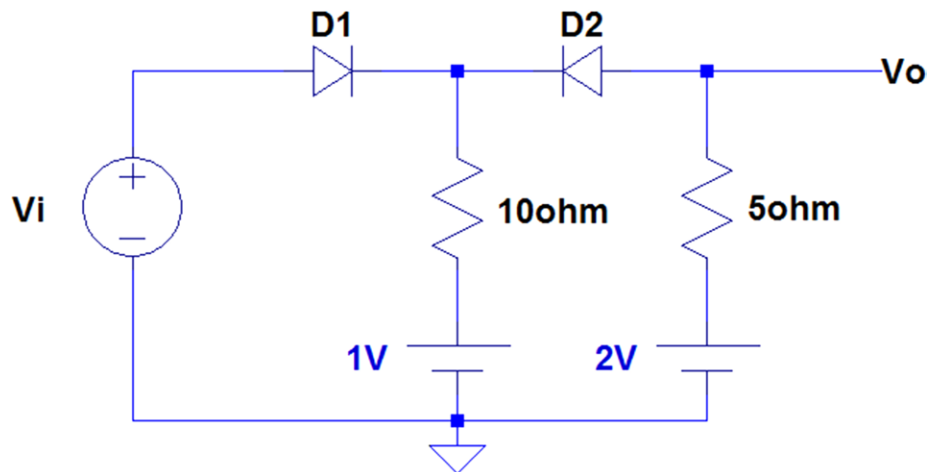
Teoria

1. Oreka termodinamikoan dagoen PN juntura batean, zein eskualdek dauka potentzial handiena?
  - a) P eskualdeak.
  - b) Junturak.
  - c) N eskualdeak.

2. PN juntura alderantziz polarizatzean, potentzial-langa ...
  - a) ... handitzen da.
  - b) ... txikitzen da.
  - c) ... aplikatutako tentsioaren menpe dago.

3. Adierazpen hauetako bat zuzena da; zein?
  - a) Schottky diodo baten ukondoko tentsioa, V_γ , diodo arruntena baino handiagoa da.
  - b) LED diodo baten ukondoko tentsioa, V_γ , diodo arruntena baino handiagoa da.
  - c) Zener diodo baten ukondoko tentsioa, V_γ , diodo arruntena baino handiagoa da.

4. Zergatik esaten da BJTa bipolarra dela?
  - a) Bi juntura dituelako.
  - b) Erdieroale mota biz osatuta dagoelako.
  - c) Eramaile mota biek eroapenean parte hartzen dutelako.

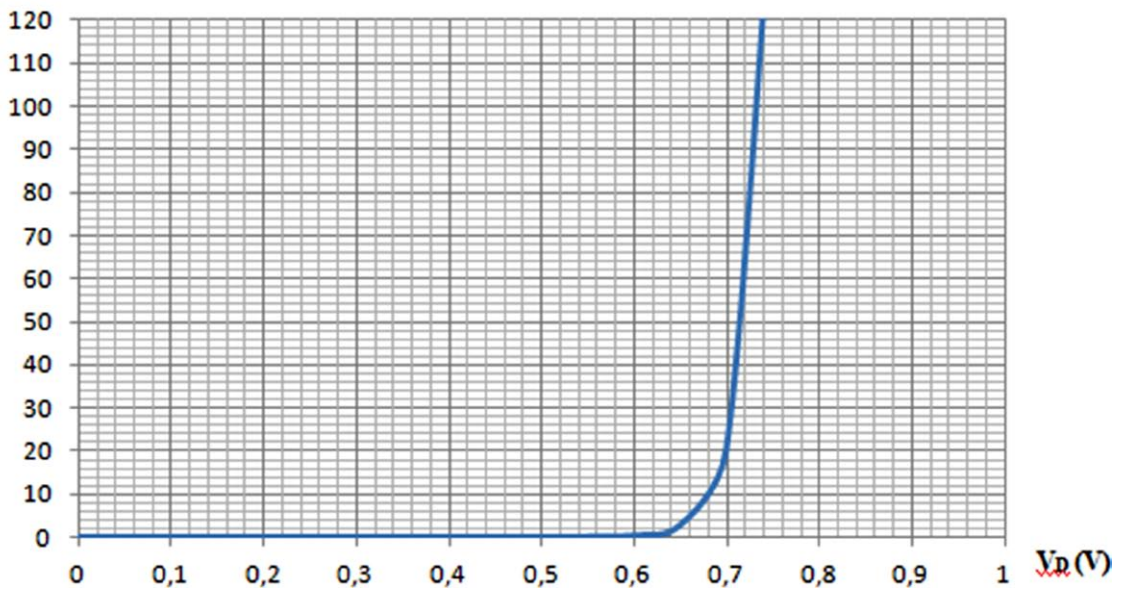
- 5.** Igorle komuneko egituran, pnp motako transistore bipolar bateko sarrerako ezaugarrietan ...
- ... baseko korrontea ($-I_B$) eta V_{BE} tentsioa erlazionatzen dira.
  - ... baseko korrontea (I_B) eta V_{EB} tentsioa erlazionatzen dira.
  - ... baseko korrontea ($-I_B$) eta V_{EB} tentsioa erlazionatzen dira.
- 6.** Transistore bipolar batean, irteerako ezaugarri-kurben errealek dauzkaten idealarekiko desbi-deratzeak:
- Early efektuari zor zaizkio.
  - Early efektuari eta β parametroaren I_c -rekiko menpekotasunari zor zaizkie.
  - β parametroaren I_c -rekiko menpekotasunari zor zaizkio.
- 7.** Gailu elektroniko batean, noiz lortzen da tarte dinamikorik handiena?
- Lan-puntua (Q) karga zuzen dinamikoaren erdian kokatzen denean.
  - Lan-puntua (Q) karga zuzen estatikoaren erdian kokatzen denean.
  - Lan-puntua (Q) karga zuzen dinamikoaren erdian kokatzen denean, eta, gainera, karga zuzen estatikoa eta karga zuzen dinamikoa bat datozenean.
- 8.** P pasabideko MOSFET batean, pasabidea dago...
- ... ateko tentsioa (V_G) atariko tentsioa (V_T) baino handiagoa denean.
  - ... ateko tentsioa (V_G) atariko tentsioa (V_T) baino txikiagoa denean.
  - ... ateko tentsioa (V_G) atariko tentsioa (V_T) baino handiagoa denean ugaltze MOSFETentzat, eta ateko tentsioa (V_G) atariko tentsioa (V_T) baino txikiagoa denean urritze MOSFETentzat.
- 9.** V_G konstante izanda, V_D aldatzen bada, nondik hasten da pasabidearen itotzea?
- Drainaren aldetik.
  - Iturriaren aldetik.
  - Atearen aldetik.
- 10.** JFET batean, nola kontrolatzen da pasabidearen zabalera?
- Ateko junturak zuzenean polarizatuz.
  - P pasabideko JFETetan ateko junturak zuzenean polarizatuz, eta N pasabideko JFETetan ateko junturak alderantziz polarizatuz.
  - Ateko junturak alderantziz polarizatuz.

Ariketak

1. a) 1. irudiko diodoak berdinak dira eta 2. irudiko ezaugarri-kurba daukate. Kalkulatu eta marraztu zirkuituaren transferentzia-kurba, egokiagoa den seinale handiko ereduak erabiliz.
- b) Demagun D_1 diodoa alderantziz polarizatuta dagoela eta D_2 diodoa zuzenean polarizatuta dagoela; kalkulatu egoera honi dagokion karga zuzen estatikoa, eta kokatu karga zuzenaren gainean D_2 diodoaren lan-puntua.
- c) Zenbatekoa da diodoen asetasun-korrontea, I_{SAT} ?

1. irudia

 I_D (mA)

2. irudia

2. 3. irudiko zirkuituko transistoreak honako datu hauek ditu:

$$I_{ES} = 6 \cdot 10^{-15} \text{ A} \quad I_{CS} = 1,8 \cdot 10^{-14} \text{ A} \quad \alpha_R = 0,3311 \quad C = \infty$$

Gainera, kolektoreko korronea neurtu egin da: $I_C = 1 \text{ mA}$. Kalkulatu:

a) V_{BE} .

b) R_B .

Hemendik aurrera, erabil itzazu honako datu hauek:

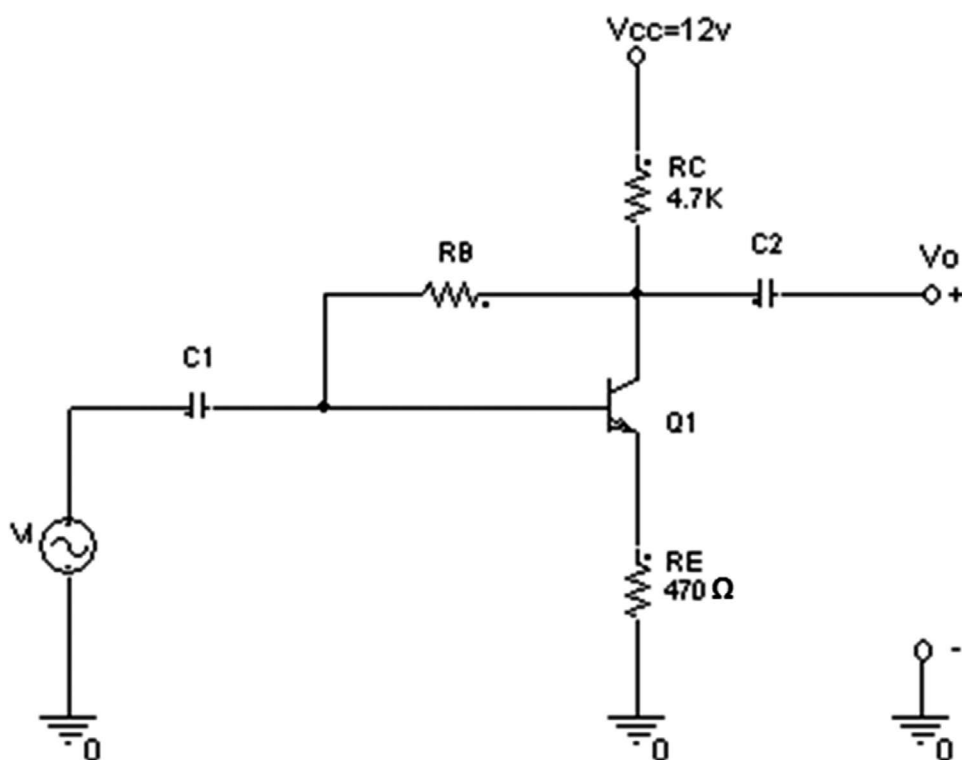
$$I_C = 1 \text{ mA} \quad \beta = 149,25 \quad V_{CE} = 6,8 \text{ V} \quad R_B = 9,12 \text{ k}\Omega$$

c) Kalkulatu A_V , Z_{in} eta Z_{out} .

d) Marraztu, grafiko berean, v_i eta v_{ce} sarrerako honako bi seinale ezberdin hauentzat, balio esanguratsuenak adieraziz:

$$- v_i = 0,5 \text{ sen } \omega t (\text{V})$$

$$- v_i = 1 \text{ sen } \omega t (\text{V})$$

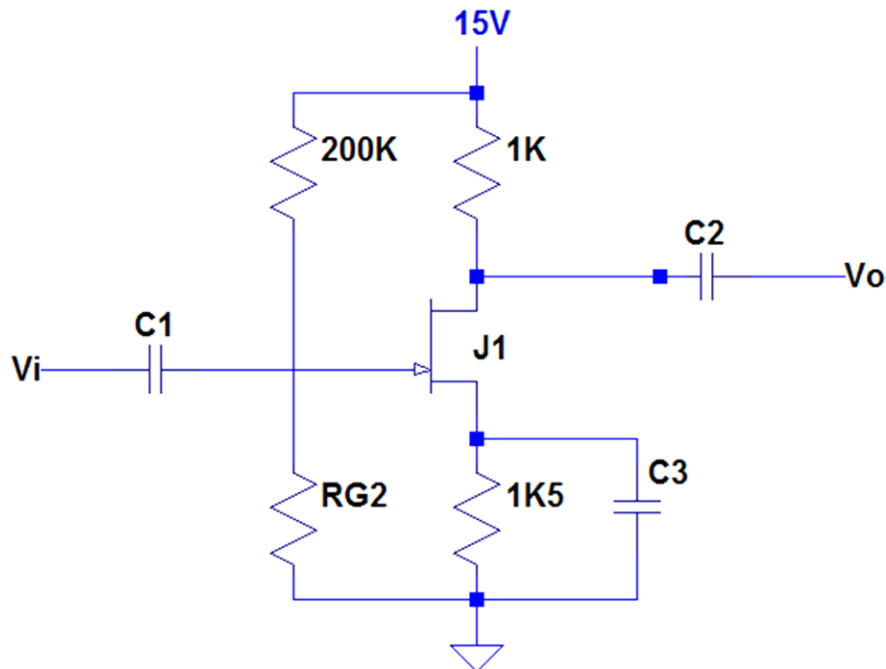
3. irudia

3. 4. irudiko zirkuituan, hauek dira FET transistoreak dituen parametroak:

$$|I_{DSS}| = 9 \text{ mA} \quad |V_T| = 3 \text{ V}$$

- Zer transistore mota da?
- Zenbatekoa izan behar da R_{G2} erresistentzia, zirkuitu anplifikatzailearen sarrerako inpedantzia $66,67 \text{ k}\Omega$ -ekoa izan dadin?
- Kalkulatu transistorearen lan-puntua, eta, marraztu I_D - V_{GS} ezaugarria, bertan ahalik eta informazio gehien adieraziz.
- Kalkulatu A_v eta Z_{out} .
- Marraztu, irteerako ezaugarrietan, lan-puntua, karga zuzen estatikoa eta karga zuzen dinamikoa.

4. irudia

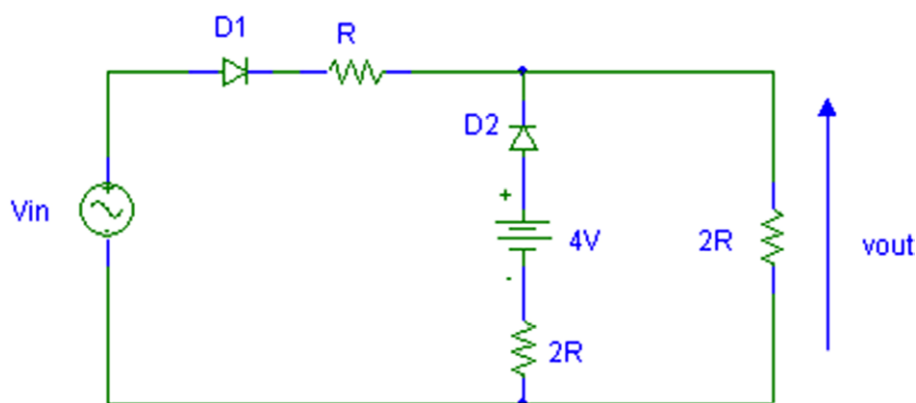
2015/2016

2016ko ekaina

1. PN junturako diodo batean, katodoak daukan elektroien kontzentrazioa 10^{17} cm^{-3} da, eta anodoak daukana 10^7 cm^{-3} .
- Zein da junturak duen potentzial termodinamikoa?
  - Zein da potentzial gehien duen eskualdea?
  - Kalkulatu hustutako eskualdearen zabalera. Zer eskualdetan zehar zabalduko da nagusiki?
  - Marraztu eremu elektrikoaren profila hustutako eskualdean, eta kalkulatu eremu elektrikoaren puntako balioa. Non lortzen da?

Erantzun guztiak arrazoitu behar dira.

Aurreko diodoa 1. irudiko zirkuituan erabiltzen da:

1. irudia

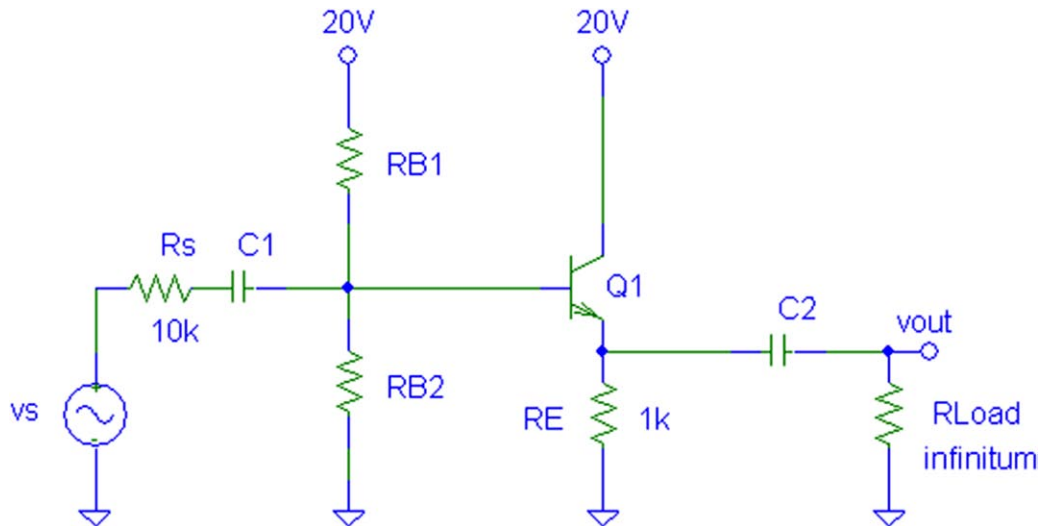
- e) Kalkulatu eta marraztu zirkuituko transferentzia-kurba (diodoak idealtzat jo daitezke).

Datuak:

$$V_T = 0,025 \text{ V} \quad n_i = 10^{10} \text{ cm}^{-3} \quad q = 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$$

$$\epsilon_{r,SI} = 11,8 \quad \epsilon_0 = 8,854 \cdot 10^{-12} \text{ F/m}$$

2. 2. irudiko zirkuituan, hauek dira erabilitako BJT transistoreak igorle komuneko konfigurazioan dituen parametroak: $\beta = 100$ eta $V_{BE} = 0,7 \text{ V}$.
- Kalkulatu R_{B1} eta R_{B2} erresistentzien balioak, irteerako tentsioak tarte dinamiko maximoa lor dezan.
  - Kalkulatu zirkuituaren tentsio-irabazi osoa eta sarrerako inpedantzia.
  - Erabilitako tentsio-sorgailuak badu trabaren bat? Zer gertatuko litzateke tentsio-sorgailuaren $R_S = 100 \Omega$ -ekoa izango balitz?

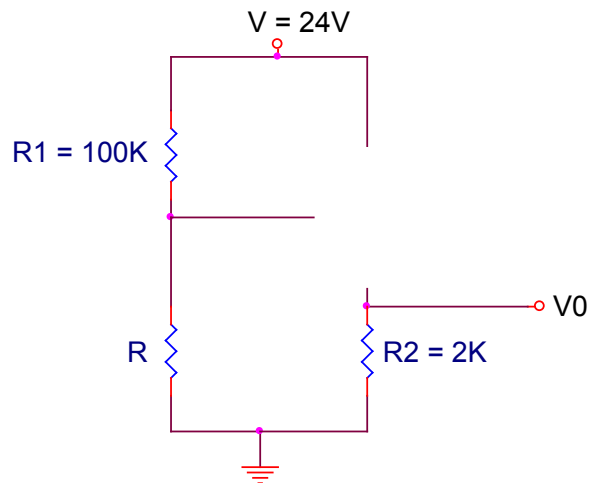

2. irudia

3. 3. irudia p pasabideko ugaltze MOSFET bat duen polarizazio-zirkuitua da. Asetasunean, ekuazio honen bidez kalkulatzen da transistorearen draineiko korronea:

$$I_D = K(V_{GS} - V_T)^2. \quad \text{Datuak: } |V_T| = 2 \text{ V} \quad |K| = 2 \text{ mA/V}^2$$

- Kokatu transistorearen ikurra polarizazio-zirkuituan, bere terminalak adieraziz.
- Marratzu MOSFETaren transferentzia-kurba.
- Kalkulatu R erresistentziaren balioa, MOSFETa eroaten has dadin.
- Kalkulatu R erresistentziaren balioa, $V_0 = 16 \text{ V}$ izan dadin.
- Kalkulatu R erresistentziaren balioa, MOSFETak tentsio baten bidez kontrolatutako korrone-sorgailu modura lan egiteari uzteko.

3. irudia

2016ko maiatza

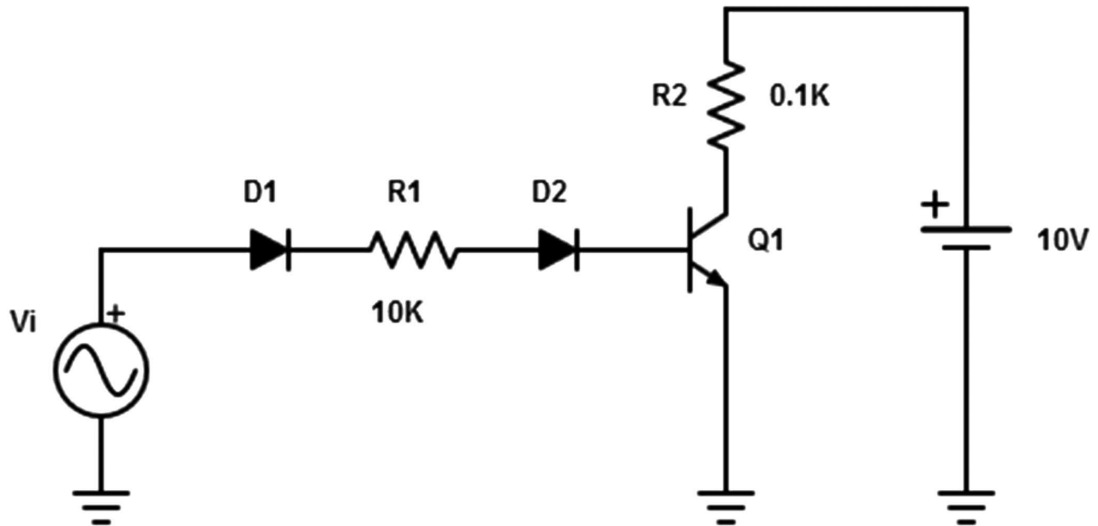
1. 1. irudiko zirkuituak $V_T = 0,5$ V duten bi diodo berdin eta $V_{BE} = 0,7$ V eta $\beta = 200$ dituen transistore bipolar bat erabiltzen ditu.

- a) Kalkulatu eta marraztu I_c korrontearen balioa v_i tentsioaren arabera, diodoen zein transistorearen egoera posible guztiak kontuan izanda. Adierazi, grafikoan, balio esanguratsuenak eta transistorearen languneak.
- b) Azaldu PN junturako diodoaren seinale handiko eredu linealak, eta adierazi zein den aurreko atalean erabili duzuna.
- c) Kalkulatu, **zehatz-mehatz**, diodoak zeharkatzen dituen korrontea eta diodoetan agertzen den tentsioa, $v_i = 5$ V denean. Diodoaren asetasun-korrontea ezaguna da, $I_{sat} = 1$ pA.
- d) Erabilitako PN junturako diodoek honako ezaugarri teknologiko hauek dituzte:

$$A = 0,4 \text{ cm}^2 \quad N_D = 1 \cdot 10^{19} \text{ cm}^{-3} \quad n_i = 10^{10} \text{ cm}^{-3}$$

$$\epsilon_{r,Si} = 11,8 \quad \epsilon_0 = 8,85 \text{ pF/m} \quad \phi_T = 979 \text{ mV} \quad V_T = 25 \text{ mV}$$

- d1) Kalkulatu ezpurutasun hartzaileen kontzentrazioa, N_A .
- d2) Kalkulatu orekako hustutako eskualdearen zabalera.
- d3) PN juntura alderantziz polarizatzen badugu, $v_i = -1$ V, zer gertatzen zaio hustutako eskualdeari? Kalkulatu egoera honetan izango duen zabalera.
- d4) Kalkulatu junturako kapazitatea, C_j , $v_i = -1$ V denean.

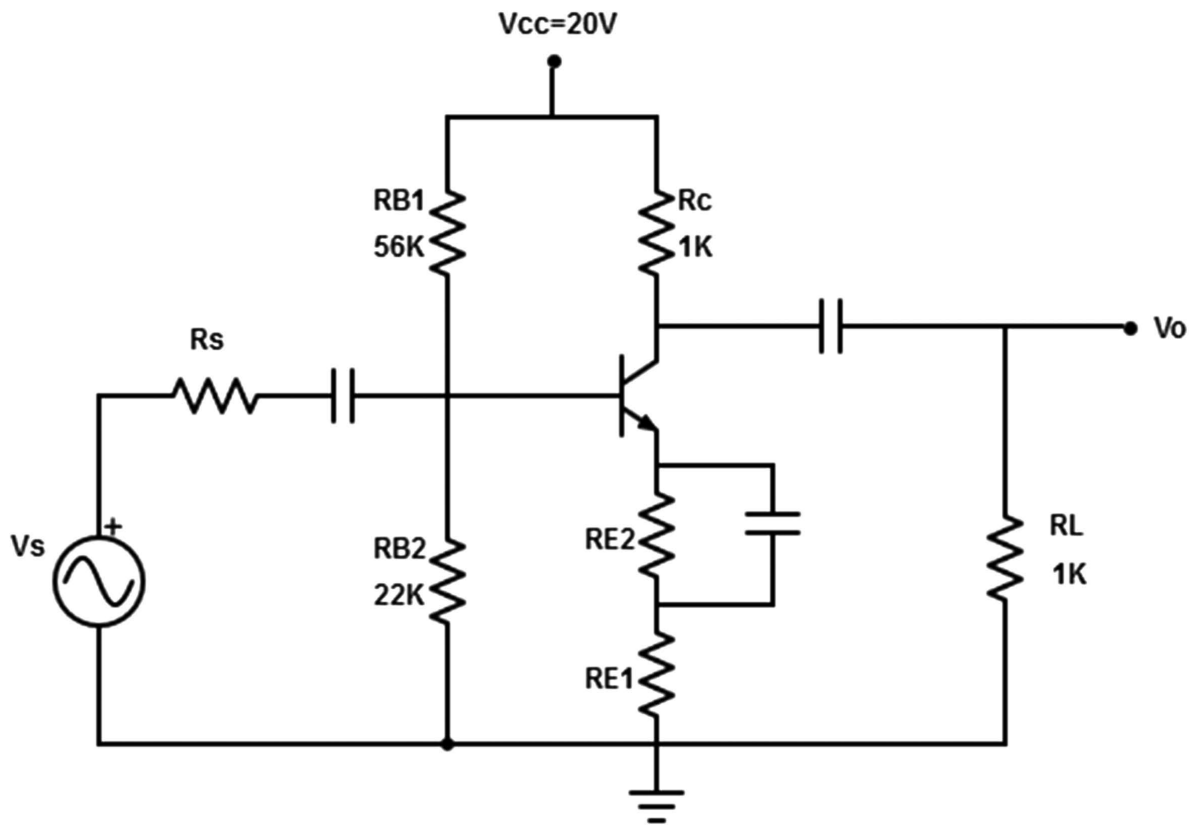

1. irudia

2. Basea zirkuitu irekian daukan p⁺np transistore bipolar bat daukagu. Igorlearen eta kolektorearen artean $V \gg V_T$ den tentsioa aplikatzen badiogu, eta igorletik I_E korrontea pasatzen bada:
- Zein da V_{EB} tentsioaren balioa? Gailuaren ezaugarri bat da?
  - Zein langunetan egongo litzateke transistorea? Zein izango litzateke kolektoreko korrontea, I_C ?

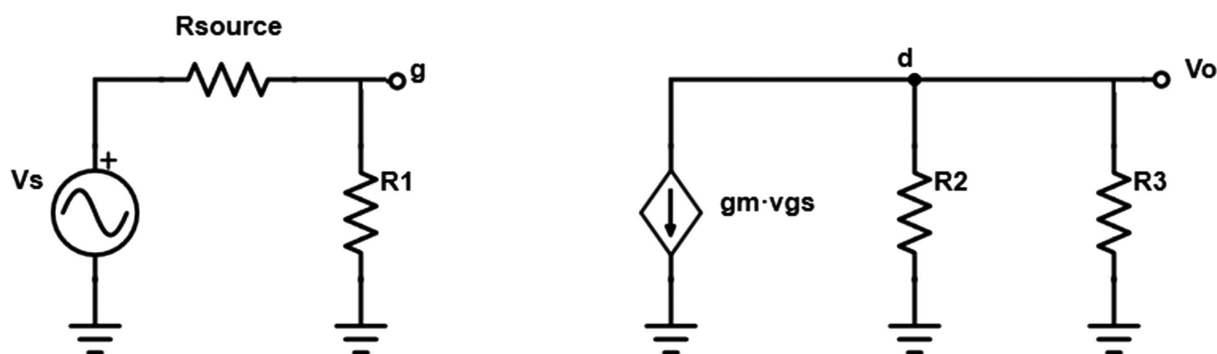
ERANTZUN GUZTIAK ARRAZOITU BEHAR DIRA.

3. 2. irudiko zirkuitu amplifikatzailea aztertu nahi dugu. Datuak: $V_{BE} = 0,6 \text{ V}$ eta $\beta = 100$.
- Marratzu polarizazio-zirkuitua, eta kalkulatu eta marratzu karga zuzen estatikoa $I_C - V_{CE}$ irteerako ezaugarrietan.
  - Marratzu seinale txikiko zirkuitua, eta kalkulatu eta marratzu karga zuzen dinamikoa $I_C - V_{CE}$ irteerako ezaugarrietan.
  - Kalkulatu R_{E1} eta R_{E2} erresistentzien arteko erlazioa, karga zuzen dinamikoaren malda karga zuzen estatikoaren bikoitza izan dadin.
  - Kalkulatu lan-puntua, c) ataleko egoeran.
  - Kalkulatu tarte dinamikoa.
  - Nola hobe genezake amplifikadorearen tentsio-irabazia R_E erresistentziarekin jokatuz gero? Zein izango litzateke hartutako soluzioak duen eragina?
  - Kalkulatu sarrerako eta irteerako inpedantziak, d) atalean lortutako emaitzekin.

2. irudia

4. 3. irudiko zirkuitua, n pasabideko urritze MOSFET bat duen muntaia baten seinale txikiko zirkuituari dagokio. Datuak: $|I_{DSS}| = 8 \text{ mA}$ $|V_T| = 4 \text{ V}$ $g_m = 2(\text{k}\Omega)^{-1}$
- Marraztu muntaiaari dagokion seinale handiko zirkuitua. Horretarako, kontuan izan iturritik erreferentziara $R_4 = 1 \text{ k}\Omega$ erresistentzia dagoela, kondentsadore batekin paraleloan. Gehitu behar diren osagaiak seinale handiko zirkuituari.
  - Kalkulatu I_D eta V_{GS} .
  - Marraztu $I_D - V_{GS}$ ezaugarria, eta, bertan, kokatu FET transistorearen parametroen balioak eta Q puntuarenak.
  - Elikatze-tentsioa $V_{DD} = 12 \text{ V}$ bada, kalkulatu drainekeo erresistentziaren balio maximoa, MOSFET transistorea asetasunean egoteko.
  - n kanaleko JFET bat polarizatzeko, erabil liteke daukagun zirkuitua?
  - Kalkulatu anplifikadorearen sarrerako eta irteerako inpedantziak.
  - $R_{\text{source}} = 50 \text{ k}\Omega$ bada, nolakoa izan behar da Z_{in} anplifikadorearen tentsio-irabazian eragirik izan ez dezan? Kalkulatu R_1 erresistentziaren balioa, tentsio-irabazia $\Delta V_s = -7,5$ bada ($R_3 = \infty$ eta d] atalean lortutako drainekeo erresistentziaren balio maximoa hartu egin da).

3. irudia

Soluzioak

2020ko uztaila

Teoria

1. Seinale txikian lan egiten duen FET bat(ek):

- a. Portaera lineala du denboraren araberako magnitudeekiko.
- b. Draina eta iturri terminalen arteko konduktantzia batez eta korronte sorgailu batez ordezkadateke.
- c. Beste bi erantzunak zuzenak dira.

2. JFET bat ia baliokidea da funtzionamenduan:

- a. MOSFET batena, urritzekoa edo ugaltzekoa.
- b. Ez da MOSFETen baliokidea, atearen eta kanalaren arteko isolamendua desberdina baita.
- c. Urritze MOSFET batena.

3. Seinale txikiko erregimena:

- a. Erregimen dinamikoaren kasu berezi bat da, non, polarizatuta egoteaz gain, gailu elektronikoen denboraren araberako tentsioak edo korronteak jasaten baitituzte, baina polarizazio-balioak baino askoz txikiagoak.
- b. Gailuek portaera lineala dute.
- c. Beste bi erantzunak zuzenak dira.

4. BJTren konfigurazioaren arabera:

- a. A_V , A_I , Z_{in} eta Z_{out} parametroen balioak beti berdinak dira, BJTren konfigurazioa alde batera utzita.
- b. Balio desberdinak lortzen dira A_V , A_I , Z_{in} eta Z_{out} parametroetarako.
- c. A_V , A_I , Z_{in} eta Z_{out} parametroen balioak aldatzen dira, BJTak portaera ideala duen ala ez.

5. p pasabideko ugaltze MOSFET batean, draineiko korronea egon dadin:

- a. $V_G > V_T$
- b. $V_G < V_T$
- c. $V_T < V_G < 0$

6. Kuadripoloen teoria:

- a. BJTan bakarrik aplikatu daiteke, maiztasun baxuetan lan egiten badu.
- b. BJTari aplikatu dakioke, seinale txikian lanean ari denean.
- c. BJTan aplikatu daiteke, bai estatikan, bai dinamikan.

7. Early efektuak:

- a. Etenduran bakarrik du garrantzia, bi junturak alderantziz polarizatuta daudenean.
- b. BJT erreal baten portaera ikasgelan ikusitako idealetik desbideratzen den ideia ematen du.
- c. Basearen zabaleraren eta junturei aplikatutako tentsioen arteko mendekotasuna islatzen du.

8. Potentzial termodinamikoa:

- a. Oreka termodinamikoaren ondorio bat da, eta eroankortasun ezberdina duten bi material elkartzuz gero agertzen da.
- b. Orekan egon arren, korrante garbia dago potentzial termodinamikoaren ondorioz.
- c. Esperimentalki neur daiteke, egituraren bi muturren artean voltmetro bat jarritz, besterik gabe.

9. Transistore bipolar baterako, Ebers-Moll-en eredua(k):

- a. BJTa modu aktiboan polarizatuta badago bakarrik da baliozkoa.
- b. Gailuaren funtzionamendua deskribatzen du, bai estatikan, bai dinamikan. Azken kasu horretan, tentsioak denboraren arabera izango dira.
- c. Gailuaren funtzionamendua deskribatzen du, bere junturetako edozein polarizazio-baliotarako.

10. FET batean:

- a. Atearen korrontea nulua da, soilik $V_{GS} = V_{DS}$ bada.
- b. Atearen korrontea ia nulua da.
- c. Atearen korrontea nulua da, kanala ito edo zulatu bada soilik.

11. Hauek dira FETen aplikazio ohikoenak:

- a. Erresistentzia lineala eskualde gradualean eta tentsioak kontrolatutako iturria asetasunean.
- b. Erresistentzia ez-lineala eskualde gradualean eta tentsioak kontrolatutako iturria asetasunean.
- c. Erresistentzia ez-lineala eskualde gradualean eta korrontek kontrolatutako iturria asetasunean.

12. Eguzki-zelulak:

- a. Argi-erradiazioarekiko oso sentikorrak diren gailuak dira, fotodiodoak bezala.
- b. pn junturan oinarrituta daudenez, zuzeneko polarizaziopean zein alderantzizkoan lan egin dezakete.
- c. pn junturan oinarritzen dira, eta argi-erradiazioa energia elektriko bihurtzen dute. Horretarako, laugarren koadrantean lan egin behar dute.

PN JUNTURA - ZIRKUITU DIODODUNA

1. Siliziozko erdieroaleez egindako pn juntura batean, honako datu hauek ezagutzen dira:
 $N_D = 10^{20} \text{ cm}^{-3}$, $N_A = 10^{16} \text{ cm}^{-3}$, $n_i = 10^{10} \text{ cm}^{-3}$

a) Kalkulatu potentzial termodinamikoa giro-tenperaturan.

$$\Phi_T = V_T \cdot \ln\left(\frac{N_A \cdot N_D}{n_i^2}\right) = 0,025 \cdot \ln\left(\frac{10^{16} \cdot 10^{20}}{10^{20}}\right) = \mathbf{0,921 \text{ V}}$$

b) Potentzial termodinamikoa kalkulatzeko erabiltzen den adierazpenak balio al du juntura mota guztietarako? Arrazoitu erantzuna.

Ez, ez du balio juntura mota guztietarako. Juntura latz-lauarekin soilik erabil daiteke, non Nd-k bi balio konstante baititu juntura metalurgikoaren bi aldeetan.

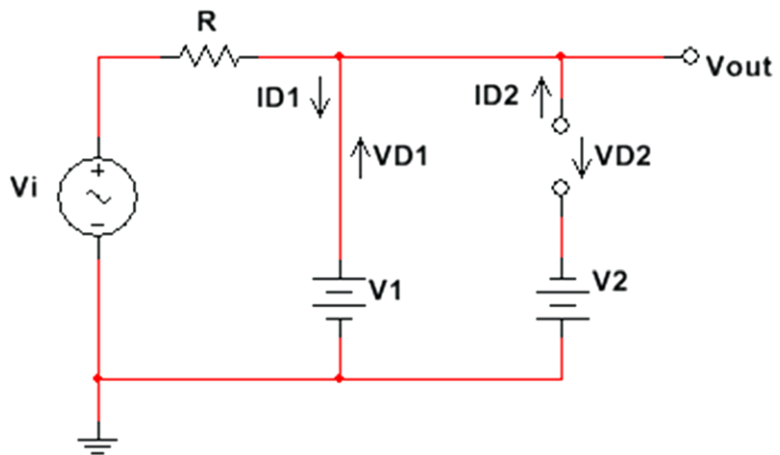
c) Zer lotura du potentzial termodinamikoak pn juntura baten eskualde dipolarraren eremu elektrikoarekin?

Potentzial termodinamikoa eremu elektrikoaren integrala da, eskualde dipolarraren muturren artean.

$$\Phi_T(x) = \int_{-x_p}^{x_n} \epsilon(x) \cdot dx = \frac{l \cdot |\epsilon_{\max}|}{2}$$

2. Erakutsitako zirkuiturako, datu hauek ematen dira:

$$V_1 = 5 \text{ V}, \quad V_2 = 10 \text{ V}, \quad R = 1 \text{ k}\Omega, \quad \text{diodoak idealak}$$

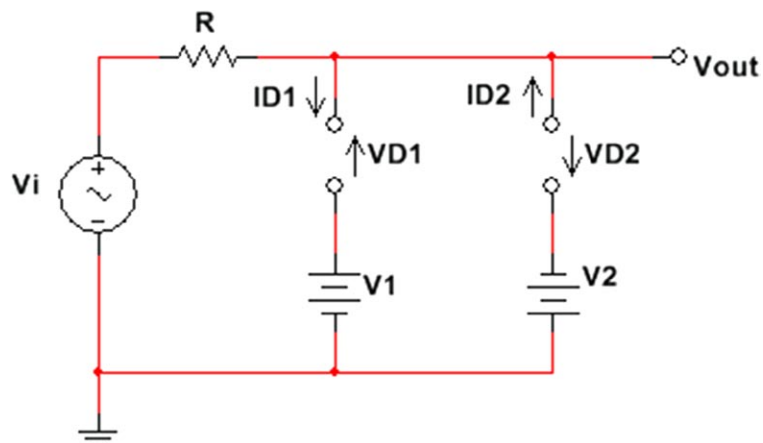
1. irudia

Gailuetarako zeinu-hitzarmena erabiliz, eta transferentzia-kurba kontuan hartuta, kalkulatu: a) v_{out} maximoa eta v_{out} minimoa

5 V eta -10 V, hurrenez hurren.

- $v_i = +15\text{ V}$ izanda:

- b) v_{out} , I_{D1} , V_{D1} , I_{D2} eta V_{D2}
 D_1 ON eta D_2 OFF

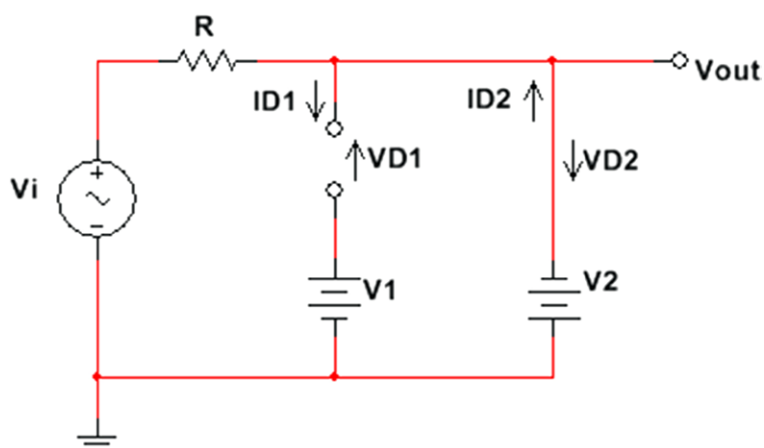
$$V_{\text{out}_1} = V_i = 15\text{ V}, V_{D1} = 0\text{ V}, I_{D2} = 0\text{ mA}$$

$$I_{D1} = \frac{V_i - V_1}{R} = \frac{15 - 5}{1} = 10\text{ mA}$$

$$V_{D2} = -V_2 - V_1 = -10 - 5 = -15\text{ V}$$

- $v_i = +2,5\text{ V}$ izanda:

- c) v_{out} , I_{D1} , V_{D1} , I_{D2} eta V_{D2}
 D_1 OFF eta D_2 OFF

$$V_{\text{out}_2} = v_i = 2,5\text{ V}, I_{D1} = 0\text{ mA}, I_{D2} = 0\text{ mA}$$

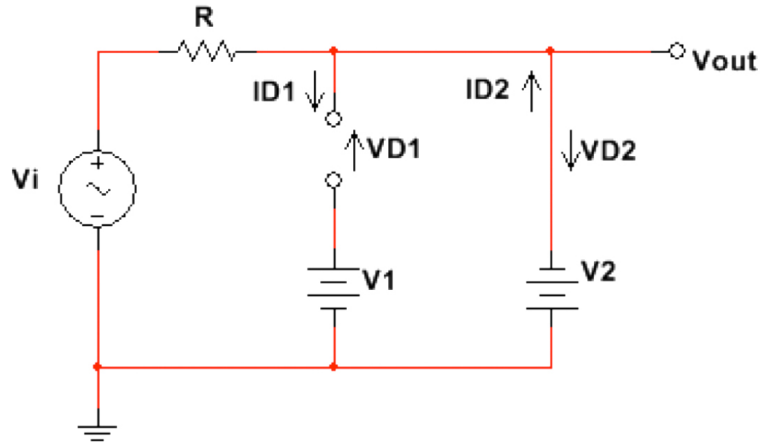
$$V_{D1} = v_i - V_1 = 2,5 - 5 = -2,5\text{ V}$$

$$V_{D2} = -V_2 - v_i = -10 - 2,5 = -12,5\text{ V}$$

- $v_i = -15$ V izanda:

4. v_{out} , I_{D1} , V_{D1} , I_{D2} eta V_{D2}

D_1 OFF eta D_2 ON

$$V_{out_3} = -V_2 = -10 \text{ V}, I_{D1} = 0 \text{ V}, V_{D2} = 0 \text{ mA}$$

$$V_{D1} = -V_2 - V_1 = -10 - 5 = -15 \text{ V}$$

$$I_{D2} = \frac{-V_2 - V_i}{R} = \frac{-10 - (-15)}{1} = 5 \text{ mA}$$

- Kommutazioari buruz:

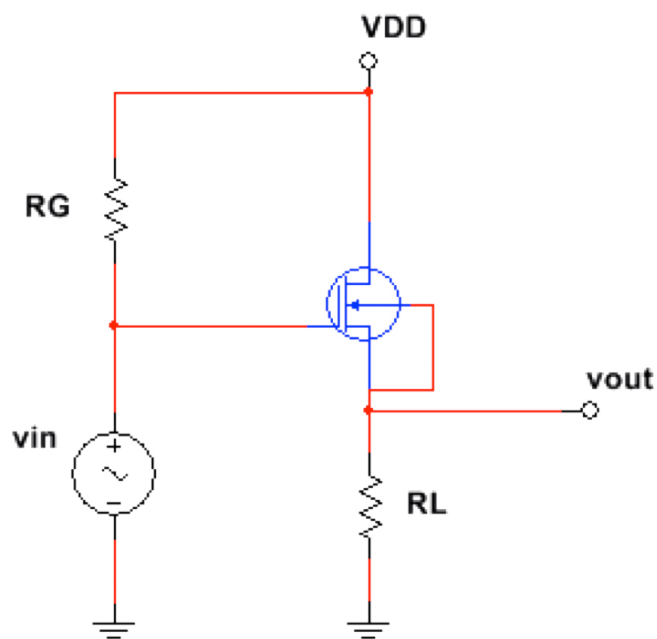
e) v_i -ren balioa, D_1 kommutatzeko (V)

$$V_{out_2} = V_{out_1} \rightarrow V_i = 5 \text{ V}$$

f) v_i -ren balioa, D_2 kommutatzeko (V)

$$V_{out_2} = V_{out_3} \rightarrow V_i = -10 \text{ V}$$

DRAIN KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

2. irudia

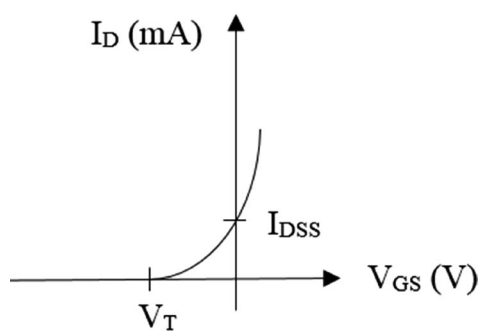
Irudiaren zirkuituan, parametro hauek dituen transistore bat erabili da:

$$|V_T| = 5 \text{ V} \quad k = 2 \text{ mA/V}^2$$

Seinale sinusoidal alferno puruaren sorgailu batek, v_{in} , transistorea kitzikatzen du. Honako hauek dira zirkuituaren beste balio batzuk:

$$R_G = 10 \text{ k}\Omega \quad V_{DD} = 10 \text{ V}$$

- a) Zer transistore mota da? Marraztu transferentzia-ezaugarria, balio esanguratsuenak adieraziz.

n pasabideko urritze MOSFET bat da.

- b) Transistorearen funtzionamenduak, asetasunean, $I_D = k (V_{GS} - V_T)^2$ ekuazioa jarraitzen badu, zenbat balio du asetasun-korronteak (I_{DSS})?

$$I_D = k \cdot (V_{GS} - V_T)^2$$

$$I_D = I_{DSS} \cdot \left(1 - \frac{V_{GS}}{V_T}\right)^2 = I_{DSS} \cdot \left(\frac{V_T - V_{GS}}{V_T}\right)^2 = \frac{I_{DSS}}{V_T^2}$$

$$k = \frac{I_{DSS}}{V_T^2} \rightarrow I_{DSS} = k \cdot V_T^2 = 2 \cdot (-5)^2 \rightarrow I_{DSS} = 50 \text{ mA}$$

- c) Kalkula ezazu R_L -ren balioa, transistorea asetasunean polarizatuta egonda, bere drainaren korrontea 2 mA-koa izan dadin. Egiaztatu funtzionamendu-egoera hori.

$$V_{GS} = 0 - R_L \cdot I_D = -2 \cdot R_L$$

$$I_D = k \cdot (V_{GS} - V_T)^2 = 2 \cdot (-2 \cdot R_L - (-5))^2$$

$$4 \cdot R_L^2 \cdot -20 \cdot R_L + 24 = 0 \rightarrow R_L = 2 \text{ k}\Omega \text{ edo } 3 \text{ k}\Omega$$

$$R_L = 2 \text{ k}\Omega \rightarrow V_{GS} = -4 \text{ V} > V_T \checkmark$$

$$R_L = 3 \text{ k}\Omega \rightarrow V_{GS} = -6 \text{ V} < V_T \times$$

Asetasunean egoteko: $V_{DS} \geq V_{DS_{sat}}$

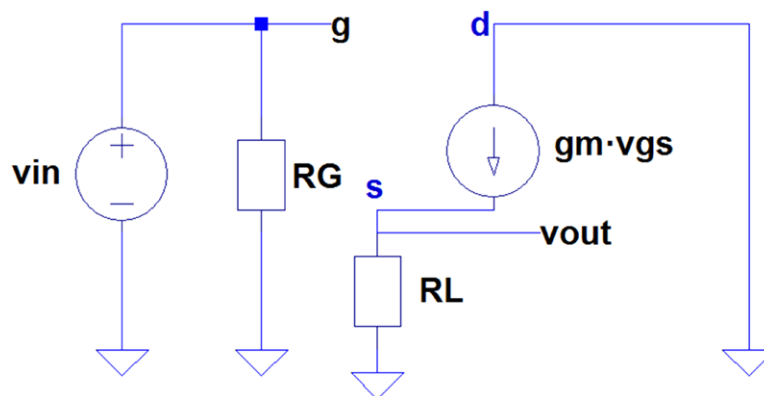
$$V_{DS_{sat}} = V_{GS} - V_T = -4 - (-5) = 1 \text{ V}$$

$$V_{DS_{sat}} = V_{DD} - R_L \cdot I_D = 10 - 4 = 6 \text{ V} \quad \text{Baldintza betetzen da.}$$

- d) Kalkulatu g_m parametroaren balioa.

$$g_m = \frac{2 \cdot \sqrt{I_{DSS} \cdot I_D}}{|V_T|} = \frac{2 \cdot \sqrt{2 \cdot 50}}{5} = 4 (\text{K}\Omega)^{-1}$$

- e) Marraztu seinale txikiko zirkuitua, eta kalkula zirkuituaren tentsio-irabazia.

$$v_{\text{out}} = R_L \cdot g_m \cdot v_{gs}$$

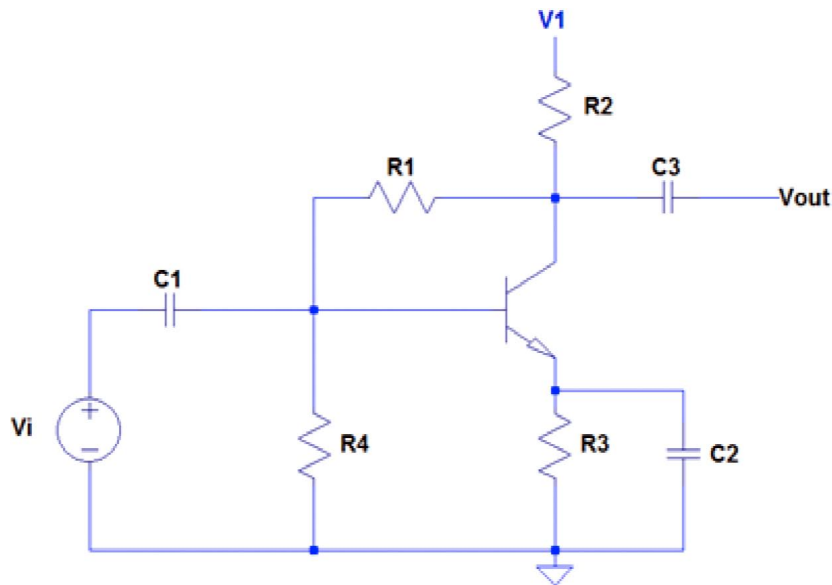
$$v_{gs} = v_{\text{in}} - v_{\text{out}} = v_{\text{in}} - R_L \cdot g_m \cdot v_{gs}$$

$$v_{\text{in}} = v_{gs} + R_L \cdot g_m \cdot v_{gs} = (1 + R_L \cdot g_m) \cdot v_{gs}$$

$$\Delta v = \frac{v_{\text{out}}}{v_{\text{in}}} = \frac{R_L \cdot g_m}{(1 + R_L \cdot g_m)} = \frac{2 \cdot 4}{(1 + 2 \cdot 4)} \rightarrow \Delta v = \mathbf{0,899}$$

IGORLE KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

Irudiaren zirkuitua kontuan hartuta,

3. irudia

DATUAK: $I_{CB0} = 1,21 \cdot 10^{-14} \text{ A}$, $I_{EB0} = 4,03 \cdot 10^{-15} \text{ A}$, $\alpha_R = 0,3311$, $V_T = 25 \text{ mV}$
 $V_1 = 12 \text{ V}$, $R_2 = 2 \text{ k}\Omega$, $R_3 = 200 \Omega$, $R_4 = 22 \text{ k}\Omega$.

$I_E = -2 \text{ mA}$ bada, kalkulatu:

a) V_{BE} tentsioaren balioa.

Ebers-Mollen ekuazioak, zirkuitu irekiko asetatsun-korronteak erabiliz:

$$I_E = -\alpha_R \cdot I_C - I_{EB0} \cdot \left[e^{\left(\frac{V_{BE}}{V_T}\right)} - 1 \right] \quad (1)$$

$$I_C = -\alpha_F \cdot I_E - I_{CB0} \cdot \left[e^{\left(\frac{V_{BC}}{V_T}\right)} - 1 \right] \quad (2)$$

$$(1)\text{-tik } V_{BE} = V_T \cdot \left[\text{Ln} \left(\frac{I_E + \alpha_R \cdot I_C}{-I_{EB0}} \right) + 1 \right] = \mathbf{0,6632 \text{ V}}$$

Elkarrekikotasunaren erlazioa erabiliz, $\alpha_F \cdot I_{EB0} = \alpha_R \cdot I_{CB0}$

$$\alpha_F = \frac{\alpha_R \cdot I_{CB0}}{I_{EB0}} = 0,9941 \rightarrow \beta_F = \frac{\alpha_F}{1 - \alpha_F} = 168,49$$

(2)-tik, gune aktiboan, $I_C = -\alpha_F \cdot I_E - I_{CB0} = 1,988 \text{ mA}$

$$I_B = \frac{I_C}{\beta_F} = 0,0118 \text{ mA}$$

b) V_{CE} tentsioaren balioa.

$$V_E = R_3 \cdot I_E = 0,4 \text{ V} \quad (I_E \text{ positibotzat hartuta})$$

$$V_B = V_E + V_{BE} = 1,0632 \text{ V}$$

$$I_{R4} = \frac{V_B}{R_4} = 0,0483 \text{ mA}$$

$$I_{R1} = I_{R4} + I_B = 0,0603 \text{ mA}$$

$$I_{R2} = I_{R1} + I_C = 2,0483 \text{ mA}$$

$$V_1 - R_2 \cdot I_{R2} - V_{CE} - V_E \rightarrow V_{CE} = 7,5 \text{ V}$$

c) R_1 erresistentziaren balioa.

$$V_{BC} = V_{BE} - V_{CE} = -6,8368 \text{ V}$$

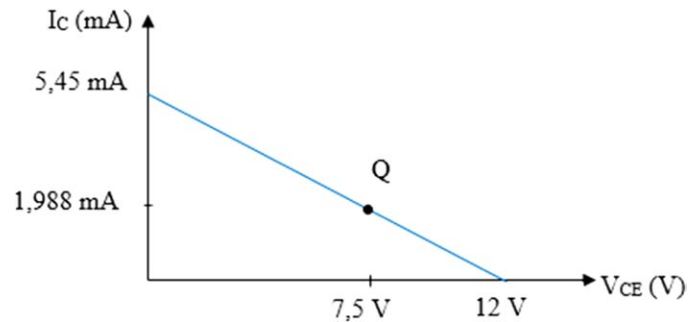
$$R_1 = \frac{-V_{BC}}{I_{R1}} = 113,37 \text{ k}\Omega$$

d) Kalkulatu eta marraztu karga zuzen estatikoa, balio esanguratsuenak adieraziz. Egin itzazu egokitzat jotzen dituzun hurbilketak.

$$I_C = \frac{V_1 - V_{CE}}{R_2 + R_3} = \frac{12 - V_{CE}}{2,2}$$

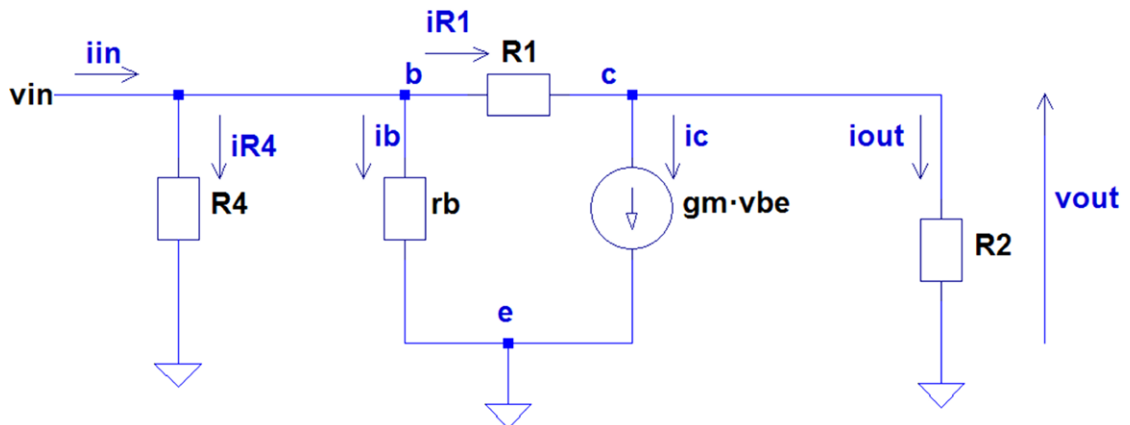
$$I_C = 0 \rightarrow V_{CE} = 12 \text{ V}$$

$$V_{CE} = 0 \rightarrow I_C = \frac{12}{2,2} = 5,45 \text{ mA}$$

e) Kalkulatu zirkuituaren tentsio-irabazia.

Seinale txikiko zirkuitua:

$$g_m = \frac{I_C}{V_T} = \frac{1,998}{0,025} = 79,52 \text{ (K}\Omega\text{)}^{-1}$$

$$r_b = \frac{1}{g_b} = \frac{V_T}{I_B} = 2,08 \text{ k}\Omega$$

$$v_{in} = v_{be}$$

$$v_{out} = R_2 \cdot i_{out} = R_2 \cdot \left[\frac{v_{be} - v_{out}}{R_1} - g_m \cdot v_{be} \right]$$

$$i_{out} = i_{R1} - i_c = \frac{v_{in} - v_{out}}{R_1} - g_m \cdot v_{be} = \frac{v_{be} - v_{out}}{R_1} - g_m \cdot v_{be}$$

$$v_{out} = \frac{R_2}{R_1} \cdot v_{be} - \frac{R_2}{R_1} \cdot v_{out} - R_2 \cdot g_m \cdot v_{be}$$

$$\Delta v = \frac{v_{out}}{v_{in}} = \frac{\frac{R_2}{R_1} - R_2 \cdot g_m}{\frac{R_2}{R_1} + 1} \rightarrow \Delta V = -155,28$$

f) Marraztu, grafiko berean, sarrerako eta irteerako tentsioak, balio esanguratsuenak adieraziz, honako bi kasu hauetarako:

f1) $v_i(t) = 10 \text{ mV}_p$

f2) $v_i(t) = 30 \text{ mV}_p$

Irteerako tentsioa marraztu ahal izateko, karga zuzen dinamikoa bilatu behar da.

$$v_{ce} = v_{be} - v_{bc} = r_b \cdot i_b - R_1 \cdot i_{R1} = r_b \cdot \frac{i_c}{\beta} - R_1 \cdot i_c - \frac{R_1}{R_2} \cdot v_{ce}$$

$$i_{R1} = i_c + i_{out} = i_c + \frac{v_{ce}}{R_2}$$

$$\left(1 + \frac{R_1}{R_2} \right) \cdot v_{ce} = \left(\frac{r_b}{\beta} - R_1 \right) \cdot i_c$$

$$m_{kzd} = \frac{i_c}{v_{ce}} = \frac{\left(1 + \frac{R_1}{R_2} \right)}{\left(\frac{r_b}{\beta} - R_1 \right)} = -0,508$$

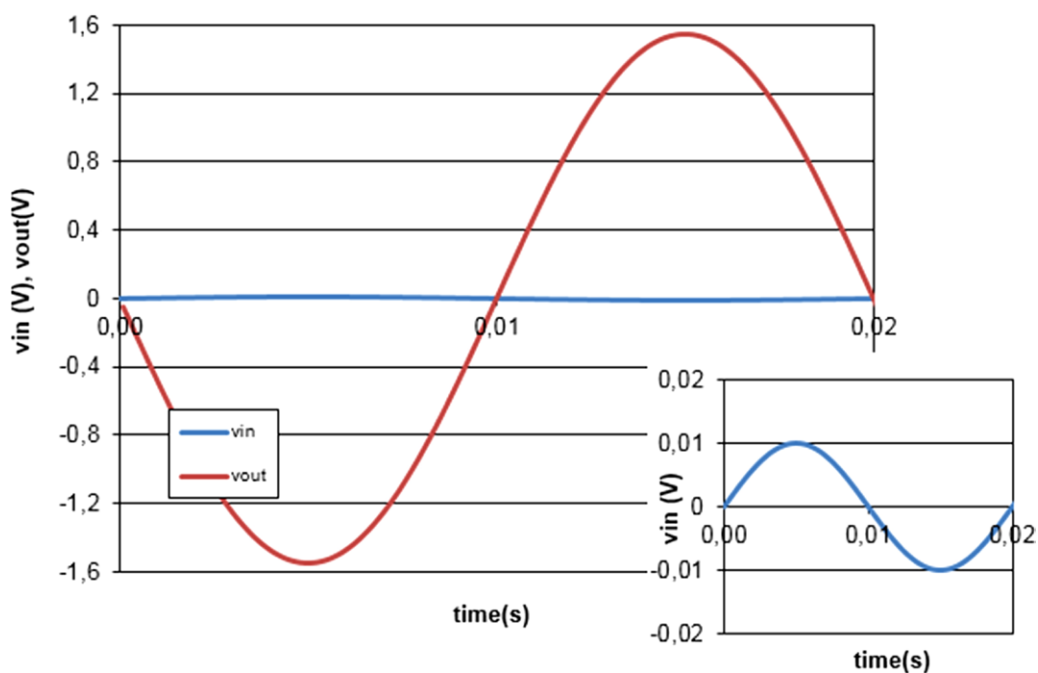
karga - zuzen dinamikoa : $(i_c(t) - I_C) = m_{kzd} \cdot (v_{ce}(t) - V_{CE})$

$$(i_c(t) - 1,988) = -0,508 \cdot (v_{ce}(t) - 7,5)$$

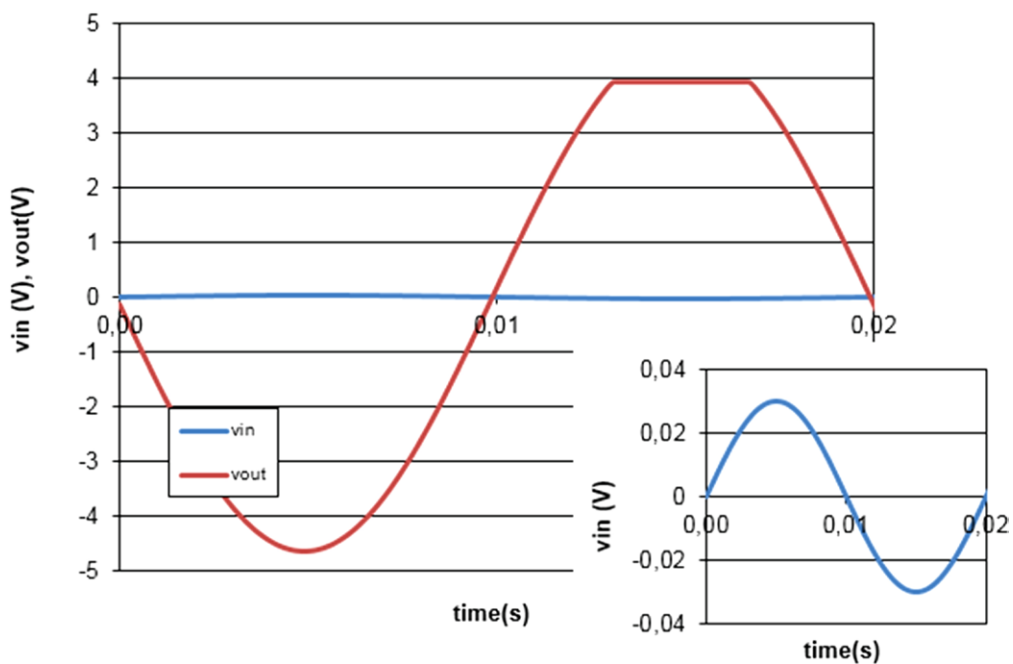
$$i_c(t) = 0 \rightarrow v_{ce}(t) = \frac{1,988}{0,508} + 7,5 = 11,41 \text{ V}$$

Tarte dinamikoa: $11,41 - 7,5 = 3,91$ V, etendurak mugatuta.

$v_i(t) = 10$ mV_p bada, $v_{out} = \Delta V \cdot v_{in} = -155,28 \cdot 0,01 = -1,55$ V_p (ez dago distortsiorik).

$v_i(t) = 30$ mV_p bada, $v_{out} = \Delta V \cdot v_{in} = -155,28 \cdot 0,03 = -4,65$ V_p (Etendura dela eta, irteera distortsionatuta dago).

2020ko ekaina

Teoria - Zirkuitu diododunak

1. BJT baten ezaugarri-kurbak(ek):
  - a. Gailu idealaren funtzionamendua soilik deskribatzen dute.
  - b. «Ebers-Moll»en ereduaren adierazpen grafikoa dira.
  - c. Igorle komuneko konfigurazioan lan egiten duenean soilik erabil daitezke BJTak.
2. n pasabideko urritze MOSFET batean:
  - a. Pasabidea dago, soilik $V_{DS_{sat}}$ lortzen bada.
  - b. $V_G < V_T$ denean, pasabidea dago.
  - c. $V_G = 0$ denean, pasabidea dago.
3. JFET batean:
  - a. Atariko tentsioa bat dator drainekeo asetasun-tentsioarekin.
  - b. Itotze-tentsioa bat dator drainekeo asetasun-tentsioarekin.
  - c. I_{DSS} gailutik asetasunean ibil daitekeen drainekeo korrante maximoa da.
4. pn^+ diodo asimetriko batean, eskualde dipolarra, batez ere, dopaketa ...txikien . . . . . duen eskualdetik hedatzen da; kasu honetan, ...anodoa..... da.

Oreka termodinamikoan, potentzial gehien duen eskualdea ...katodoa.... da.

Polarizaziopean,

— korrantea garraiatzeaz arduratzen den eramailea, nagusiki, ...elektroiak...dira, ...katodoa ..... eskualde dopatuena delako.

— Gailuaren funtzionamendua nagusiki menderatzen duen eskualdea dopaketa ...handiena..... duena da, hau da, ...katodoa.....

5. Erregimen dinamikoan:

- a. Kolektoreko korrontearen eta baseko korrontearen arteko zatidura beti da konstante: β .
- b. Kolektoreko korrontearen eta baseko korrontearen arteko zatidura bat dator erregimen estatikoko balioarekin, maiztasun baxuetan bakarrik.
- c. Kolektoreko korrontearen eta baseko korrontearen arteko zatidura maiztasunaren funtzioa da, maiztasuna handitu ahala handituz.

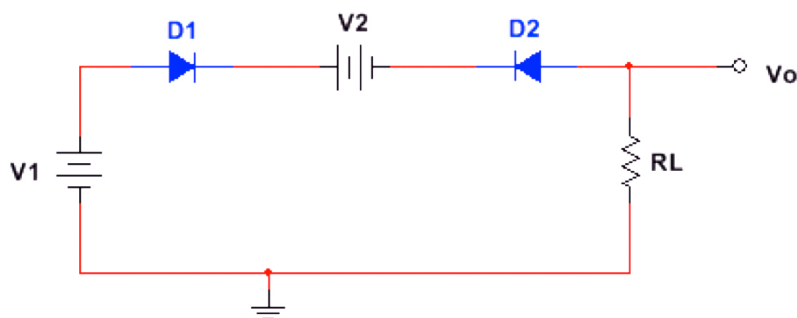
6. Erregimen dinamikoan:

- a. Schockley-ren ekuazioak ez du balio, gailuko karga-aldaketekin lotutako korronte-termino berriak agertzen baitira.
- b. Ezin da Schockley-ren ekuazioa erabili, soilik gailua seinale txikiko erregimenean dagoenean.
- c. Schockley-ren ekuazioa MHz-etako maiztasunetaraino erabil daiteke.

7. Gune aktiboan:

- a. BJTak korronteak eta tentsioak kontrolatutako korronte-iturri bezala jokatzeko du.
- b. BJTak tentsioak kontrolatutako korronte-iturri bezala jokatzeko du.
- c. BJTak korronteak kontrolatutako korronte-iturri bezala jokatzeko du.

8. $V_1 = 10 \text{ V}$, $V_2 = 5 \text{ V}$, $I_{sat1} = 30 \text{ } \mu\text{A}$, $I_{sat2} = 10 \text{ } \mu\text{A}$, $R_L = 1 \text{ k}\Omega$, $V_T = 25 \text{ mV}$

1. irudia

Kalkulatu (gailuetarako zeinu-hitzarmena erabiliz): I_{D1} , I_{D2} , V_{D1} , V_{D2} eta V_0

$$D_1 \text{ ON eta } D_2 \text{ OFF} \rightarrow I_{D1} = I_{sat2} = 10 \text{ } \mu\text{A}, I_{D2} = -I_{sat2} = -10 \text{ } \mu\text{A}$$

$$I_{D1} = I_{sat1} \cdot \left[e^{\frac{V_{D1}}{V_T}} - 1 \right] \rightarrow V_{D1} = V_T \cdot \ln \left[\frac{I_{D1}}{I_{sat1}} + 1 \right] \rightarrow V_{D1} = 0,00719 \text{ V} = 7,19 \text{ mV}$$

$$V_1 - V_{D1} - V_2 + V_{D2} - R_L \cdot I_{D1} = 0 \rightarrow V_{D2} = -4,99 \text{ V}$$

$$V_0 = R_L \cdot I_{D1} \rightarrow V_0 = 0,010 \text{ V}$$

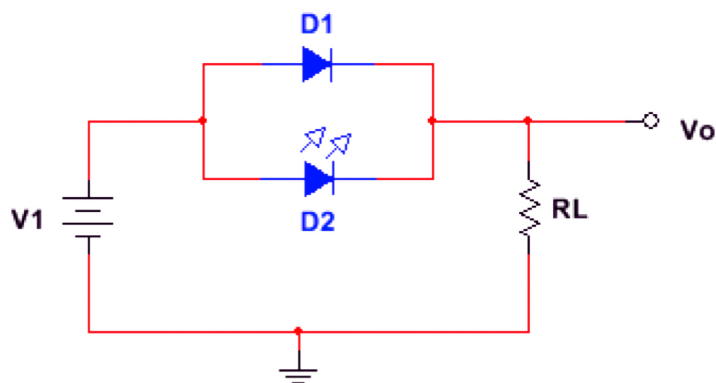

2. Oreka termodinamikoan dagoen pn juntura batean:
- a. Elektroien eta hutsuneen atoiko eta barreiapeneko korronteak daude, baina juntura orekan dagoenez, korronteen osagaiak konpentsatzen dira, korronte garbia nulua izanez.
  - b. Elektroikorrontea baino ez dago, partikula bezala existitzen diren eramaile bakarrak direnak, eta, beraz, mugi daitezkeenak.
  - c. Ez dago atoiko korronterik ez barreiapeneko korronterik, juntura orekan dagoelako.
3. ZENER diodoak
- a. Duen ukondoko tentsioa diodo artezgailuak duena baino askoz handiagoa da.
  - b. Alderantzizko polarizaziopean soilik lan egin dezake.
  - c. Tentsio-iturri gisa erabiltzen dira, alderantzizko polarizaziopean.
4. «Einstein-en erlazioa»(k):
- a. Erregimen dinamikoan soilik da baliagarria.
  - b. Atoikoen eta barreiapeneko osagaien arteko erlazioa adierazten du, bai orekan, bai orekatik kanpo.
  - c. pn junturetarako soilik da baliagarria.
5. FETetan, draineiko korrontearen eta drainean aplikatutako tentsioaren arteko erlazioa:
- a. Zuzenki proportzionala da asetasunean, non irteerako ezaugarriek ia 0 malda baitute.
  - b. Zuzenki proportzionala da; horregatik, irteerako ezaugarriak lerro zuzen batekin hasten dira.
  - c. Zuzenki proportzionala da, soilik draineiko tentsioaren balio txikientzat, eskualde ohmikoan.
6. FETetan, draineiko asetasun-tentsioa:
- a. Gailuaren ezaugarrien araberakoa da soilik; beraz, magnitude konstante bat da.
  - b. Gailua etenduran sartzen den draineiko tentsioa da.
  - c. Balio absolutuan, atariko tentsioaren gainetik aplikatutako atearen tentsioa zenbat eta handiagoa izan, orduan eta handiagoa da.
7. Transistore bipolarra:
- a. Gailu erdieroale bat da, eta elkarrengandik oso gertu dauden bi pn juntura ditu.
  - b. Aukera biak zuzenak dira.
  - c. Bipolarra da, eroapenean eramaile mota biek parte hartzen dutelako.

8. Eremu efektuko transistoreak:

- a. Beste biak zuzenak dira.
- b. Polobakarrak dira, eroapenean eramaile mota bakar batek parte hartzen duelako.
- c. Kanpoko eremu elektriko batek edo potentzial-diferentzia batek kontrolatzen du pasabidearen eroankortasuna.

9. $V_1 = 25 \text{ V}$, $V_\gamma(D_1) = 0.3 \text{ V}$, $V_\gamma(\text{LED}) = 4.5 \text{ V}$, $R_L = 1 \text{ k}\Omega$

2. irudia

Kalkulatu (gailuetarako zeinu-hitzarmena erabiliz): I_{D1} , I_{D2} , V_{D1} , V_{D2} eta V_0

$$V_\gamma(D_1) = 0.3 \text{ V} < V_\gamma(\text{LED}) = 4.5 \text{ V} \rightarrow D_1 \text{ ON eta } D_2 \text{ OFF}$$

$$V_{D1} = V_{D2} = \mathbf{0,3 \text{ V}}$$

$$V_1 - V_{D1} - R_L \cdot I_{D1} = 0 \rightarrow I_{D1} = \mathbf{24,7 \text{ mA}}$$

$$V_0 = R_L \cdot I_{D1} \rightarrow V_0 = \mathbf{24,7 \text{ V}}$$

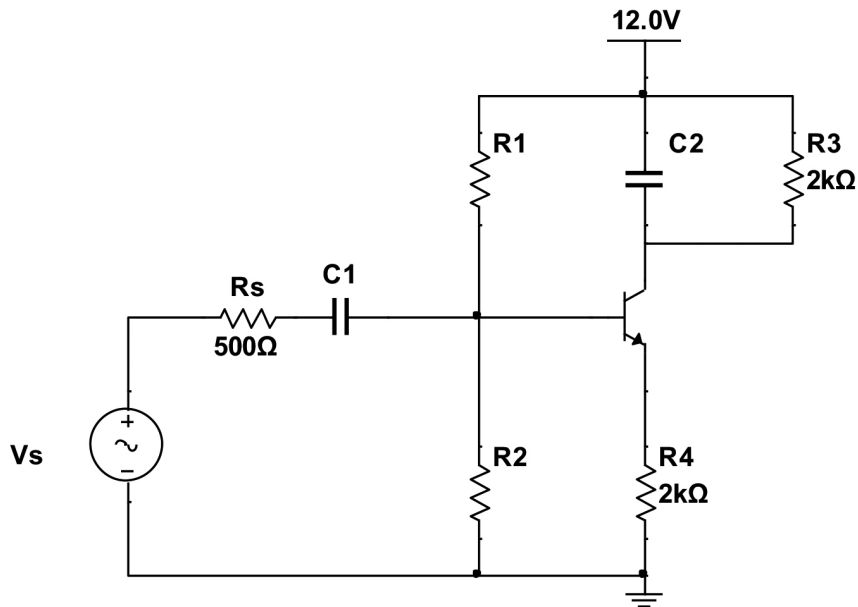
10. Seinale txikiko erregimenean lan egiten duen transistore bipolar baterako:

- a. pi zirkuitu hibridoa eta «h» parametroetan oinarritutako zirkuitua baliokideak dira, soilik maiztasun baxuetan.
- b. pi zirkuitu hibridoa eta «h» parametroetan oinarritutako zirkuitua baliokideak dira.
- c. pi zirkuitu hibridoa eta «h» parametroetan oinarritutako zirkuitua baliokideak dira, baina soilik igorle komuneko konfigurazioan.

KOLEKTORE KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

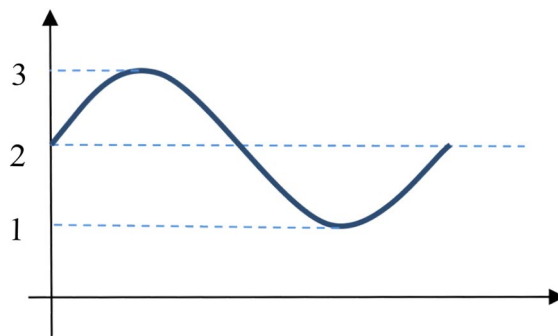
3. irudiko zirkuituaren datuak honako hauek dira:

$$|V_{BE}| = 0,6 \text{ V} \quad \beta = 250 \quad V_T = 0,025 \text{ V}$$

3. irudia

$v_s = 3 V_p$ izanda, 4. irudiko grafikoan erakusten den seinalea neurtu da igorlean.

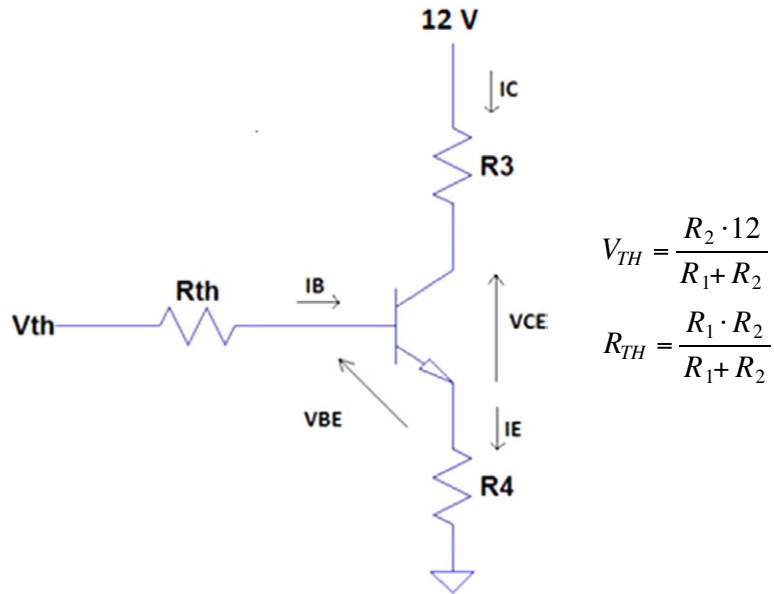
4. irudia

Erantzun

a) Konfigurazio mota

Kolektore komunekoa

b) Lan-puntua

Grafikotik: $V_E = 2 \text{ V} \rightarrow I_E = \frac{V_E}{R_4} = \frac{2}{2} = 1 \text{ mA}$

$$I_E = I_B + I_C = \left(\frac{1}{\beta} + 1\right) \cdot I_C = \left(\frac{1 + \beta}{\beta}\right) \cdot I_C \rightarrow I_C = 0,996 \text{ mA} \rightarrow I_B = \frac{I_C}{\beta} = 0,00398 \text{ mA}$$

$$12 - R_3 \cdot I_C - V_{CE} - R_4 \cdot I_E = 0 \quad (\beta = 250 \text{ denez}, I_E = I_C)$$

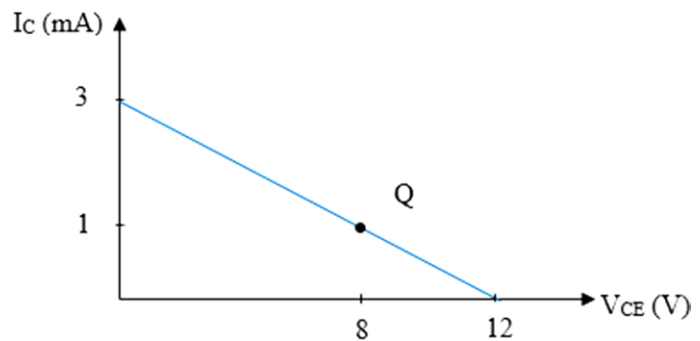
$$V_{CE} = 12 - 2 \cdot 1 - 2 \cdot 1 = 0 \rightarrow V_{CE} = 8 \text{ V}$$

c) Kalkulatu eta marraztu karga zuzen estatikoa, I_C - V_{CE} planoan, eta kokatu kalkulaturako Q .

$$I_C = \frac{12 - V_{CE}}{R_3 + R_4} = \frac{12 - V_{CE}}{4}$$

$$I_C = 0 \rightarrow V_{CE} = 12 \text{ V}$$

$$V_{CE} = 0 \rightarrow I_C = \frac{12}{4} = 3 \text{ mA}$$

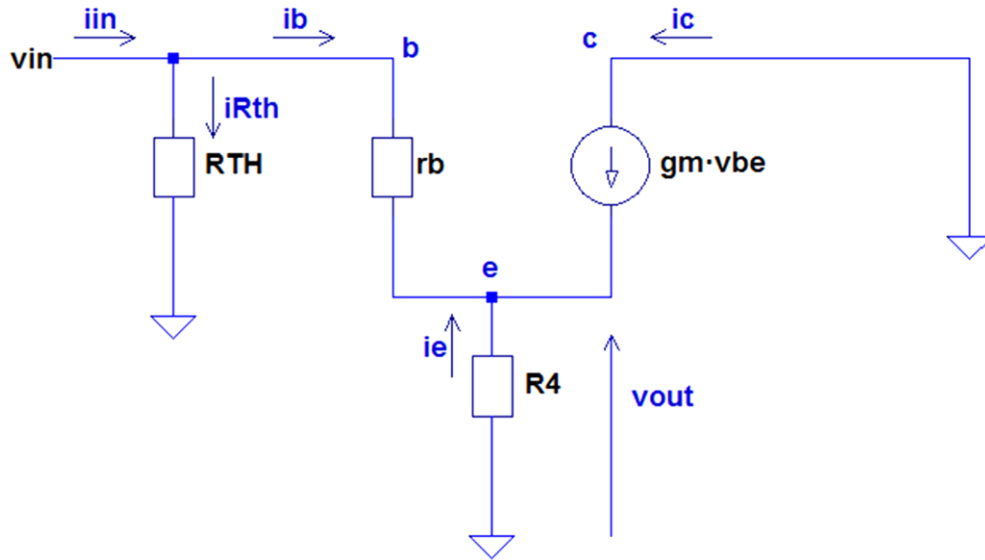

d) Muntaia osoaren tentsio-irabazia.

$$v_{out} = v_e = 1 \text{ Vp (grafikotik)}$$

$$\Delta V_S = \frac{v_{out}}{v_s} = \frac{1}{3} = 0,333$$

e) Zirkuitu amplifikatzailearen tentsio-irabazia.

$$g_m = \frac{I_C}{V_T} = \frac{0,996}{0,025} = 39,84 \text{ (K}\Omega\text{)}^{-1}$$

$$g_b = \frac{I_B}{V_T} = \frac{0,00398}{0,025} = 0,159 \text{ (K}\Omega\text{)}^{-1} \rightarrow r_b = \frac{1}{g_b} = 6,275 \text{ k}\Omega$$

$$v_{out} = v_e = -i_e \cdot R_4 = -R_4 \cdot \left(\frac{1}{r_b} + g_m \right) \cdot v_{be} = 79,98 \cdot v_{be}$$

$$-i_e = i_b + i_c = \frac{v_{be}}{r_b} + g_m \cdot v_{be} = \left(\frac{1}{r_b} + g_m \right) \cdot v_{be} = 39,99 \cdot v_{be}$$

$$v_{in} = v_{be} + v_e = v_{be} + 79,98 \cdot v_{be} = 80,98 \cdot v_{be}$$

$$\Delta V = \frac{v_{out}}{v_{in}} = \mathbf{0,987}$$

f) Sarrerako inpedantzia.

$$\Delta V_s = R_s \frac{Z_{in}}{R_s + Z_{in}} \cdot \Delta V \rightarrow Z_{in} = \frac{R_s \cdot \Delta V_s}{\Delta V - \Delta V_s} \rightarrow Z_{in} = \mathbf{0,255 \text{ k}\Omega}$$

g) Nola eragiten du R_s -k muntaia osoaren tentsio-irabazian? Arrazoitu erantzuna.

$Z_{in} < R_s$ enez, R_s handitzean, ΔV_s txikiagoa egiten da.

h) R_1 eta R_2 erresistentzien balioak.

$$Z_{in} = \frac{v_{in}}{i_{in}} = \frac{80,98}{\left(0,159 + \frac{80,98}{R_{TH}}\right)} = 0,255 \text{ k}\Omega \rightarrow R_{TH} = 0,255 \text{ k}\Omega$$

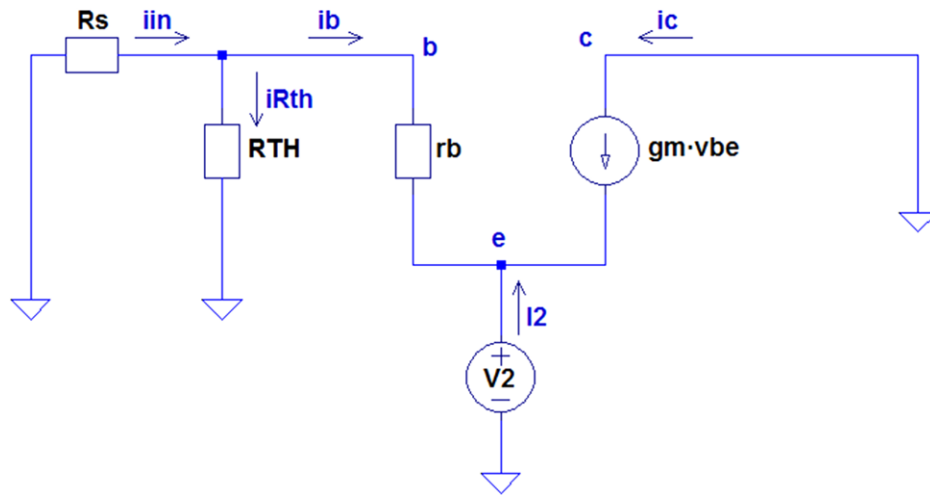
$$i_{in} = i_b + i_{R_{in}} = \frac{v_{be}}{r_b} + \frac{v_{in}}{R_{TH}} = \left(\frac{1}{r_b} + \frac{80,98}{R_{TH}}\right) \cdot v_{be}$$

$$V_{TH} - R_{TH} \cdot I_B - V_{BE} - R_4 \cdot I_E = 0$$

$$V_{TH} - 0,255 \cdot 0,00398 - 0,6 - 2 \cdot 1 = 0 \rightarrow V_{TH} = 2,6 \text{ V}$$

$$\frac{R_2 \cdot 12}{R_1 + R_2} = 2,6 \text{ V}, \quad \frac{R_1 \cdot R_2}{R_1 + R_2} = 0,255 \text{ k}\Omega \rightarrow R_1 = 1,17 \text{ k}\Omega, \quad R_2 = 0,324 \text{ k}\Omega$$

i) Irteerako inpedantzia.

$$Z_{out} = Z'_{out} \parallel R_4, \quad Z'_{out} = \left. \frac{V_2}{I_2} \right|_{v_s=0}$$

$$I_2 = -(i_b + i_c) = -\left(\frac{v_{be}}{r_b} + g_m \cdot v_{be}\right) = -\left(\frac{1}{r_b} + g_m\right) \cdot v_{be} = -39,99 \cdot v_{be}$$

$$v_{in} = -(R_s \parallel R_{TH}) \cdot \frac{v_{be}}{r_b}$$

$$v_{be} = v_{in} - V_2 = -(R_s \parallel R_{TH}) \cdot \frac{v_{be}}{r_b} - V_2 \rightarrow V_2 = -\left[\frac{(R_s \parallel R_{TH})}{r_b} + 1\right] \cdot v_{be}$$

$$Z'_{out} = \left. \frac{V_2}{I_2} \right|_{v_s=0} = \frac{-\left[\frac{(R_s \parallel R_{TH})}{r_b} + 1\right] \cdot v_{be}}{-\left(\frac{1}{r_b} + g_m\right) \cdot v_{be}} = 0,0257 \text{ k}\Omega$$

$$Z_{out} = 0,0253 \text{ k}\Omega$$

j) Kalkukatu eta marraztu karga zuzen dinamikoa.

$$v_{\text{out}} = v_e = v_{ec} = -i_e \cdot R_4 = R_4 \cdot \left(\frac{1+\beta}{\beta}\right) \cdot i_c \rightarrow v_{ce} = -R_4 \cdot \left(\frac{1+\beta}{\beta}\right) \cdot i_c$$

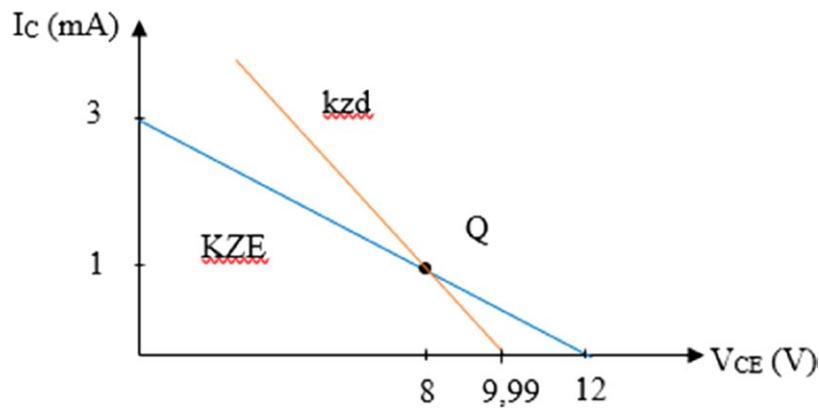
$$-i_e = i_b + i_c = \left(\frac{1+\beta}{\beta}\right) \cdot i_c$$

$$m_{kzd} = \frac{i_c}{v_{ce}} = -\frac{1}{R_4 \cdot \left(\frac{1+\beta}{\beta}\right)} = -\frac{1}{2}$$

$$\text{karga - zuzen dinamikoa : } (i_c(t) - I_C) = m_{kzd} \cdot (v_{ce}(t) - V_{CE})$$

$$(i_c(t) - 0,996) = -\frac{1}{2} \cdot (v_{ce}(t) - 8)$$

$$i_c(t) = 0 \rightarrow v_{ce}(t) = 1,992 + 8 = 9,99 \text{ V}$$

k) Irteerako seinalearen tarte dinamikoa.

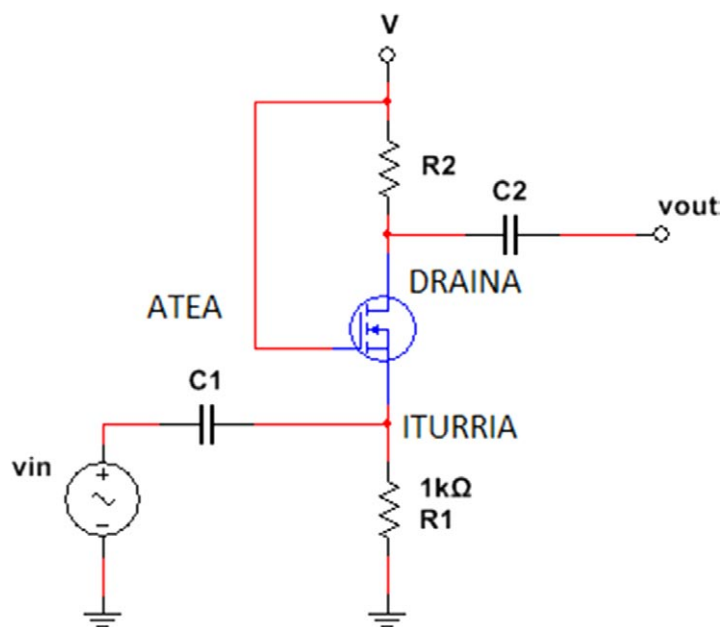
$$9,99 - 8 = 1,99 \text{ V}$$

Tarte dinamikoa 1,99 V-ekoa da.

ATE KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

5. irudiko transistorean:

$$|I_{DSS}| = 4 \text{ mA} \quad |V_T| = 2 \text{ V}$$

5. irudia

Erantzun

- a) Zein motatakoa da zirkuituan erabilitako transistorea? Nolakoak dira haren asetasun-korrontea, I_{DSS} , eta atariko tentsioa, V_T ? Adierazi zirkuituan bertan transistorearen terminalak.

n pasabideko ugaltze MOSFET bat da. Beraz, asetasun-korrontea, I_{DSS} , eta atariko tentsioa, V_T , biak dira positiboak.

- b) Transistorea etenduran polarizatuta egon dadin, nolako izan behar da V tentsioa?

$$I_D = 0, \quad V_{GS} \leq V_T$$

$$V - V_{GS} - R_1 \cdot I_D = 0 \rightarrow V = V_{GS} \rightarrow V \leq 2 \text{ V}$$

- c) $V = 5 \text{ V}$ izanda, kalkulatu iturriko terminalean dagoen tentsioa.

Zirkuitutik: $V_{GS} = V - R_1 \cdot I_D = 5 - 1 \cdot I_D$

Asetasunean: $I_D = I_{DSS} \cdot \left(1 - \frac{V_{GS}}{V_T}\right)^2 = 4 \cdot \left(1 - \frac{(5 - 1 \cdot I_D)}{2}\right)^2$

$$I_D^2 - 7 \cdot I_D + 9 = 0$$

$$I_D = 5,3 \text{ mA} \rightarrow V_{GS} = 0,3 \text{ V}$$

$$I_D = 1,7 \text{ mA} \rightarrow V_{GS} = 3,3 \text{ V} (> V_T)$$

$$V_S = R_1 \cdot I_D = 1 \cdot 1,7 \rightarrow V_S = 1,7 \text{ V}$$

- d) $V = 5 \text{ V}$ izanda, kalkulatu R_2 erresistentziak izan dezakeen balio maximoa transistorea aseptasunean polarizatuta egon dadin.

$$V_{DS} \geq V_{DS_{sat}} \rightarrow V_{DS_{min}} = V_{DS_{sat}}$$

$$V_{DS_{sat}} = V_{GS} - V_T = 3,3 - 2 = 1,3 \text{ V}$$

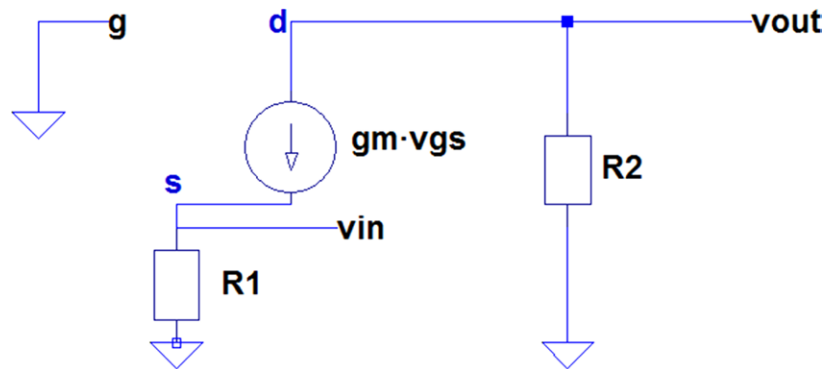
$$V - R_{2_{max}} \cdot I_D - V_{DS_{sat}} - R_1 \cdot I_D = 0 \rightarrow R_{2_{max}} = \frac{V - V_{DS_{sat}} - R_1 \cdot I_D}{I_D} \rightarrow R_{2_{max}} = 1,17 \text{ k}\Omega$$

- e) Kalkulatu transkonduktantzia, g_m .

$$g_m = \frac{2 \cdot \sqrt{I_D \cdot I_{DSS}}}{|V_T|} = \frac{2 \cdot \sqrt{4 \cdot 1,7}}{2} = 2,6 \text{ (kohm)}^{-1} \rightarrow g_m = 2,6 \text{ (k}\Omega)^{-1}$$

- f) Zein da zirkuitu amplifikatzailearen konfigurazioa? *Ate komunekoa.*

Zenbatekoa da tentsio-irabazia? Atal honetatik aurrera, hartu $R_2 = 1 \text{ k}$.

$$\Delta V = \frac{v_{out}}{v_{in}} = \frac{g_m \cdot v_{gs} \cdot (R_1 \parallel R_2)}{v_{gs}} = 2,6$$

$$v_{out} = -R_2 \cdot i_d = -R_2 \cdot g_m \cdot v_{gs} = -2,6 \cdot v_{gs}$$

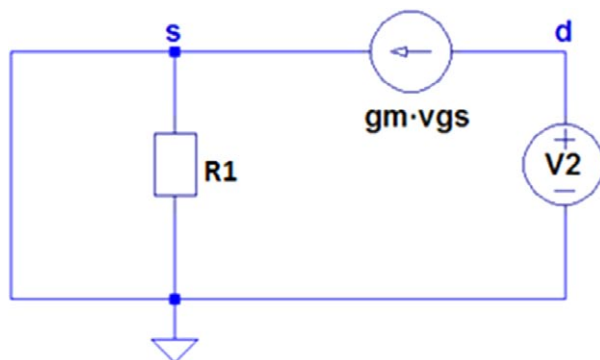
$$v_{in} = v_{sg} = -v_{gs}$$

g) Kalkulatu zirkuitu amplifikatzailearen sarrerako inpedantzia.

$$Z_{in} = \frac{v_{in}}{i_{in}} = \frac{1}{3,6} = \mathbf{2,8 \text{ k}\Omega}$$

$$i_{in} = i_1 - i_d = \frac{v_{in}}{R_1} - g_m \cdot v_{gs} = \left(\frac{1}{R_1} + g_m \right) \cdot v_{in} = 3,6 \cdot v_{in}$$

h) Kalkulatu zirkuitu amplifikatzailearen irteerako inpedantzia.

$$Z_{out} = Z'_{out} // R_2$$

$$Z'_{out} = \left. \frac{V_2}{I_2} \right|_{v_{in}=0} = \infty$$

$$I_2 = i_d = g_m \cdot v_{gs} = -g_m \cdot v_{in} = 0$$

$$\mathbf{Z_{out} = R_2 = 1 \text{ k}\Omega}$$

i) Irudian erabilitako polarizazio-zirkuituak asetasuna bermatzen du, tentsioaren eta erresistentzien balioen independentziarekin? Arrazoitu erantzuna.

$$V_{DS} \geq V_{DS_{sat}} = V_{GS} - V_T$$

$$V - (R_1 + R_2) \cdot I_D \geq V - R_1 \cdot I_D - V_T$$

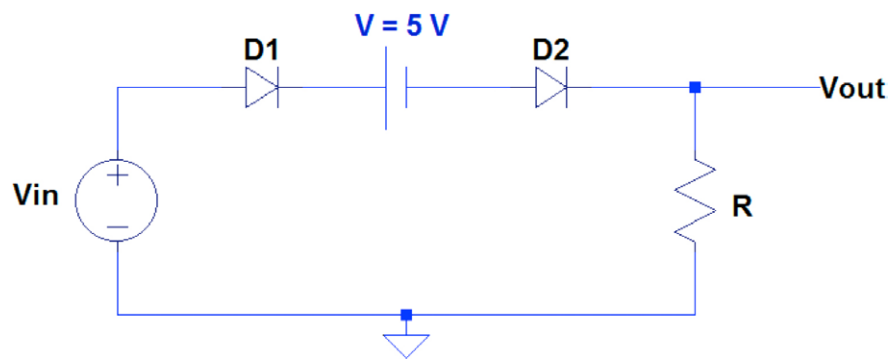
$$-R_2 \cdot I_D \geq -V_T$$

$R_2 \cdot I_D \leq V_T \rightarrow \mathbf{EZ}$, ez du asetasuna bermatzen, R_2 erresistentziaren eta V_T parametroaren balioen menpe dago.

2019ko ekaina

PN JUNTURA - ZIRKUITU DIODODUNA

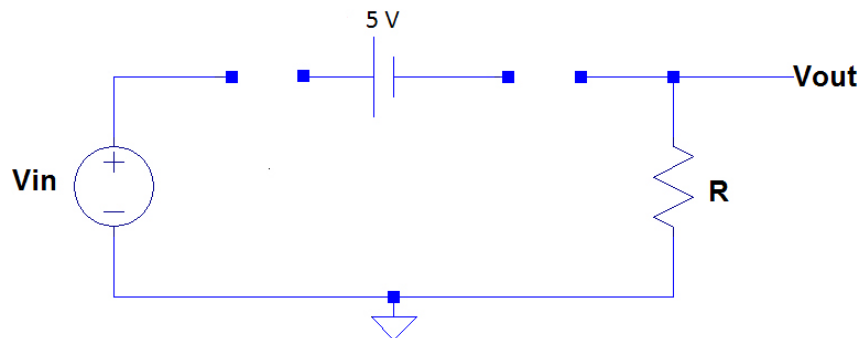
1. 1. irudiko zirkuituan, diodoak berdin-berdinak dira, eta 0,7 V-eko ukondoko tentsioa daukate.

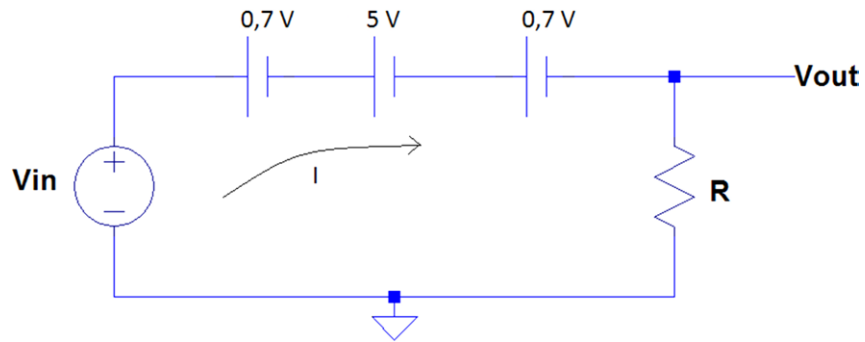
1. irudia

- a) Kalkulatu eta marraztu zirkuituaren transferentzia-kurba.

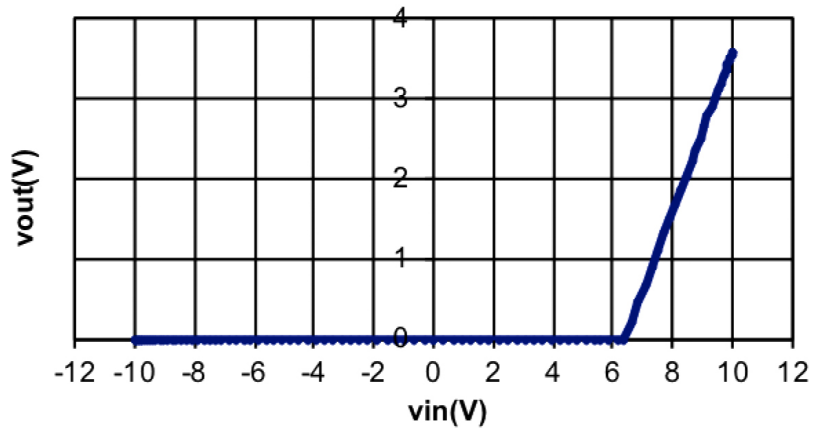
$$v_{in} \leq 6,4 \text{ V} \quad \left. \begin{array}{l} D_1 \text{ OFF} \\ D_2 \text{ OFF} \end{array} \right\} v_{out} = 0 \text{ V}$$

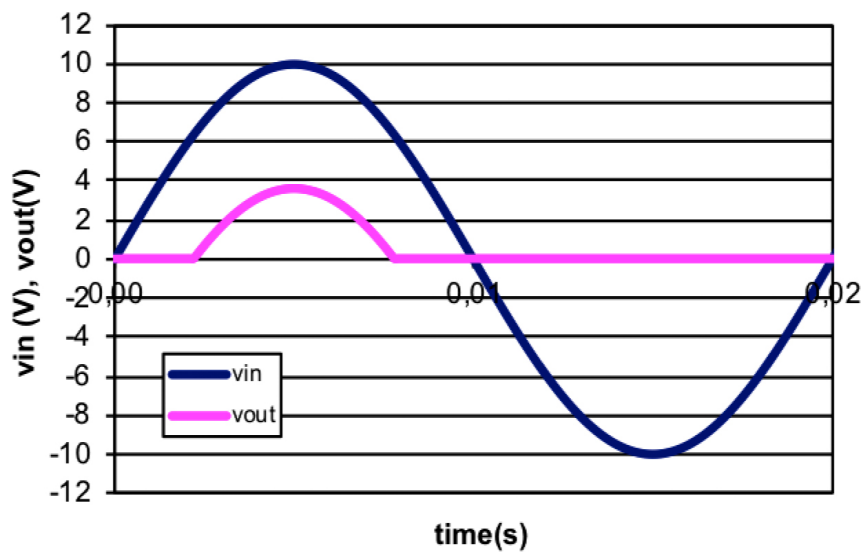
$$v_{in} \leq 6,4 \text{ V} \quad v_{out} = R \cdot I = R \frac{v_{in} - 5 - 1,4}{R} \quad \boxed{v_{out} = v_{in} - 6,4}$$

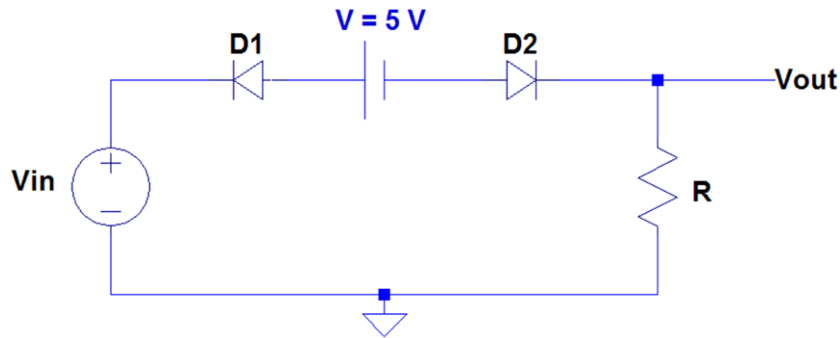
v_{in}, D_1, D_2 ON? $v_{in} = 6,4 \text{ V}$

b) $v_{in} = 10 \cdot \text{sen}(\omega t) \text{ V}$ bada, marraztu v_{in} eta v_{out} grafiko berean.

c) D_1 diodoaren polaritatea aldatuz gero, kalkulatu zirkuituaren transferentzia-kurba berria.

Diodoak seriean daudenez, biak ezin dira batera ON egoeran egon; beraz,

$$v_{\text{out}} = 0 \text{ V}$$

Gainera, badakigu 1. irudiko diodoak pn juntura batez osatuta daudela. n eskualdeak daukan elektroiaren kontzentrazioa 10^{14} cm^{-3} da, p eskualdeak daukana 10^3 cm^{-3} , eta kontzentrazio intrintsekoa 10^{10} cm^{-3} da. Bestelako datuak:

$$\epsilon_{r, Si} = 11,8 \quad \epsilon_0 = 8,854 \cdot 10^{-12} \text{ F/m} \quad q = 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$$

d) Kalkulatu potentzial termodinamiko. Zein da potentzial gehien duen eskualdea?

ARRAZOITU ERANTZUNA.

$$n_n = 10^{14} \text{ cm}^{-3} \cong N_D \quad n_p = 10^3 \text{ cm}^{-3} \quad n_i = 10^{10} \text{ cm}^{-3}$$

$$\phi_T = V_T \ln \frac{N_A N_D}{n_i^2}$$

$$n_p \cdot p_p = n_i^2 \rightarrow p_p \cong N_A = \frac{n_i^2}{n_p} = \frac{10^{20}}{10^3} = 10^{17} \text{ cm}^{-3} \rightarrow p^+n \text{ junturako diodoa da.}$$

$$\phi_T = 633,2 \text{ mV}$$

n eskualdea da potentzial gehien duena; hau da, katodoa. Elektroi kopuru handiena duelako.

e) Kalkulatu hustutako eskualdearen zabalera oreka termodinamikoan. Zer eskualdetan zehar zabalduko da nagusiki? ARRAZOITU ERANTZUNA.

$$l = \sqrt{\frac{2\epsilon}{q} \left(\frac{1}{N_A} + \frac{1}{N_D} \right) \phi_T} \rightarrow l = 2,88 \text{ } \mu\text{m}$$

Hustutako eskualdea katodotik zabaltzen da nagusiki, katodoak dopaketa baxuena duelako. p^+n motako juntura asimetriko bat da.

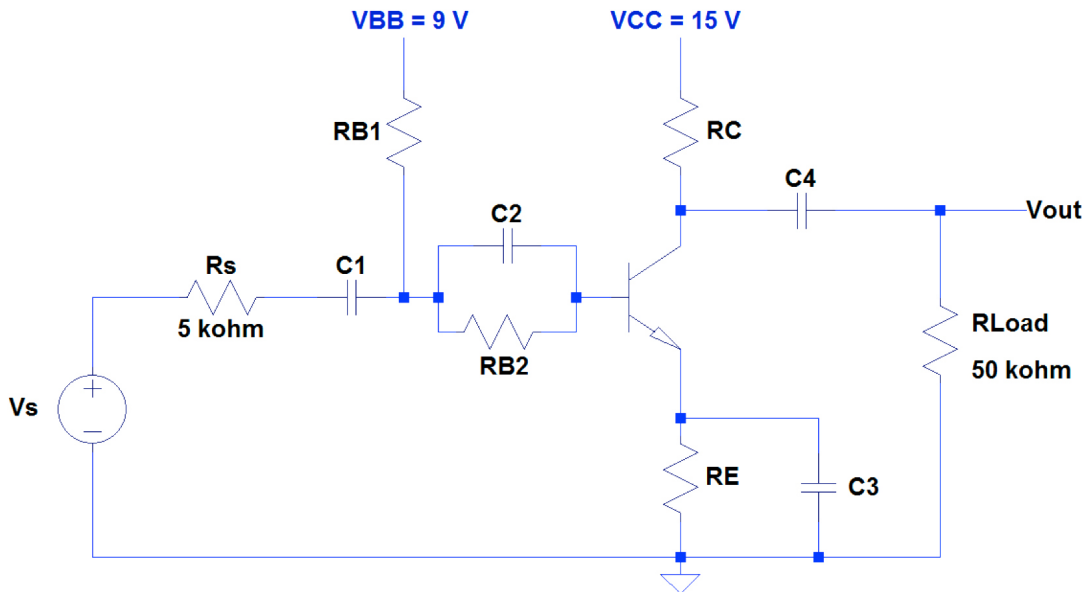
IGORLE KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

2. 2. irudiko zirkuituan, honako hauek dira transistore bipolarraren datuak:

$$\beta = 100 \quad V_{BE} = 0,7 \text{ V} \quad R_S = 5 \text{ k}\Omega \quad R_{Load} = 50 \text{ k}\Omega$$

Gainera, neurraketa hauek egin dira:

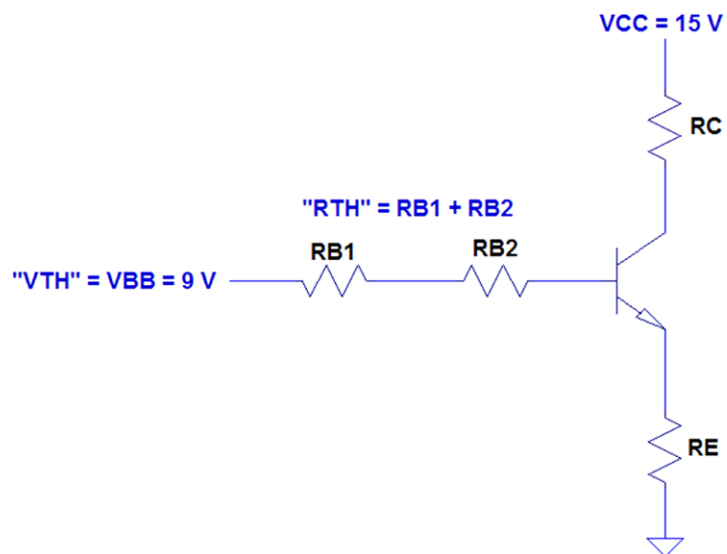
$$I_C = 0,12 \text{ mA} \quad V_{CE} = 2,08 \text{ V} \quad Z_{in} = 11,3 \text{ k}\Omega \quad Z_{out} = 39 \text{ k}\Omega$$

2. irudia

a) Kalkulatu R_C , R_{B1} , R_{B2} eta R_E erresistentzien balioa.

Polarizazio-zirkuitua:

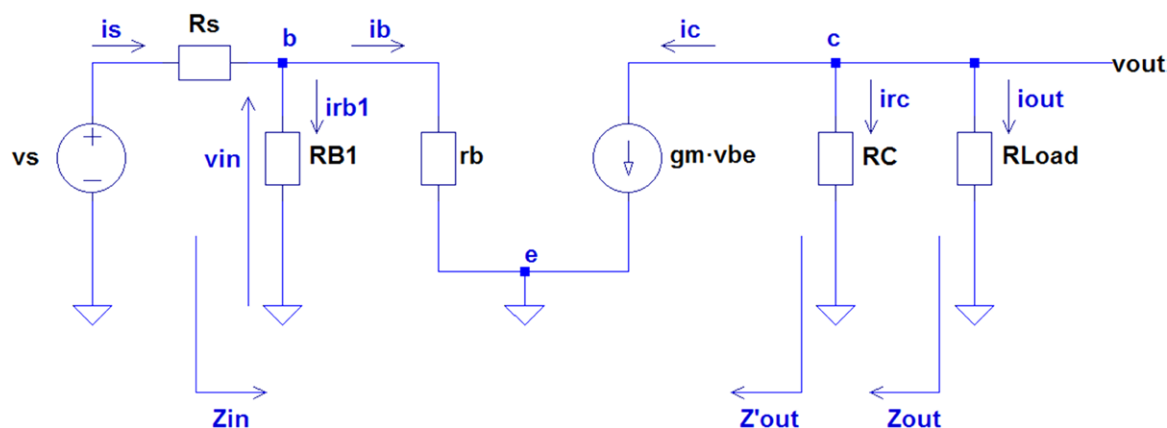
$$15 - V_{CE} = R_C I_C - R_E I_E$$

$$15 - V_{CE} = R_C I_C + R_E (I_C + I_B)$$

$$15 - V_{CE} = \left[R_C + R_E \left(\frac{\beta + 1}{\beta} \right) \right] I_C \rightarrow K.Z.E$$

$$9 - V_{BE} = (R_{B1} + R_{B2}) I_B + R_E (I_C + I_B)$$

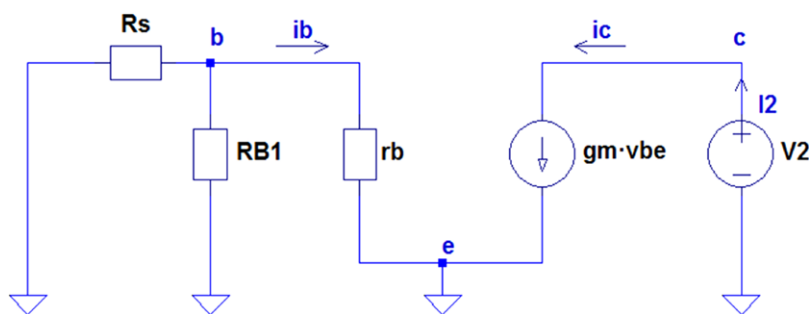
Seinale txikiko zirkuitua:

$$Z_{in} \equiv \frac{v_{in}}{i_s} = \frac{1}{\frac{1}{R_{B1}} + g_b} = 11,3 \quad \left(\frac{1}{11,3} - g_b \right) = \frac{1}{R_{B1}} \rightarrow R_{B1} = 24,69 \text{ k}\Omega$$

$$i_s = \frac{v_{in}}{R_{B1}} + g_b v_{in} = \left(\frac{1}{R_{B1}} + g_b \right) v_{in}$$

$$g_b \equiv \frac{I_B}{V_T} = \frac{I_C}{\beta V_T} = 0,048 (\text{k}\Omega)^{-1}$$

$$Z_{out} \equiv Z_{out} \parallel R_C \quad Z_{out} = R_C = 39 \text{ k}\Omega$$

$$Z_{out} = \frac{V_2}{I_2} \Big|_{v_s=0} = \infty$$

$$I_2 = i_c = g_m v_{be} = g_m v_{in} = g_m v_s = 0$$

$$K.Z.E - tik : \quad \left[\frac{15 - V_{CE}}{I_C} - R_C \right] \frac{\beta}{\beta + 1} = R_E \quad \boxed{R_E = 67,99 \text{ k}\Omega = 68 \text{ k}\Omega}$$

Baseko begiztatik:

$$\frac{9 - V_{BE} - R_E \frac{\beta + 1}{\beta} I_C}{I_C / \beta} - R_{B1} = R_{B2} \quad \boxed{R_{B2} = 23,98 \text{ k}\Omega = 24 \text{ k}\Omega}$$

b) Zirkuitua egonkorra da? ARRAZOITU ERANTZUNA.

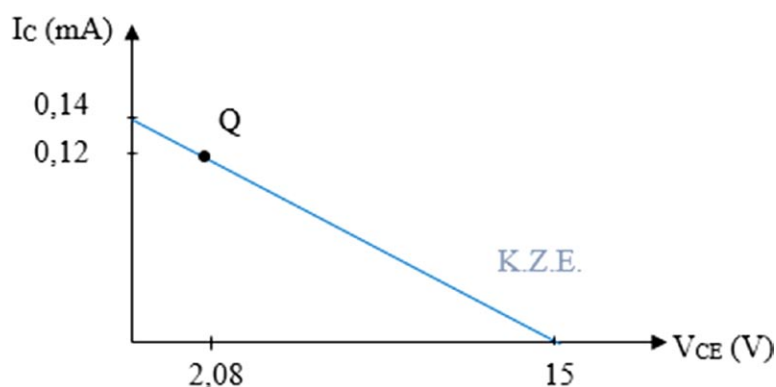
$R_{TH} = R_{BB} = R_{B1} + R_{B2}$ dela onartuz eta egonkortasunerako baldintza aplikatuz,

$$\frac{R_{BB}}{R_E} \ll \beta \quad \rightarrow \quad 0,72 \ll 100 \quad \text{BAI, egonkorra da.}$$

c) Kalkulatu eta marraztu karga zuzen estatikoa, $I_C - V_{CE}$ ezaugarrian, balio esanguratsuenak adieraziz, eta kokatu lan-puntua karga zuzen estatikoaren gainean.

K.Z.E.:

$$I_C = \frac{15 - V_{CE}}{R_C + R_E \frac{\beta + 1}{\beta}} \cong \frac{15 - V_{CE}}{R_C + R_E}$$

d) Kalkulatu muntaketa osoaren tentsio-irabazia eta korrante-irabazia.

A_v, A_I ?

$$A_v \cong \frac{v_{out}}{v_s} = -\frac{(R_C \parallel R_L)g_m}{R_S \left(\frac{1}{R_{B1}} + g_b \right) + 1} \quad \rightarrow \quad \boxed{A_v = -72,91}$$

$$v_{out} = -(R_C \parallel R_L)i_c = -(R_C \parallel R_L)g_m v_{be} = -(R_C \parallel R_L)g_m v_{in}$$

$$\left. \begin{aligned} v_s &= R_S i_s + v_{in} \\ i_s &= \left(\frac{1}{R_{B1}} + g_b \right) v_{in} \end{aligned} \right\} v_s = \left[R_S \left(\frac{1}{R_{B1}} + g_b \right) + 1 \right] v_{in}$$

$$g_m \equiv \frac{I_C}{V_T} = 4,8 \text{ (k}\Omega\text{)}^{-1} \rightarrow g_b \equiv \frac{g_m}{\beta} = 0,048 \text{ (k}\Omega\text{)}^{-1}$$

$$R_C \parallel R_L = \frac{R_C \cdot R_L}{R_C + R_L} = 21,91 \text{ k}\Omega$$

$$A_I \equiv \frac{i_L}{i_s} = -\frac{(R_C \parallel R_L)g_m}{R_L \left(\frac{1}{R_{B1}} + g_b \right)} \rightarrow \boxed{A_I = -23,77}$$

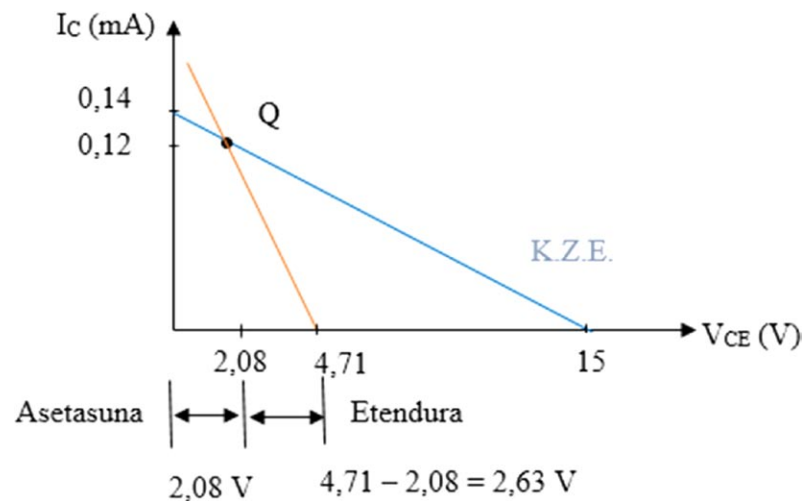
$$v_{\text{out}} = R_L \cdot i_L = -(R_C \parallel R_L)g_m v_{\text{in}} \rightarrow i_L = -\frac{(R_C \parallel R_L)g_m}{R_L} v_{\text{in}}$$

- e) Kalkulatu eta marraztu karga zuzen dinamikoa $I_C - V_{CE}$ ezaugarrian, eta kalkulatutarte dinamikoa.

$$v_{\text{out}} = v_{ce} = -(R_C \parallel R_L)i_c \rightarrow i_c = -\frac{V_{ce}}{R_C \parallel R_L}$$

$$i_c(t) - I_{CQ} = -\frac{1}{R_C \parallel R_L} [V_{CE}(t) + V_{CEQ}] \text{ r.c.d}$$

$$i_c(t) = 0 \rightarrow (R_C \parallel R_L)I_{CQ} + V_{CEQ} = v_{CE}(t) \rightarrow v_{CE}(t) = 4,71 \text{ V}$$

→ Tarte dinamikoa 2,08 V, asetahunak mugatuta.

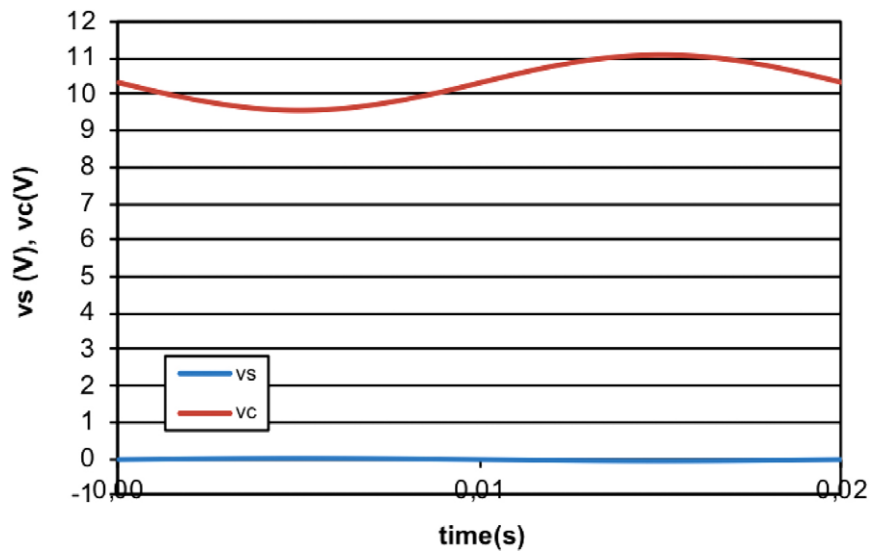
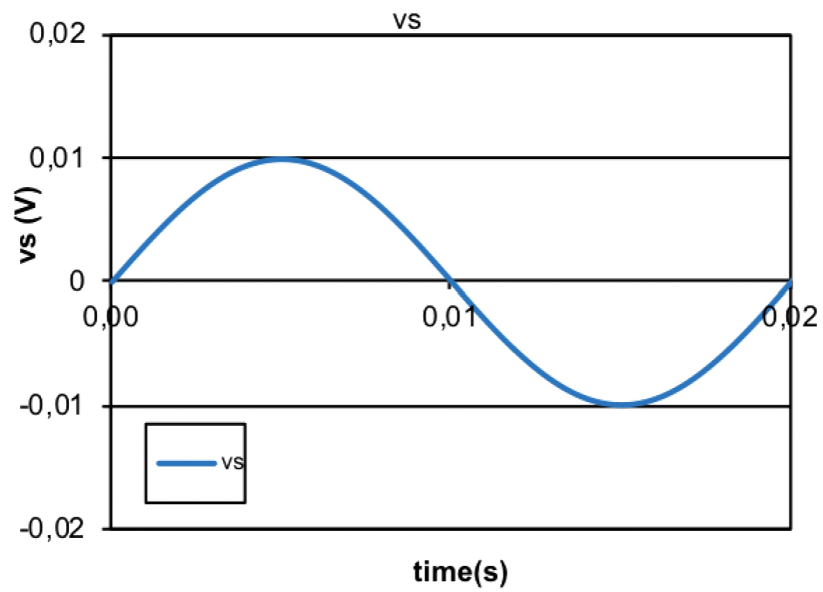
f) Marraztu, grafiko berean, $v_s(t)$ seinalea eta kolektoreko tentsio osoa, $v_c(t)$, honako kasu hauetan:

i) $v_s(t) = 10 \text{ mV}_p$

$$v_c(t) = V_C + v_c(t) = V_C + v_{\text{out}}(t)$$

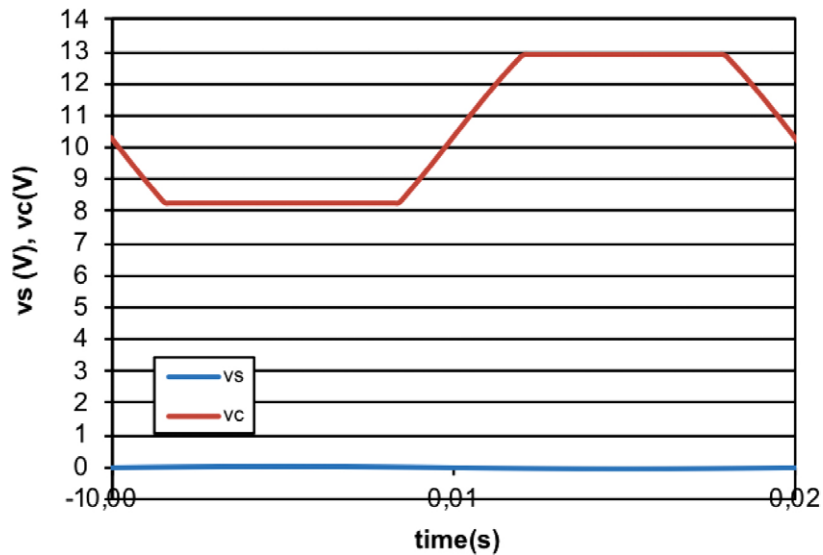
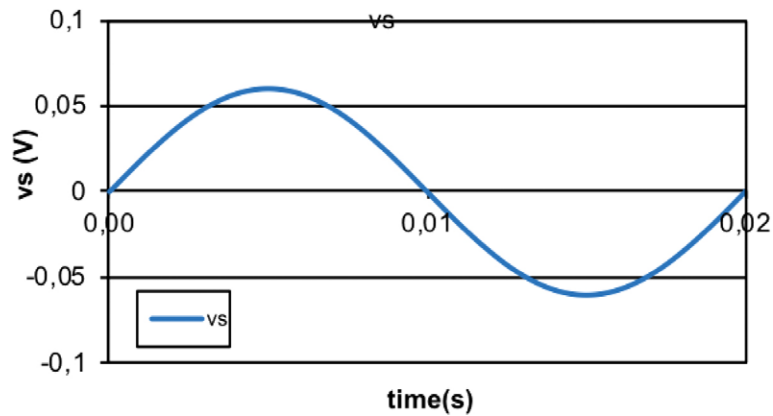
$$v_s(t) = 10 \text{ mV}_p \quad V_C = 15 - R_C I_C \quad V_C = 10,32 \text{ V}$$

$$v_{\text{out}} = A_V \cdot v_s = 0,73 \text{ V}_p \quad \rightarrow \quad v_c(t) = 10,32 - 0,73 \text{ V}_p$$

ii) $v_s(t) = 60 \text{ mV}_p$

$v_{\text{out}} = A_V \cdot v_s = 4,37 \text{ V}_p \rightarrow$ *Irteera distortsionatua, asetasunagatik eta etenduragatik.*

Erresistentzietarako honako balio hauek hartuz:

$R_{B1} = 25 \text{ k}\Omega$

$R_{B2} = 24 \text{ k}\Omega$

$R_C = 39 \text{ k}\Omega$

$R_E = 68 \text{ k}\Omega$

Eta V_{BB} ezezaguna dela, eta $|I_{CO}| = 1 \text{ pA}$ eta $|I_{EO}| = 0,5 \text{ pA}$ direla kontuan hartuz:

g) Zein da transistorea asetasunera eramaten duen baseko korrontearen balio minimoa?

Asetasunean: $V_{CE} \cong 0 \rightarrow I_C = \frac{15}{R_C + R_E} \frac{\beta + 1}{\beta}$

$I_C = 0,14 \text{ mA}$

$\downarrow I_{B, \text{min}} = \frac{I_C}{\beta} = 1,39 \mu\text{A}$

h) Kalkulatu α_F eta α_R parametroen balioak.

$$\alpha_F, \alpha_R?$$

$$\alpha_F \equiv \frac{\beta_F}{1 + \beta_F} \rightarrow \boxed{\alpha_F = 0,9901}$$

$$\alpha_F I_{EO} = \alpha_R I_{CO} \rightarrow \boxed{\alpha_R = 0,4951}$$

V_{BB} tentsioaren balio jakin baterako $I_B = 0,003$ lortu dela kontuan hartuz:

i) Kalkulatu V_{BE} , V_{BC} eta V_{CE} tentsioen balio zehatzak, eta, I_C eta I_E korronteen balio zehatzagoak (hurbilketa hobeak direnak).

$$I_B = 0,003 \text{ mA} \quad V_{BE}, V_{BC}, V_{CE} ???$$

$$\left. \begin{aligned} I_E &= -I_{ES} \left(\exp \frac{V_{BE}}{V_T} - 1 \right) + \alpha_R I_{CS} \left(\exp \frac{V_{BC}}{V_T} - 1 \right) \\ I_C &= \alpha_F I_{ES} \left(\exp \frac{V_{BE}}{V_T} - 1 \right) - I_{CS} \left(\exp \frac{V_{BC}}{V_T} - 1 \right) \end{aligned} \right\}$$

$$\left. \begin{aligned} I_C &= \alpha_F I_{ES} - I_{CO} \left(\exp \frac{V_{BC}}{V_T} - 1 \right) \\ I_E &= \alpha_R I_C - I_{EO} \left(\exp \frac{V_{BE}}{V_T} - 1 \right) \end{aligned} \right\}$$

$$I_B = 3 \mu\text{A} \text{ denez, BJT asetasunean dago} \rightarrow I_C = 0,14 \text{ mA} \rightarrow I_E = -0,143 \text{ mA}$$

$$V_{BE} = V_T \ln \left[\frac{I_E + \alpha_R I_C}{-I_{EO}} + 1 \right] = 470 \text{ mV}$$

$$V_{BC} = V_T \ln \left[\frac{I_C + \alpha_F I_E}{-I_{CO}} + 1 \right] = 356,9 \text{ mV}$$

↓

$$\boxed{V_{CE} = V_{CB} + V_{BE} = 113,1 \text{ mV}}$$

↓

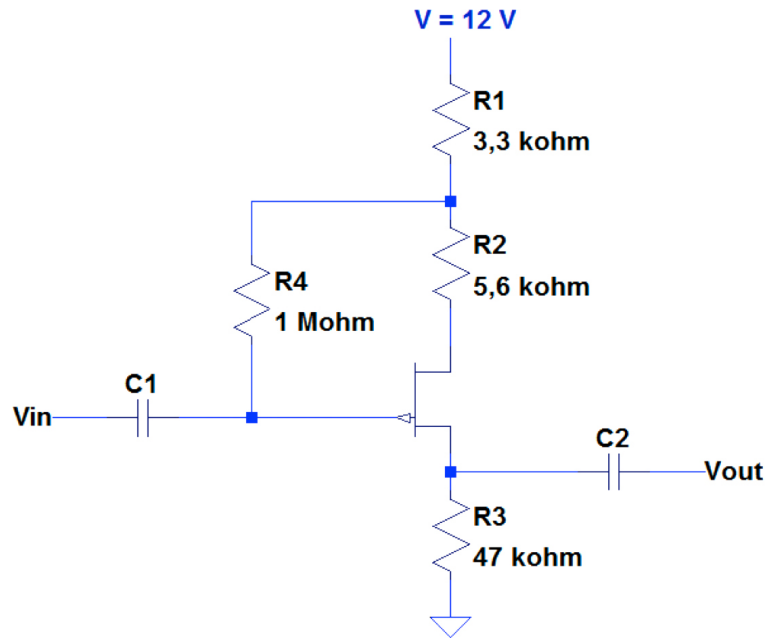
$$I_C = \frac{15 - V_{CE}}{R_C + R_E \frac{\beta + 1}{\beta}} \rightarrow \boxed{\begin{aligned} I_C &= 0,138 \text{ mA} \\ I_E &= -0,141 \text{ mA} \end{aligned}}$$

ITURRI KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

3. 3. irudiko transistorean:

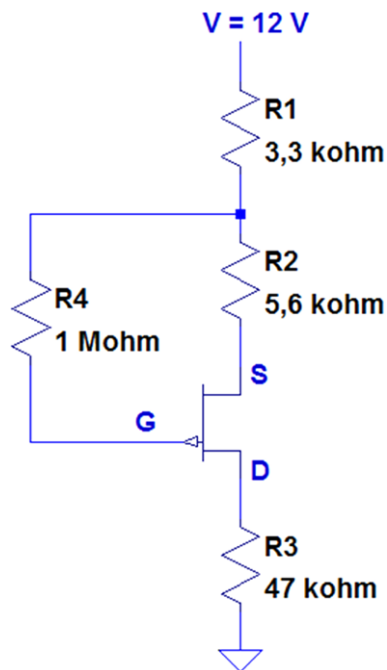
$$|I_{DSS}| = 1 \text{ mA}$$

$$|V_T| = 1 \text{ V}$$

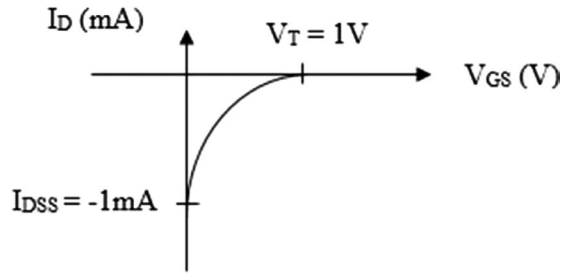

3. irudia

a) Zein da erabilitako gailua? Kokatu, zirkuituan bertan, draina, iturria eta atea. p pasabideko JFET bat da

b) Marraztu bere transferentzia-ezaugarria, balio esanguratsuenak adieraziz.

c) Kalkulatu lan-puntua.

Demagun JFET asetasurean dagoela : $I_D = I_{DSS} \cdot \left(1 - \frac{V_{GS}}{V_T}\right)^2$

$$I_D = -1 \left(1 - \frac{V_{GS}}{1}\right)^2 \rightarrow \left. \begin{array}{l} -I_D = (1 - V_{GS})^2 \\ V_{GS} = -5,6 I_D \end{array} \right\}$$

$$-I_D = (1 + 5,6 I_D)^2$$

$$31,36 I_D^2 + 12,2 I_D + 1 = 0$$

$$I_D = \left\{ \begin{array}{l} -0,117 \text{ mA} \\ -0,272 \text{ mA} \end{array} \right\} \rightarrow V_{DS} = \left\{ \begin{array}{l} 0,66 \text{ V} \\ 1,52 \text{ V} \end{array} \right\}$$

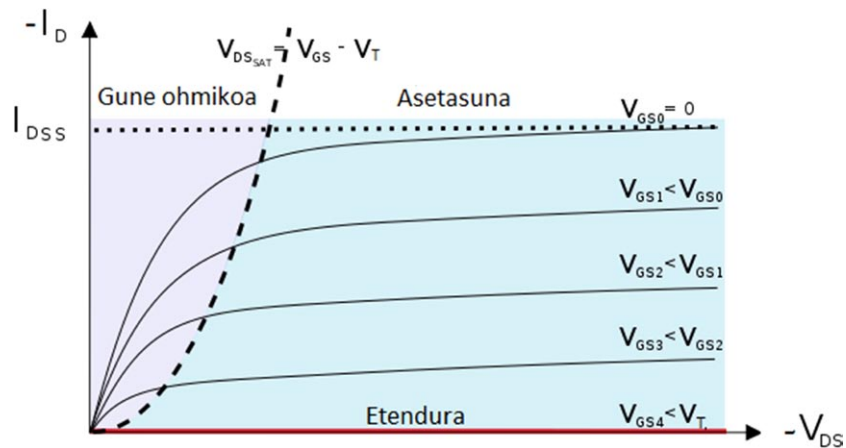
$$12 + V_{DS} = -(R_1 + R_2 + R_3) I_D \rightarrow \boxed{V_{DS} = -5,46 \text{ V}}$$

Asetasurean egoteko,

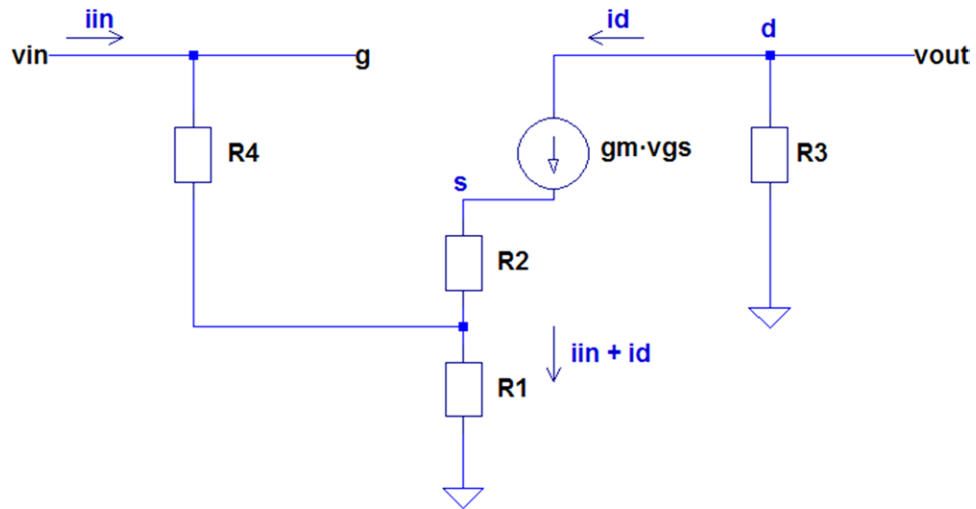
$$|V_{DS}| \geq |V_{D, SAT}| = |V_{GS} - V_T|$$

$$5,46 \geq |0,66 - 1| \rightarrow \text{BAI}$$

d) Marraztu gailuaren irteerako ezaugarriak, balio esanguratsuenak adieraziz.

e) Marraztu seinale txikiko zirkuitua.

f) Kalkulatu tentsio-irabazia.

$$A_v \equiv \frac{v_{out}}{v_{in}}$$

$$v_{out} = -R_3 i_d = -R_3 g_m v_{gs}$$

$$v_{gs} = v_g - v_s = v_{in} - (R_2 g_m v_{gs} + R_1 (i_{in} + g_m v_{gs}))$$

$$v_{gs} = v_{in} - R_2 g_m v_{gs} - R_1 i_{in} - R_1 g_m v_{gs}$$

$$v_{in} = R_4 i_{in} + R_1 (i_{in} + g_m v_{gs})$$

$$v_{gs} (1 + R_2 g_m + R_1 g_m) = v_{in} - R_1 i_{in}$$

$$v_{gs} (1 + R_2 g_m + R_1 g_m) = R_4 i_{in} + R_1 i_{in} + R_1 g_m v_{gs} - R_1 i_{in}$$

$$i_{in} = \frac{1 + R_2 g_m}{R_4} \cdot v_{gs} \quad v_{in} = \left[(R_4 + R_1) \frac{1 + R_2 g_m}{R_4} + R_1 g_m \right] v_{gs}$$

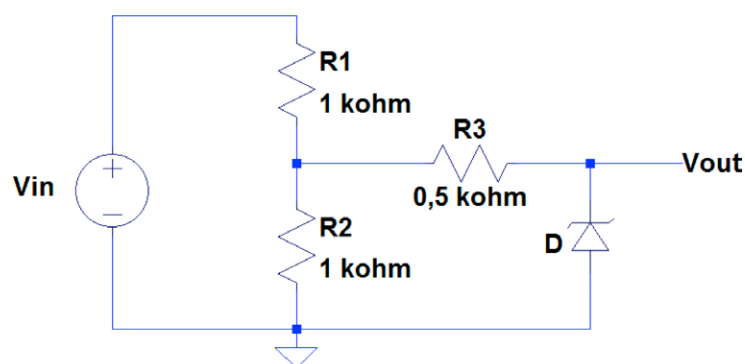
$$A_v = \frac{R_3 g_m}{(R_4 + R_1) \frac{1 + R_2 g_m}{R_4} + R_1 g_m} \rightarrow \boxed{A_v = -4,53}$$

$$g_m \equiv \frac{2}{|V_T|} \sqrt{I_D I_{DSS}} = 0,684 (\text{k}\Omega)^{-1}$$

2019ko maiatza

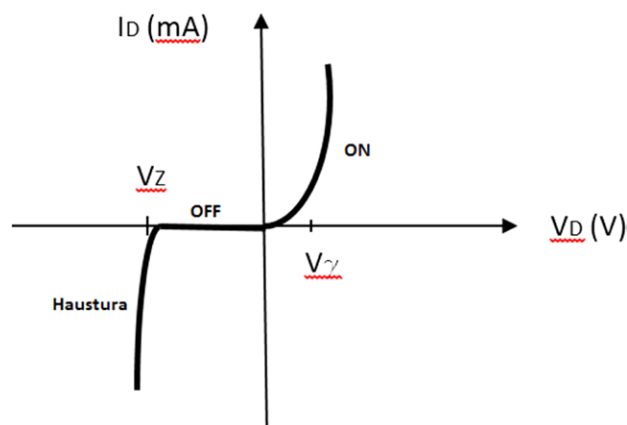
DIODOA - PN JUNTURA

1. 1. irudiko zirkuituan erabili den diodoak honako ezaugarri hauek ditu: 0,7 V-eko ukondoko tentsioa eta 3 V-eko haustura-tentsioa.

1. irudia

- a) Marraztu, kualitatiboki, diodoaren ezaugarri-kurba, bere languneak eta balio esanguratsuenak adieraziz. Zer diodo mota da? Zein da bere funtsezko erabilera?

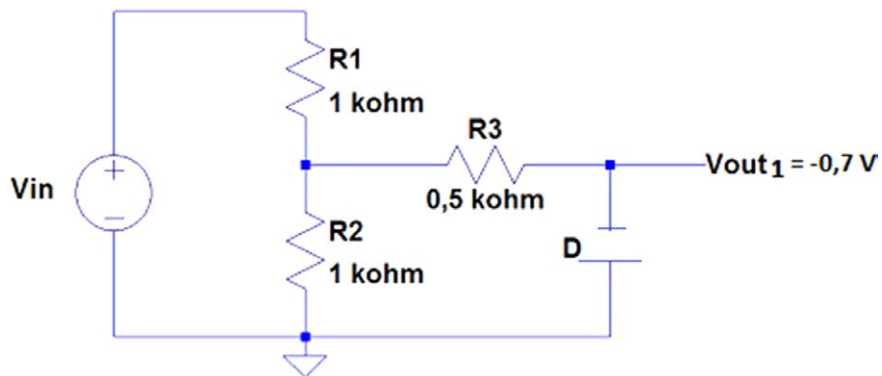

Zener diodoa da. Tentsio-mugatzaile edo -egonkortzaile moduan erabiltzen da.

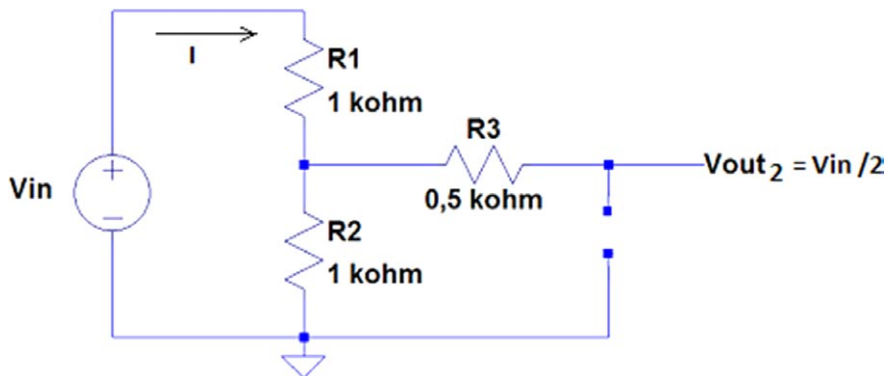

b) Kalkulatu eta marraztu zirkuituaren transferentzia-kurba.

$$v_{in} < \theta \quad v_{in} \leq -1,4 \text{ V} \rightarrow D \text{ ON}$$

$$\theta < v_{in} < 3 \text{ V} \quad -1,4 \text{ V} \leq v_{in} \leq 6 \text{ V} \rightarrow D \text{ OFF}$$

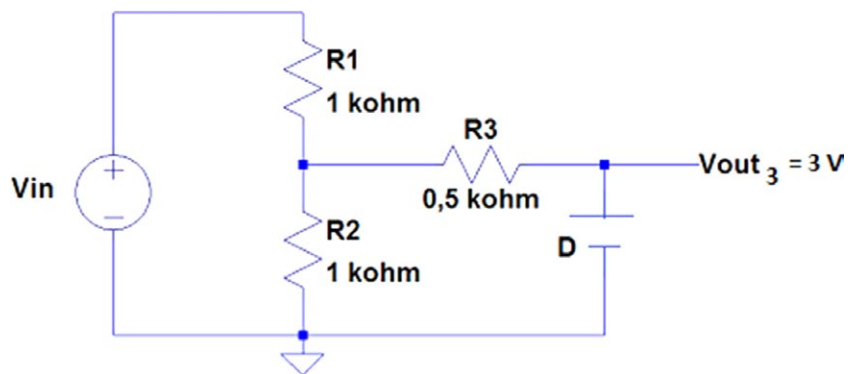

$$v_{in} = (R_1 + R_2) \cdot I \rightarrow I = v_{in} / 2 \rightarrow v_{out2} = I \cdot R_2$$

Noiz konmutatzen du diodoak (ON $\rightarrow$ OFF)?

$$v_{out1} = v_{out2} \rightarrow -0,7 = v_{in} / 2 \rightarrow v_{in} = -1,4 \text{ V}$$

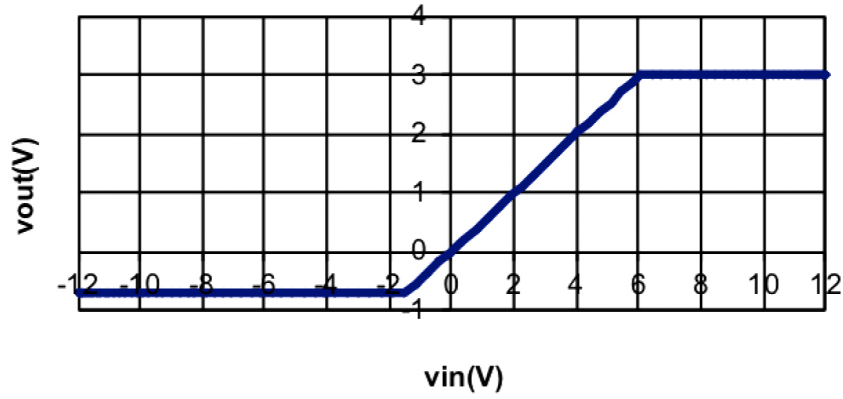
$$v_{in} > 3 \text{ V} \quad v_{in} \geq 6 \text{ V} \rightarrow D \text{ hausturan}$$

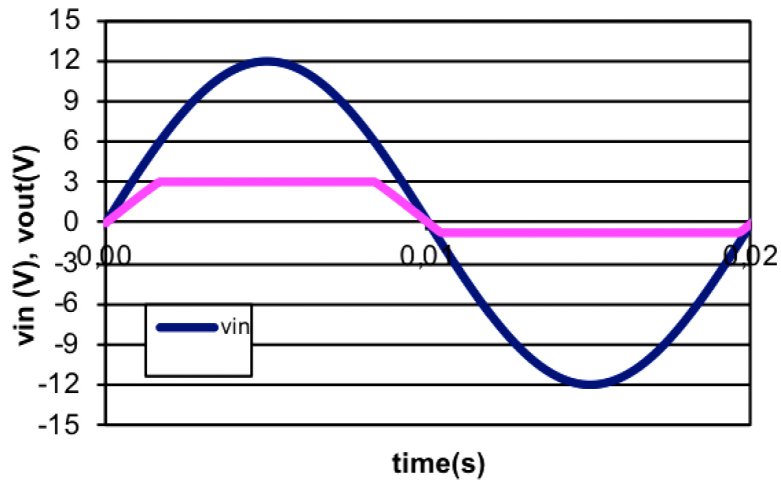
Noiz konmutatzen du diodoak (OFF $\rightarrow$ haustura)?

$$v_{out2} = v_{out3} \rightarrow v_{in} / 2 = 3 \rightarrow v_{in} = 6 \text{ V}$$

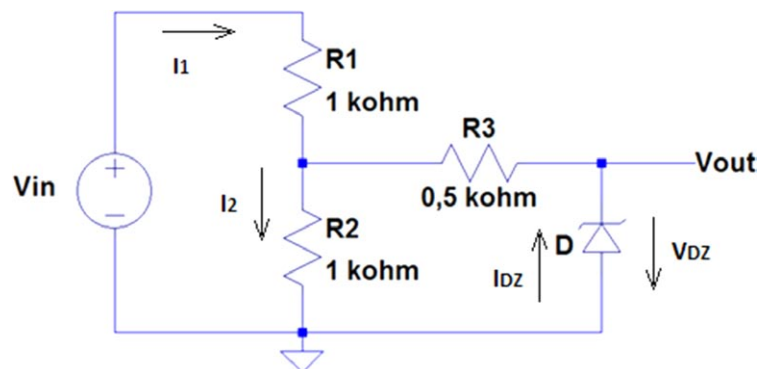
Transferentzia-kurba:

c) $v_{in} = 12 \cdot \sin(\omega t)$ V bada, marraztu v_{in} eta v_{out} grafiko berean.

d) v_{in} 12 V-eko tentsio zuzena bada, kalkulatu zirkuituaren karga zuzen estatikoa eta diodoaren lan-puntua. Marraztu biak a) ataleko ezaugarri-kurban.

$$I_1 = I_2 - I_{DZ}$$

$$v_{in} = R_1 \cdot I_1 + R_2 \cdot I_2$$

$$12 = I_1 + I_2 = I_2 - I_{DZ} + I_2 \rightarrow I_2 = 6 + 0,5 \cdot I_{DZ}$$

$$R_2 \cdot I_2 + R_3 \cdot I_{DZ} + V_{DZ} = 0$$

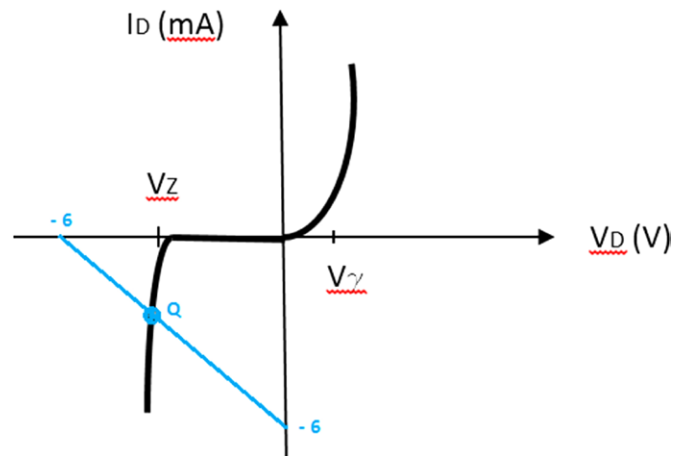
$$I_2 + 0,5 \cdot I_{DZ} + V_{DZ} = 0$$

$$6 + 0,5 \cdot I_{DZ} + 0,5 \cdot I_{DZ} + V_{DZ} = 0$$

$$\text{Karga zuzena: } I_{DZ} = -(6 + V_{DZ})$$

$$I_{DZ} = 0 \rightarrow V_{DZ} = -6 \text{ V}$$

$$V_{DZ} = 0 \rightarrow I_{DZ} = -6 \text{ mA}$$

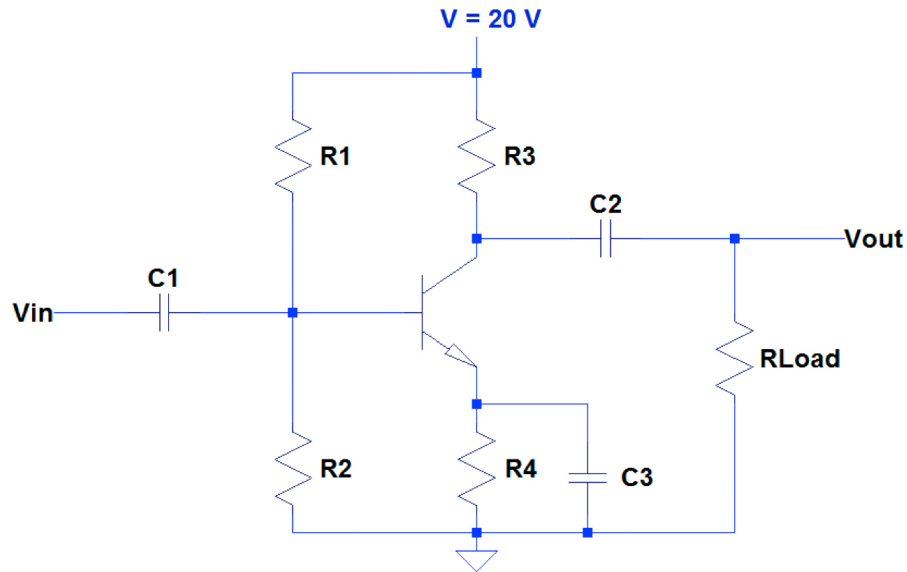
$$Q: V_{DZ} = -3 \text{ V}, \quad I_{DZ} = -3 \text{ mA}$$

IGORLE KOMUNENKO ANPLIFIKADOREA

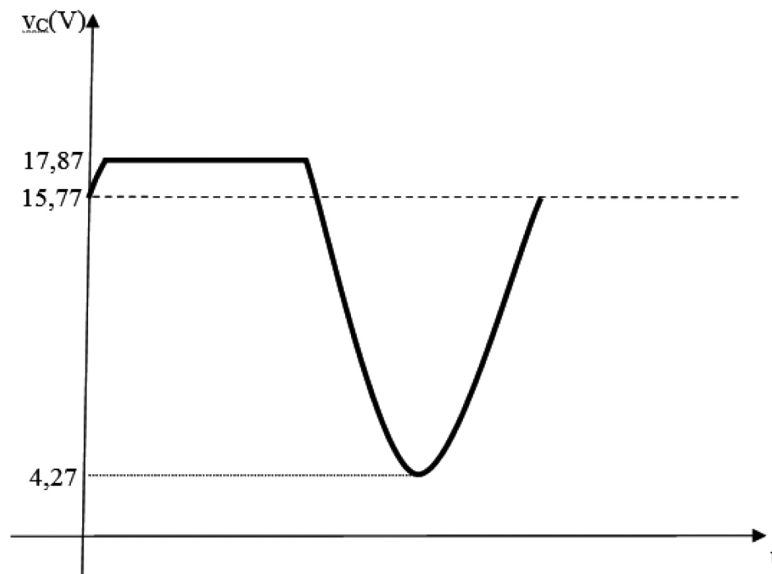
2. irudiko zirkuituan, kolektorean tentsio osoa ($v_C(t)$) neurtu da, eta 3. irudiko seinalea lortu da. Esandako seinalea lortzeko erabili den sarrerako tentsioa (v_{in}) 136 mV_p -koa izan da. Gainera, badakigu sarrerako tentsio hori erabiliz, asetasunaren mugara heltzen dela

($v_C(t) \cong 0 \text{ V}$ onartuz). Beste datu batzuk:

$$V = 20 \text{ V} \quad R_3 = 1 \text{ k}\Omega \quad R_L = 1 \text{ k}\Omega \quad \beta = 100 \quad Z_{in} = 0,57 \text{ k}\Omega \quad V_T = 25 \text{ mV} \quad V_{BE} = 0,7 \text{ V}$$

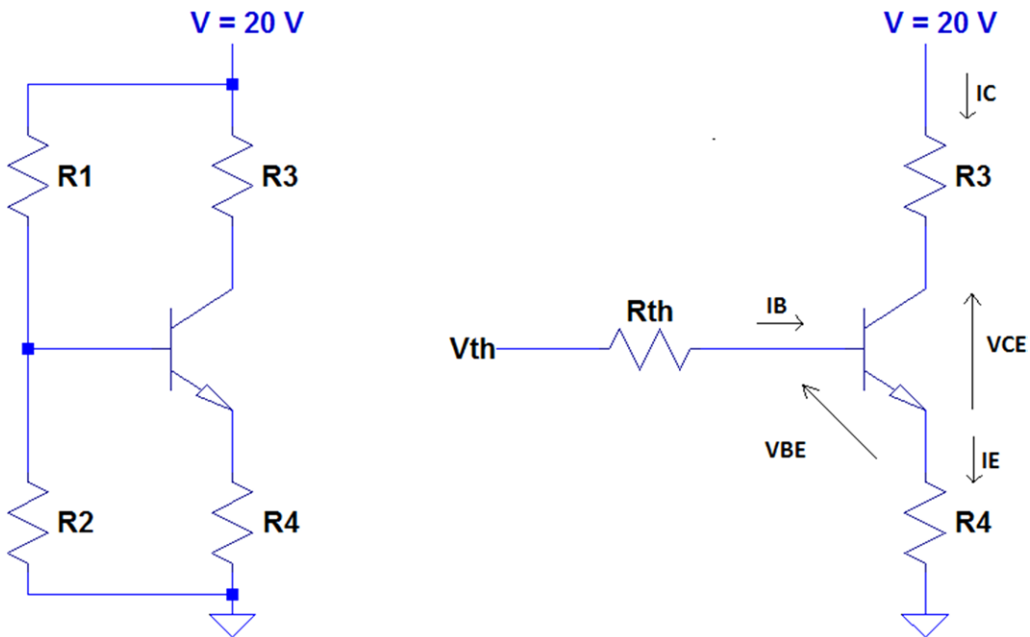
2. irudia

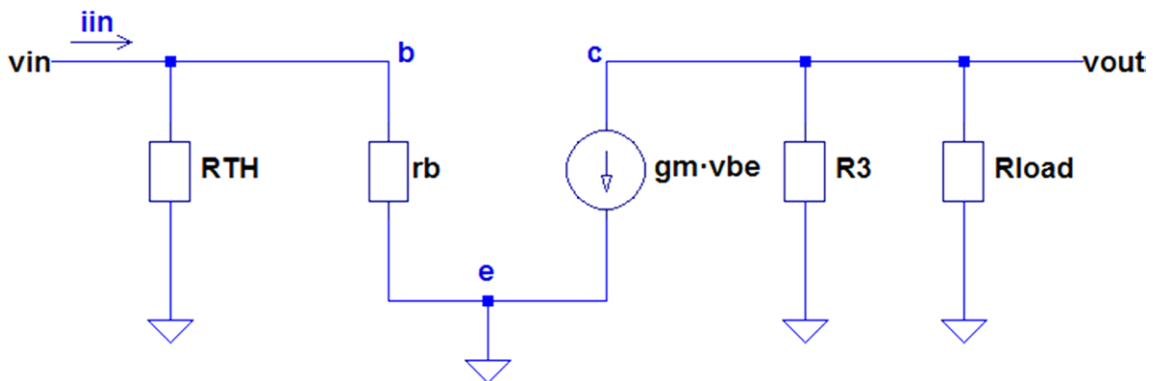
3. irudia

a) Marraztu polarizazio-zirkuitua eta seinale txikiko zirkuitua.

Polarizazio-zirkuitua:

Seinale txikiko zirkuitua:

b) Kalkulatu polarizazioari dagokion kolektore-igorle tentsioa, $V_{CE,Q}$.

Grafikotik: $V_{CE,Q} = 15,77 - 4,27 = 11,5 \text{ V}$

(Seinale txikian: $v_c = v_{ce}$)

c) Kalkulatu zirkuituaren tentsio-irabazia.

$$v_c = v_{ce} = v_{out} = \Delta v \cdot v_{in}$$

$$|\Delta v| = \frac{1 \cdot 1,5}{0,136} = 84,56$$

Igorle komuneko konfigurazioa denez, $\Delta v = -84,56$

- d) Kalkulatu eta marraztu karga zuzen estatikoa eta karga zuzen dinamikoa, $I_C - V_{CE}$ ezaugarrian, balio esanguratsuenak adieraziz.

KZE:

$$V = R_3 \cdot I_C + V_{CE} + R_4 \cdot I_E \quad (\beta = 100 \text{ denez}, I_E = I_C)$$

$$I_C = \frac{V - V_{CE}}{R_3 + R_4} = \frac{20 - V_{CE}}{1 + R_4}$$

$$I_C = 0 \rightarrow V_{CE} = 20 \text{ V}$$

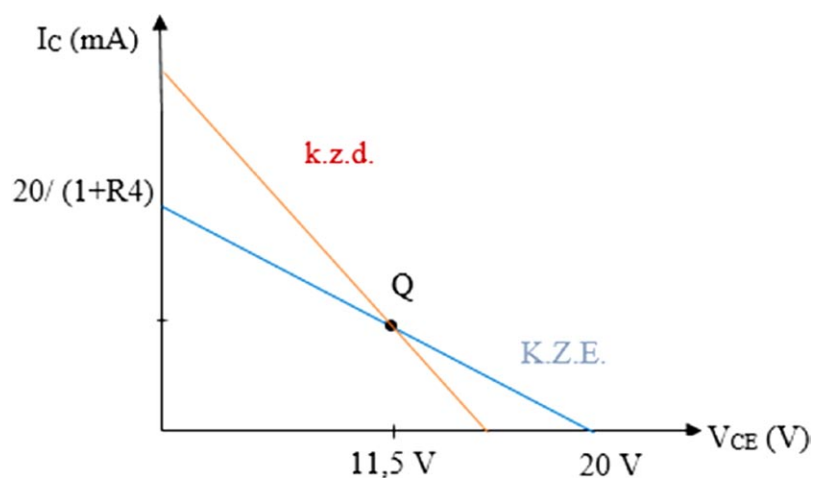
$$V_{CE} = 0 \rightarrow I_C = \frac{20}{1 + R_4}$$

kzd:

$$v_{\text{out}} = v_{ce} = -(R_3 // R_{\text{Load}}) \cdot i_c$$

$$m_{kzd} = \frac{i_c}{v_{ce}} = \left(\frac{1}{R_3 // R_{\text{LOAD}}} \right) \neq m_{KZE} = \frac{1}{R_3 + R_4}$$

Grafikotik: $v_{ce_{\text{max}}}(t) = 17,87 - 4,27 = 13,6 \text{ V}$

- e) Kalkulatu polarizazioari dagokion kolektoreko korrontea, $I_{C,Q}$.

Grafikotik: $V_C = 15,77 \text{ V}$

$$I_C = \frac{V - V_C}{R_3} = \frac{20 - 15,77}{1} = \boxed{4,23 \text{ mA}}$$

f) Kalkulatu R_1 , R_2 eta R_4 erresistentzien balioa.

$$I_E = I_B + I_C = \left(\frac{\beta+1}{\beta}\right) \cdot I_C = \left(\frac{101}{100}\right) \cdot 4,23 = 4,27 \text{ mA}$$

$$V_E = V_C + V_{CE} = 15,77 - 11,5 = 4,27 \text{ V}$$

$$\boxed{R_4 = \frac{V_E}{I_E} = \frac{4,27}{4,27} = 1 \text{ kohm}}$$

$$I_B = \frac{I_C}{\beta} = \frac{4,23}{100} = 0,0423 \text{ mA}$$

$$r_b = \frac{1}{g_b} = \frac{V_T}{I_B} = \frac{0,025}{0,0423} = 0,59 \text{ kohm}$$

$$Z_{in} = \frac{v_{in}}{i_{in}} = (R_{TH} \parallel r_b) = \frac{R_{TH} \cdot r_b}{R_{TH} + r_b} = \frac{R_{TH} \cdot 0,59}{R_{TH} + 0,59} = 0,57$$

$$0,59 \cdot R_{TH} = 0,57 \cdot R_{TH} + 0,34$$

$$\boxed{R_{TH} = 17 \text{ kohm}}$$

$$V_{TH} - R_{TH} \cdot I_B - V_{BE} - R_4 \cdot I_E = 0$$

$$\frac{R_1}{R_1} \cdot \frac{R_2 \cdot V}{R_1 + R_2} - R_{TH} \cdot I_B - V_{BE} - R_4 \cdot I_E = 0$$

$$\frac{V}{R_1} - R_{TH} \cdot I_B - V_{BE} - R_4 \cdot I_E = 0$$

$$\frac{17 \cdot 20}{R_1} - 17 \cdot 0,043 - 0,7 - 1 \cdot 4,27 = 0$$

$$\boxed{R_1 = 59,64 \text{ kohm}}$$

$$R_{TH} = \frac{R_1 \cdot R_2}{R_1 + R_2}$$

$$17 = \frac{59,64 \cdot R_2}{59,64 + R_2}$$

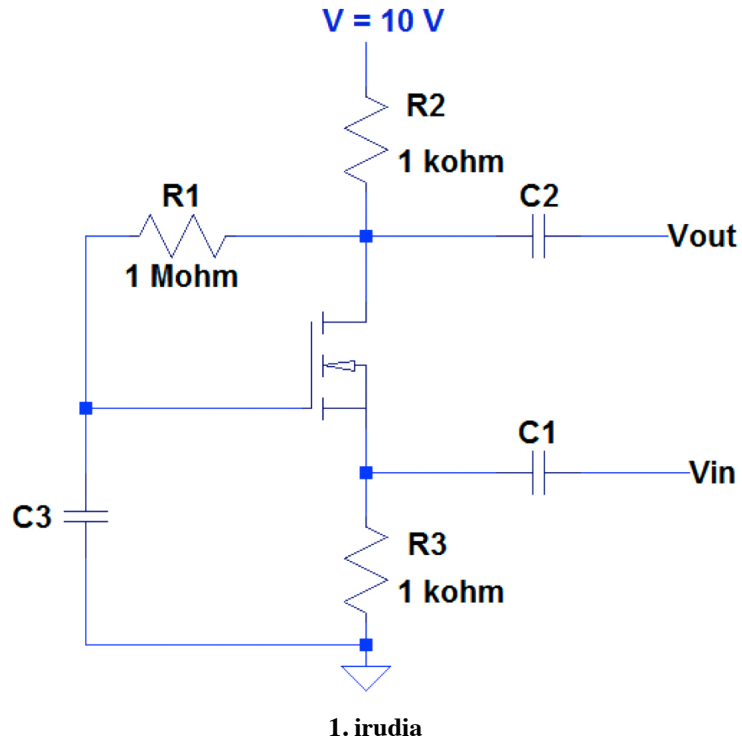
$$1013,88 + 17 \cdot R_2 = 59,64 \cdot R_2$$

$$\boxed{R_2 = 23,77 \text{ kohm}}$$

ATE KOMUNeko ANPLIFIKADOREA

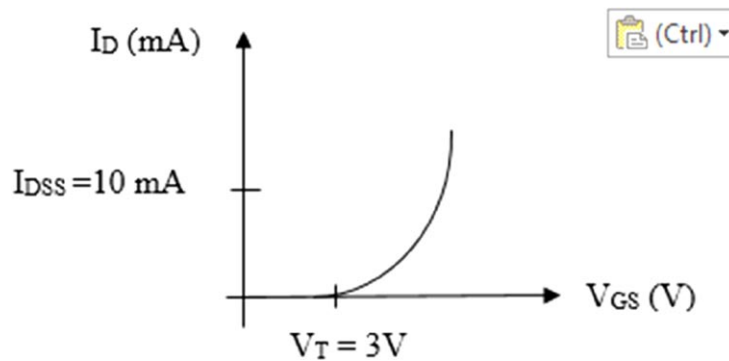
1. 4. irudiko zirkuituan, ezagunak dira honako datu hauek: $R_2 = 1 \text{ k}\Omega$

$|I_{DSS}| = 10 \text{ mA}$ $|V_{GS,OFF}| = |V_T| = 3 \text{ V}$ $R_1 = 1 \text{ M}\Omega$ $R_3 = 1 \text{ k}\Omega$ $V = 10 \text{ V}$

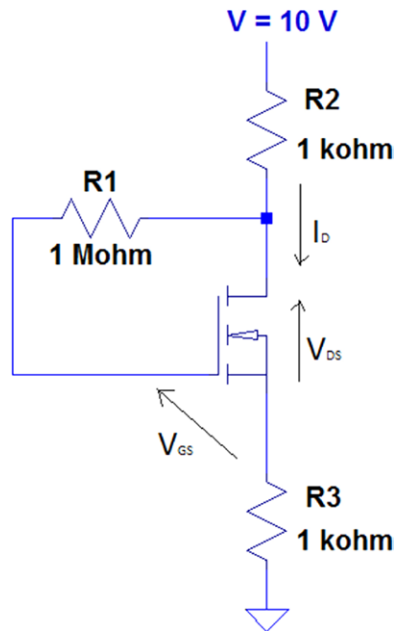
a) Zein da erabilitako gailua? Marraztu bere transferentzia-ezaugarria, balio esanguratsuenak adieraziz.

n pasabideko ugaltze MOSFET da.

b) Kalkulatu gailuaren lan-puntua.

Zirkuitutik: $V_{GS} = V_{DS} = V - (R_2 + R_3) \cdot I_D = 10 - 2 \cdot I_D$

Asetasunean: $I_D = I_{DSS} \cdot \left(1 - \frac{V_{GS}}{V_T}\right)^2 = 10 \cdot \left(1 - \frac{(10 - 2 \cdot I_D)}{3}\right)^2$

$$40 \cdot I_D^2 - 289 \cdot I_D + 490 = 0$$

$$I_D = 4,51 \text{ mA} \rightarrow V_{GS} = 0,98 \text{ V}$$

$I_D = 2,72 \text{ mA} \rightarrow V_{GS} = 4,56 \text{ V} = V_{DS}$
--

$$V_{DS_{sat}} = V_{GS} - V_T = 4,56 - 3 = 1,56 \text{ V}$$

$V_{DS} \geq V_{DS_{sat}} \rightarrow$ MOSFET asetasunean dago.

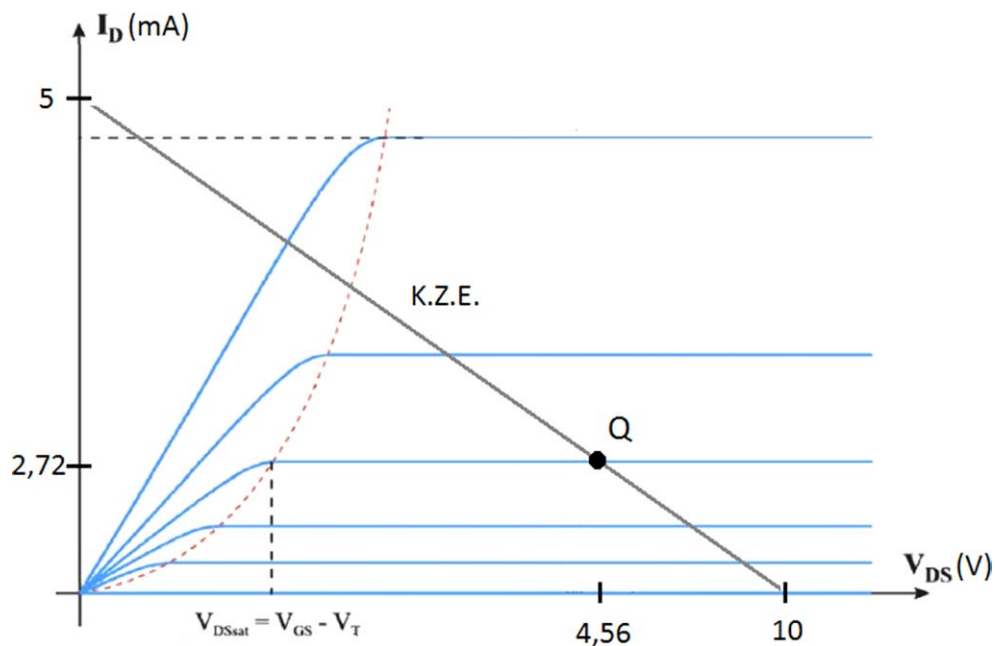
- c) Marraztu gailuaren irteerako ezaugarriak, eta kalkulatu eta marraztu karga zuzen estati-
koa, lan-puntua kokatuz.

KZE:

$$I_D = \frac{10 - V_{DS}}{2}$$

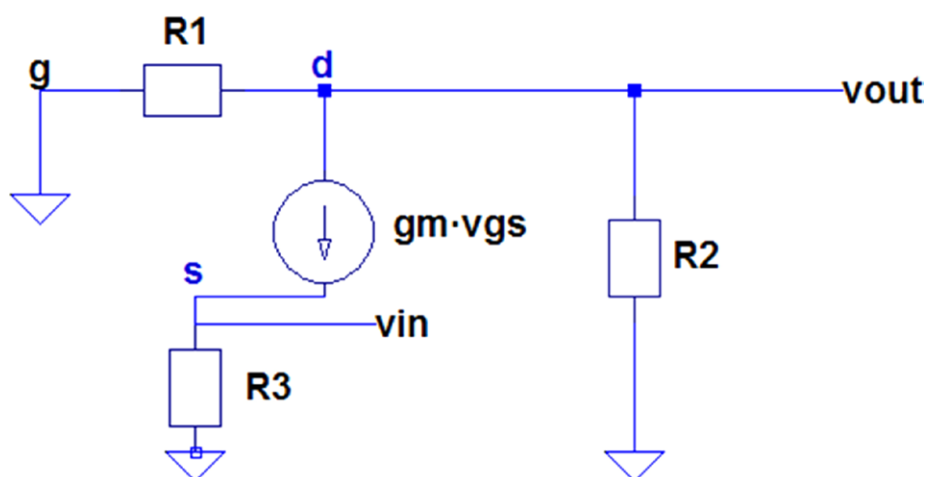
$$I_D = 0 \rightarrow V_{DS} = 10 \text{ V}$$

$$V_{DS} = 0 \rightarrow I_D = 5 \text{ mA}$$

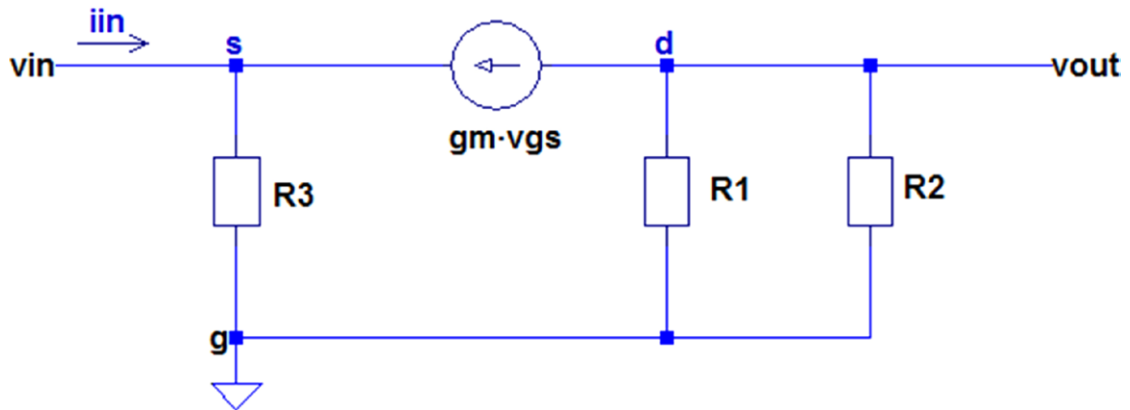

- d) Kalkulatu tentsio-irabazia, sarrerako inpedantzia eta irteerako inpedantzia.

Seinale txikiko zirkuitua:

Edo,

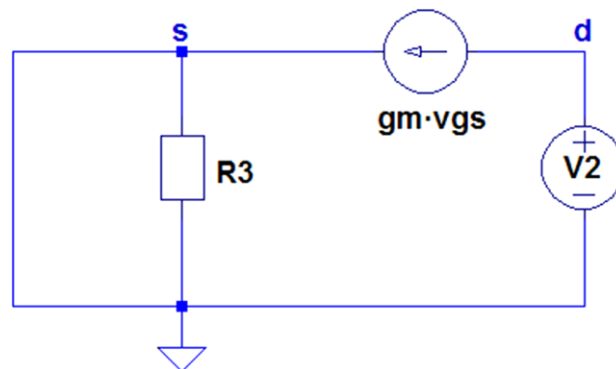
$$g_m = \frac{2 \cdot \sqrt{I_D \cdot I_{DSS}}}{|V_T|} = \frac{2 \cdot \sqrt{2,72 \cdot 10}}{3} = 3,48 \text{ (kohm)}^{-1}$$

$$\Delta V = \frac{v_{out}}{v_{in}} = \frac{g_m \cdot v_{gs} \cdot (R_1 \parallel R_2)}{v_{gs}} = 3,48$$

$$Z_{in} = \frac{v_{in}}{i_{in}} = \frac{1}{4,48} = 0,223 \text{ kohm}$$

$$v_{in} = \frac{v_{in}}{R_3} - g_m \cdot v_{gs} = \frac{v_{in}}{R_3} - g_m \cdot v_{in} = v_{in} + 3,48 \cdot v_{in} = 4,48 \cdot v_{in}$$

$$Z_{out} = Z'_{out} \parallel (R_1 \parallel R_2)$$

$$Z'_{out} = \left. \frac{V_2}{I_2} \right|_{v_{in}=0} = \infty$$

$$Z_{out} = R_1 \parallel R_2 = 1 \text{ kohm}$$

e) Nola deritzo zirkuituak alternoan duen konfigurazioari?

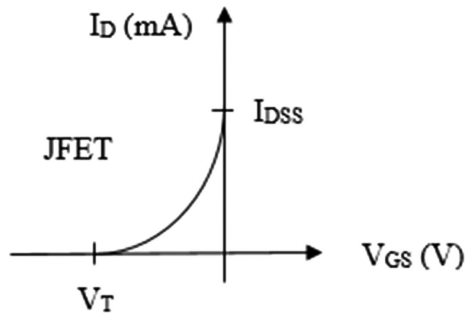
Ate komunekoa.

f) Zirkuitu honek asetasunean lan egitea bermatzen du? **Arrazoitu erantzuna.**

Bai, $V = 10\text{ V} > V_T = 3\text{ V}$ delako.

g) Zirkuitu hau mota bereko kanaleko beste FET mota bat polarizatzeko erabil daiteke? **Arrazoitu erantzuna.**

Ez, n pasabideko ugaltze MOSFETetarako soilik da baliagarria. n pasabideko urritze MOSFETetan eta JFETetan, V_T negatiboa izan behar da.

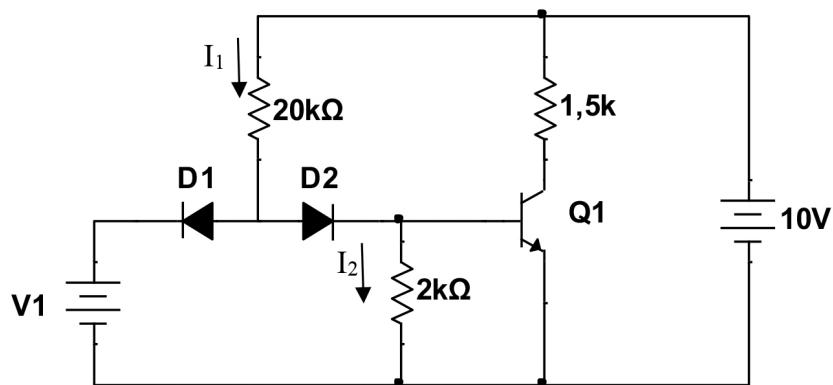
2018ko uztaila

DIODODUN ETA TRANSISTOREDUN ZIRKUITUA

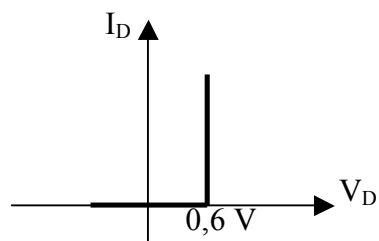
1. irudiko zirkuituko gailuei buruz, ezagunak dira honako datu hauek:
  - D_1 eta D_2 diodoak berdin-berdinak dira, eta 2. irudiko ezaugarri-kurba daukate.
  - Transistore bipolarra:

$$V_{BE,activa} = 0,7 \text{ V} \quad \beta = 100$$

$$V_{BE,saturación} = 0,8 \text{ V} \quad V_{CE,saturación} = 0,2 \text{ V}$$

1. irudia

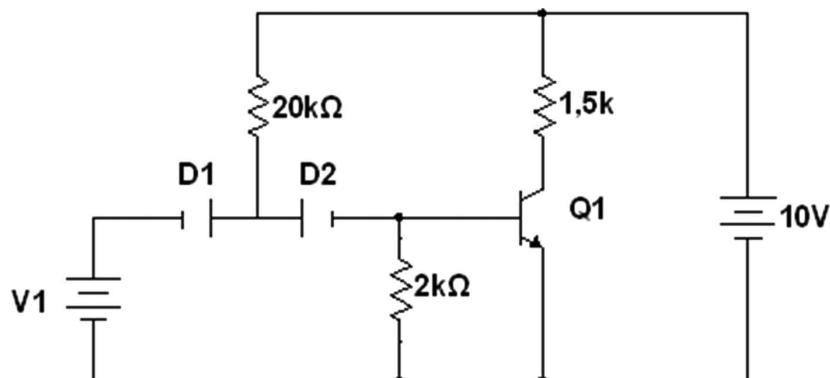

2. irudia

$V_1 = 0,2V$ aplikatuz gero, kalkulatu:

a) D_1 eta D_2 diodoen egoera.

D_1 eta D_2 diodoak zuzenean polarizatuta daude.

b) I_1 korrontearen balioa.

$$I_1 = \frac{10 - (0,2 + 0,6)}{20} = \frac{9,2}{20} = 0,46 \text{ mA} = 460 \mu\text{A}$$

c) I_2 korrontearen balioa.

$$I_2 = \frac{0,8 - 0,6}{2} = \frac{0,2}{2} = 0,1 \text{ mA} = 100 \mu\text{A}$$

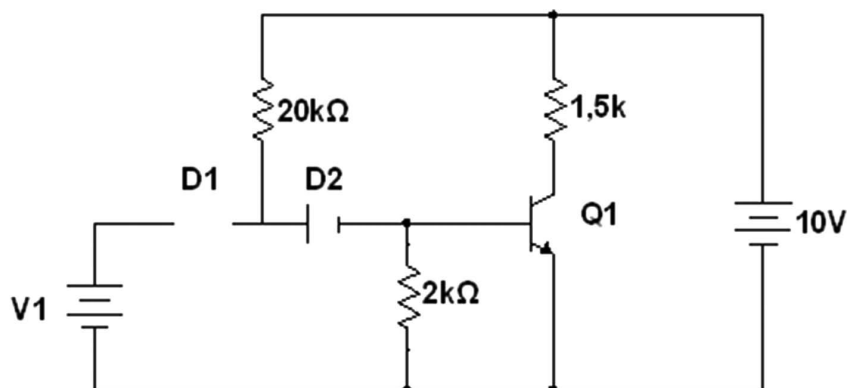
d) Transistorearen lan-puntua eta langunea.

Aurreko ataletik: $V_{BE} = 0,2 \text{ V}$, beraz, transistorea ETENDURAN dago.

$$I_C = I_B = 0 \quad V_{CE} = 10 \text{ V}$$

$V_1 = 10 \text{ V}$ tentsioa aplikatuz gero, erantzun berriz aurreko atalak. Kasu honetarako, kalkulatu, zehatz-mehatz, D_2 diodoaren lan-puntua, $I_{\text{sat}} = 0,1 \text{ pA}$ -koa bada.

a) D_1 alderantziz polarizatuta dago, eta D_2 zuzenean polarizatuta dago.

b) Demagun Q_1 gune aktiboan polarizatuta dagoela,

$$I_1 = \frac{10 - (0,6 + 0,7)}{20} = \frac{8,7}{20} = 0,435 \text{ mA} = 435 \mu\text{A}$$

c) $I_2 = \frac{0,7}{2} = 0,35 \text{ mA} = 350 \mu\text{A}$

d) $I_B = I_1 - I_2 = 0,435 - 0,35 = 0,085 \text{ mA}$

$$I_C = \beta \cdot I_B = 100 \cdot 0,085 = 8,5 \text{ mA}$$

$$V_{CE} = 10 \text{ V} = 10 - 1,5 \cdot I_C = 10 - 12,75 = -2,75 \text{ V} < 0,2 \text{ V}$$

Beraz, Q_1 ezin da gune aktiboan polarizatuta egon; ASETASUNEAN egon behar da.

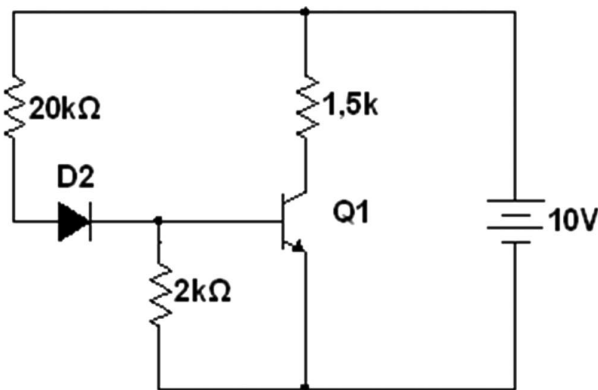
$$I_1 = \frac{10 - (0,6 + 0,8)}{20} = \frac{8,6}{20} = 0,43 \text{ mA} = 430 \mu\text{A}$$

$$I_2 = \frac{0,8}{2} = 0,4 \text{ mA} = 400 \mu\text{A}$$

$$I_B = I_1 - I_2 = 0,43 - 0,4 = 0,03 \text{ mA}$$

$$V_{CE} = 0,2 \text{ V} \rightarrow I_C = \frac{10 - 0,2}{1,5} = 6,53 \text{ mA}$$

D_2 diodoaren lan-puntua zehatz-mehatz kalkulatzeko, beharrezkoa da iteratze-prozesua, beheko zirkuituak ematen digun ekuazioa eta Shockley-ren ekuazioa erabiliz.

Zirkuitutik: $10 - 20 \cdot I_{D2} - V_{D2} - 0,8 = 0 \rightarrow I_{D2} = \frac{9,2 - V_{D2}}{20}$ (1)

Shockley-ren ekuazioa: $I_{D2} = I_{\text{sat}} \cdot \left[\exp\left(\frac{V_{D2}}{V_T}\right) - 1 \right] = 0,1 \cdot 10^{-9} \cdot \left[\exp\left(\frac{V_{D2}}{0,025}\right) - 1 \right]$

$$V_{D2} = 0,025 \cdot \text{Ln}\left(\frac{I_{D2}}{0,1 \cdot 10^{-9}} + 1\right)$$
 (2)

Abiapuntua: D_2 ON ($V_{D2} = 0,6$ V; $I_{D2} = 0,43$ mA)

$$(2) \rightarrow V_{D2} = 0,025 \cdot \ln\left(\frac{0,43}{0,1 \cdot 10^{-9}} + 1\right) \rightarrow V_{D2} = 0,5545 \text{ V}$$

$$(1) \rightarrow I_{D2} = \frac{9,2 - 0,5545}{20} \rightarrow I_{D2} = 0,4323 \text{ mA}$$

$$(2) \rightarrow V_{D2} = \mathbf{0,5547 \text{ V}}$$

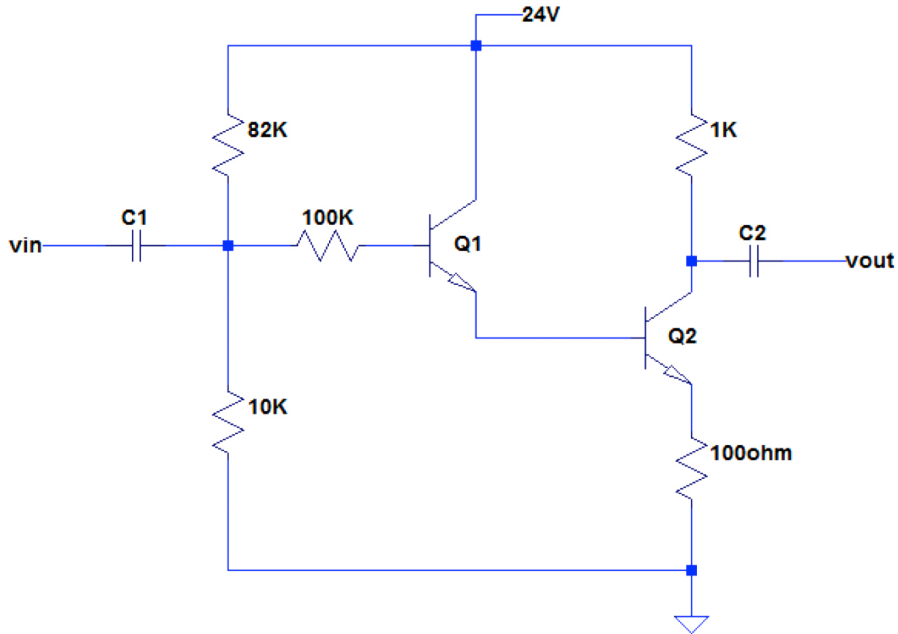
$$(1) \rightarrow I_{D2} = \mathbf{0,4322 \text{ mA}}$$

IGORLE KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA (BI TRANSISTORE)

2. 3. irudiko zirkuituan erabilitako transistore bipolarrei buruz, ezagunak dira honako datu hauek:

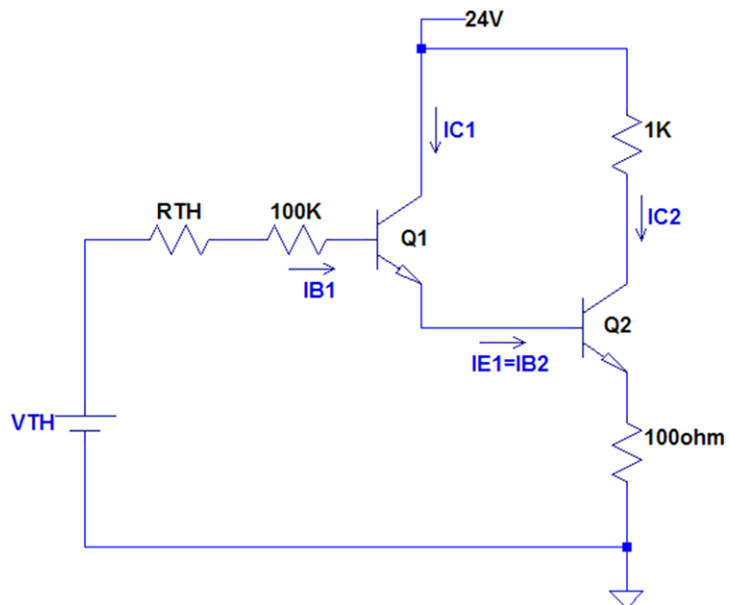
$$\beta_1 = 50 \quad \beta_2 = 100 \quad V_{BE1} = V_{BE2} = 0,7 \text{ V}$$

3. irudia

a) Kalkulatu Q_2 transistorearen lan-puntua.

Q_2 transistorearen lan-puntua kalkulatzeko, Thevenin baliokidea kalkulatuko dugu:

$$V_{TH} = \frac{24 \cdot 10}{82 + 10} = 2,61 \text{ V} \quad R_{TH} = \frac{82 \cdot 10}{82 + 10} = 8,9 \text{ K}\Omega$$

$$V_{TH} = (R_{TH} + 100) \cdot I_{B1} + V_{BE1} + V_{BE2} + 0,1 \cdot I_{E2}$$

$$I_{E2} = (\beta_2 + 1) \cdot I_{B2} = (\beta_2 + 1) \cdot I_{E1} = (\beta_2 + 1) \cdot (\beta_1 + 1) \cdot I_{B1} = 5.151 \cdot I_{B1}$$

$$I_{B1} = \frac{2,61 - 0,7 - 0,7}{108,9 + 0,1 \cdot 5151} = \frac{1,21}{624} = 0,0019 \text{ mA}$$

$$I_{C1} = \beta_1 \cdot I_{B1} = 50 \cdot 0,0019 = 0,095 \text{ mA}$$

$$I_{B2} = I_{E1} = 51 \cdot 0,0019 = \mathbf{0,097 \text{ mA}}$$

$$I_{C2} = 100 \cdot 0,097 = \mathbf{9,7 \text{ mA}}$$

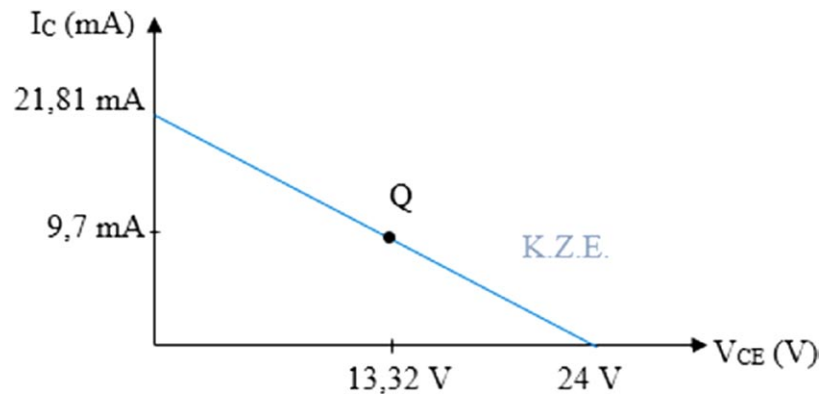
$$I_{E2} = 101 \cdot 0,097 = \mathbf{9,8 \text{ mA}}$$

$$24 - 1 \cdot I_{C2} = -V_{CE2} - 0,1 \cdot I_{E2} = 0$$

$$V_{CE2} = 24 - 9,7 - 0,98 = \mathbf{13,32 \text{ V}}$$

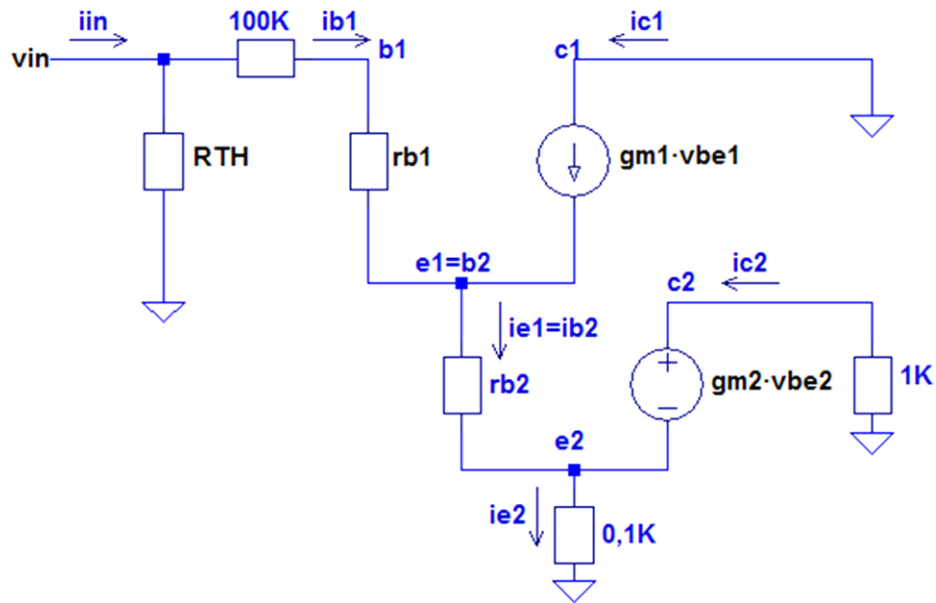
- b) Kalkulatu eta marraztu Q_2 transistorearen karga zuzen estatikoa, $I_C - V_{CE}$ ezaugarrietan.
Polarizazio-zirkuitutik,

$$K.Z.E. \quad I_{C2} = \frac{24 - V_{CE2}}{1 + 0,1} \quad \left\{ \begin{array}{l} I_{C2} = 0 \rightarrow V_{CE2} = 24 \text{ V} \\ V_{CE2} = 0 \rightarrow I_{C2} = \frac{24}{1,1} = 21,81 \text{ mA} \end{array} \right.$$

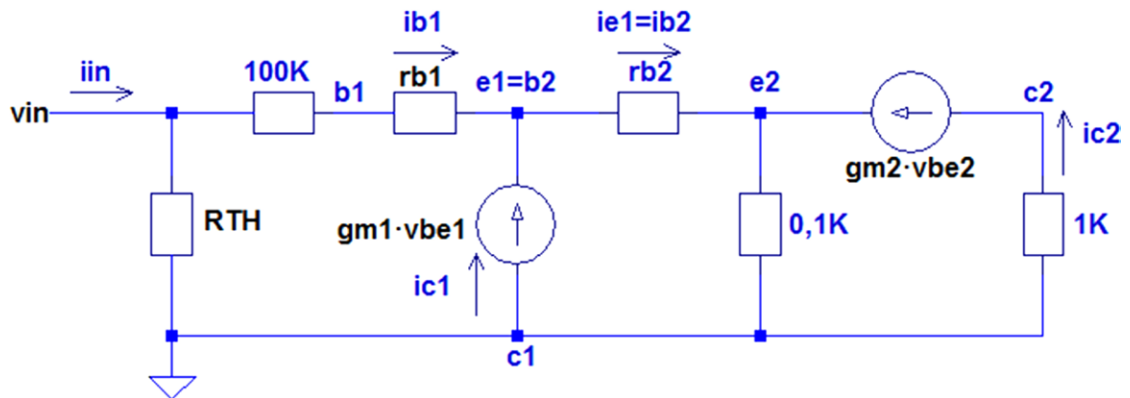

c) Kalkulatu zirkuitu osokoko Δv eta Z_{in} .

Seinale txikiko zirkuitua marraztu behar da.

Edo,

• Tentsio irabazia: $\Delta v = \frac{v_{out}}{v_{in}}$

$$v_{out} = -i_{c2} \cdot 1 = -g_{m2} \cdot v_{be2} = -g_{m2} \cdot r_{b2} \cdot i_{b2}$$

$$i_{b1} = -i_{b2} - g_{m1} \cdot v_{be1} = i_{b2} - g_{m1} \cdot r_{b1} \cdot i_{b1}$$

$$i_{b1} \cdot (1 + g_{m1} \cdot r_{b1}) = i_{b2} \quad \rightarrow \quad i_{b1} = \frac{i_{b2}}{(1 + g_{m1} \cdot r_{b1})}$$

$$v_{in} = (100 + r_{b1}) \cdot i_{b1} + r_{b2} \cdot i_{b2} + 0,1 \cdot (i_{b2} + g_{m2} \cdot v_{be2})$$

$$v_{in} = \left[\frac{(100 + r_{b1})}{(1 + g_{m1} \cdot r_{b1})} + r_{b2} + 0,1 + 0,1 \cdot g_{m2} \cdot r_{b2} \right] \cdot i_{b2}$$

$$\Delta v = \frac{v_{\text{out}}}{v_{\text{in}}} = - \frac{g_{m2} \cdot r_{b2}}{\left[\frac{(100 + r_{b1})}{(1 + g_{m1} \cdot r_{b1})} + r_{b2} + 0,1 + 0,1 \cdot g_{m2} \cdot r_{b2} \right]}$$

$$g_{m1} = \frac{I_{C1}}{V_T} = \frac{0,095}{0,025} = 3,8 \text{ (K}\Omega\text{)}^{-1}$$

$$g_{m2} = \frac{I_{C2}}{V_T} = \frac{9,7}{0,025} = 388 \text{ (K}\Omega\text{)}^{-1}$$

$$r_{1b} = \frac{V_T}{I_{B1}} = \frac{0,025}{0,0019} = 13,19 \text{ K}\Omega$$

$$r_{b2} = \frac{V_T}{I_{B2}} = \frac{0,025}{0,097} = 0,257 \text{ K}\Omega$$

$$\Delta v = -7,95$$

- Sarrerako inpedantzia: $Z_{\text{in}} = \frac{v_{\text{in}}}{i_{\text{in}}}$

$$i_{\text{in}} = i_{b1} + i_{RTH} = i_{b1} + \frac{v_{\text{in}}}{RTH}$$

$$i_{b2} = \frac{v_{\text{in}}}{\left[\frac{(100 + r_{b1})}{(1 + g_{m1} \cdot r_{b1})} + r_{b2} + 0,1 + 0,1 \cdot g_{m2} \cdot r_{b2} \right]} = (1 + g_{m1} \cdot r_{b1}) \cdot i_{b1}$$

$$i_{b1} = \frac{v_{\text{in}}}{\left[\frac{(100 + r_{b1})}{(1 + g_{m1} \cdot r_{b1})} + r_{b2} + 0,1 + 0,1 \cdot g_{m2} \cdot r_{b2} \right] \cdot (1 + g_{m1} \cdot r_{b1})}$$

$$i_{\text{in}} = \frac{v_{\text{in}}}{\left[\frac{(100 + r_{b1})}{(1 + g_{m1} \cdot r_{b1})} + r_{b2} + 0,1 + 0,1 \cdot g_{m2} \cdot r_{b2} \right] \cdot (1 + g_{m1} \cdot r_{b1})} + \frac{v_{\text{in}}}{RTH}$$

$$\frac{v_{\text{in}}}{i_{\text{in}}} = \frac{1}{\frac{1}{\left[\frac{(100 + r_{b1})}{(1 + g_{m1} \cdot r_{b1})} + r_{b2} + 0,1 + 0,1 \cdot g_{m2} \cdot r_{b2} \right] \cdot (1 + g_{m1} \cdot r_{b1})} + \frac{1}{RTH}}$$

$$Z_{\text{in}} = 8,78 \text{ K}\Omega$$

- d) Kalkulatu eta marraztu Q_2 transistorearen karga zuzen dinamikoa, $I_C - V_{CE}$ ezaugarrietan. Zein izango litzateke transistore horren tarte dinamikoa?

Seinale txikiko zirkuitutik,

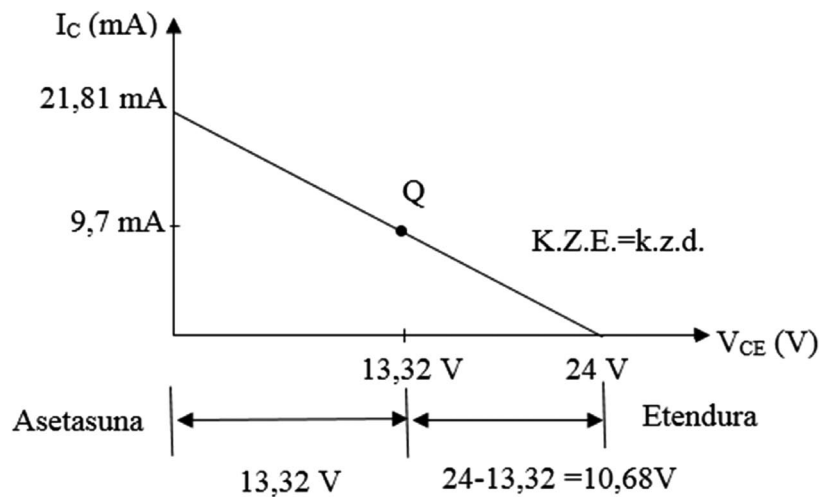
$$i_{c2} = g_{m2} \cdot v_{be2} \rightarrow v_{be2} = \frac{i_{c2}}{g_{m2}}$$

$$i_{b2} = \frac{v_{be2}}{r_{b2}} = \frac{i_{c2}}{g_{m2} \cdot r_{b2}}$$

$$v_{ce2} = v_{out} - v_{e2} = -i_{c2} \cdot 1K - 0,1 \cdot (i_{b2} + i_{c2}) = -i_{c2} - \frac{0,1 \cdot i_{c2}}{g_{m2} \cdot r_{b2}} - 0,1 \cdot i_{c2}$$

$$m_{kzd} = \frac{i_{c2}}{v_{ce2}} = - \frac{1}{1 + \frac{0,1}{g_{m2} \cdot r_{b2}} + 0,1} = -0,9$$

$$m_{KZE} = - \frac{1}{1 + 0,1} = -0,9 \rightarrow m_{kzd} = m_{KZE} \rightarrow \text{karga zuzenak berdinak dira.}$$

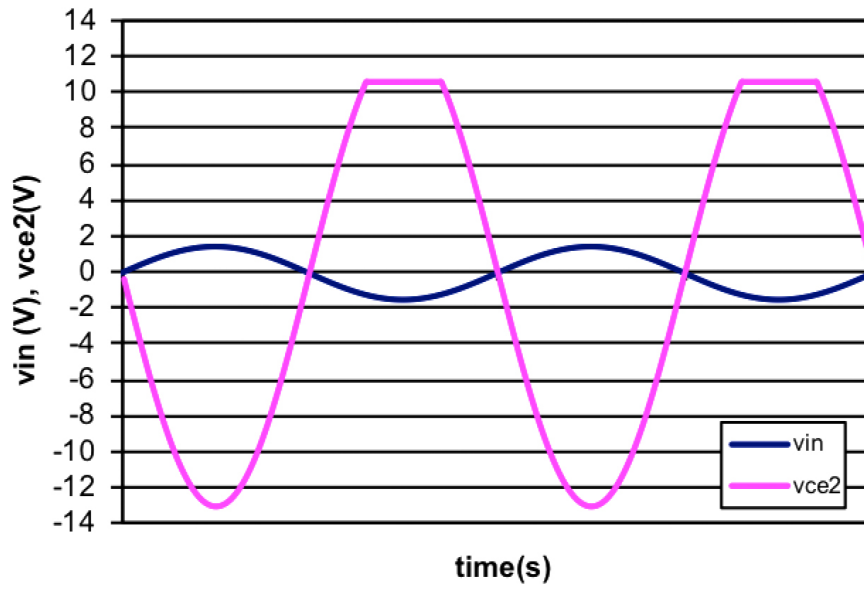
Tarte dinamikoa 10,68 V-ekoa da, eta etendurak mugatzen du.

- e) Marraztu, grafiko berean, v_{in} eta v_{ce2} , sarrerako tentsioa $v_{in} = 1,5 \cdot \sin(\omega t)$ V denean. Zein izango litzateke v_{in} maximoa irteeran distortsiorik ez izateko?

$$v_{ce2} = - \frac{1}{0,9} i_{c2} = -1,1 \cdot i_{c2}$$

$$v_{out} = -i_{c2} \cdot 1K \rightarrow i_{c2} = -v_{out} \rightarrow v_{ce2} = 1,1 \cdot v_{out}$$

$$v_{in} = 1,5 \text{ Vp} \rightarrow v_{out} = v_{in} \cdot \Delta v = 1,5 \cdot 7,95 = 11,925 \text{ V} \rightarrow v_{ce2} = 13,12 \text{ V}$$

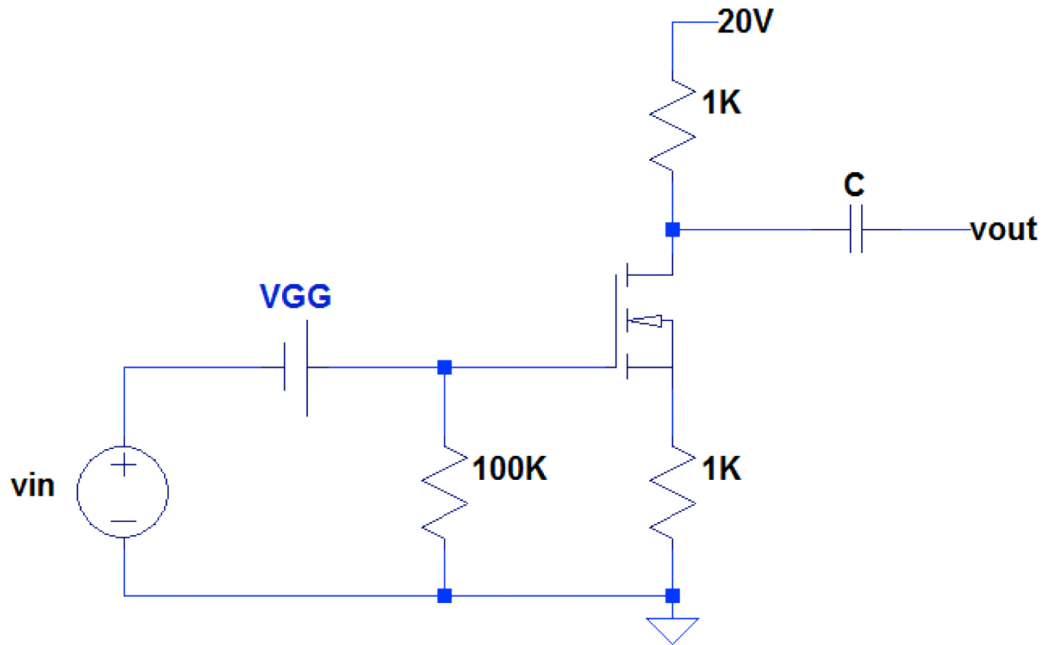
$$v_{\text{out\_max}} = \frac{v_{\text{ce2\_max}}}{1,1} = \frac{10,68}{1,1} = 9,7 \text{ V}$$

$$v_{\text{in\_max}} = \frac{v_{\text{out\_max}}}{\Delta v} = \frac{9,7}{7,95} \rightarrow v_{\text{in\_max}} = 1,22 \text{ Vp}$$

ITURRI KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

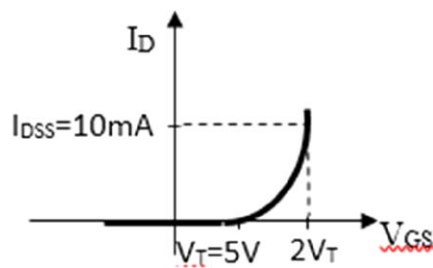
4. 4. irudiko zirkuituan, honako FET hau erabili da:

$$|I_{DSS}| = 10 \text{ mA} \quad |V_T| = 5 \text{ V}$$

4. irudia

- a) Zer gailu mota da?
n pasabideko ugaltze MOSFET bat da.
- b) Marraztu transistorearen transferentzia-ezaugarria, balio esanguratsuenak adieraziz.

V_{GG} tentsioaren balio ezberdinetarako, transferentzia-ezaugarrian zehar ibiltzeko asmoa dugu. Horretarako, $v_i = 0$ hartuz, kalkulatu:

Ibilbidea egiteko polarizazio-zirkuitua aztertuko dugu.

- c) Gailuan pasabidea ager dadin beharrezkoa den V_{GG} tentsioaren balioa.

$$\text{Pasabidea ager dadin: } V_{GS} \geq V_T$$

$$V_{GG} = V_{GS} + R \cdot I_D \rightarrow V_{GS} = V_{GG} - R \cdot I_D \geq V_T$$

$$V_{GG} = V_T + R \cdot I_D = 5 + 1 \cdot 0 \rightarrow \mathbf{V_{GG} = 5 \text{ V}}$$

- d) $I_D = I_{DSS}$ izan dadin beharrezkoa den V_{GG} tentsioaren balioa.

$$I_D = I_{DSS} \text{ bada,}$$

$$I_D = I_{DSS} \cdot \left(1 - \frac{V_{GS}}{V_T}\right)^2 = I_D = \left(1 - \frac{V_{GS}}{V_T}\right)^2$$

$$V_T^2 = V_T^2 + V_{GS}^2 - 2 \cdot V_T \cdot V_{GS} \rightarrow V_{GS} = 2 \cdot V_T$$

$$V_{GG} = 2 \cdot V_T + R \cdot I_D = 2 \cdot 5 + 1 \cdot 10 \rightarrow \mathbf{V_{GG} = 20 \text{ V}}$$

- e) $V_{DS} = 10 \text{ V}$ izan dadin beharrezkoa den V_{GG} tentsioaren balioa. Kalkulatu eta marraztu transistorearen karga zuzen estatikoa, $I_D - V_{DS}$ ezaugarrietan, Q puntua adieraziz.

e atalean lortutako korrante eta tentsioetarako, kalkulatu v_i tentsioa gailuan zehar korrante osoa nulua izan dadin, $i_D(t) = 0$.

$$V_{DS} = 10 \text{ V bada,}$$

$$20 - (1+1) \cdot I_D - V_{DS} = 0 \rightarrow I_D = \frac{20 - 10}{2} = 5 \text{ mA}$$

$$\text{Demagun asetatsunean dagoela: } I_D = I_{DSS} \cdot \left(1 - \frac{V_{GS}}{V_T}\right)^2$$

$$5 = 10 \cdot \left(1 - \frac{V_{GS}}{5}\right)^2 = \frac{10}{25} \cdot (5 - V_{GS})^2 \rightarrow V_{GS}^2 - 10 \cdot V_{GS} + 12,5 = 0$$

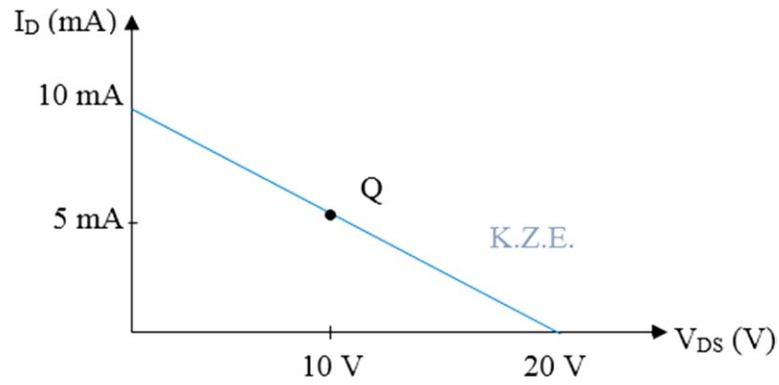
$$V_{GS} = \frac{10 \pm \sqrt{100 - 50}}{2} = \frac{10 \pm 7,07}{2} = \begin{cases} \boxed{8,54 \text{ V}} \\ 1,47 \text{ V (ez du balio)} \end{cases}$$

$$V_{GG} = V_{GS} + R \cdot I_D = 8,54 + 1 \cdot 5 \rightarrow \mathbf{V_{GG} = 13,54 \text{ V}}$$

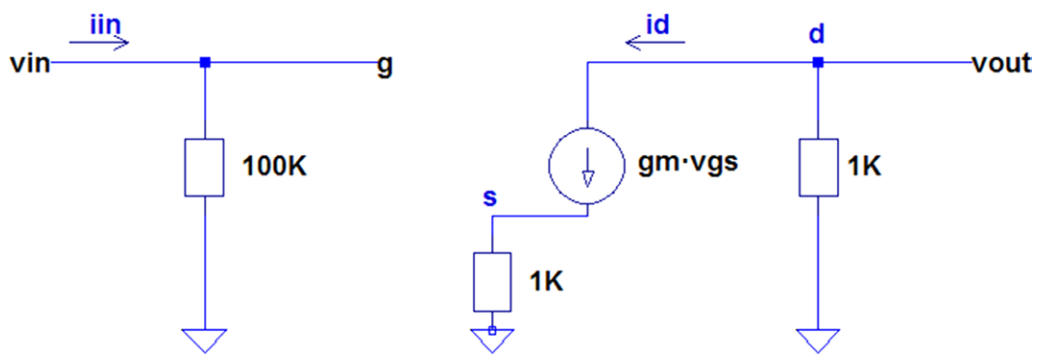
$$V_{DS_{\text{sat}}} = V_{GS} - V_T = 8,54 - 5 = 3 \text{ V} \leq V_{DS} = 10 \text{ V} \rightarrow \text{Asetatsunean dago}$$

$$\text{Karga zuzen estatikoa: } I_D = \frac{20 - V_{DS}}{2} \begin{cases} I_D = 0 \rightarrow V_{DS} = 20 \text{ V} \\ V_{DS} = 0 \rightarrow I_D = 10 \text{ mA} \end{cases}$$

Seinale txikiko zirkuitua:

$$i_D(t) = i_D + i_d(t) \rightarrow 0 = 5 + i_d(t) \rightarrow i_d(t) = -5 \text{ mA}$$

$$g_m = \frac{2 \cdot \sqrt{I_{DSS} \cdot I_D}}{|V_T|} = \frac{2 \cdot \sqrt{10 \cdot 5}}{5} = 2,83 \text{ (K}\Omega\text{)}^{-1}$$

$$v_{gs} = v_g - v_s = v_{in} = -1 \cdot i_d$$

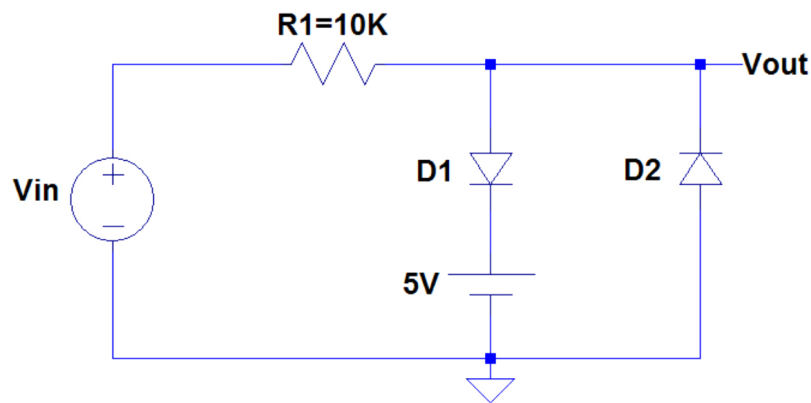
$$i_d = g_m \cdot v_{gs} = g_m \cdot (v_{in} - i_d) = 2,83 \cdot (v_{in} - i_d)$$

$$v_{in} = \frac{3,83 \cdot i_d}{2,83} = \frac{3,83 \cdot (-5)}{2,83} \rightarrow v_{in} = -6,77 \text{ mV}$$

2018ko maiatza

PN JUNTURA - ZIRKUITU DIODODUNA

1. 1. irudiko zirkuituan, diodoak berdin-berdinak dira, eta $V_\gamma = 0,7 \text{ V}$.

1. irudia

- a) Kalkulatu eta marraztu zirkuituaren transferentzia-kurba, balio esanguratsuenak adieraziz.

Diodoen egoerak:

$$v_{in} \leq -0,7 \text{ V} \rightarrow D_1 \text{ OFF}, D_2 \text{ ON: } v_{out1} = -0,7 \text{ V}$$

$$-0,7 \leq v_{in} \leq 5,7 \text{ V} \rightarrow D_1 \text{ OFF}, D_2 \text{ OFF: } v_{out2} = v_{in}$$

$$v_{in} \geq 5,7 \text{ V} \rightarrow D_1 \text{ ON}, D_2 \text{ OFF: } v_{out3} = 5,7 \text{ V}$$

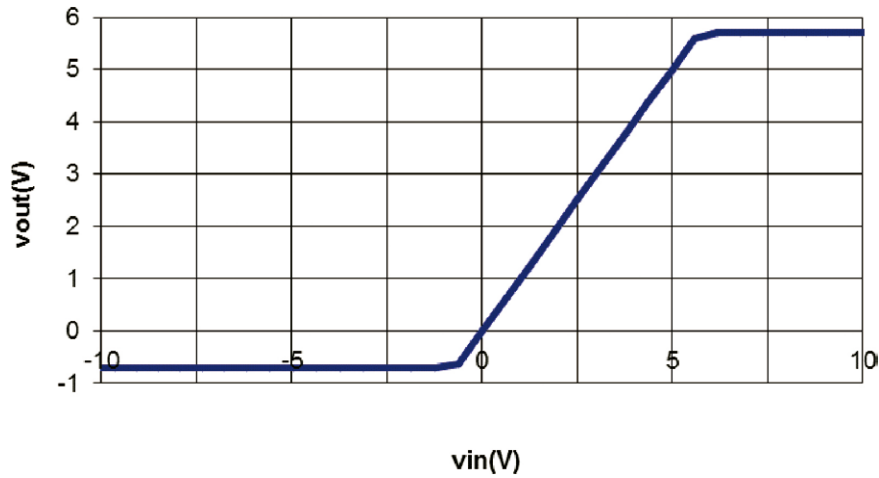
Noiz konmutatzen du D_2 diodoak? $v_{out1} = v_{out2}$

$$v_{in} = -0,7 \text{ V}$$

Noiz konmutatzen du D_1 diodoak? $v_{out2} = v_{out3}$

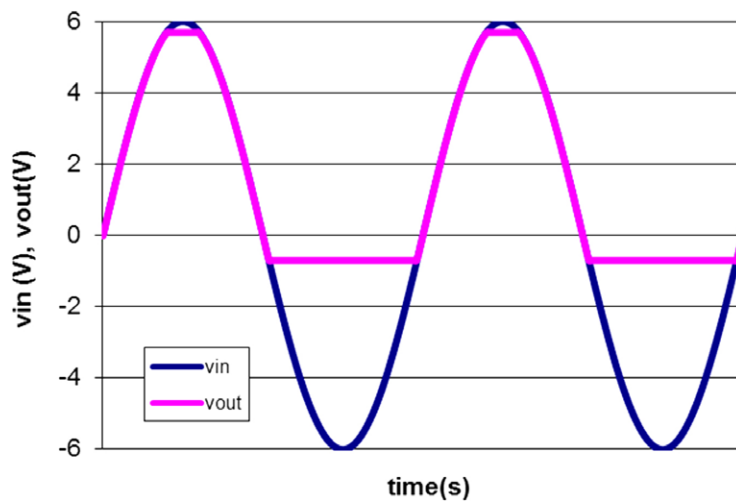
$$v_{in} = 5,7 \text{ V}$$

Transferentzia-kurba:

b) Marraztu irteerako tentsioa $v_{in} = 6 \cdot \sin(\omega t)$ V bada. Zer zirkuitu mota da?

Zirkuitu ebakitzaillea da.

c) Erabilitako diodoek beren funtzionamendua egitura ezagun bati zor diote; zer egitura da?

pn juntura

d) Diodoen parametro fisiko eta teknologikoen balioak honako hauek dira:

$$\begin{array}{llll}
 N_A = 10^{16} \text{ cm}^{-3} & D_n = 30 \text{ cm}^2/\text{V} \cdot \text{s} & L_n = 50 \text{ } \mu\text{m} & w_a = 200 \text{ } \mu\text{m} \\
 N_D = 10^{19} \text{ cm}^{-3} & D_p = 10 \text{ cm}^2/\text{V} \cdot \text{s} & L_p = 100 \text{ } \mu\text{m} & w_c = 200 \text{ } \mu\text{m} \\
 n_i = 10^{10} \text{ cm}^{-3} & \epsilon_{r, Si} = 11,8 & \epsilon_0 = 8,85 \text{ pF/m} &
 \end{array}$$

Kalkulatu potentzial termodinamikoa eta eskualde dipolarraren zabalera orekako egoeran. Norantz zabalitzen da, nagusiki, eskualde dipolarra? Zein eskualdek dauka potentzial handiena?

Arrazoitu erantzun guztiak.

$$\Phi_T = V_T \cdot \ln\left(\frac{N_A \cdot N_D}{n_i^2}\right) = 0,025 \cdot \ln\left(\frac{10^{16} \cdot 10^{19}}{10^{20}}\right) = \boxed{0,863 \text{ V}}$$

$$\epsilon_s = \epsilon_{rsi} \cdot \epsilon_0 = 11,8 \cdot 8,85 = 104,43 \text{ pF / m} = 104,43 \cdot 10^{-14} \text{ F / cm}$$

$$l_0 = \sqrt{\frac{2 \cdot \epsilon_s}{q} \cdot \left(\frac{1}{N_A} + \frac{1}{N_D}\right) \cdot \Phi_T} = \sqrt{\frac{2 \cdot 104,43 \cdot 10^{-14}}{1,6 \cdot 10^{-19}} \cdot \left(\frac{1}{10^{16}} + \frac{1}{10^{19}}\right) \cdot \Phi_T}$$

$$\boxed{l_0 = 3,36 \cdot 10^{-5} \text{ cm} = 0,336 \text{ } \mu\text{m}}$$

$N_A < N_D \rightarrow pn^+$ juntura asimetrikoa $\rightarrow p$ eskualderantz zabaltzen da (dopaketa gutxieneko eskualderantz).

n eskualdeak dauka potentzial handiena, elektroien kopurua handiagoa delako.

- e) Diodoei tentsio positibo bat, adibidez $V_{AK} = 0,8 \text{ V}$, aplikatzen bazaie, zer gertatuko zaio eskualde dipolarri? Eta anodoaren eta katodoaren artean agertzen den potentzial diferentziari? Kalkulatu balio berriak eta esan zein eskualdek duen potentzial handiena.

Arrazoitu erantzun guztiak.

Eskualde dipolarra estutzen da, eta potentziala txikiagotzen.

n eskualdeak dauka potentzial handiena.

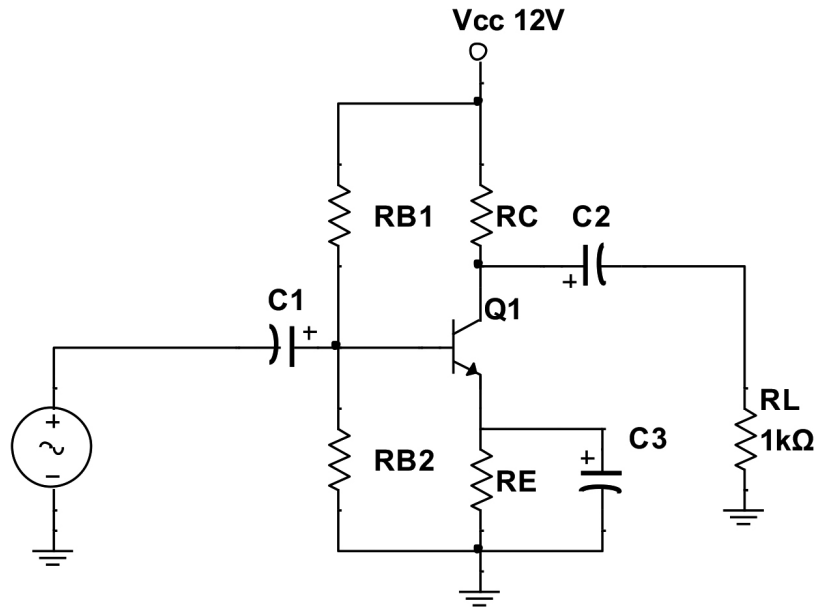
$$\Phi = \Phi_T - V_{AK} = 0,863 - 0,8 = \boxed{0,063 \text{ V}}$$

$$l = l_0 \sqrt{\frac{\Phi_T - V_{AK}}{\Phi_T}} = 3,36 \cdot 10^{-5} \sqrt{\frac{0,863 - 0,8}{0,863}} = 0,9 \cdot 10^{-5} \text{ cm} = \boxed{0,09 \text{ } \mu\text{m}}$$

IGORLE KOMUNENKO ANPLIFIKADOREA

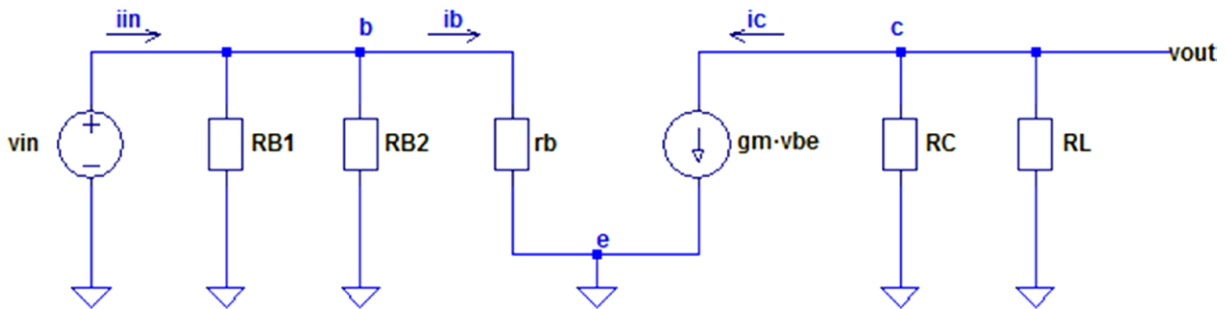
2. 2. irudiko zirkuitu anplifikatzailearen tarte dinamikoa 1,5 V-ekoa da, eta etendurak mugatzen du. Gainera, irteerako inpedantzia 1 kΩ-ekoa da, eta sarrerako inpedantzia 0,77 kΩ-ekoa. Beste datu batzuk:

$$\beta = 100 \quad V_T = 25 \text{ mV} \quad V_{BE} = 0,7 \text{ V}$$

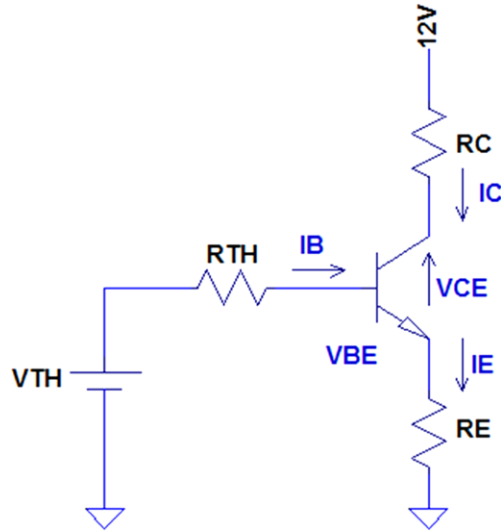
2. irudia

- a) Marraztu seinale txikiko zirkuitua.

- b) Kalkulatu eta marraztu karga zuzen estatikoa eta dinamikoa, zirkuituaren erresistentzien mende.

Karga zuzen estatikoa (polarizazio-zirkuitutik):

$$I_C = \frac{V_{CC} - V_{CE}}{R_C + R_E}$$

$$\begin{cases} I_C = 0 \rightarrow V_{CE} = V_{CC} = 12 \text{ V} \\ V_{CE} = 0 \rightarrow I_C = \frac{V_{CC}}{R_C + R_E} = \frac{12}{R_C + R_E} \end{cases}$$

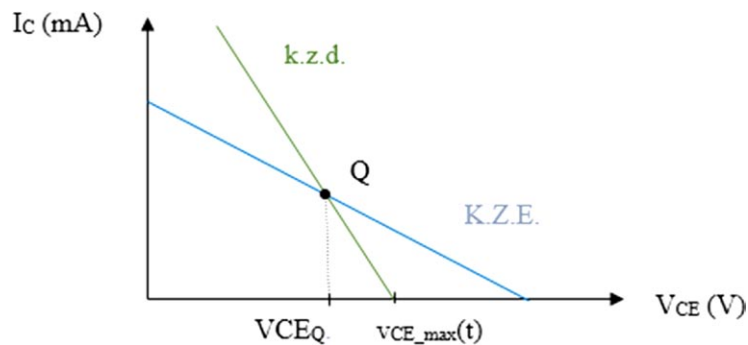
Karga zuzen dinamikoa (seinale txikiko zirkuitutik):

$$V_{\text{out}} = -i_c \cdot (R_C \parallel R_L) = v_{ce}$$

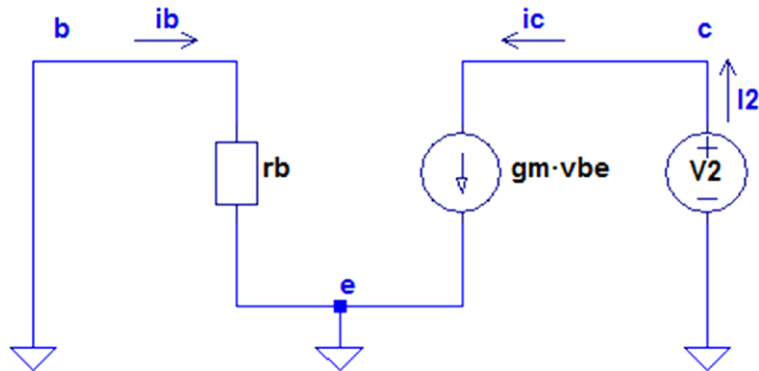
$$m_{kzd} = \frac{i_c}{v_{ce}} = -\frac{1}{(R_C \parallel R_L)}$$

$$i_C(t) - I_{C_Q} = -\frac{1}{(R_C \parallel R_L)} \cdot (v_{ce}(t) - V_{CE_Q})$$

$$i_C(t) = 0 \rightarrow v_{CE\_max}(t) = I_{C_Q} \cdot (R_C \parallel R_L) + V_{CE_Q}$$

c) Kalkulatu zirkuituaren erresistentzien balioak, egonkorra izan dadin.

- $Z_{out} = 1 \text{ K}\Omega \parallel R_C$

$$Z'_{out} = \left. \frac{V2}{I2} \right|_{v_{in}=0} = \infty \rightarrow Z_{out} = \boxed{R_C = 1 \text{ K}\Omega}$$

$$I_2 = i_c = g_m \cdot v_{be} = 0$$

- *Tarte dinamikoa* = 1,5 V $\rightarrow v_{CE\_max}(t) - V_{CEQ} = 1,5 \text{ V}$

$$v_{CE\_max}(t) = 1,5 \text{ V} + V_{CEQ}$$

$$v_{CE\_max}(t) = I_{CQ} \cdot (R_C \parallel R_L) + V_{CEQ}$$

$$1,5 = I_{CQ} \cdot (R_C \parallel R_L) = I_{CQ} \cdot \frac{R_C \cdot R_L}{R_C + R_L} = I_{CQ} \cdot \frac{1}{2}$$

$$I_{CQ} = \frac{1,5}{0,5} = 3 \text{ mA} \rightarrow I_{BQ} = \frac{I_{CQ}}{\beta} = \frac{3}{100} = 0,03 \text{ mA}$$

- $Z_{in} = 0,77 \text{ K}\Omega = \frac{v_{in}}{i_{in}} = (r_b \parallel r_b) = \frac{R_{TH} \cdot r_b}{R_{TH} + r_b}$

$$0,77 R_{TH} + 0,77 r_b = R_{TH} \cdot r_b$$

$$r_b = \frac{V_T}{I_B} = \frac{0,025}{0,03} = 0,833 \text{ K}\Omega$$

$$R_{TH} = \frac{0,6414}{0,063} = 10,2 \text{ K}\Omega \approx 10 \text{ K}\Omega$$

- *Egonkortasunerako baldintza aplikatu beharra dago:*

$$\beta \cdot R_E \gg R_{TH} \rightarrow R_E \gg \frac{R_{TH}}{\beta} = \frac{10}{100} = 0,1 \text{ K}\Omega$$

Adibidez, 10 aldiz handiagoa: $\boxed{R_E = 1 \text{ K}\Omega}$

- *Polarizazio-zirkuitutik:*

$$V_{TH} - R_{TH} \cdot I_B - V_{BE} - R_E \cdot I_E = 0$$

$$I_E \approx I_C$$

$$\frac{R_{B2} \cdot 12}{R_{B1} + R_{B2}} - 10 \cdot 0,03 - 0,7 - 1 \cdot 3 = 0$$

$$\frac{R_{B2} \cdot 12}{R_{B1} + R_{B2}} = 4 \rightarrow 12R_{B2} = 4R_{B1} + 4R_{B2} \rightarrow R_{B1} = 2 \cdot R_{B2}$$

$$R_{TH} = 10K\Omega = \frac{R_{B1} \cdot R_{B2}}{R_{B1} + R_{B2}}$$

$$10R_{B1} + 10R_{B2} = R_{B1} \cdot R_{B2}$$

$$R_{B2} = 15 K\Omega \quad R_{B1} = 30 K\Omega$$

- d) Kalkulatu lan-puntua.

Aurreko atalean: $I_{CQ} = 3 \text{ mA}$

$$V_{CE} = 12 - (R_C + R_E) \cdot I_C$$

$$V_{CE} = 6 \text{ V}$$

- e) Kalkulatu sarrerako seinalearen balio maximoa, irteeran distortsioa saihesteko.

Sarrerako seinalearen balio maximoa kalkulatzeko, lehenengo eta behin, tentsio-irabazia kalkulatu behar dugu:

$$\Delta v = \frac{v_{out}}{v_{in}}$$

$$g_m = \frac{I_C}{V_T} = \frac{3}{0,025} = 120 (K\Omega)^{-1}$$

$$V_{out} = -i_c \cdot (R_C \parallel R_L) = -0,5 \cdot g_m \cdot v_{be} = -60 v_{be}$$

$$V_{in} = v_{be}$$

$$\Delta v = \frac{-60v_{be}}{v_{be}} = -60$$

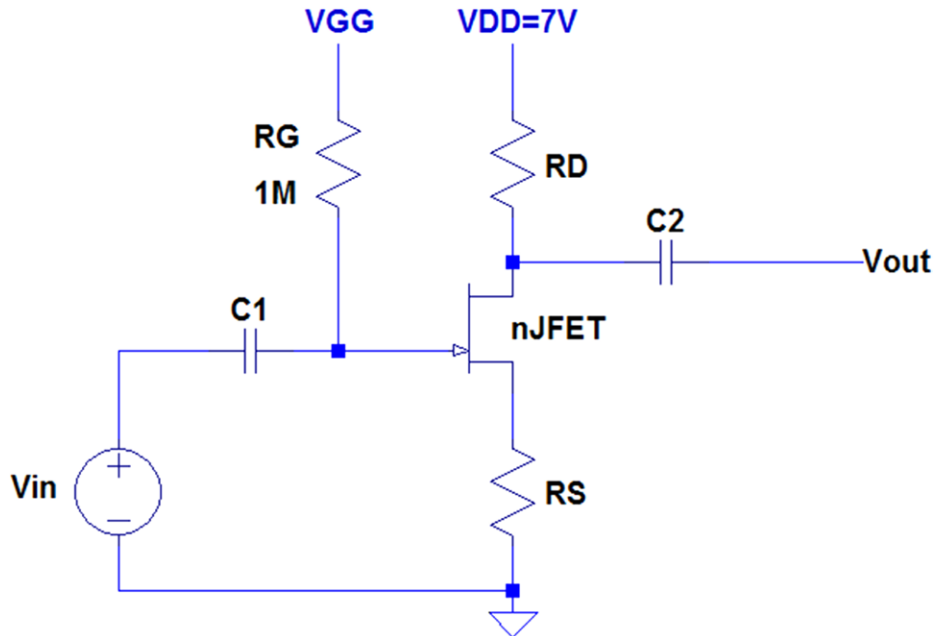
Irteerako seinalearen balio maximoa tarte dinamikoa da (1,5 V).

$$v_{in\_max} = \frac{v_{out\_max}}{|\Delta v|} = \frac{1,5}{60} = 0,025 \text{ V} = \boxed{25 \text{ mV}}$$

ITURRI KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

3. 3. irudiko zirkuituan,

3. irudia

- a) Esan zein den erabilitako transistorearen mota, eta marraztu bere transferentzia-ezaugarria, balio esanguratsuenak adieraziz.

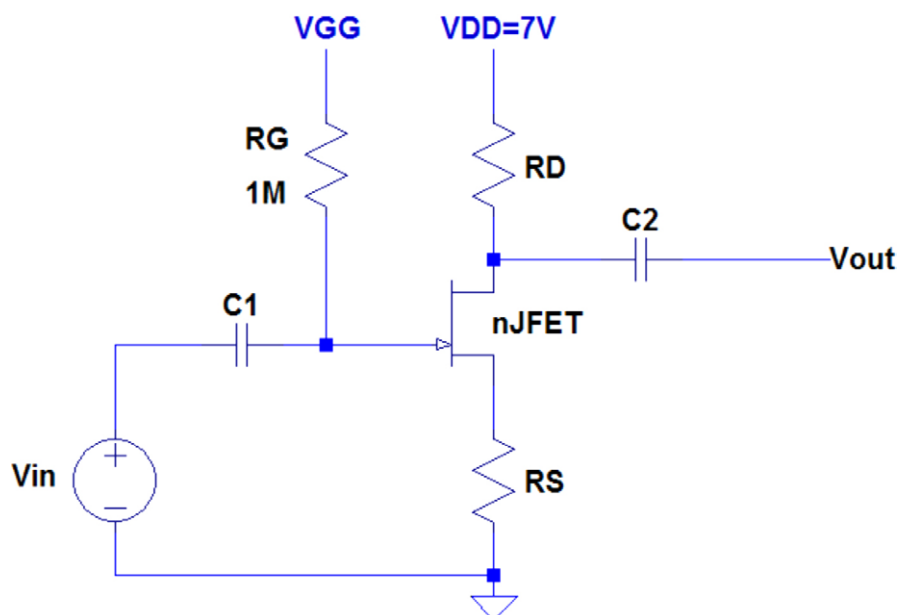
n pasabideko urritze MOSFET bat da: V_T negatiboa eta I_{DSS} positiboa (V_{GS} negatiboa zein positiboa izan daiteke).

- b) Dagoen transistorearen ordeztu, n pasabideko JFET bat erabili. Bere parametroak honako hauek dira:

$$|I_{DSS}| = 0,5 \text{ mA} \quad |V_T| = 1,5 \text{ V}$$

Marraztu transistore berriaren transferentzia-ezaugarria, balio esanguratsuenak adieraziz.

n pasabideko JFETA : V_T negatiboa eta I_{DSS} positiboa (V_{GS} negatiboa)

- c) Kalkulatu R_S , R_D eta V_{GG} , erresistentzia bietan tentsio berdina egon dadin eta lan-puntua $I_D = 0,2 \text{ mA}$, $V_{DS} = 3 \text{ V}$ izan dadin.

Demagun JFETa asetasunean dagoela,

$$I_D = I_{DSS} \cdot \left(1 - \frac{V_{GS}}{V_T}\right)^2 = 0,5 \cdot \left(1 - \frac{V_{GS}}{-1,5}\right)^2$$

$$0,2 = 0,5 \cdot \left(\frac{1,5 + V_{GS}}{1,5}\right)^2 = \frac{0,5}{2,25} \cdot (1,5 + V_{GS})^2$$

$$V_{GS} = \begin{cases} \boxed{-0,55 \text{ V}} \\ -2,45 \text{ V} \quad (\text{ez du balio}) \end{cases}$$

Erresistentzia bietan tentsio bera egon dadin: $R_D = R_S$

$$V_{DD} - (R_D + R_S) \cdot I_D - V_{DS} = 0$$

$$7 - 2 \cdot R_D \cdot 0,2 - 3 = 0$$

$$\boxed{R_D = 10 \text{ K}\Omega = R_S}$$

$$V_{GG} = V_{GS} + R_S \cdot I_D = -0,55 + 10 \cdot 0,2 \rightarrow \boxed{V_{GG} = 1,45 \text{ V}}$$

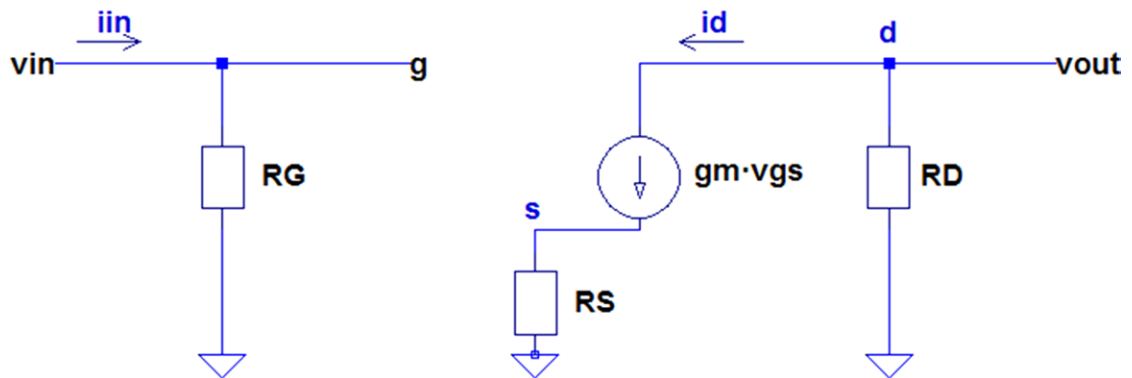
Asetasunean dagoela ziurtatzeko: $V_{DS} \geq V_{DS_{\text{sat}}} = V_{DS} - V_T$

$$V_{DS_{\text{sat}}} = -0,55 - (-1,5) = 0,95 \text{ V}$$

$V_{DS} = 3 \text{ V} > 0,95 \text{ V} \rightarrow$ Bai, asetasunean dago

d) Kalkulatu zirkuitu amplifikatzailearen Δv , Z_{in} eta Z_{out} .

Seinale txikiko zirkuitua:

$$g_m = \frac{2 \cdot \sqrt{I_{DSS} \cdot I_D}}{|V_T|} = \frac{2 \cdot \sqrt{0,5 \cdot 0,2}}{1,5} = 0,42 \text{ (K}\Omega\text{)}^{-1}$$

- $\Delta v = \frac{v_{out}}{v_{in}}$

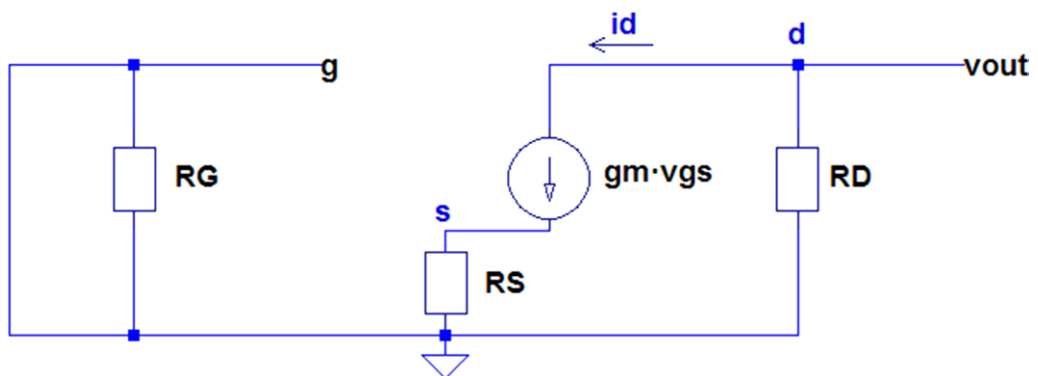
$$v_{out} = -i_d \cdot R_D = -R_D \cdot g_m \cdot v_{gs}$$

$$v_{in} = -i_{in} \cdot R_G \neq v_{gs} = v_g - v_s = v_{in} - R_S \cdot g_m \cdot v_{gs}$$

$$v_{in} = v_{gs} \cdot (1 + R_S \cdot g_m)$$

$$\Delta v = \frac{R_D \cdot g_m}{(1 + R_S \cdot g_m)} = -\frac{10 \cdot 0,42}{(1 - 10 \cdot 0,42)} \rightarrow \boxed{\Delta v = -0,81}$$

- $Z_{in} = \frac{v_{in}}{i_{in}} = R_G = \boxed{1 \text{ M}\Omega}$

- $Z_{out} = Z'_{out} \parallel R_D$
 $Z'_{out} = \left. \frac{V_2}{I_2} \right|_{v_m=0} = \infty \rightarrow Z_{out} = \boxed{R_D = 10\text{ K}\Omega}$
 $I_2 = i_d = g_m \cdot v_{gs} = 0$
 $v_{gs} = -i_d \cdot R_S \rightarrow i_d = -\frac{v_{gs}}{R_S}$
 $g_m \cdot v_{gs} = -\frac{v_{gs}}{R_S} \rightarrow \begin{cases} g_m = -\frac{1}{R_S} \text{ (ez da betetzen)} \\ \boxed{v_{gs} = 0} \end{cases}$

e) Kalkulatu eta marraztu karga zuzen estatikoa eta dinamikoa, irteerako ezaugarrietan. Zein eskualdek mugatzen du tarte dinamikoa?

Karga zuzen estatikoa (polarizazio-zirkuitutik):

$$I_D = \frac{V_{DD} - V_{DS}}{R_D + R_S} = \frac{7 - V_{DS}}{20} \rightarrow m_{KZE} = -\frac{1}{R_D + R_S}$$

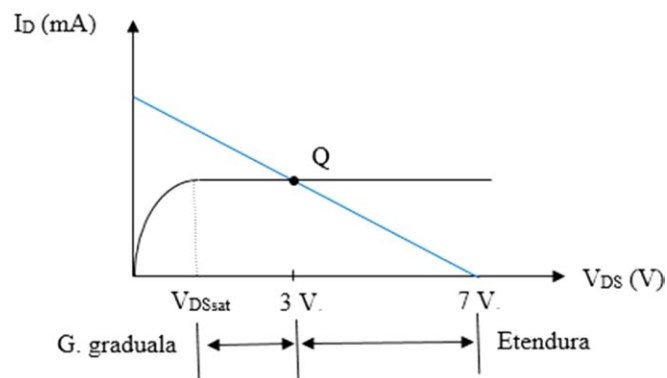
$$\begin{cases} I_D = 0 \rightarrow V_{DS} = V_{DD} = 7\text{ V} \\ V_{DS} = 0 \rightarrow I_D = \frac{7}{20} = 0,35\text{ mA} \end{cases}$$

Karga zuzen dinamikoa (seinale txikiko zirkuitutik):

$$m_{kzd} = \frac{i_d}{v_{ds}}$$

$$v_{ds} = v_{out} - v_s = -i_d \cdot R_D - i_d \cdot R_S = -i_d \cdot (R_D + R_S)$$

$$\frac{i_d}{v_{ds}} = -\frac{1}{(R_D + R_S)} \rightarrow \boxed{m_{kzd} = m_{KZE}}$$

Gune gradualak mugatzen du tarte dinamikoa.

- f) Zirkuitu horrek asetasunean lan egitea bermatzen du? **Arrazoitu erantzuna.**

Zirkuitu mota honek ez du bermatzen asetasunean lan egitea. Erresistentzien eta aplikatutako tentsioen arabera, langunea alda daiteke. Horregatik, c) atalean egiaztatu egin da asetasunean dagoela.

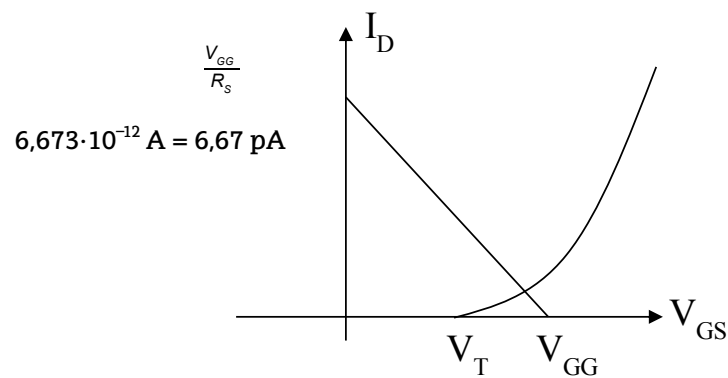
- g) N pasabideko ugaltze MOSFET bat polarizatzeko baliagarria da? **Arrazoitu erantzuna.**

Bai, $V_{GG} > V_T$ bada.

Polarizazio zuzena kalkulatzuz,

$$V_{GS} = V_{GG} - R_S \cdot I_D \quad \rightarrow \quad I_D = \frac{V_{GG} - V_{GS}}{R_S}$$

$$\left\{ \begin{array}{l} I_D = 0 \quad \rightarrow \quad V_{GS} = V_{GG} \\ V_{GS} = 0 \quad \rightarrow \quad I_D = \frac{V_{GG}}{R_S} \end{array} \right.$$

2017ko ekaina

Teoria

Alderantziz polarizatuta dagoen diodo batean zehar,

- a) blokeo-korronte inbertsoa igarotzen da.
- b) asetasun-korronte inbertsoa igarotzen da.**
- c) haustura-korronte inbertsoa igarotzen da.

Zein transistore mota dira tentsioak kontrolatutako gailuak?

- a) JFETak eta MOSFETak.**
- b) JFETak eta BJTak.
- c) MOSFETak eta BJTak.

P motako silizioan, zelan deritze eramaile ugarienei?

- a) Hutsune.**
- b) Elektroi.
- c) Ioi negatibo.

PNP transistore batek asetasunean lan egin dezan,

- a) EB eta CB junturak zuzenki polarizatu behar ditugu.**
- b) EB juntura zuzenki eta CB juntura alderantziz polarizatu behar ditugu.
- c) EB juntura alderantziz eta CB juntura zuzenki polarizatu behar ditugu.

Zein diodo motak lan egin ohi du erreguladore gisa?

- a) Diodo artezlea.
- b) Zener diodoa.**
- c) LED diodoa.

Kolektore komuneko konfigurazioan, zirkuituko irteera:

- a) kolektorean kokatzen da.
- b) igorlean kokatzen da.**
- c) basean kokatzen da.

FET transistore bat, amplifikadore gisa lan egin dezan,

- a) gune aktiboan polarizatuta egon behar da.
- b) asetsunean polarizatuta egon behar da.**
- c) gune gradualean polarizatuta egon behar da.

MOSFET ideal batean,

- a) V_G edozein izanda ere, atearen eta substratuaren artean ez dago korronterik.**
- b) $V_G < V_\gamma$ bada, atearen eta substratuaren artean ez dago korronterik.
- c) $V_G = 0$ bada, atearen eta substratuaren artean ez dago korronterik.

Zein dira kolektore komuneko egituran lan egiten duen BJT batean oinarritutako amplifikadore baten ezaugarriak?

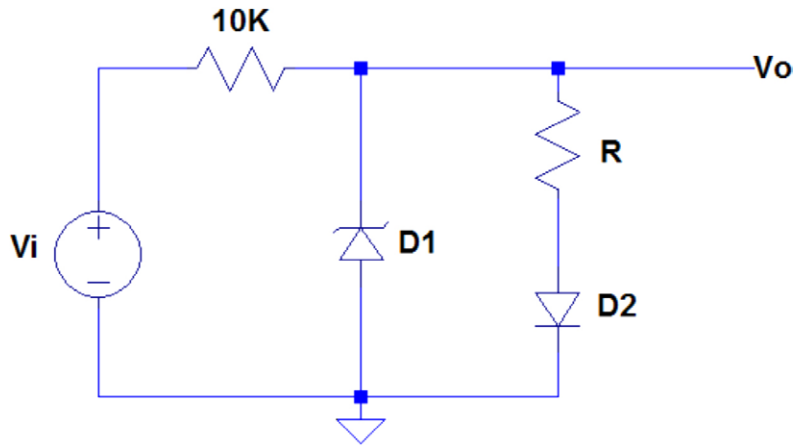
- a) $A_V - 1$, Z_{in} altua, Z_{out} baxua.**
- b) $A_V < 1$, Z_{in} baxua, Z_{out} altua.
- c) $A_V \gg 1$, Z_{in} altua, Z_{out} baxua.

Seinale txikiko erregimenean, gune aktiboan polarizatutako BJT batentzat:

- a) Kolektoreko eta baseko korronteen arteko erlazioa erregimen estatikoan dagoenaren berdina da.
- b) Kolektoreko eta baseko korronteen arteko erlazioak gora egiten du maiztasunarekin.
- c) Kolektoreko eta baseko korronteen arteko erlazioa erregimen estatikoan dagoenaren berdina da, maiztasun baxuetan lan eginez gero.**

ZIRKUITU DIODODUNA

1. 1. irudiko zirkuituan, diodo biek daukaten ukondoko tentsioa $V_\gamma = 0,7 \text{ V}$ da. Gainera, ZENER diodoak tentsioa $3,5 \text{ V}$ -etara finkatzen du, bere korronea $I_{Z, \min} = 0$ -tik $I_{Z, \max}$ -ra doan tartean dagoenean.

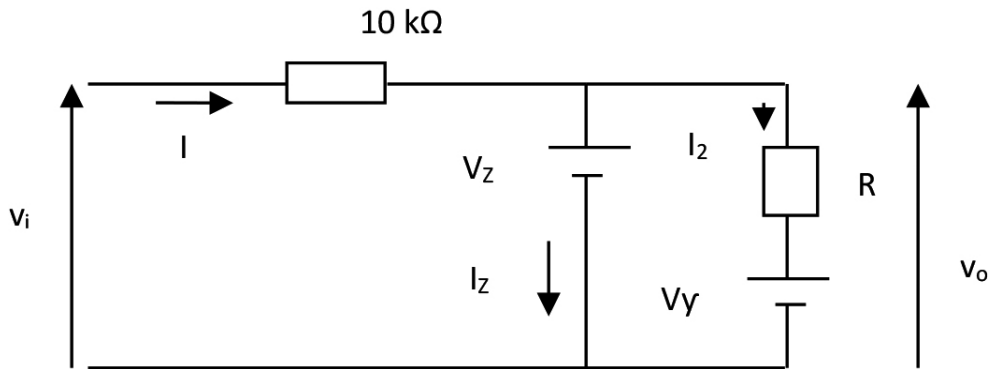

1. irudia

- a) $v_i = 10 \text{ V}$ izanda, kalkulatu R erresistentziaren balio minimoa ZENER diodoak hausturan lan egin dezan eta diodo arrunta zuzenean polarizatuta egon dadin.

$$\left. \begin{array}{l} R_{\min} \text{ ???? D1 HAUST.} \\ \text{D2 ON} \end{array} \right\} v_i = 10 \text{ V}$$

Egoera honetan, zirkuitu baliokidea:

$$v_i - V_Z = 10 I$$

$$I = I_Z + I_2$$

$$V_Z - V_\gamma = R I_2$$

$$I_{Z, \min} = 0 \quad I = I_2 = \frac{v_i - V_Z}{10} = 0,65 \text{ mA} \quad R_{\min} = \frac{V_Z - V_\gamma}{I_2}$$

$$R_{\min} = 4,31 \text{ k}\Omega$$

- b) Kalkulatu eta marraztu transferentzia-kurba, sarrerako tentsioa $-12\text{ V} < v_i < 12\text{ V}$ tartean badago eta $R = 5\text{ k}\Omega$ izanda.

$$-12\text{ V} \leq v_i \leq 12\text{ V} \quad R = 5\text{ k}\Omega$$

Egoera posibleak:

$$v_i \leq -0,7\text{ V} \quad \left. \begin{array}{l} D1\text{ ON} \\ D2\text{ OFF} \end{array} \right\} \boxed{v_o = -V_\gamma = -0,7\text{ V}}$$

$$-0,7\text{ V} \leq v_i \leq 0,7\text{ V} \quad \left. \begin{array}{l} D1\text{ OFF} \\ D2\text{ OFF} \end{array} \right\} \boxed{v_o = v_i}$$

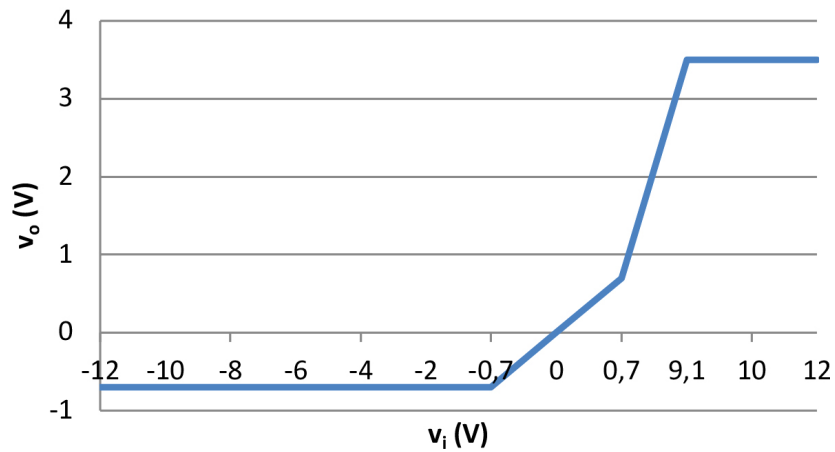
Noiz konmutatzen du D_1 diodoak???? $v_i = -0,7\text{ V}$

$$0,7\text{ V} \leq v_i \leq 9,1\text{ V} \quad \left. \begin{array}{l} D1\text{ OFF} \\ D2\text{ ON} \end{array} \right\} \boxed{v_o = \frac{v_i + 1,4}{3}}$$

Noiz konmutatzen du D_2 diodoak???? $v_i = 9,1\text{ V}$

$$v_i \geq 9,1\text{ V} \quad \left. \begin{array}{l} D1\text{ RUPTURA} \\ D2\text{ ON} \end{array} \right\} \boxed{v_o = V_Z = 3,5\text{ V}}$$

Noiz konmutatzen du D_1 diodoak???? $v_i = 9,1\text{ V}$

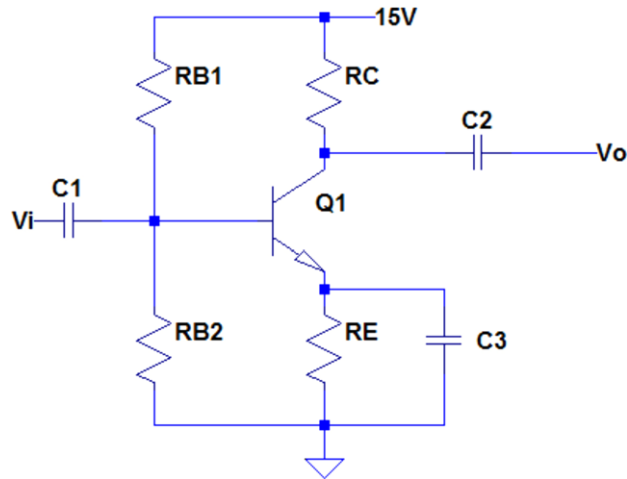

IGORLE KOMUNENKO ANPLIFIKADOREA

2. 2. irudiko zirkuituan, honako neurketa hauek egin dira:

$$\Delta V = -184 \quad I_C = 0,118 \text{ mA} \quad Z_{in} = 12 \text{ k}\Omega$$

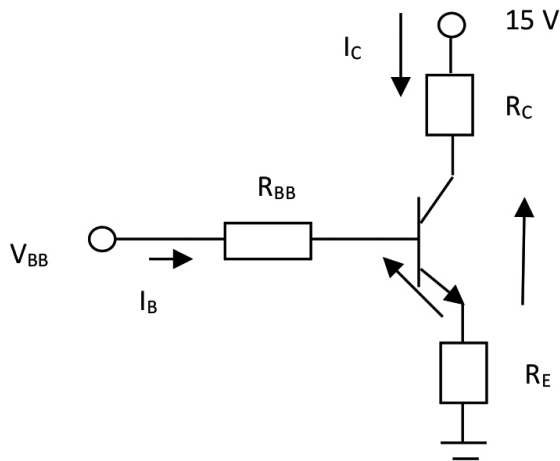
Gainera: $\beta = 100$ eta $V_{BE} = 0,7 \text{ V}$

2. irudia

a) Kalkulatu zirkuituko erresistentzia guztien balioak.

Polarizazio-zirkuitua:

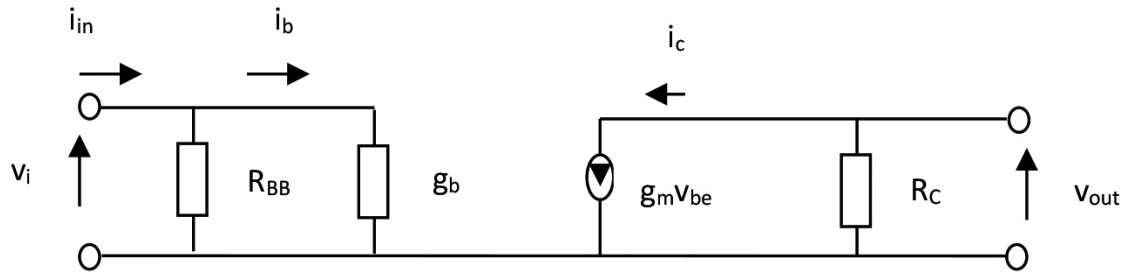

$$\left. \begin{aligned} R_{BB} &= R_{B1} // R_{B2} = \frac{R_{B1} R_{B2}}{R_{B1} + R_{B2}} \\ V_{BB} &= R_{B2} \frac{15}{R_{B1} + R_{B2}} \end{aligned} \right\}$$

$$V_{BB} - V_{BE} = R_{BB} I_B + R_E (I_B + I_C)$$

$$15 - V_{CE} = R_C I_C + R_E (I_B + I_C)$$

Seinale txikiko zirkuitua:

$$A_V = \frac{v_{out}}{v_i}$$

$$v_{out} = -R_C i_c = -R_C g_m v_{be}$$

$$v_i = v_{be}$$

$$A_V = -R_C g_m = -184$$

$$R_C = 38,98 \text{ k}\Omega$$

$$Z_{in} = \frac{v_i}{i_{in}} = \frac{v_i}{\left(\frac{1}{R_{BB}} + g_b\right)v_i} = 12 \text{ k}\Omega$$

$$i_{in} = \frac{v_i}{R_{BB}} + i_b = \frac{v_i}{R_{BB}} + g_b v_i = \left(\frac{1}{R_{BB}} + g_b\right)v_i$$

$$\left(\frac{1}{R_{BB}} + g_b\right) = \frac{1}{12}$$

$$R_{BB} = 27,68 \text{ k}\Omega$$

Egonkortasunerako baldintza erabiliz:

$$\frac{R_{BB}}{R_E} \ll \beta \quad \beta = 10 \frac{R_{BB}}{R_E}$$

$$R_E = 10 \frac{R_{BB}}{\beta}$$

$$R_E = 2,77 \text{ k}\Omega$$

$$V_{BB} = V_{BE} + R_{BB} I_B + R_E (1 + \beta) I_B$$

$$V_{BB} = V_{BE} + [R_{BB} + R_E (1 + \beta)] I_B$$

$$V_{BB} = 1,06 \text{ V}$$

$$R_{BB} = R_{B1} \frac{V_{BB}}{15}$$

$$R_{B1} = \frac{15 R_{BB}}{V_{BB}}$$

$$R_{B1} = 391,7 \text{ k}\Omega$$

$$V_{BB} R_{B1} + V_{BB} R_{B2} = 15 R_{B2}$$

$$R_{B2} = 29,78 \text{ k}\Omega$$

BJTa gune aktiboan polarizatuta dagoela ziurtatzen dugu:

$$V_{CE} = 15 - R_C I_C - R_E \left(\frac{1+\beta}{\beta} \right) I_C \quad V_{CE} = 10,07 \text{ V}$$

b) Zenbatekoa da tarte dinamikoa?

Polarizazio-zirkuitutik, karga zuzen estatikoa aterako dugu:

$$I_C = \frac{15 - V_{CE}}{R_C + R_E \left(\frac{1+\beta}{\beta} \right)}$$

Seinale txikiko zirkuitutik, karga zuzen dinamikoa aterako dugu:

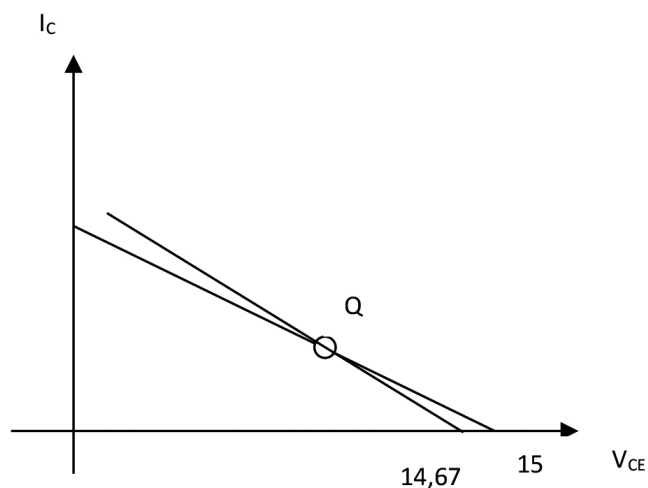
$$v_{out} = v_{ce} = -R_C i_c \quad i_c = -\frac{v_{ce}}{R_C}$$

$$i_c - I_{CQ} = -\frac{1}{R_C} [v_{CE} - V_{CEQ}]$$

$$i_c(t) = 0 \quad R_C I_{CQ} + V_{CEQ} = v_{CE}(t)$$

$$4,6 + 10,07 = v_{CE}(t)$$

Tarte dinamiko 4,6 V-ekoa da, eta etendurak mugatzen du.

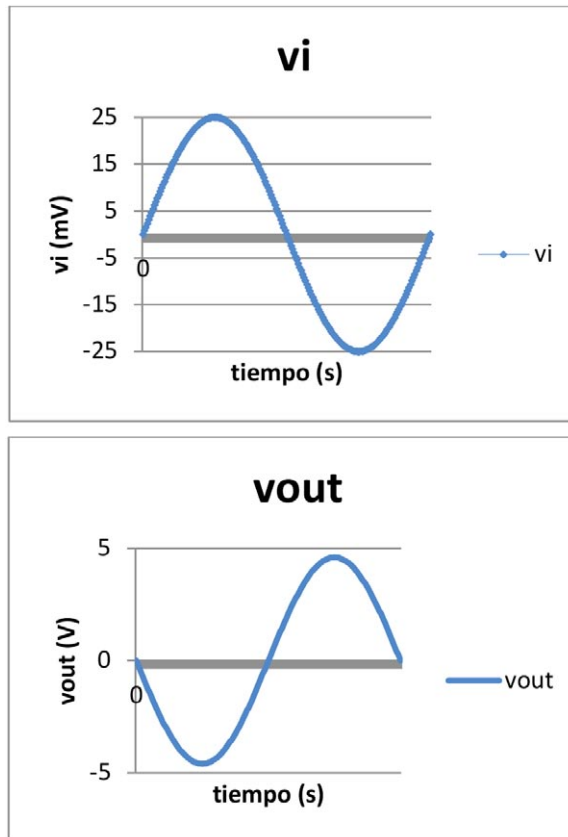
c) Kalkulatu v_i tentsioaren balio maximoa ($v_{i,max}$), irteeran distorsiorik izan ez dadin.

$$v_{out,max} = v_{ce,max} = 4,6 \text{ V}$$

$$v_{i,max} = \frac{v_{out,max}}{A_V}$$

$$v_{i,max} = 25 \text{ mV}_P$$

d) Marraztu, grafiko berean, $v_{i,max}$ eta $v_{o,max}$.

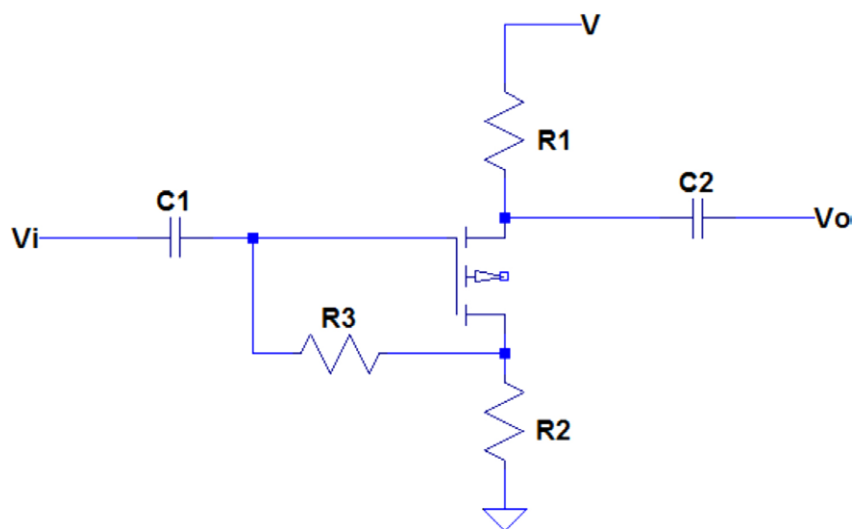
DRAIN KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

3. 3. irudiko anplifikadorean, FET transistorea honako parametro hauek ditu:

$$|I_{DSS}| = 230 \text{ mA} \quad |V_T| = 3 \text{ V}$$

Gainera, ezagunak dira honako datu hauek:

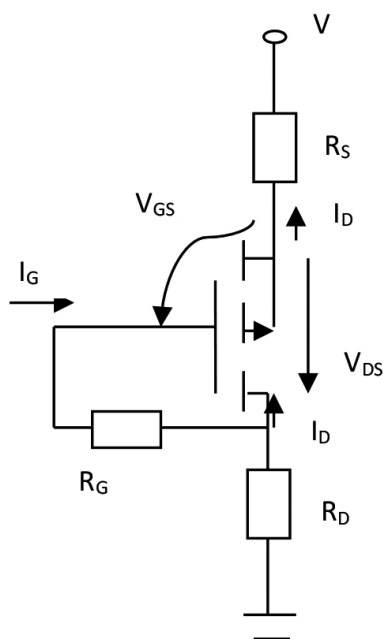
$$V = 24 \text{ V} \quad R_1 = 150 \text{ } \Omega \quad R_2 = 180 \text{ } \Omega \quad R_3 = 2,2 \text{ k}\Omega$$

3. irudia

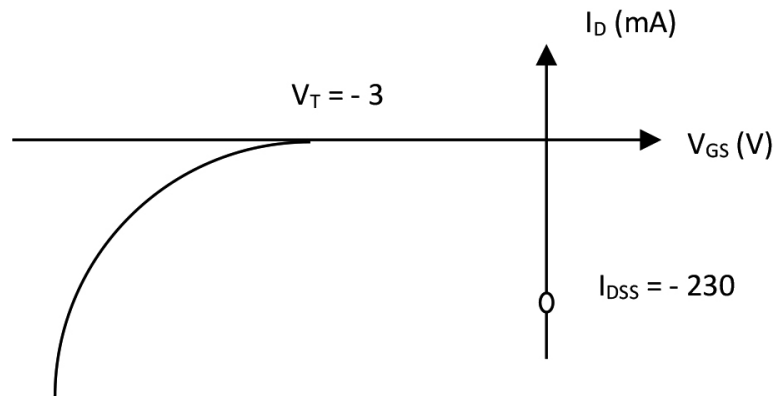
a) Osatu FET transistorea egoki polarizatuta egon dadin, draina, iturria eta ateko terminalak ondo adieraziz. Zein motatakoa da FETa?

p pasabideko ugaltze MOSFET bat da

b) Marraztu FETaren sarrerako eta irteerako ezaugarriak, balio esanguratsuenak adieraziz.

Transferentzia-ezaugarria:

Irteerako ezaugarrietan: I_D eta V_{DS} negatiboak.

c) Kalkulatu lan-puntua.

Demagun MOSFETa asetasunean dagoela:

$$I_D = I_{DSS} \left(1 - \frac{V_{GS}}{V_T} \right)^2$$

$$I_D = -230 \left(1 + \frac{V_{GS}}{3} \right)^2$$

$$I_D = -\frac{230}{9} (3 + V_{GS})^2$$

$$\left. \begin{aligned} 24 + V_{GS} &= -(R_S + R_D)I_D & I_D &= -\frac{24 + V_{GS}}{0,33} \\ 75,9V_{GS}^2 + 446,4V_{GS} + 467,1 &= 0 & V_{GS} &= \cancel{1,36V} \end{aligned} \right\}$$

$$\boxed{V_{GS} = -4,52V}$$

$$\boxed{I_D = -59,03mA}$$

$$24 + V_{DS} = -(R_S + R_D)I_D$$

$$\boxed{V_{DS} = V_{GS} = -4,52V}$$

Asetasunean dagoela ziurtatuko dugu,

$$|V_{DS}| \geq |V_{D,SAT} = V_{GS} - V_T|$$

$$4,52 \geq |-4,52 + 3| \quad \text{BAI}$$

d) Zirkuitu honek asetasunean lan egitea ziurtatzen du? Arrazoitu erantzuna.

Asetasunean lan egiten duela ziurtatzeko:

$$|V_{DS}| \geq |V_{D,SAT} = V_{GS} - V_T|$$

$$|-(R_S + R_D)I_D - 24| \geq |-(R_S + R_D)I_D - 24 - V_T|$$

Aurreko baldintza beti beteko da.

e) Zirkuitu hau baliagarria al da beste FET mota bat polarizatzeko?

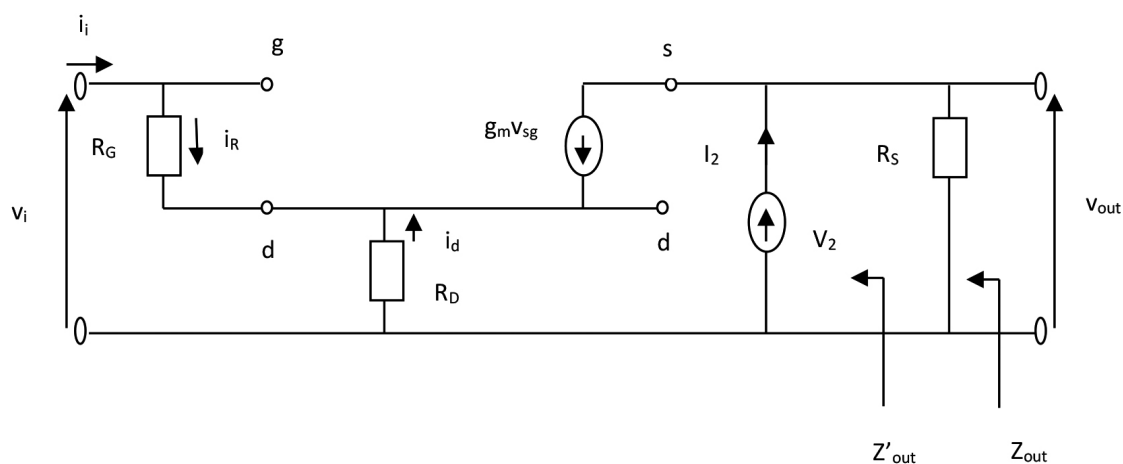
Polarizazio-zuzena kalkulatu dugu, transferentzia-ezaugarrian marrazteko:

$$-I_D = \frac{24 + V_{GS}}{R_S + R_D} = \frac{24 - (-V_{GS})}{R_S + R_D}$$

P pasabideko urritze bat polarizatzeko: $|I_{DSS}| > \text{lordenada en el origen} = 72,76 \text{ mA}$. Beraz, $V_{GS} > 0$ izan beharko litzateke, eta, zirkuitu honetan ezinezkoa da.

f) Kalkulatu tentsio-irabazia, sarrerako inpedantzia eta irteerako inpedantzia.

Seinale txikiko zirkuitua:

$$A_V \equiv \frac{v_{out}}{v_i}$$

$$v_{out} = -R_S g_m v_{sg} = -R_S g_m (v_s - v_g)$$

$$v_{out} = -R_S g_m (v_{out} - v_i)$$

$$\frac{v_{out}}{v_i} = \frac{R_S g_m}{1 + R_S g_m}$$

$$g_m \equiv \frac{2}{|V_T|} \sqrt{I_D I_{DSS}} = 77,68 \text{ (k}\Omega\text{)}^{-1}$$

$$A_V \equiv 0,921$$

$$Z_{in} \equiv \frac{v_i}{i_i}$$

$$v_i = v_g = v_{gd} + v_d = R_G i_i - R_D i_d \quad i_i + i_d = -g_m v_{sg} \quad i_d = -g_m v_{sg} - i_i$$

$$v_i = R_G i_i + R_D (i_i + g_m v_{sg}) = (R_G + R_D) i_i + R_D g_m v_{sg}$$

$$v_{sg} = v_s - v_g = v_{out} - v_i = (A_V - 1) v_i$$

$$v_i = (R_G + R_D) i_i + R_D g_m (A_V - 1) v_i$$

$$Z_{in} = \frac{v_i}{i_i} = \frac{R_G + R_D}{1 - R_D g_m (A_V - 1)} \quad \boxed{Z_{in} = 1,13 \text{ k}\Omega}$$

$$Z_{out} = Z_{out} // R_S$$

$$Z'_{out} = \left. \frac{V_2}{I_2} \right|_{v_i=0} = \frac{1}{g_m}$$

$$I_2 = i_s = g_m v_{sg} = g_m (v_s - v_g) = g_m V_2$$

$$Z_{out} = \frac{1}{g_m} // R_S = \frac{R_S}{1 + R_S g_m} \quad \boxed{Z_{out} = 11,9 \Omega}$$

2017ko maiatza

Teoria

Oreka termodinamikoan dagoen PN juntura batean, zein eskualdek dauka potentzial handiena?

- a) P eskualdeak.
- b) Junturak.
- c) **N eskualdeak.**

PN juntura alderantziz polarizatzean, potentzial-langa...

- a) **... handitzen da.**
- b) ... txikitzen da.
- c) ... aplikatutako tentsioaren menpe dago.

Adierazpen hauetako bat zuzena da; zein?

- a) Schottky diodo baten ukondoko tentsioa, V_γ , diodo arruntena baino handiagoa da.
- b) **LED diodo baten ukondoko tentsioa, V_γ , diodo arruntena baino handiagoa da.**
- c) Zener diodo baten ukondoko tentsioa, V_γ , diodo arruntena baino handiagoa da.

Zergatik esaten da BJTa bipolarra dela?

- a) Bi juntura dituelako.
- b) Erdieroale mota biz osatuta dagoelako.
- c) **Eramaile mota biek eroapenean parte hartzen dutelako.**

Igorle komuneko egituran, pnp motako transistore bipolar bateko sarrerako ezaugarrietan...

- ... baseko korrontea ($-I_B$) eta V_{BE} tentsioa erlazionatzen dira.
- ... baseko korrontea (I_B) eta V_{EB} tentsioa erlazionatzen dira.
- ... **baseko korrontea ($-I_B$) eta V_{EB} tentsioa erlazionatzen dira.**

Transistore bipolar batean, irteerako ezaugarri-kurben errealek dauzkaten idealarekiko desbideratzeak:

- Early efektuari zor zaizkio.
- Early efektuari eta β parametroaren I_c -rekiko menpekotasunari zor zaizkie.**
- β parametroaren I_c -rekiko menpekotasunari zor zaizkio.

Gailu elektronikoko batean, noiz lortzen da tarte dinamikorik handiena?

- Lan-puntua (Q) karga zuzen dinamikokoaren erdian kokatzen denean.
- Lan-puntua (Q) karga zuzen estatikoaren erdian kokatzen denean.
- Lan-puntua (Q) karga zuzen dinamikokoaren erdian kokatzen denean, eta, gainera, karga zuzen estatikoa eta karga zuzen dinamikoa bat datozenean.**

P pasabideko MOSFET batean, pasabidea dago...

- ... ateko tentsioa (V_G) atariko tentsioa (V_T) baino handiagoa denean.
- ... **ateko tentsioa (V_G) atariko tentsioa (V_T) baino txikiagoa denean.**
- ... ateko tentsioa (V_G) atariko tentsioa (V_T) baino handiagoa denean ugaltze MOSFETentzat, eta ateko tentsioa (V_G) atariko tentsioa (V_T) baino txikiagoa denean urritze MOSFETentzat.

V_G konstante izanda, V_D aldatzen bada, nondik hasten da pasabidearen itotzea?

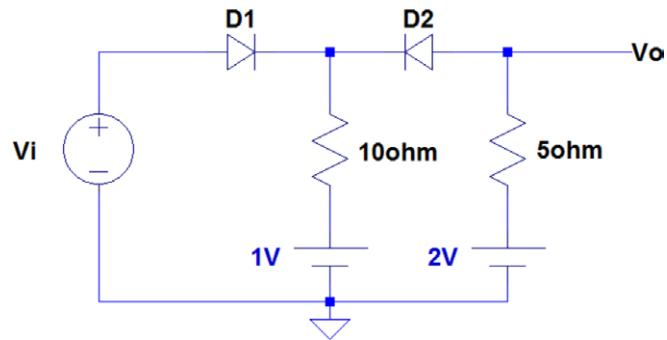
- Drainaren aldetik.**
- Iturriaren aldetik.
- Atearen aldetik.

JFET batean, nola kontrolatzen da pasabidearen zabalera?

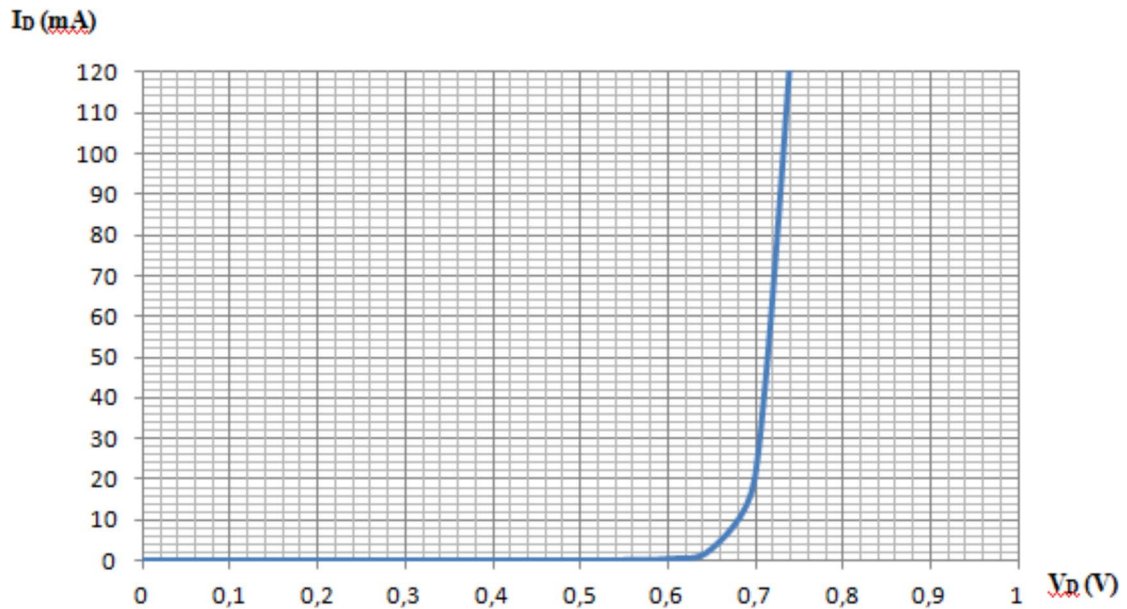
- Ateko junturak zuzenean polarizatuz.
- P pasabideko JFETetan ateko junturak zuzenean polarizatuz, eta, N pasabideko JFETetan ateko junturak alderantziz polarizatuz.
- Ateko junturak alderantziz polarizatuz.**

ZIRKUITU DIODODUNA

1.

1. irudia

2. irudia

a) 1. irudiko diodoak berdinak dira, eta 2. irudiko ezaugarri-kurba daukate. Kalkulatu eta marraztu zirkuituaren transferentzia-kurba, egokiagoa den seinale handiko eredu erabiliz.

Diodoaren ezaugarri-kurbatik, zuzen bat marraztuz, $V_\gamma = 0,7 \text{ V}$ ateratzen da, gutxi gorabehera.

Egoera posibleak:

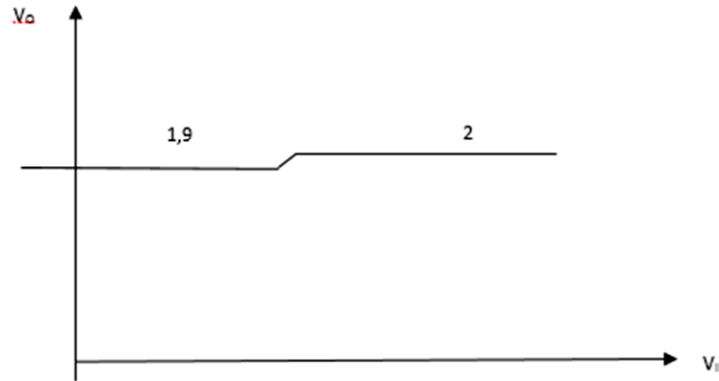
$$v_i \leq 1,9 \text{ V} \quad \left. \begin{array}{l} D1 \text{ OFF} \\ D2 \text{ ON} \end{array} \right\} \boxed{v_o = 1,9 \text{ V}}$$

$$1,9 \text{ V} \leq v_i \leq 2 \text{ V} \quad \left. \begin{array}{l} D1 \text{ ON} \\ D2 \text{ ON} \end{array} \right\} \boxed{v_o = v_i}$$

Noiz konmutatzen du D_1 diodoak? $v_i = 1,9 \text{ V}$

$$v_i \geq 2 \text{ V} \quad \left. \begin{array}{l} D1 \text{ ON} \\ D2 \text{ OFF} \end{array} \right\} \boxed{v_o = 2 \text{ V}}$$

Noiz konmutatzen du D_2 diodoak? $v_i = 2 \text{ V}$

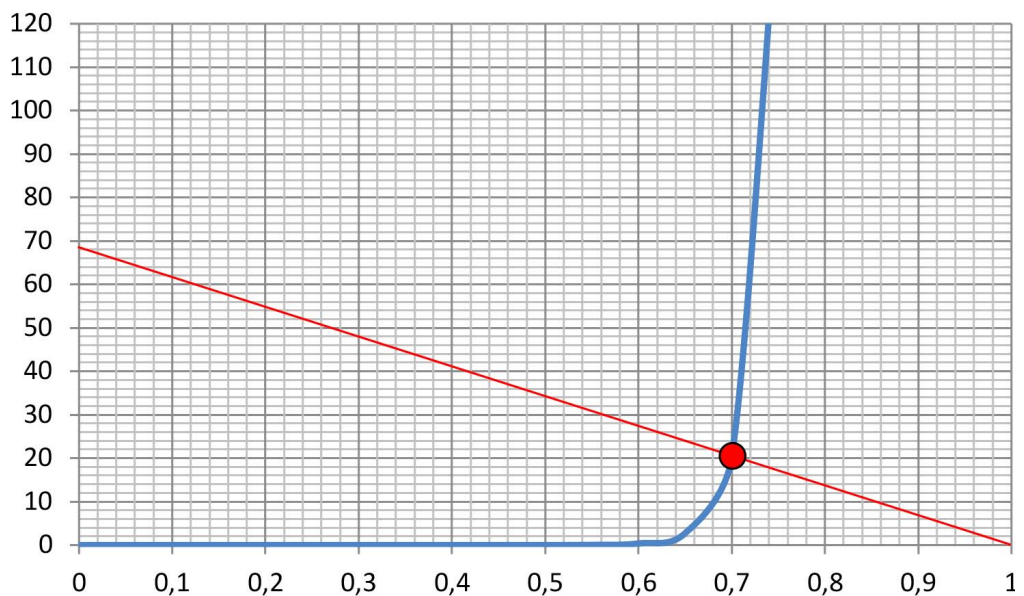

- b) Demagun D_1 diodoa alderantziz polarizatuta dagoela eta D_2 diodoa zuzenean polarizatuta dagoela; kalkulatu egoera honi dagokion karga zuzen estatikoa, eta kokatu karga zuzenaren gainean D_2 diodoaren lan-puntua.

$$\left. \begin{array}{l} D1 \text{ OFF} \\ D2 \text{ ON} \end{array} \right\} I_D = \frac{1 - V_D}{15}$$

karga zuzen estatikoaren ekuazioa, 2. irudiko ezaugarri-kurban gainjartzen dena. Bien arteko ebaketa-puntua D_2 diodoaren lan-puntua izango da.

I_D (mA)

c) Zenbatekoa da diodoen asetasun-korrontea, I_{SAT} ?

D_2 diodoaren lan-puntutik abiatuta, $I_D = 20 \text{ mA}$, $V_D = 0,7 \text{ V}$.

Shockley-ren ekuazioa erabiliz:

$$I_D = I_{sat} \left(\exp \frac{V_D}{V_T} - 1 \right)$$

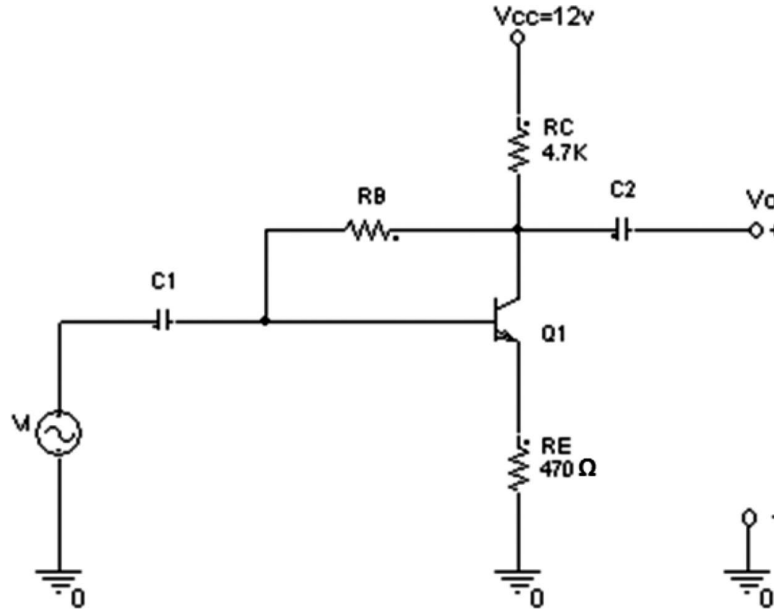
I_{SAT} bakantzen da:

$I_{sat} = 1,38 \cdot 10^{-14} \text{ A}$

IGORLE KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

2. 3. irudiko zirkuituko transistoreak honako datu hauek ditu:

$$I_{ES} = 6 \cdot 10^{-15} \text{ A} \quad I_{CS} = 1,8 \cdot 10^{-14} \text{ A} \quad \alpha_R = 0,3311 \quad C = \infty$$

3. irudia

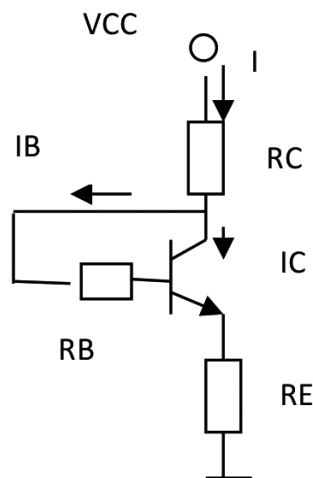
Gainera, kolektoreko korronea neurtu egin da: $I_C = 1 \text{ mA}$. Kalkulatu:

a) V_{BE}

I_C korronterako Ebers-Moll-en ekuazioa:

$$I_C = \alpha_F \cdot I_{ES} \left(\exp \frac{V_{BE}}{V_T} - 1 \right) - I_{CS} \left(\exp \frac{V_{BC}}{V_T} - 1 \right)$$

BJTaren langunea ezagutu behar da. Horretarako, zirkuitutik, polarizazio-zirkuitua aterako dugu, eta V_{CE} kalkulatuko dugu:

$$I = I_C + I_B = \frac{\beta + 1}{\beta} I_C$$

$$12 - V_{CE} = (R_C + R_E)I$$

$$V_{CE} = 12 - (R_C + R_E) \frac{\beta + 1}{\beta} I_C$$

$$\alpha_F I_{ES} = \alpha_R I_{CS} \quad \alpha_F = 0,9933 \quad \beta_F = \frac{\alpha_F}{1 - \alpha_F} = 148,25$$

Beraz, $V_{CE} = 6,8 \text{ V}$, eta BJTa gune aktiboan polarizatuta dago. Hau da, $V_{BC} \leq 0$:

$$I_C = \alpha_F \cdot I_{ES} \left(\exp \frac{V_{BE}}{V_T} - 1 \right) + I_{CS}$$

Eta V_{BE} bakanduz: $V_{BE} = 646,1 \text{ mV}$

$V_{CE} = V_{CB} + V_{BE} \rightarrow V_{CB} = 6,15 \text{ V} \rightarrow$ BJTa gune aktiboan dagoela ziurtatzen da.

b) R_B

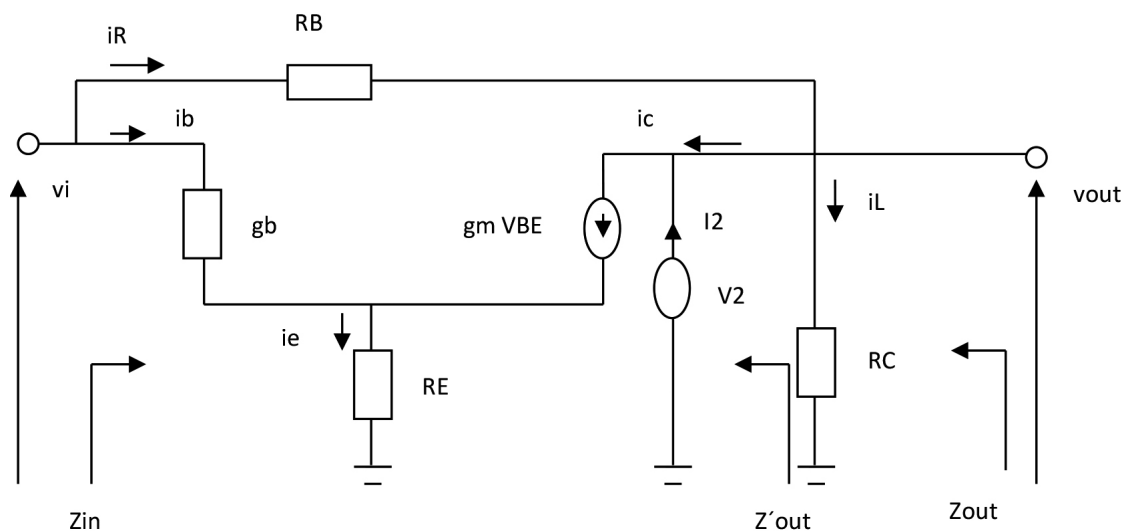
$$V_{CB} = R_B \cdot I_B \quad R_B = \frac{V_{CB}}{I_C} \cdot \beta \quad \boxed{R_B = 911,74 \text{ k}\Omega}$$

Hemendik aurrera, erabil itzazu honako datu hauek:

$$I_C = 1 \text{ mA} \quad \beta = 149,25 \quad V_{CE} = 6,8 \text{ V} \quad R_B = 912 \text{ k}\Omega$$

c) Kalkulatu A_V , Z_{in} eta Z_{out} .

Seinale txikiko zirkuitua:

$$A_V = \frac{v_{out}}{v_i}$$

$$v_{out} = v_c = v_{ce} + v_e = v_{cb} + v_{be} + v_e$$

$$v_{out} = -R_B i_R + v_{be} + R_E (g_b v_{be} + g_m v_{be})$$

$$i_R = i_c + i_L = g_m v_{be} + \frac{v_{out}}{R_C}$$

$$v_{out} = -R_B g_m v_{be} - \frac{R_B}{R_C} v_{out} + v_{be} + R_E \left(\frac{g_m}{\beta} + g_m \right) v_{be}$$

$$v_{out} = \frac{1 + \left[R_E \left(\frac{1+\beta}{\beta} \right) - R_B \right] g_m}{1 + \frac{R_B}{R_C}} v_{be}$$

$$v_{out} = -186,93 v_{be} \quad |$$

$$g_m = \frac{I_C}{V_T} = 40 (k\Omega)^{-1}$$

$$v_i = v_{be} + v_e = v_{be} + R_E (i_b + i_c)$$

$$v_i = \left[1 + R_E \left(\frac{1+\beta}{\beta} \right) g_m \right] v_{be}$$

$$v_i = 19,93 v_{be} \quad |$$

$$A_V = -9,38$$

$$Z_{in} = \frac{v_i}{i_i}$$

$$i_i = i_R + i_b = g_m v_{be} + \frac{v_{out}}{R_C} + g_b v_{be}$$

$$i_i = \left[g_m - \frac{186,93}{R_C} + \frac{g_m}{\beta} \right] v_{be}$$

$$i_i = 0,5 v_{be} \quad |$$

$$Z_{in} = 40,21 k\Omega$$

$$Z_{out} = Z'_{out} // R_C$$

$$Z'_{out} = \frac{V_2}{I_2} \Big|_{v_i=0}$$

$$I_2 + i_R = i_c = g_m v_{be} = 0$$

$$I_2 = -i_R$$

$$I_2 = -\frac{v_{bc}}{R_B} = -\frac{v_{be} + v_{ec}}{R_B} = -\frac{v_e - v_c}{R_B} = \frac{v_c}{R_B} = \frac{V_2}{R_B}$$

$$Z'_{out} = R_B$$

$$Z_{out} = R_B // R_C$$

$$Z_{out} = 4,68 k\Omega$$

- d) Marraztu, grafiko berean, v_i eta v_{ce} sarrerako hurrengo bi seinale ezberdinentzat, balio esanguratsuenak adieraziz:

$$- v_i = 0,5 \text{ sen } \omega t \text{ (V)}$$

$$- v_i = 1 \text{ sen } \omega t \text{ (V)}$$

Polarizazio-zirkuitutik, karga zuzen estatikoa aterako dugu:

$$I_C = \frac{12 - V_{CE}}{\left(R_C + R_E \right) \frac{\beta + 1}{\beta}}$$

eta bere malda $-0,19$ da.

Seinale txikiko zirkuitutik, karga zuzen dinamikoa aterako dugu:

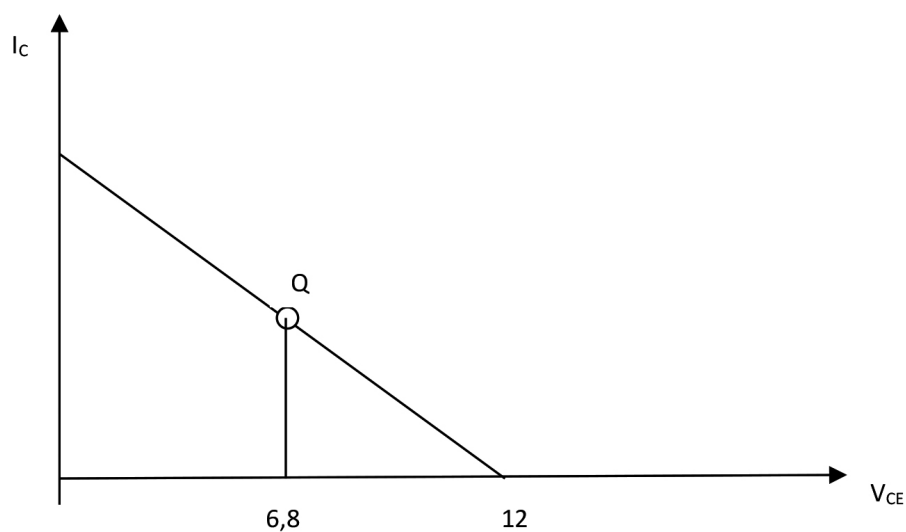
$$v_{ce} = v_c - v_e = v_{out} - R_E (i_b + i_c)$$

$$v_{ce} = -186,93 v_{be} - R_E (g_b + g_m) v_{be}$$

$$i_c = g_m v_{be} \quad v_{ce} = - \left[186,93 + R_E \left(\frac{1 + \beta}{\beta} \right) g_m \right] \frac{i_c}{g_m}$$

$$\underline{i_c = -0,19 v_{ce}}$$

beraz, karga zuzenak bat datoz.

Tarte dinamikoa 5,2 V-ekoa da, etendurak mugatuta.

$$v_{ce} = v_{out} - R_E (g_b + g_m) v_{be}$$

$$v_{ce} = v_{out} + R_E \left(\frac{1 + \beta}{\beta} \right) g_m \frac{v_{out}}{186,93}$$

$$v_{ce} = \left[1 + R_E \left(\frac{1 + \beta}{\beta} \right) \frac{g_m}{186,93} \right] A_v v_i \quad v_{ce} = -10,33 v_i$$

Ondorioz,

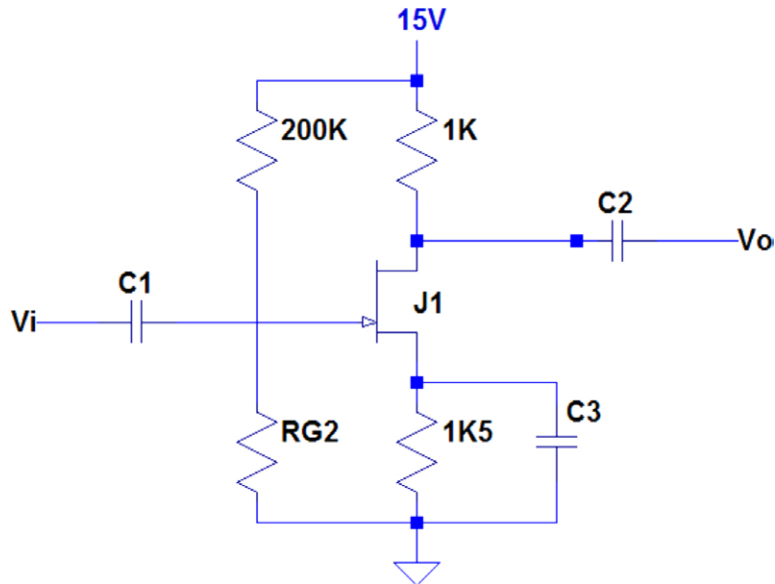
— $v_i = 0,5 \text{ sen } \omega t \text{ (V)}$ $v_{ce} = 5,7 \text{ (V}_p\text{)}, 180^\circ \text{ desfasatuta.}$

— $v_i = 1 \text{ sen } \omega t \text{ (V)}$ $v_{ce} = 10,33 \text{ (V}_p\text{)}, 180^\circ \text{ desfasatuta, eta asetasunak eta etendurak mugatuta.}$

ITURRI KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

3. 4. irudiko zirkuituan, hauek dira FET transistoreak dituen parametroak:

$$|I_{DSS}| = 9 \text{ mA} \quad |V_T| = 3 \text{ V}$$

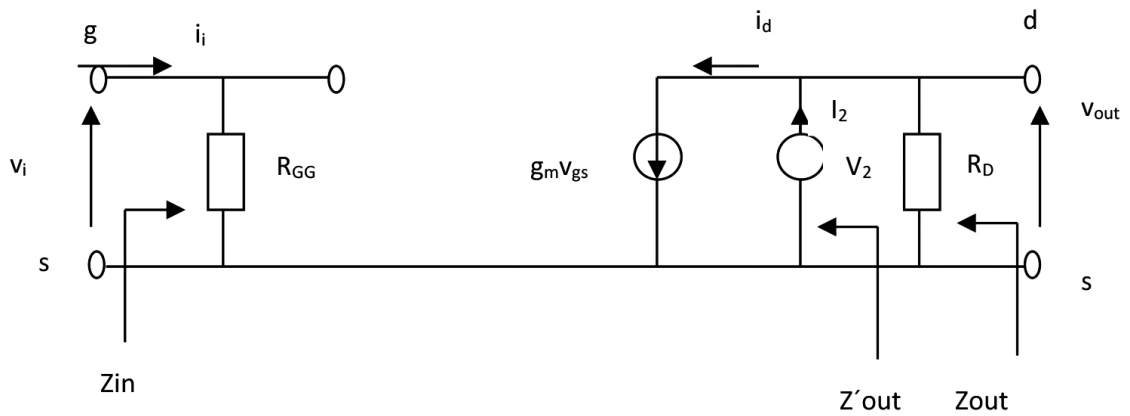
3. irudia

a) Zer transistore mota da?

n pasabideko JFET bat da: $I_{DSS} = 9 \text{ mA}$ eta $V_T = -3 \text{ V}$

b) Zenbatekoa izan behar da R_{G2} erresistentzia, zirkuitu anplifikatzailearen sarrerako inpedantzia $66,67 \text{ k}\Omega$ -ekoa izan dadin?

Seinale txikiko zirkuitua:

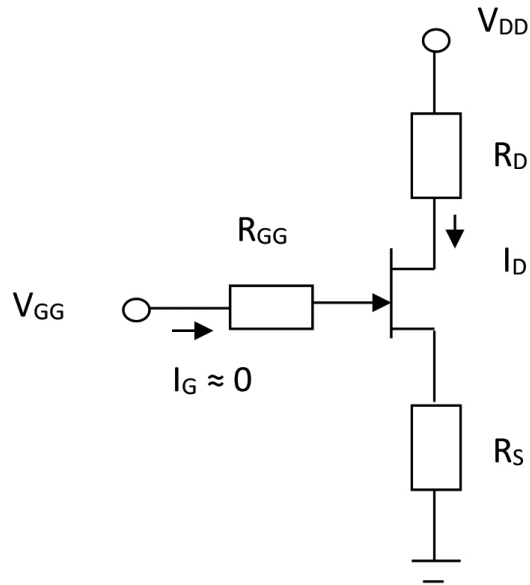

$$Z_{in} = \frac{v_i}{i_i} = R_{GG}$$

$$R_{GG} = R_{G1} // R_{G2} = \frac{R_{G1} \cdot R_{G2}}{R_{G1} + R_{G2}} \quad R_{G2} = 100 \text{ k}\Omega$$

- c) Kalkulatu transistorearen lan-puntua, eta, marraztu I_D - V_{GS} ezaugarria, bertan ahalik eta informazio gehien adieraziz.

Polarizazio-zirkuitua:

$$V_{GG} = \frac{V_{DD} \cdot R_{G2}}{R_{G1} + R_{G2}} = 5 \text{ V}$$

Demagun asetasunean dagoela:

$$I_D = I_{DSS} \left(1 - \frac{V_{GS}}{V_T} \right)^2$$

$$\left. \begin{aligned} I_D &= (3 + V_{GS})^2 \\ 5 - V_{GS} &= 1,5 I_D \end{aligned} \right\}$$

$$1,5 V_{GS}^2 + 10 V_{GS} + 8,5 = 0 \quad \left\{ \begin{array}{l} V_{GS} = -1 \text{ V} \\ V_{GS} = -5,67 \text{ V} \end{array} \right. \quad \boxed{I_D = 4 \text{ mA}}$$

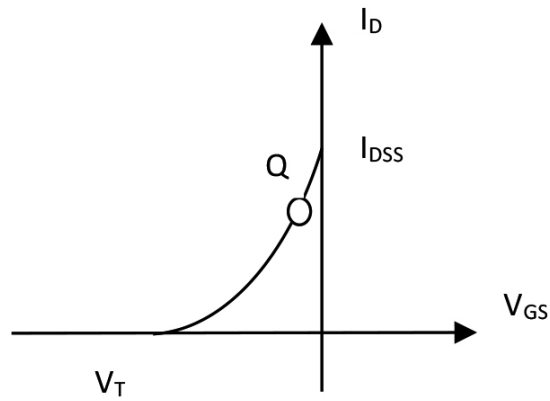
Polarizazio-zirkuitutik:

$$15 - V_{DS} = (R_D + R_S) I_D \quad \boxed{V_{DS} = 5 \text{ V}}$$

Asetasunean dagoela ziurtatuko dugu:

$$V_{DS} \geq V_{D,SAT} = V_{GS} - V_T$$

$$5 \geq -1 + 3 \quad \text{Bai, JFETa asetasunean dago.}$$

d) Kalkulatu A_V eta Z_{out} .

Seinale txikiko zirkuitutik:

$$A_V = \frac{v_{out}}{v_i} = -R_D g_m \quad \boxed{A_V = -4}$$

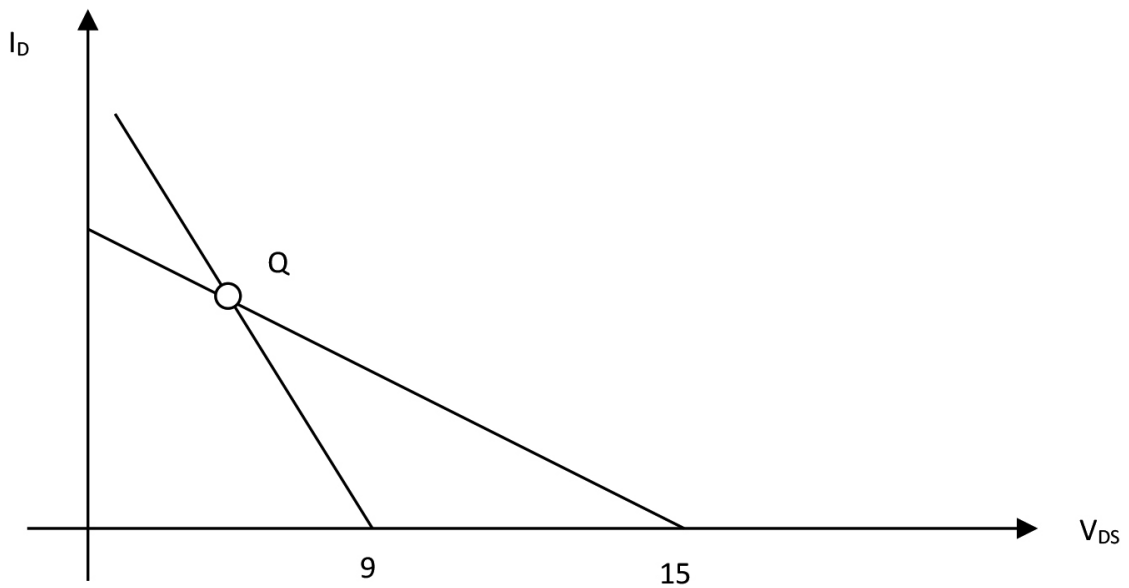
$$v_{out} = -R_D i_d = -R_D g_m v_{gs} = -R_D g_m v_i$$

$$g_m = \frac{2}{|V_T|} \sqrt{I_D I_{DSS}} \quad g_m = 4 \text{ (k}\Omega\text{)}^{-1}$$

$$Z_{out} = Z'_{out} // R_D \quad Z'_{out} = \left. \frac{V_2}{I_2} \right|_{v_i=0} = \infty \quad \boxed{Z_{out} = R_D = 1 \text{ k}\Omega}$$

$$I_2 = i_d = g_m v_{gs} = g_m v_i = 0$$

e) Marraztu, irteerako ezaugarrietan, lan-puntua, karga zuzen estatikoa eta karga zuzen dinamikoak.

Karga zuzen estatikoa:

$$I_D = \frac{15 - V_{DS}}{R_D + R_S} = \frac{15 - V_{DS}}{2,5}$$

Karga zuzen dinamikoa:

$$v_{ds} = v_{out} = -R_D i_d \quad i_d = -\frac{v_{ds}}{R_D}$$

$$i_D - I_{DQ} = -(v_{DS} - V_{DSQ})$$

$$i_D = 0 \quad I_{DQ} + V_{DS} = v_{DS}(t)$$

2016ko ekaina

PN juntura - Zirkuitu diododuna

1. PN junturako diodo batean, katodoak daukan elektroien kontzentrazioa 10^7 cm^{-3} da, eta anodoak daukana 10^7 cm^{-3} .

- a) Zein da junturak duen potentzial termodinamikoa?

$$n_n = 10^{17} \text{ cm}^{-3} \cong N_D \quad n_p = 10^7 \text{ cm}^{-3}$$

$$\phi_T = V_T \ln \frac{N_A N_D}{n_i^2}$$

$$n_p = 10^7 \text{ cm}^{-3} = \frac{n_i^2}{N_A} \quad N_A = 10^{13} \text{ cm}^{-3} \quad \boxed{\phi_T = 575,6 \text{ mV}}$$

- b) Zein da potentzial gehien duen eskualdea?

Elektroi gehien duen eskualdeak du potentzial handiena; hau da, katodoa (n eskualdea).

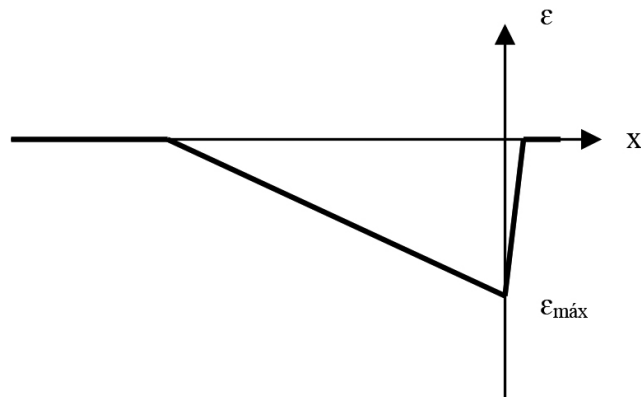
- c) Kalkulatu hustutako eskualdearen zabalera. Zer eskualdetan zehar zabalduko da nagusiki?

$$l_o = \sqrt{\frac{2\varepsilon}{q} \left(\frac{1}{N_A} + \frac{1}{N_D} \right) \phi_T} \quad \boxed{l_o = 8,67 \text{ } \mu\text{m}}$$

pn⁺ juntura asimetriko bat denez, hustutako eskualdea anodoan zehar zabalduko da nagusiki.

- d) Marraztu eremu elektrikoaren profila hustutako eskualdean, eta kalkulatu eremu elektrikoaren puntako balioa. Non lortzen da?

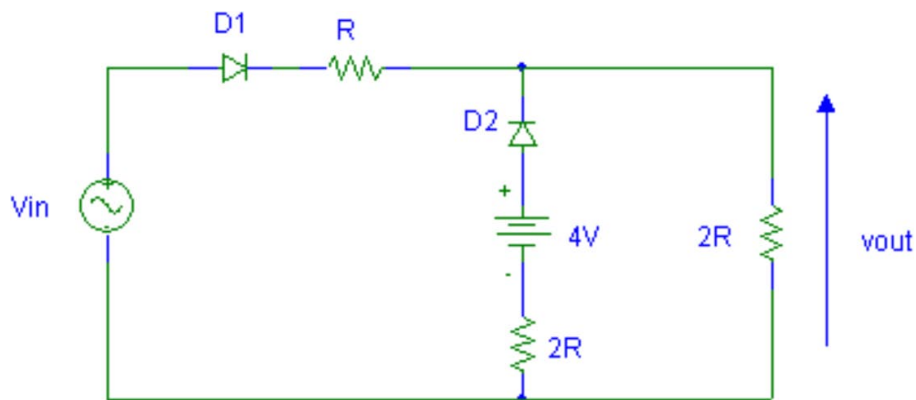
Eremu elektrikoaren balio maximoa juntura metalurgikoan lortzen da.

$$\phi_T = \frac{l|\epsilon_{\max}|}{2} \quad |\epsilon_{\max}| = \frac{2\phi_T}{l}$$

$$|\epsilon_{\max}| = 1327,8 \text{ V/cm} = 0,1328 \text{ V}/\mu\text{m}$$

ERANTZUN GUZTIAK ARRAZOITU BEHAR DIRA.

Aurreko diodoa 1. irudiko zirkuituan erabiltzen da:

1. irudia

- e) Kalkulatu eta marraztu zirkuituko transferentzia-kurba (diodoak idealtzat jo daitezke).

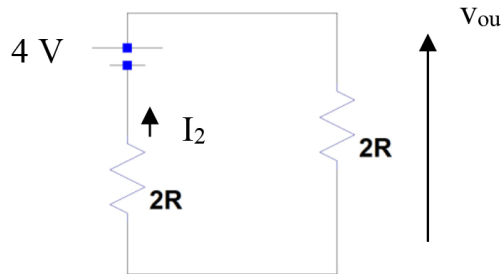
Datuak:

$$V_T = 0,025 \text{ V} \quad n_i = 10^{10} \text{ cm}^{-3} \quad q = 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$$

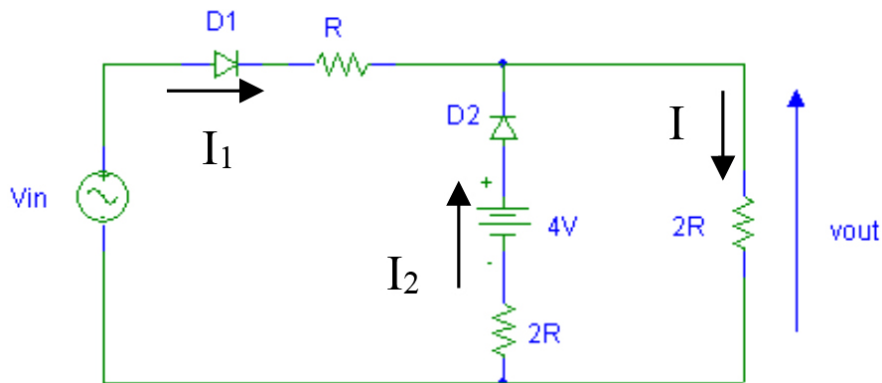
$$\epsilon_{r,Si} = 11,8 \quad \epsilon_0 = 8,854 \cdot 10^{-12} \text{ F/m}$$

Diodoen egoerak:

$$v_i \leq 2V \quad \left. \begin{array}{l} D1 \text{ OFF} \\ D2 \text{ ON} \end{array} \right\} v_{out} = 2RI_2 = 2R \frac{4}{4R} \quad \boxed{v_{out} = 2V}$$

$$2V \leq v_i \leq 6V \quad \left. \begin{array}{l} D1 \text{ ON} \\ D2 \text{ ON} \end{array} \right\}$$

$$I = I_1 + I_2$$

$$\left. \begin{array}{l} v_i - 4 = RI_1 - 2RI_2 \\ 4 = 2RI_1 + 2RI_2 \end{array} \right\} \quad \left. \begin{array}{l} v_i - 4 = RI_1 - 2RI_2 \\ 4 = 2RI_1 + 4RI_2 \end{array} \right\}$$

$$\left. \begin{array}{l} 2v_i - 8 = 2RI_1 - 4RI_2 \\ 4 = 2RI_1 + 4RI_2 \end{array} \right\} \quad 2v_i - 4 = 4RI_1 \quad I_1 = \frac{v_i - 2}{2R}$$

$$4 = 2R \frac{v_i - 2}{2R} + 4RI_2 \quad I_2 = \frac{6 - v_i}{4R}$$

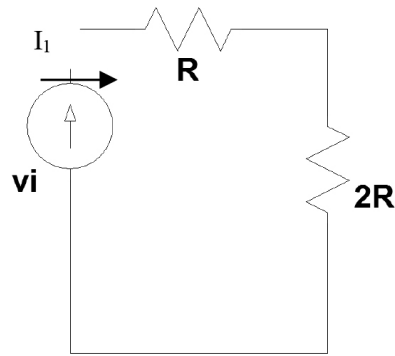
$$v_{out} = 2R \left[\frac{v_i - 2}{2R} + \frac{6 - v_i}{4R} \right]$$

$$v_{out} = v_i - 2 + \frac{6 - v_i}{2} \quad \boxed{v_{out} = \frac{v_i + 2}{2}}$$

Noiz kommutatzen du D_1 diodoak?

$$\frac{v_i + 2}{2} = 2 \quad v_i = 2 \text{ V}$$

$v_i \geq 6 \text{ V}$ }
 $D1 \text{ ON}$
 $D2 \text{ OFF}$

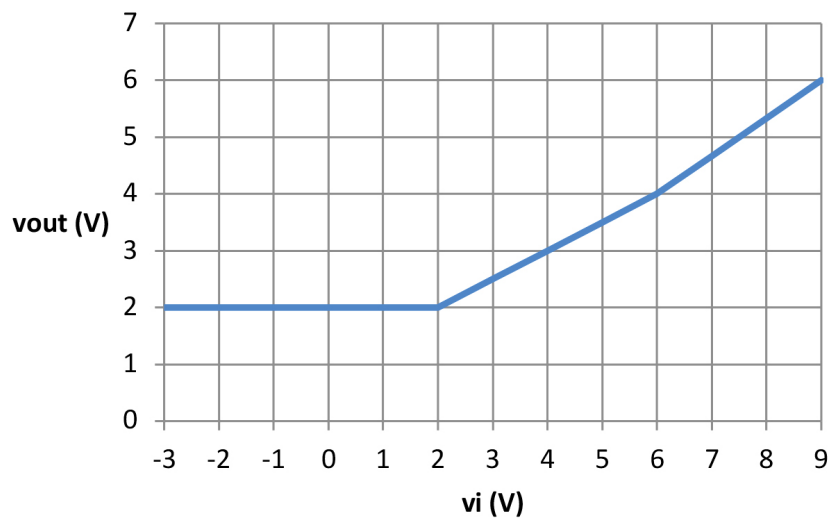
$$v_{out} = 2R I_1 = 2R \frac{v_i}{3R}$$

$$v_{out} = \frac{2}{3} v_i$$

Noiz kommutatzen du D_2 diodoak?

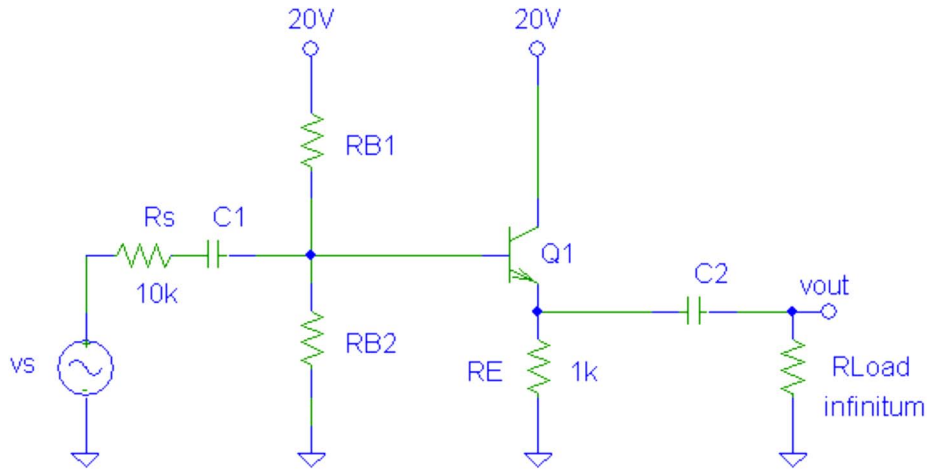
$$\frac{2}{3} v_i = \frac{v_i + 2}{2} \quad v_i = 6 \text{ V}$$

Zirkuituaren transferentzia-kurba:

KOLEKTORE KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

2. irudiko zirkuituan, hauek dira erabilitako BJT transistoreak igorle komuneko konfigurazioan dituen parametroak: $\beta = 100$ eta $V_{BE} = 0,7 \text{ V}$.

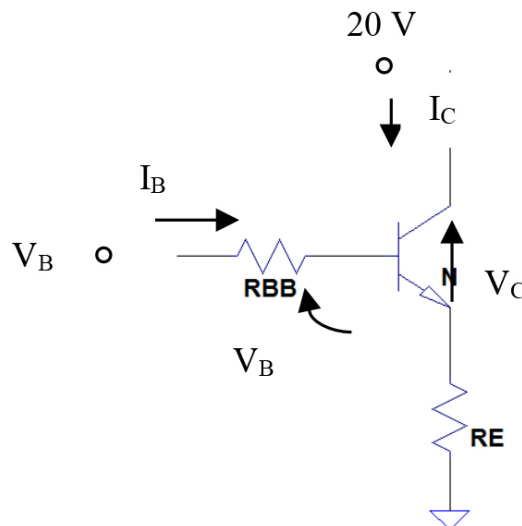

2. irudia

- a) Kalkulatu R_{B1} eta R_{B2} erresistentzien balioak, irteerako tentsioak tarte dinamiko maximoa lor dezan.

Irteeran tarte dinamiko maximoa lortzeko, Q puntua k.z.d.-ren erdian kokatuta egon behar da.

Polarizazio-zirkuitutik, Q puntua kalkulatuko dugu:

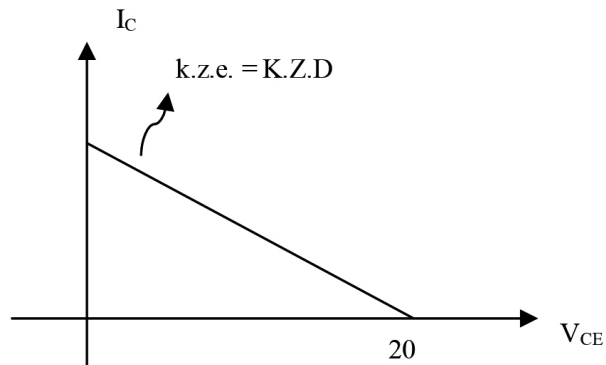

$$\left. \begin{aligned} V_{BB} &= R_{B2} \frac{20}{R_{B1} + R_{B2}} \\ R_{BB} &= R_{B1} // R_{B2} = \frac{R_{B1} R_{B2}}{R_{B1} + R_{B2}} \end{aligned} \right\}$$

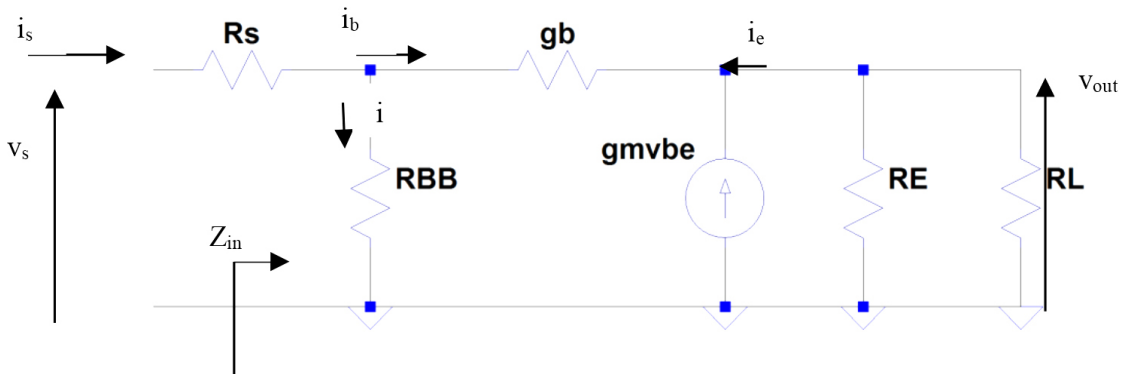
$$V_{BB} - 0,7 = [R_{BB} + R_E(1 + \beta)] I_B$$

$$20 - V_{CE} = R_E \left(\frac{\beta + 1}{\beta} \right) I_C \quad \left. I_C = \frac{20 - V_{CE}}{R_E \left(\frac{\beta + 1}{\beta} \right)} \right| \text{ k.z.e.}$$

Karga zuzen estatikoa marraztuko dugu (*gero ikusiko dugu zuzen biak bat datozela*):

Seinale txikiko zirkuitutik, karga zuzen dinamikoa kalkulatuko dugu:

$$v_{out} = v_{ec} = -R_E i_e$$

$$i_e = -g_m v_{be} - i_b = -i_c - i_b = i_c - g_b v_{be} = -i_c - g_b \frac{i_c}{g_m} = -\left(1 + \frac{1}{\beta}\right) i_c = -\frac{\beta + 1}{\beta} i_c$$

$$v_{out} = R_E \frac{\beta + 1}{\beta} i_c \quad \left. i_c = -\frac{\beta}{\beta + 1} \frac{v_{ce}}{R_E} = -\frac{v_{ce}}{\frac{\beta + 1}{\beta} R_E} \right| \text{ K.Z.D.}$$

Beraz, K.Z.E eta k.z.d. bat datoz.

Q puntua k.z.d.-ren erdian kokatuz:

$$V_{CE} = 10 \text{ V}$$

$$I_C = 9,9 \text{ mA}$$

$$I_B = 99 \text{ } \mu\text{m}$$

Egonkortasunerako baldintza aplikatuko dugu:

$$\frac{R_{BB}}{R_E} \ll \beta \quad R_{BB} \ll 100$$

$$R_{BB} = 10 \text{ k}\Omega \quad V_{BB} = 11,69 \text{ V}$$

V_{BB} eta R_{BB} -ren ekuazioak erabiliz:

$$V_{BB} = 20 \frac{R_{BB}}{R_{B1}} \quad \boxed{R_{B1} = 17,11 \text{ k}\Omega}$$

$$V_{BB}R_{B1} + V_{BB}R_{B2} = 20R_{B2} \quad R_{B2} = \frac{V_{BB}R_{B1}}{20 - V_{BB}} \quad \boxed{R_{B2} = 24,07 \text{ k}\Omega}$$

b) Kalkulatu zirkuituaren tentsio-irabazi osoa eta sarrerako inpedantzia.

$$A_{vs} \equiv \frac{v_{out}}{v_s}$$

$$v_{out} = -R_E i_e = -R_E (-i_b - g_m v_{bc}) = R_E (i_b + g_m r_b i_b) = R_E (1 + \beta) i_b$$

$$v_s = R_S i_s + v_{bc} = R_S \left[\frac{v_{bc}}{R_{BB}} + i_b \right] + v_{bc} = \left[\frac{R_S}{R_{BB}} + 1 \right] v_{bc} + R_S i_b$$

$$v_{bc} = v_{be} + v_{ec} = r_b i_b + v_{out} = [r_b + R_E (1 + \beta)] i_b$$

$$v_s = \left\{ \left[\frac{R_S}{R_{BB}} + 1 \right] [r_b + R_E (1 + \beta)] + R_S \right\} i_b$$

$$A_{vs} = \frac{R_E (1 + \beta)}{\left[\frac{R_S}{R_{BB}} + 1 \right] [r_b + R_E (1 + \beta)] + R_S} \quad \boxed{A_{vs} = 0,48}$$

$$Z_{in} \equiv \frac{v_{bc}}{i_s} = \frac{v_{bc}}{\frac{v_{bc}}{R_{BB}} + i_b} = \frac{1}{\frac{1}{R_{BB}} + \frac{i_b}{v_{bc}}}$$

$$Z_{in} = \frac{1}{\frac{1}{R_{BB}} + \frac{1}{\frac{1}{g_b} + R_E (1 + \beta)}} \quad \boxed{Z_{in} = 9,1 \text{ k}\Omega}$$

c) Erabilitako tentsio-sorgailuak badu trabaren bat? Zer gertatuko litzateke tentsio-sorgailuaren $R_S = 100 \text{ }\Omega$ -ekoa izango balitz?

Erabilitako tentsio-sorgailuaren $R_S \approx Z_{in}$; beraz, ia v_s tentsioaren erdia galtzen da.

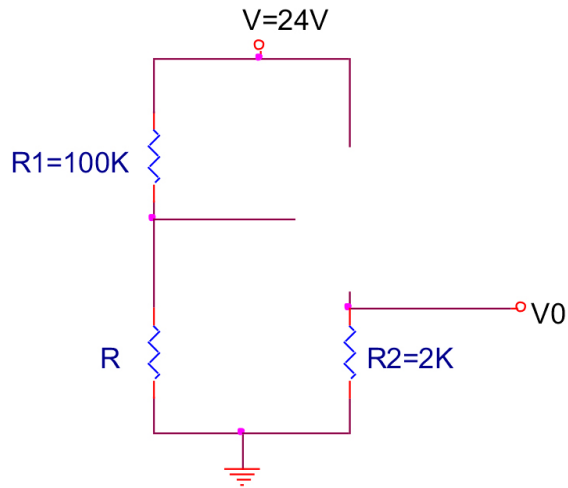
$R_S = 100 \text{ }\Omega$ izatekotan, $R_S \ll Z_{in}$ eta $A_{vs} = 0,99$. Beraz, ia v_s tentsio guztia aplikadorera sartuko litzateke.

ITURRI KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

3. 3. irudia p pasabideko ugaltze MOSFET bat duen polarizazio-zirkuitua da. Asetasunean, transistorearen draineko korronea ekuazio honen bidez kalkulatzen da:

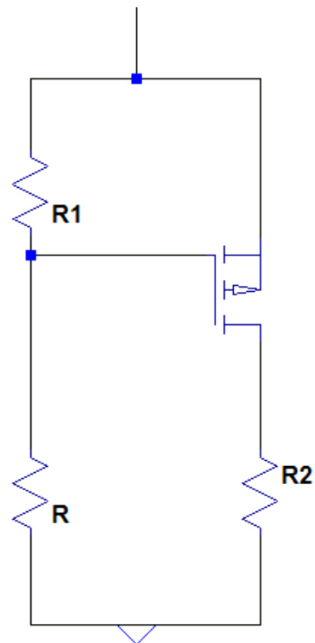
$$I_D = K(V_{GS} - V_T)^2.$$

$$\text{Datuak: } |V_T| = 2 \text{ V} \quad |K| = 2 \text{ mA/V}^2$$

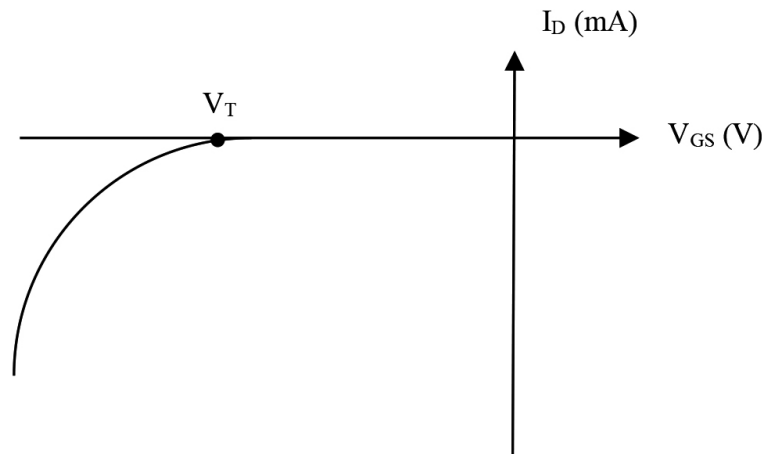
3. irudia

- a) Kokatu transistorearen ikurra polarizazio-zirkuituan, bere terminalak adieraziz.
P pasabideko ugaltze MOSFET bat da.

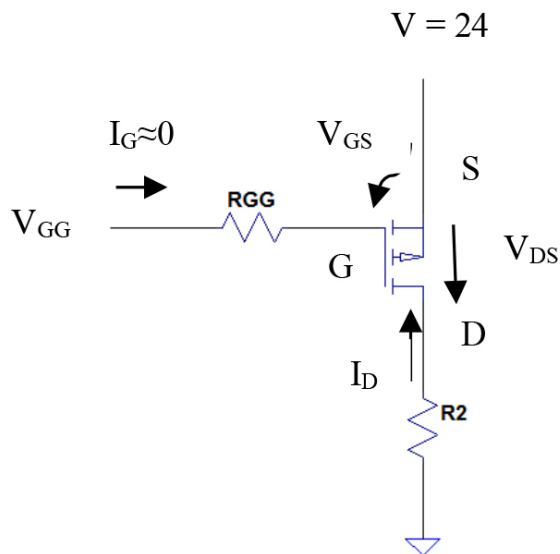
b) Marraztu MOSFETaren transferentzia-kurba.

$$V_T = -2 \text{ V}$$

c) Kalkulatu R erresistentziaren balioa, MOSFETa eroaten has dadin.

Eroaten hasteko, pasabidea egon behar da $\rightarrow V_{GS} = V_T$

$$\left. \begin{aligned} V_{GG} &= R \frac{24}{R + R_1} \\ R_{GG} &= R // R_1 \end{aligned} \right\} \quad 24 + V_{GS} - V_{GG} = 0 \quad V_{GG} = 22 \text{ V}$$

$$22 = R \frac{24}{R + 100} \quad \boxed{R = 1,1 \text{ M}\Omega}$$

d) Kalkulatu R erresistentziaren balioa, $V_0 = 16 \text{ V}$ izan dadin.

$$V_o = 16 \text{ V} = V_D$$

$$V_D = -2 I_D = 16 \quad I_D = -8 \text{ mA}$$

$$I_D = K(V_{GS} - V_T)^2 \quad K = -2 \text{ mA/V}^2$$

$$8 = 2(V_{GS} + 2)^2 \quad 4 = (V_{GS} + 2)^2 \quad \left. \begin{array}{l} V_{GS} = 0 \text{ V} \\ V_{GS} = -4 \text{ V} \end{array} \right\}$$

$$V_{GG} = 24 + V_{GS} \quad V_{GG} = 20 \text{ V}$$

$$20 = \frac{24 R}{R + 100} \quad \boxed{R = 500 \text{ k}\Omega}$$

Asetasunean?

$$|V_{DS}| \geq |V_{D,SAT}| = |V_{GS} - V_T|$$

$$|-24 - 2 I_D| \geq |-4 + 2 I_T|$$

$$|-8| \geq |-2| \quad \text{BAI}$$

e) Kalkulatu R erresistentziaren balioa, MOSFETak tentsio baten bidez kontrolatutako korronte-sorgailu modura lan egiteari uzteko.

Gune gradualaren eta asetunaren mugan:

$$V_{DS} = V_{D,SAT} = V_{GS} - V_T$$

$$-24 - 2 I_D = V_{GS} + 2 \quad V_{GS} = -26 - 2 I_D$$

$$I_D = K(V_{GS} - V_T)^2$$

$$I_D = -2(-26 - 2 I_D + 2)^2 \quad 8 I_D^2 + 193 I_D + 1152 = 0$$

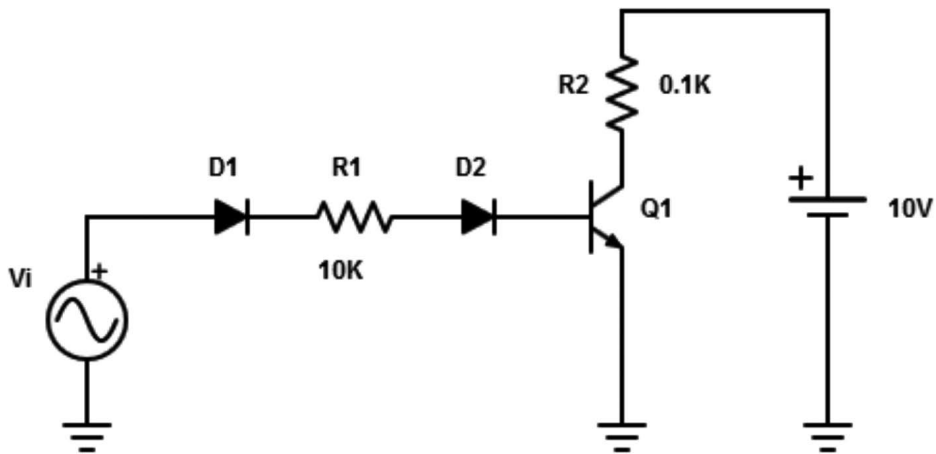
$$\left. \begin{array}{l} I_D = -10,84 \text{ mA} \\ I_D = -13,29 \text{ mA} \end{array} \right\} \quad \left. \begin{array}{l} V_{GS} = -4,32 \text{ V} \\ V_{GS} = 0,58 \text{ V} \end{array} \right\}$$

$$V_{GG} = 24 + V_{GS} = 19,68 \text{ V} = \frac{24 R}{R + 100} \quad \boxed{R = 455,56 \text{ k}\Omega}$$

2016ko maiatza

PN Juntura - Zirkuitu diododuna

1. 1. irudiko zirkuituak $V_\gamma = 0,5 \text{ V}$ duten bi diodo berdinak eta $V_{BE} = 0,7 \text{ V}$ eta $\beta = 200$ dituen transistore bipolar bat erabiltzen ditu.

1. irudia

- a) Kalkulatu eta marraztu I_c korrontearen balioa v_i tentsioaren arabera, diodoen zein transistorearen egoera posible guztiak kontuan izanda. Adierazi, grafikoan, balio esanguratsuenak eta transistorearen languneak.

$$I_C = f(v_i)$$

$$v_i \leq 1 \quad \left. \begin{array}{l} D1 \text{ OFF} \\ D2 \text{ OFF} \end{array} \right\} \quad V_{BE} < 0,7V \quad \text{BJT etenduran}$$

$$I_C = 0$$

$$1 \leq v_i \leq 1,7 \quad \left. \begin{array}{l} D1 \text{ ON} \\ D2 \text{ ON} \\ \text{BJT eten.} \end{array} \right\} \quad \left. \begin{array}{l} v_i - 2V_\gamma - V_{BE} = R_B I_B \\ I_B = \frac{v_i - 2V_\gamma - V_{BE}}{R_B} \end{array} \right\}$$

BJTa gune aktiboan egon dadin $\rightarrow I_B \geq 0 \rightarrow v_i \geq 2 V_\gamma + V_{BE} \quad v_i \geq 1,7 \text{ V}$

$$1,7 \leq v_i \leq 6,7 \quad \left. \begin{array}{l} D1 \text{ ON} \\ D2 \text{ ON} \\ BJT \text{ g. akt.} \end{array} \right\} I_C = \beta I_B$$

$$I_C = \frac{v_i - 1,7}{10} 200$$

$$I_C = 20(v_i - 1,7)$$

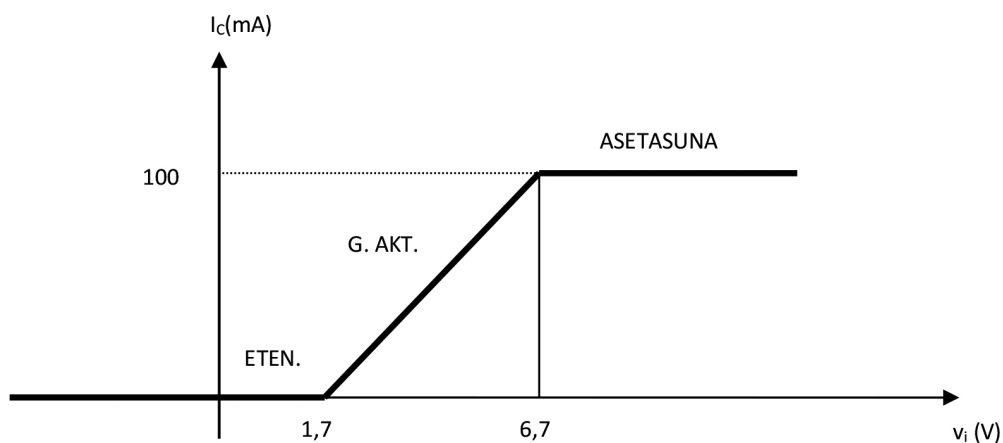
$$10 - V_{CE} = 0,1 I_C$$

$$V_{CE} = 10 - 2(v_i - 1,7)$$

G. aktiboan, $v_i \uparrow \Rightarrow I_C \uparrow \Rightarrow V_{CE} \downarrow$: V_{CE} jaitsiz joango da, BJTa asetasunera sartu arte.

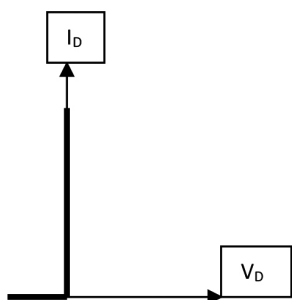
$$V_{CE} \cong 0 \Rightarrow I_C = 100 \text{ mA}$$

$$\begin{array}{cc} \Downarrow & \Downarrow \\ v_i = 6,7 \text{ V} & I_B = 0,5 \text{ mA} \end{array}$$

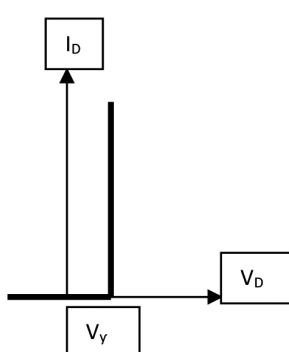

b) Azaldu PN junturako diodoaren seinale handiko eredu linealak, eta adierazi zein den aurreko atalean erabili duzuna.

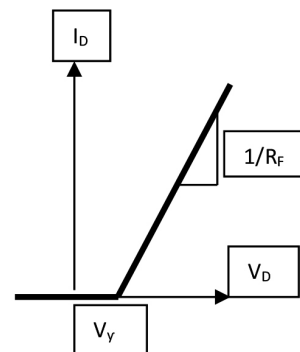
DIODO IDEALA

DIODOA V_γ -rekin

DIODOA V_γ eta R_F -rekin

a) atalean, bigarren aukera (DIODOA V_γ -rekin) erabili da.

- c) Kalkulatu, **zehatz-mehatz**, diodoak zeharkatzen dituen korronea eta diodoetan agertzen den tentsioa, $v_i = 5 \text{ V}$ denean. Diodoaren asetasun-korronea ezaguna da: $I_{\text{sat}} = 1 \text{ pA}$.

$$I_D = I_B \text{ ?????} \quad V_D \text{ ?????} \quad v_i = 5 \text{ V} \quad D_1, D_2 \text{ ON}$$

BJT g. aktiboan

$$I_B = \frac{v_i - 2V_D - V_{BE}}{R_B} \quad (1)$$

$$V_D = V_T \ln \left[1 + \frac{I_B}{I_{\text{sat}}} \right] \quad (2)$$

$$V_D \cong 0$$

$$\Downarrow (1)$$

$$I_B = \frac{5 - 0,7}{10} = 0,43 \text{ mA}$$

$$\Downarrow (2)$$

$$V_D = 0,497 \text{ V}$$

$$\Downarrow (1)$$

$$I_B = 0,3306 \text{ mA}$$

$$\Downarrow (2)$$

$$V_D = 0,4904 \text{ V}$$

- d) Erabilitako PN junturako diodoek honako ezaugarri teknologiko hauek dituzte:

$$A = 0,4 \text{ cm}^2 \quad N_D = 1 \cdot 10^{19} \text{ cm}^{-3} \quad n_i = 10^{10} \text{ cm}^{-3}$$

$$\epsilon_{r, \text{Si}} = 11,8 \quad \epsilon_0 = 8,85 \text{ pF/m} \quad \phi_T = 979 \text{ mV} \quad V_T = 25 \text{ mV}$$

- d1) Kalkulatu ezpurutasun hartzaileen kontzentrazioa, N_A .

$$\phi_T = V_T \ln \frac{N_A N_D}{n_i^2}$$

$$\frac{n_i^2}{N_D} \exp \frac{\phi_T}{V_T} = N_A$$

$$N_A = 1,02 \cdot 10^{18} \text{ cm}^{-3}$$

- d2) Kalkulatu orekako hustutako eskualdearen zabalera.

$$l_o = \sqrt{\frac{2\epsilon}{q} \left(\frac{1}{N_A} + \frac{1}{N_D} \right) \phi_T}$$

$$l_o = 0,0372 \text{ } \mu\text{m}$$

- d3) PN juntura alderantziz polarizatzen badugu, $v_i = -1$ V, zer gertatzen zaio hustutako eskualdeari? Kalkulatu egoera honetan izango duen zabalera.

Alderantzizko polarizazioan, eskualde dipolarra zabaltzen da. $v_i = -1$ V izanda,

$$l = \sqrt{\frac{2\varepsilon}{q} \left(\frac{1}{N_A} + \frac{1}{N_D} \right) (\phi_T + 1)} \quad \boxed{l = 0,0528 \mu m}$$

- d4) Kalkulatu junturako kapazitatea, C_J , $v_i = -1$ V denean.

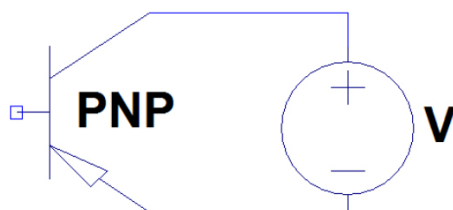
$$C_J = \frac{A\varepsilon}{l} \quad \boxed{C_J = 79,11 nF}$$

TRANSISTORE BIPOLARRA

2. Basea zirkuitu irekian daukan p⁺np transistore bipolar bat daukagu. Igorlearen eta kolektorearen artean $V \gg V_T$ den tentsioa aplikatzen badiogu, eta igorletik I_E korronea pasatzen bada,

ERANTZUN GUZTIAK ARRAZOITU BEHAR DIRA

- a) Zein da V_{EB} tentsioaren balioa? Gailuaren ezaugarri bat da?

$$\left. \begin{aligned} I_E &= I_{ES} \left(\exp \frac{V_{EB}}{V_T} - 1 \right) - \alpha_R I_{CS} \left(\exp \frac{V_{CB}}{V_T} - 1 \right) \\ I_C &= -\alpha_F I_{ES} \left(\exp \frac{V_{EB}}{V_T} - 1 \right) + I_{CS} \left(\exp \frac{V_{CB}}{V_T} - 1 \right) \end{aligned} \right\}$$

$$I_E + I_C + I_B = 0 \quad \rightarrow \quad I_E = -I_C$$

$$V_{CE} = V_{CB} + V_{BE} = V_{CB} - V_{EB} < 0$$

V_{CE} handia eta negatiboa izateko, V_{CB} handia eta negatiboa izan behar da.

$$I_{ES} \left(\exp \frac{V_{EB}}{V_T} - 1 \right) + \alpha_R I_{CS} = \alpha_F I_{ES} \left(\exp \frac{V_{EB}}{V_T} - 1 \right) + I_{CS}$$

$$(1 - \alpha_F) I_{ES} \left(\exp \frac{V_{EB}}{V_T} - 1 \right) = (1 - \alpha_R) I_{CS}$$

$$\boxed{V_{EB} = V_T \ln \left[\frac{1 - \alpha_R}{1 - \alpha_F} \cdot \frac{I_{CS}}{I_{ES}} + 1 \right] > 0}$$

BAI, gailuaren ezaugarri bat da.

BAI, gailuaren ezaugarri bat da.

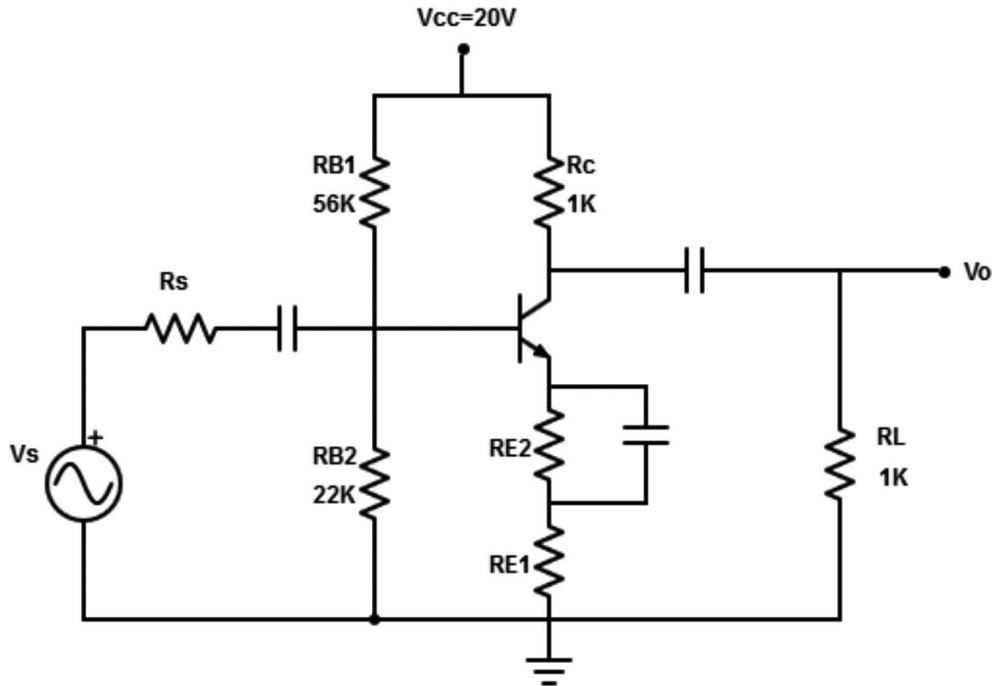
- b) Zein langunetan egongo litzateke transistorea? Zein izango litzateke kolektoreko korronea, I_C ?

Etendura -g. aktiboaren mugan dago.

$$I_C = \beta I_B + (1 + \beta) I_{CO} = (1 + \beta) I_{CO} = I_{CEO}$$

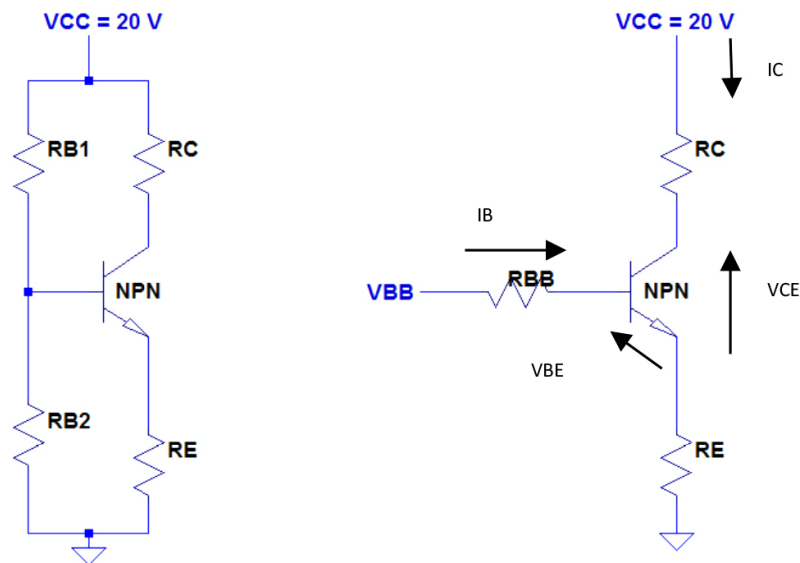
IGORLE KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

3. 2. irudiko zirkuitu anplifikatzailea aztertu nahi dugu. Datuak: $V_{BE} = 0,6 \text{ V}$ eta $\beta = 100$.

1. irudia

a) Marraztu polarizazio-zirkuitua, eta kalkulatu eta marraztu karga zuzen estatikoa $I_C - V_{CE}$ irteerako ezaugarrietan.

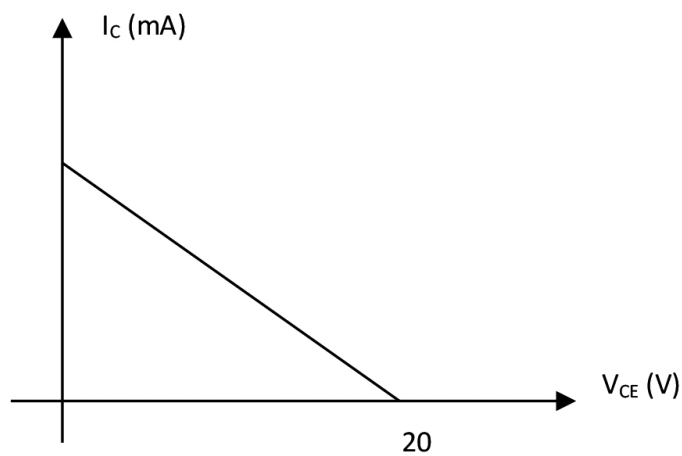

$$R_E = R_{E1} + R_{E2}$$

$$\left. \begin{aligned} V_{BB} &= R_{B2} \frac{20}{R_{B1} + R_{B2}} = 5,64 \text{ V} \\ R_{BB} &= R_{B1} // R_{B2} = \frac{R_{B1} \cdot R_{B2}}{R_{B1} + R_{B2}} = 15,79 \text{ k}\Omega \end{aligned} \right\}$$

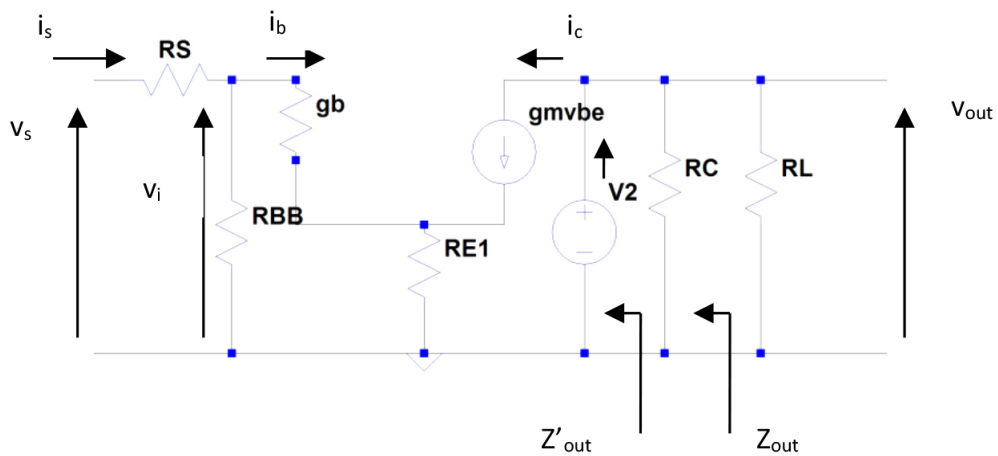
$$20 - V_{CE} = R_C I_C + R_E (I_C + I_B)$$

$$I_C = \frac{20 - V_{CE}}{R_C + \frac{\beta + 1}{\beta} R_E}$$

- b) Marraztu seinale txikiko zirkuitua, eta kalkulatu eta marraztu karga zuzen dinamikoa $I_C - V_{CE}$ irteerako ezaugarrietan.

Seinale txikiko zirkuitua (V_2 sorgailua eta guzti, Z'_{out} kalkulatzeko):

$$v_{ce} = v_c - v_e = v_{out} - R_{E1} i_e = -(R_C // R_L) i_c - R_{E1} (i_b + i_c)$$

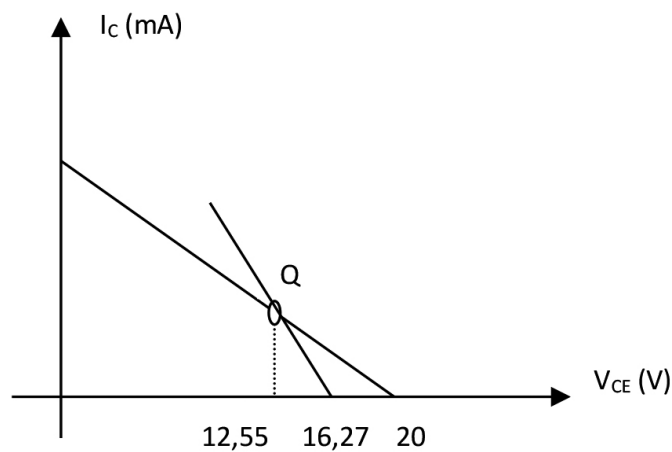
$$i_c = g_m v_{be} = g_m r_b i_b = \frac{g_m}{g_b} i_b = \beta i_b$$

$$v_{ce} = -(R_C // R_L) i_c - R_{E1} \left(\frac{\beta + 1}{\beta} \right) i_c$$

$$i_c = - \frac{v_{ce}}{R_C // R_L + R_{E1} \frac{\beta + 1}{\beta}}$$

$$i_c(t) - I_{CQ} = - \frac{v_{CE}(t) - V_{CEQ}}{R_C // R_L + R_{E1} \frac{\beta + 1}{\beta}}$$

$$R_C // R_L = 0,5 \text{ k}\Omega \quad m_{r.c.d.} > m_{r.c.e.}$$

- c) Kalkulatu R_{E1} eta R_{E2} erresistentzien arteko erlazioa, karga zuzen dinamikoaren malda karga zuzen estatikoaren bikoitza izan dadin.

$$\frac{1}{R_C // R_L + R_{E1} \frac{\beta + 1}{\beta}} = 2 \frac{1}{1 + \frac{101}{100} R_E} \quad \boxed{R_{E1} = R_{E2}}$$

- d) Kalkulatu lan-puntua, c) ataleko egoeran.

$$V_{BB} - V_{BE} = R_{BB} I_B + 2 R_{E1} (I_C + I_B)$$

$$V_{BB} - V_{BE} = [R_{BB} + 2 R_{E1} (\beta + 1)] I_B$$

Egonkortasunerako baldintza: $\frac{R_{BB}}{R_E} \ll \beta$

$$0,1579 \ll R_E \rightarrow R_E \ll 1,58 \text{ k}\Omega$$

$$R_{E1} = R_{E2} = 0,79 \text{ k}\Omega$$

$$\Downarrow$$

$$I_B = 28,7 \text{ }\mu\text{A}$$

$$\Downarrow$$

$$I_C = 2,87 \text{ mA}$$

$$\Downarrow$$

$$V_{CE} = 12,55 \text{ V}$$

Beraz, gune aktiboan dago.

e) Kalkulatu tarte dinamikoa.

K.z.d.-ren arabera: $i_C(t) = 0 \rightarrow v_{CE}(t) = 3,72 + 12,55 = 16,27 \text{ V}$

Beraz, tarte dinamikoa 3,72 V-ekoa da, eta etendurak mugatzen du.

f) Nola hobe genezake anplifikadorearen tentsio-irabazia R_E erresistentziarekin jokatuz gero? Zein izango litzateke hartutako soluzioak duen eragina?

$$A_V \equiv \frac{v_{out}}{v_i}$$

$$v_{out} = -(R_C // R_L) i_c = -(R_C // R_L) g_m v_{be} = -(R_C // R_L) \beta i_b$$

$$v_i = r_b i_b + R_{E1} (i_b + i_c) = [r_b + R_{E1} (1 + \beta)] i_b$$

$$A_V = - \frac{R_C // R_L}{r_b + R_{E1} (1 + \beta)}$$

$A_{V,m\acute{a}x} \Rightarrow R_{E1}$ desakoplatu behar da, kondentsadore bat paraleloan jarritz.

R_{E1} desakoplatzean, $A_{V,m\acute{a}x}$ β parametroaren menpe geratzen da.

g) Kalkulatu sarrerako eta irteerako inpedantziak, d) atalean lortutako emaitzekin.

$$g_b = \frac{I_B}{V_T} = 1,15 (\text{k}\Omega)^{-1} \quad r_b = 0,87 \text{ k}\Omega \quad \rightarrow \quad \boxed{A_V = -0,62}$$

$$Z_{in} \equiv \frac{v_i}{i_s} = \frac{1}{\frac{1}{R_{BB}} + \frac{1}{r_b + R_{E1} (1 + \beta)}}$$

$$i_s = \frac{v_i}{R_{BB}} + \frac{v_i}{r_b + R_{E1}(1 + \beta)} \quad \rightarrow \quad \boxed{Z_{in} = 13,2 \text{ k}\Omega}$$

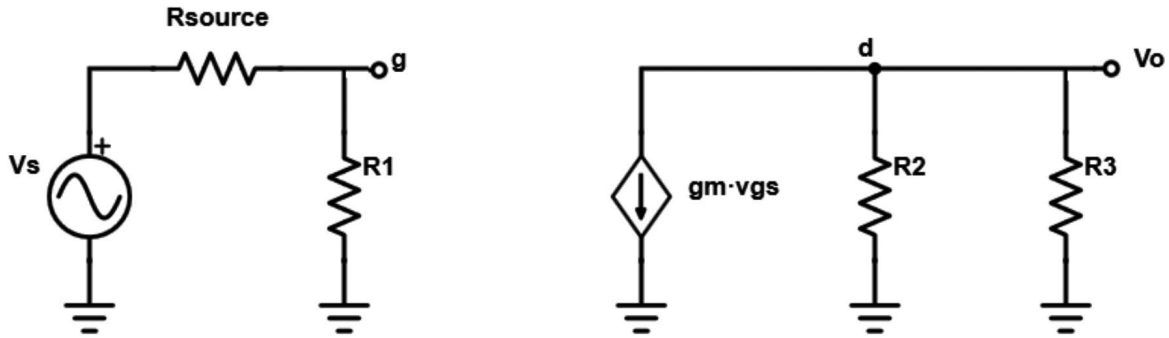
$$Z_{out} = Z'_{out} // R_C \quad \rightarrow \quad \boxed{Z_{out} = R_C = 1 \text{ k}\Omega}$$

$$Z'_{out} = \left. \frac{V_2}{I_2} \right|_{v_s=0} = \infty$$

ITURRI KOMUNEKO ANPLIFIKADOREA

4. 3. irudiko zirkuitua, n pasabideko urritze MOSFET bat duen muntaia baten seinale txikiko zirkuituari dagokio. Datuak:

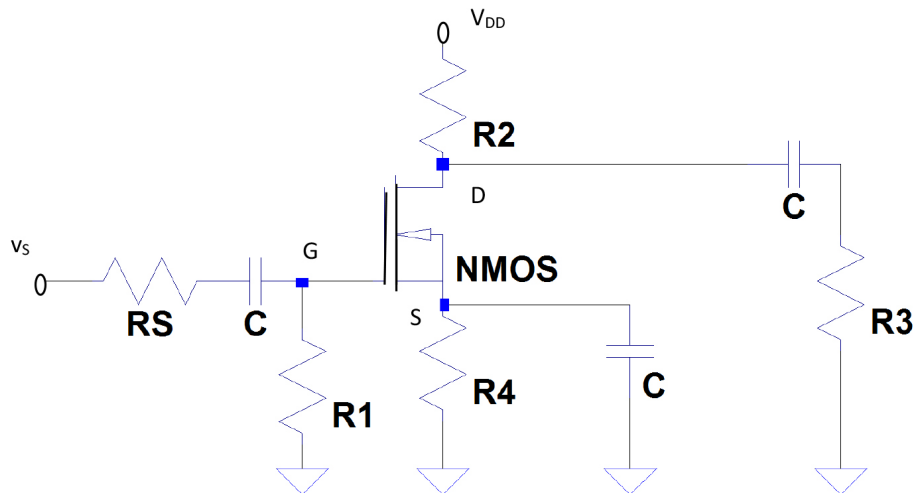
$|I_{DSS}| = 8 \text{ mA}$ $|V_T| = 4 \text{ V}$ $g_m = 2(\text{k}\Omega)^{-1}$

3. irudia

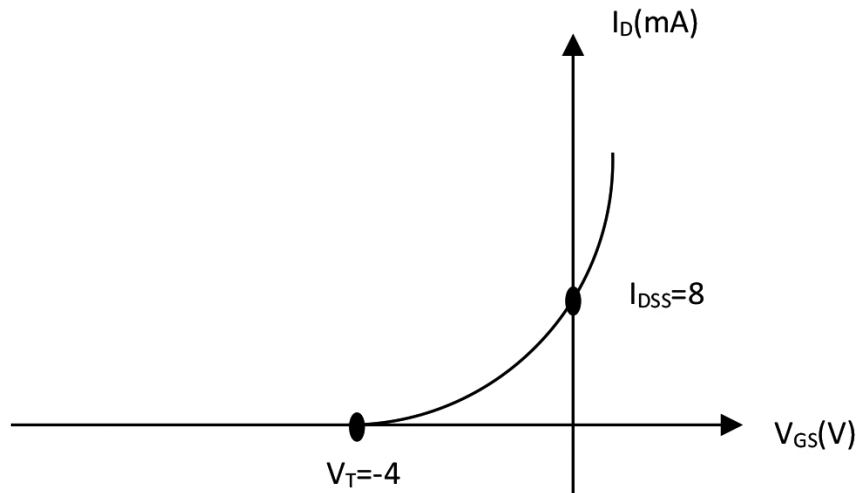
- a) Marraztu muntaiaari dagokion seinale handiko zirkuitua. Horretarako, kontuan izan iturritik erreferentziara $R_4 = 1 \text{ k}\Omega$ erresistentzia dagoela, kondentsadore batekin paraleloan. Gehitu behar diren osagaiak seinale handiko zirkuituari.

Zirkuitua honako hau izango litzateke:

- b) Kalkulatu I_D eta V_{GS} .

n pasabideko MOSFET bat denez:

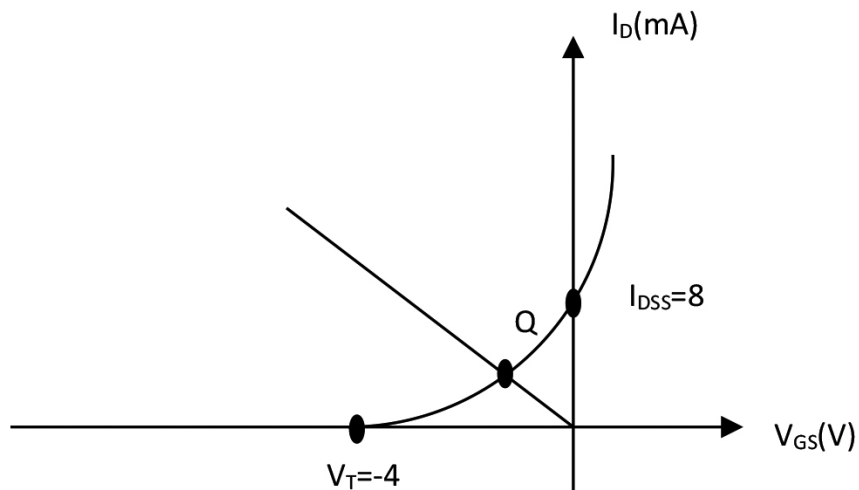
$$g_m \equiv \frac{2}{|V_T|} \sqrt{I_D I_{DSS}} \quad 2 = \frac{2}{4} \sqrt{8 I_D} \quad \boxed{I_D = 2 \text{ mA}}$$

$$V_{GS} = -R_S I_D \quad \boxed{V_{GS} = -2 \text{ V}}$$

- c) Marraztu $I_D - V_{GS}$ ezaugarria, eta, bertan, kokatu FET transistorearen parametroen balioak eta Q puntuarenak.

Polarizazio-zirkuitutik karga zuzen estatikoa kalkulatuko dugu:

$$I_D = -\frac{V_{GS}}{R_S}$$

- d) Elikatze-tentsioa $V_{DD} = 12 \text{ V}$ bada, kalkulatu draineko erresistentziaren balio maximoa, MOSFET transistorea asetasunean egoteko.

$$\text{Asetasunean egon dadin: } V_{DS} \geq V_{D,SAT} = V_{GS} - V_T$$

$$V_{DD} - (R_D + R_S) I_D \geq -R_S I_D - V_T$$

$$V_{DD} - R_D I_D \geq -V_T$$

$$V_{DD} + V_T \geq R_D I_D \quad \boxed{R_{D,m\acute{a}x} = 4 \text{ k}\Omega}$$

- e) n kanaleko JFET bat polarizatzeko erabil liteke daukagun zirkuitua?

Bai, muntaia honekin beti $V_{GS} < 0$.

- f) Kalkulatu anplifikadorearen sarrerako eta irteerako inpedantziak.

$$Z_{in} = \frac{v_i}{i_s} = \frac{R_1 i_s}{i_s} \quad \boxed{Z_{in} = R_1}$$

$$Z_{out} = Z'_{out} // R_2 \quad \boxed{Z_{out} = R_2}$$

$$Z'_{out} = \left. \frac{V_2}{I_2} \right|_{v_s=0} = \infty$$

$$I_2 = i_d = g_m v_{gs} = 0$$

- g) $R_{source} = 50 \text{ k}\Omega$ bada, nolakoa izan behar da Z_{in} anplifikadorearen tentsio-irabazian eragirik izan ez dezan? Kalkulatu R_1 erresistentziaren balioa, tentsio-irabazia $\Delta V_s = -7,5$ bada ($R_3 = \infty$ eta d] atalean lortutako draineko erresistentziaren balio maximoa hartu egin da).

$R_S = 50 \text{ k}\Omega$ izanda, $Z_{in} = R_1$ oso altua izan behar da.

$$A_{vS} = \frac{v_{out}}{v_s} = -7,5$$

$$v_{out} = -(R_2 // R_3) i_d = -(R_2 // R_3) g_m v_{gs} = -(R_2 // R_3) g_m R_1 i_s$$

$$v_s = (R_S + R_1) i_s$$

$$A_{vS} = -\frac{R_2 // R_3 g_m R_1}{R_S + R_1}$$

$$7,5 R_S + 7,5 R_1 = R_2 g_m R_1 \quad \boxed{R_1 = 750 \Omega}$$

UNIBERTSITATEKO ESKULIBURUAK
MANUALES UNIVERSITARIOS

INFORMAZIOA ETA ESKARIAK • INFORMACIÓN Y PEDIDOS

UPV/EHUko Argitalpen Zerbitzua • Servicio Editorial de la UPV/EHU
argitaletxea@ehu.eus • editorial@ehu.eus
1397 Posta Kutxatila - 48080 Bilbo • Apartado 1397 - 48080 Bilbao
Tfn.: 94 601 2227 • www.ehu.eus/argitalpenak

emari ta zabal-zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea